

BASIN AÇIKLAMALARI

EMO 45. DÖNEM BASIN AÇIKLAMALARI ve BÜLTENLERİ

EMO'dan Yurttaşlara Uyarı:

ÇİFTE GÜVENLİK UYGULAMALARI KULLANIN

Türkiye’de milyonlarca yurttaşın kimlik bilgilerinin sızmasının ardından yaşanan güvenlik zafiyeti nedeniyle acil olarak yeni bir güvenlik sistemine geçilmelidir. Bu kapsamda kimlik numarası, anne-baba adı, doğum tarihi ve doğum yeri, nüfusa kayıtlı olduğu il bilgileri güvenlik doğrulamasında artık kullanılamaz. Bankacılık sistemi başta olmak üzere çifte güvenlik uygulamaları esas olmalıdır. Bu değişiklikler yapıncaya kadar yurttaşları çift güvenlik sistemlerini kullanmaya çağırıyoruz.

Türkiye’ye İnternet’in gelişinin 23. yılı 12 Nisan’da doluyor. Ne yazık ki 11-19 Nisan tarihleri arasında kutlanacak olan 19. İnternet Haftası’nı, 50 milyon Türkiye Cumhuriyeti yurttaşının kişisel bilgilerinin elektronik ortama sızdığı bir ortamda karşılıyoruz. Kişisel verilerin güvenliğini sağlamakla sorumlu olanlar önce verilerin sızdırıldığını saklamaya çalışmışlar, ardından sızdırılan bilgilerin eski olduğunu söylemişler, son olarak da önlem olarak sadece bu bilgilerin yer aldığı sitelere giriş yapılmasını önermişlerdir. Tüm bunlar ülkemizde kişisel verilerin güvenliği konusunda zafiyetten öte ciddiyetsizlik yaşandığını göstermektedir.

Kimlik numarasından anne-baba ismine, doğum tarihi ve doğum yerinden nüfusa kayıtlı olduğu il ve ikamet ettikleri adrese varıncaya kadar kişisel bilgiler elektronik ortamda yayılmış durumdadır. Öncelikle bu bilgileri yayınlayan sitelere erişim engeli gibi uygulamalar derhal yürürlüğe konulmalıdır. Erişim engeli artık açık hale gelmiş olan bilgilerin güvenliği için yeterli değildir.

Ev adresleri dışında sızan bilgiler kişilerin medeni halinde bir değişiklik olmaması durumunda kalıcı bilgiler olup; güvenlik doğrulama sistemleri aracılığıyla kullanılan verileri oluşturmaktadır. Bu durum 50 milyon kişi için bankacılık sistemi başta olmak üzere elektronik ortamda yapılacak pek çok işlemde güvensiz bir ortam yaratmıştır. Özellikle kimlik numarası, anne-baba ismi, doğum tarihi ve doğum yeri gibi bilgiler, birincil derecede güvenlik doğrulama amacıyla sorulan sorulardır. Bu bilgilerin artık güvenlik doğrulama sistemlerinde kullanılmasından vazgeçilmesi zorunlu hale gelmiştir.

Elektrik Mühendisleri Odası’nın, kişisel verilerin sızması nedeniyle elektronik uygulamalar ve güvenlik sistemlerinde yaratılan bu açığa karşı alınması gereken önlemleri özetle şöyle:

- Kimlik numarası, anne-baba adı, doğum tarihi ve doğum yeri, nüfusa kayıtlı olduğu il bilgileri güvenlik doğrulama sistemlerinde artık kullanılmamalıdır.
- Güvenlik sistemlerinde hızlı bir değişim yaratılamayacağı göz önüne alındığında bu bilgilerin yanında ikinci bir güvenlik doğrulama uygulamasına gidilmesi gerekmektedir.

-Yurttaşlar başta bankacılık sistemi olmak üzere çift güvenlik sistemi uygulamalarına geçmelidir. Bu kapsamda kimlik bilgilerinin dışında elektronik sistemlerde kendilerine sunulan kişiye özel güvenlik soruları ve yanıtları uygulamasını işler hale getirmeleri, cep telefonlarına gelecek bir kullanımlık şifreler gibi çift güvenlik sistemlerini kullanabilirler.

-E-devlet uygulaması ve şifresinin yaygınlaştığı göz önüne alınarak, bu sistemin elektronik uygulamalarda esas alınması düşünülebilir. Ancak e-devlet uygulamasının da güvenliği artırılarak, sızmaların önlenmesi şarttır.

-Yine bankacılık sistemi başta olmak üzere güvenlik sistemlerinde yoğun olarak kullanılan diğer bir güvenlik kriterini annenin evlenmeden önceki soyadı oluşturmaktadır. Her ne kadar sızan veriler içinde bu bilgi yer almasa da annenin evlenmeden önceki soyadı yeterli güvenliği sağlamamaktadır. Bilindiği gibi günümüzde kadınların evlenmeden önceki soyadlarını taşıma hakları bulunmaktadır ve bu veri artık açık bilgi haline gelmiştir. Ayrıca sanal sosyal platformlar aracılığıyla yapılan paylaşımlar nedeniyle kişilerin annelerinin evlenmeden önceki soyadlarına ulaşım da kolaylaşmıştır. Artık bu verinin, güvenlik standardı olarak kullanılmasından tamamen vazgeçilmelidir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
7 NİSAN 2016

19. İNTERNET HAFTASI BİLİŞİM STK'LARI BİLDİRİSİ

İnternet, temel insan hakkıdır ve kalkınma, rekabet ve demokrasi için yaşamsal önemdedir.

İnsanlık, başını İnternetin çektiği devrimsel bir gelişmenin sancılarını yaşıyor. Sanayi devrimi boyutlarında bir değişimi yaşıyoruz. İnternet, bilim ve teknoloji yaşamın tüm boyutlarını sürekli değiştiriyor. Sektörler, meslekler değişiyor; bazıları yok oluyor, yenileri çıkıyor; ekonomi yeniden yapılıyor. Bireysel gelişim olanakları artıyor, birey üretici ve tüketici olarak ortaya çıkıyor. Bireyi özgürleştiren, ona toplumsal katılım ortamları sunan yeni iletişim teknolojileri ile hepimizi eşit dünya vatandaşı oluyoruz. Biz Bilişim STK'ları İnternet kültürünü yaymak, internetin Türkiye için önemini anlatmak, ülkemiz internet politikalarını tartışmak, yeni projeler başlatmak için İnternet Haftalarını yapıyoruz. Bu yılda, Türkiye İnternetinin 23 yaşı nedeniyle, 11-24 Nisan tarihlerinde 19. İnternet Haftasını kutluyoruz.

İnternet dünyada 3.4 milyar insan için yaşamın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir; ve yaşamımızı sürekli olarak değiştirmektedir. Bizler, interneti, insanlığın yeni toplum biçimi olduğunu düşündüğümüz, Bilgi Toplumu oluşturan araç ve kavramların temsilcisi olarak görüyoruz. Sanayi devrimi insanın kol gücünü çokladı, onun etkin kullanımını mümkün kıldı. İnternetin temsil ettiği devrim ise, insanın beyin gücünü çokluyor, onun ürünlerinin paylaşılmasını, yeniden üretilmesini kolaylaştırıyor. İnternet Bilgi Toplumu taşıyıcısı, ön modeli, katalizörü konumunda. Yaşam gittikçe

artan bir şekilde bilgi ve enformasyon üzerine dönüyor. Artı değer yaratmanın ana unsuru, bilgi, ar-ge, inovasyon, yani eğitilmiş insanların beyinsel ürünleri oluyor. İnternet bireyi özgürleştiriyor, güçlendiriyor. Kitlelere örgütlenme ortamları sunuyor, onları güçlendiriyor. Hiyararşik yapıları kırmaya başlıyor. Nasıl sanayi devrimi sancılı olduysa, Bilgi Toplumu dönüşüm de uzun ve sancılı olacaktır. İnternet dünya üzerinde milyarlarca insanın katıldığı bir paylaşım, öğrenme, üretim ve eğlence ortamıdır. Biz, toplum olarak sosyal medya da kavga ederken pek fark etmiyoruz, ama İnternet, sektörleri yeniden yapılandıran, meslekleri değiştiren, kamu yönetimi, demokrasi, hizmet ve ticareti yeniden tanımlayan devrimsel bir gelişmedir. Birbirlerini hiç görmeyen insanlar, insanlığın ortak mülkiyeti için ürünler geliştirmekte; özgür yazılım, açık erişim, açık ders malzemeleri, açık bilim, açık tıp, açık biyoloji gibi projeleri hayata geçirmektedirler. Bu bağlamda İnternet, Sanayi devriminden daha önemli bir gelişmedir. AB'nin bir önceki Sayısal Günden sorumlu kişisi, toplumu yeniden yapılandırmak açısından, internetin elektrik, telgraf ve matbaadan daha önemli olduğunu söylemiştir. Bu gün, 4. Sanayi Devrimi, internetin tetiklediği bir gelişmedir.

İnternet'in boyutları konusunda bir kaç rakam verirsek: 3.4 milyara yakın insan internet kullanıcısı. İnternete kayıtlı bilgisayar sayısı 1 milyar 34 milyon civarına. Bir miktar oynasa da 1 milyara yakın web var. Dünyada toplam 300M kadar alan adları var. Blog ve video sayısının yüz milyonlar ölçüsünde olduğunu biliyoruz. Google artık sayfa sayısı vermiyor, ama 2008 de 1 trilyon URL'e ulaştığını açıklamıştı. Facebook günlük kullanımda 1.04 milyarı buldu, bunun 934 milyonu mobil kullanıcı. Bir ay içinde facebook'a bağlanan insan sayısı 1.59 milyar, mobilde bağlanan ise 1.44 milyar. Facebook kullanıcıların %84'ü Kuzey Amerika dışında. Twitter, Instagram, LinkedIn, Pinterest gibi sosyal ağlar gittikçe geliyor. Türkiye'ye gelince 16-74 yaş grubunda İnternet kullanımı %56, Erkekler %66, Kadınlar %46, Kent ve Kırsal arasında kadın erken arasında ciddi bir fark var. TUIK bu istatistikleri artık vermiyor. 2013 verilerine göre Kent'te %61 Erkek -%42 Kadın ve Kırsalda bu %33 ve %14. İş yerlerinin %93'ü internete bağlı ama ancak %65'nin webi var. İnternet kullananların %52'si, yani toplumun, %28'i e-devlet hizmetini kullanıyor. İnternet'e kayıtlı bilgisayar 7 milyon civarında. TR altında 382 bin alan adı var. Yurt dışında da 1.3M civarında var. Kabaca değerlendirirsek; dünya ortalamasını yakaladık ama Avrupa ortalamasını yakalayamadık.

Facebook, twitter, instgram ve benzeri ağlar, insanların haberleşmeleri, ilgi, merak, bilgi ve deneyimlerini paylaşmasına ortam sağlamaktadır. Ülkeler, interneti ekonomiyi geliştirme, kamu hizmetlerini geliştirme, toplumsal katılımı artırmak, demokrasiyi geliştirmek için kullanmak çabasında. Dünya bireyin gelişmesi, toplumun üretken bir parçası olması için internetin önemli olduğuna karar vermiş ve bilgiye ve internete erişimi temel bir yurttaşlık hizmeti olarak ilan etmiştir. Bu temel hak, anayasalara ve hükümet programlarına girmeye başlamıştır. Bunun sonucunda sayısal bölünmeyi önleyici tedbirler alınmaya başlanmıştır.

Ülkemize gelince parçalı bulutlu bir gelişme görüyoruz; bu sıralar bulutlar daha fazla gözüküyor. Önemli gelişmelere rağmen, maalesef, ülkemiz bir bütün olarak, interneti ekonomik kalkınmanın, bireysel gelişmenin, toplumsal katılımın motoru olarak

görememiş, marjinal problemlere odaklanarak, interneti olanak değil, baş edilecek bir sorun olarak görmüştür. Ülkemiz, internet kullanımında dünya ortalamasını yakaladı, ama rekabet etmek istediğimiz ülkelerin gerisinde kaldık. Avrupa'da hemen her konuda sonlardayız. Keza OECD ülkeleri arasında sonlardayız. 2023 de İlk 10 ekonomi arasında olma çabasına uyumlu bir görüntü veremiyoruz. Bu nedenlerle, İnternet Haftasını buruk bir şekilde kutluyoruz. Çünkü Ülkemiz İnternet'i hala bir tehdit olarak görmekte, yurttaşların katılımını teşvik etmek yerine, engellemeyi, sansürü, yasakları, gözetim ve olağanüstü denetimi tercih ediyorlar. 2016 yılında, 23 yılın ardından, İnternet Haftasında hala sansürden konuşmak utanç verici! Siyasi kadrolar, gündelik siyasi hesaplarını bir kenara koymalı ve yurttaşların temel hak ve özgürlüklerine saygı göstermelidir.

Uluslararası indekslere olmayı hedeflediğimiz yerde değiliz. Genellikle, 190 ülke arasında 60'ın üstündeyiz. İnsani gelişme indeksinde 72/192, demokrasi indeksinde 97/167 hibrid kategorisinde. WWW vakfının sıralamasında 38/86 durumdayız: Erişim 43/86, özgürlük-açıklıkta 52/86, içerik/yarar ise 38/86 konumunda. Toplumsal cinsiyet indeksinde 130/145, alt indexlerde ise: ekonomik katılımı 131, eğitimde 105, ve siyasal katılımı da 105. sıradayız. Sağlıkta 40 ülke ile birlikte öndeyiz.

Dünya Ekonomik Forumunun (WEF) Network Readiness (İnternet) indeksinde 143 ülke arasında 48. sıradayız. Çevresel faktörlerde 44, hazırlıkta 41, kullanımda 62, toplum ve ekonomide etki indeksinde 59 sıradayız. WEF Rekabet indeksinde ise 51/143. WIPO'nun inovasyon indeksine ise 141 ülke arasında 58. sıradayız.

Uluslararası Telekom Birliğinin (ITU) IDI (ICT Developent Index) 167 ülke arasında 69. sıradayız: 69/167. Erişim alt indekste 79, kullanımda 74, beceri/yetenekte ise 49 sıradayız. IDI'de Avrupa da 40 ülke arasında 38. sıradayız. Sadece Bosna ve Arnavutluk'tan daha iyiyiz. ITU'nun 2014 değerleri ile 2015'de yayınladığı fiyat indekslerinde sabit telefonda 73/173, GSM de 96/182 sıralarındayız. Tüm Bilişim için sepet fiyatının sıralamasında ise 63/170 konumundayız.

Birleşmiş Milletler 2 yılda bi e-devlet raporu yayınlıyor. 2014 raporunda 193 ülke arasında 71. sıradayız. Bu raporda biz Batı Asya kategorisindeyiz. Avrupa'da 43 ülke var. Bizden daha kötü 5 ülke var: Bosna, Arnavutluk, Makedonya, Ukrayna ve Bulgaristan. E-katılım indeksinde ise 65/193 konumundayız.

Sınır tanımayan gazetecilerin basın özgürlüğü indeksinde de 149/180'deyiz. Freedom House özgürlük indeksinde 100 üzerinden 53 ile kısmi özgür durumunda, alt indexlerde siyasal özgürlük 3/7, sivil özgürlüklerde 4/7, ortalama 3.5/7. Freedom House internet indeksinde de 100 üzerinden 60 ile kısmi özgür konumundayız.

Türkiye İnterneti geliyor. Mobilde ilginç uygulamalar var, en yeni cihazları alıyoruz. Finans sektörümüz internet işinde oldukça başarılı. Kamuda Maliye, Sağlık, Adalet sisteminde önemli projeler var. E-devlet hizmetleri sunumunda Avrupa ortalamasının üstündeyiz. Büyük özel sektör interneti oldukça iyi kullanıyor. Okullar için 8 milyarlık Fatih Projesi yürüyor görüntüsü veriyor, 2010 yılında başlayan proje bu konuda dünyada tüm ülkeyi kapsayan en büyük projedir. Ve halen kapsamlı bir pilot proje konumundadır. Ülkemizde çeşitli ar-ge teşvikleri var, teknokentler çoğalıyor. İnternet ve Bilişimle ilgili bir kaç bakanımız var. Bütün bunlara rağmen:

Türkiye Gemisi Rotasını Bilgi Toplumuna Döndüremedi

Ülkemiz bu konularda ciddi para harcıyor, önemli gelişmelerde olsa, bütünsel bir bakış açısıyla koordineli bir çaba eksik. Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planı ile e-devlet eylem planımız var, ama pek bir kimsenin haberi yok. Yönetişim yapısı yok. Bilişim STK'ları olarak önerimiz:

Ülkemiz Bilişim ve İnterneti stratejik sektör ilan etmelidir. Bunun için en başta Bakan düzeyinde bir siyasal sahiplenme olmalıdır. Bunu, tüm paydaşları kapsayan, katılımcı saydam yapılar kurmalı, kamuoyunca açık ortamlarda yeterince tartışılan, gözden geçirilen eylem planları yapılmalı ve hayata geçirilmelidir. Yurttaş ve sivil toplum bu gelişmelerin odağında olmalı, gelişmeler saydam ve katılımcı bir şekilde hayata geçmelidir.

TC Kimlik Bilgisinin Sızdırılması

Ülkemizde yurttaşın kişisel bilgileri birkaç defa çalındı. 2008 yılında başbakanlık Key ödemeleri nedeniyle hem Resmi Gazete TC Kimlik numaraları yayınladı, hem de web sayfasından hepsinin birkaç milyon kişiye ait bilgilerin indirilmesini sağladı. Kişisel Verileri Koruma Kanunu da 2000 yıllardan beri gündemde. Biz bilişim sivil toplum kuruluşları olarak son yasadan da çok şikayetçiyiz. Yasanın en önemli eksiği devlete karşı vatandaşları korumuyor. Diğer maddelerin ne kadar yeterli ve uygulanabilir olduğu tartışmalı.

50 milyona yakın yetişkin insanın önemli kişisel verilerin ele geçmiş olması ve bunun webten indirilebilir olması çok ciddi bir sorundur. Bunun nasıl çalındığının araştırılması önemlidir. Ama daha önemlisi bunun yurttaş için yarattığı risklerdir. Kötü niyetli kişiler, her zaman normal vatandaştan daha fazla teknolojik bilgiye ve donanıma sahiptir. Profesörlerimizi kolayca tuzağa düşürebildiklerini biliyoruz.

İlgili tüm kurumların konu üzerinde ciddi olarak durması, olası riskleri, yarar ve zararları, alternatif çözüm yollarını bulmaya çalışması gerekir. Kısa vadede anne kızlık soyadı yerine başka şeyler kullanmayı düşünmeliyiz. Kamu Kurumlarının vatandaşları paniğe sürüklememek için “her şey yolunda” türü demeç vermelerini anlayabiliriz. Ama, bu konuyu bir polemik konusu yapmadan, suçlu aramanın ötesine geçip, ne yapılması gerektiğini bilimsel olarak araştırılması gerekir. İlgili bütün paydaşları, STK'ları, Üniversiteleri, Özel sektörü ve kamuyu kapsayan bilimsel çalışma grupları oluşturup, konuyu enine boyuna incelemelidir. TC Kimlik numaralarını yeniden tanımlamayı ciddi olarak düşünmeliyiz. Ortada olan risk küçümsenemez bir risktir. Yeni Nüfus cüzdanları dağıtılmaya başlandı. AB uyumu için yeni pasaportlar söz konusu. TC kimlik numarasını yenilersek, bunu şimdi yapmanın büyük avantajı vardır. “Bize bir şey olmaz” klişesinin ötesini düşünmek gerekir. İnternet ve bilişim hiç birimizin aklına bile gelmeyen pek çok şeyi hayatımıza getirdi. Bu nedenle, bu konuyu partiler üstü bir anlayışla, ortak akıl oluşturarak çözüm aramalıyız.

4.5 G

Devletimizin önceliği, İnterneti geliştirmek ve bunun Türkiye'nin gelişmesi, dünya ile bütünleşmesi, demokrasiyi geliştirmenin tetikleyicisi, öncüsü olmasından çok, kısa vadeli internet ve bağlantılı konulardan daha fazla gelir elde etmek olmuştur.

Bu Turnet'den beri internet ve GSM de böyle olmuştur. 3G ve 4G gecikmeli olarak hayata geçmiştir. 4G için fiber altyapısı yeterli değildir. Fiber altyapısı konusunda ülke olarak oldukça geri kalmış durumdayız. Türkiye'de sabit ve mobil genisbant değerleri OECD ortalamasının yarısında. 189 ülkede arasında sabit de 73 sırada, mobil'de 75. sıradayız. 3G ve 4G göstermelik yerli araştırma şartı arandı, ama ülkede geliştirilen 4G için baz istasyonları, Ulak projesi, kenara konuldu. Tüm Internet ve Mobil sektörü, büyük ölçüde, Türkiye sanayini geliştirmeye değil, başka ülkelerin sanayisine yaramıştır.

Sansür ve İfade Özgürlüğü

Ülkemiz İnternetin devrimsel bir gelişme olduğunu algılayamamış, internetin kalınma, demokrasi, yönetim boyutlarından çok, marjinal problemlerine odaklanarak, adeta İnternete savaş açmıştır. Bu yaklaşımla, üyesi olmak istediğimiz batı demokrasilerinden çok, Rusya, Çin, İran gibi ülkelerin görüntüsünü vermekteyiz. Ülkemiz, kalkınmanın, ar-ge ve inovasyonun ifade ve basın özgürlüğünün tam olduğu, farklı ve aykırı fikirlerin yeşerebildiği hoşgörü ortamlarında var olduğunu algılayamamaktadır.

Sansür ve oto sansür temel hak ve özgürlüklerimizi daraltmakta, ülkemizde çok uzun yıllar kendini ifade etme fırsatı bulamamış yurttaşların / toplulukların internetle yakaladıkları fırsatı ellerinden almaktadır. Bu topluma zarar vermektedir. Medyanın siyasi kutuplaşmaya paralel şekilde iki uca ayrıldığı bir ortamda, yurttaşlarımızın fikirlerini etkin bir şekilde ifade edebilecekleri bağımsız yegane mecra İnternet'tir. 5651 numaralı yasa ve etrafında şekillenen yasal mevzuat bu mecraı yok etmektedir. Yasaklanan web sayısı 2 yıl önce 30 binden, geçen yıl 70 binden şu anda ise 110 bine çıkmıştır. AİHM'in 5651 numaralı yasa için verdiği karar çok açıktır. Bu yasa ve bağlı yasal düzenlemeler iptal edilmeli ve STK'ların katılımıyla yeniden yapılmalıdır. Maa- lesef, yasaklamalar ve keyfi uygulamalar, yetki aşımı daha da artmıştır. "Deep Packet" incelemesi, trafiğin yavaşlatılması, hepimizin endişe ile gözlemlediği, ama idarenin duyarsız olduğu noktalar arasındadır.

Mevcut durum, kişilik haklarının korunmasının ötesine geçmiş ve bir baskı ortamına dönüşmüştür. Yurttaşlar ve daha da önemlisi siyasetçiler, İnternet'in yatay düzlemini kabullenmeli, söylemlerini bu yeni düzleme göre değiştirmeli, onu geleneksel mecralara dönüştürme hevesinden vazgeçmelidir. Bu çaba hem faydasız hem de zarar vericidir. İnternetin devrimsel bir gelişme olduğu kabul edilmeli, onun dünya ile birlikte sağlıklı evrilmesine izin verilmelidir. Kendi başımıza dünya internetine yön verme çabasından vazgeçmelidir. Önce ülkemizde tüm paydaşları kapsayan ortak akıl oluşturmaya yönelik yapılar kurulmalıdır. Dünya içinde çok aktörlü yapılar içinde çözüm aranmalıdır. "Biz yaptık oldu" ve "yasaklamak" reflekslerinden kurtulunmalıdır.

Sayısal Uçurum

Yukarıda da belirtildiği gibi ülkemizde Kır-Kent ve kadın-erkek arasında internet kullanımında ciddi uçurumlar var. Nüfusun yaklaşık yarısını İnternetin dışında. Sadece TÜİK rakamları değil, uluslararası gelişmişlik indekslerinde de Türkiye maalesef sonlarda yer almaktadır. 17. büyük ekonomi olma iddiasında olan Türkiye'nin bu indekslerin altlarında yer alması sosyal eşitsizliklere, hatta uçurumlara işaret ediyor. Sayısal uçurum da bunların arasında en önemli başlıklardan birisidir.

Bu konudaki önerimiz, bilgisayar ve İnternet kullanımında kadın-erkek ve kent-kır arasında süregelen sayısal uçurumu gidermek, ancak ilköğretim düzeyinden başlayarak müfredata sağlıklı bilişim teknolojileri kullanımı konusunda pedagojik ve analitik temelli içerik sağlayarak mümkün olabilir. Bilişim eğitiminin bu teknolojilerin olanak ve limitlerini de öğreten temel bilişim kavramlarının lise mezunu her yurttaşa verilmesi gereklidir. Bu içerik oluşturulurken, alanda çalışan akademisyen, uzman ve sivil inisiyatiflerin görüşü ve desteği alınmalı, sürekli güncellenen bir ortak akıl havuzu yapılandırılmalıdır.

Bilişim teknolojilerin eğitimi ülkenin kalkınması, dünya ile rekabet edebilmesi içinde önemlidir. Bu kapsamda özgür yazılımların önemine işaret etmek isteriz. Özgür yazılımlar tasarruf, güvenlik, istihdam ve rekabet açılarından önemlidir. Pardus ve Fatih projelerin özgür yazılım temelinde yaygınlaştırılmasını öneririz.

Dijital Gözetim

Assange ve Snowden'ın ardından kitlesel ve hedefli gözetim hakkında tahmin ettiğimiz veya kuşkulandıklarımızdan artık kesin şekilde eminiz. Devletler ve şirketler bizlerden yasal veya yasadışı topladıkları datalarımızı temel hak ve hürriyetlerimize aykırı şekilde kullanıyorlar. Şirketler bunun karşılığında çeşitli hizmetler verirken, devletlerin gerekçesi ise maalesef güvenlik oluyor. Gündelik yaşamın birçok alanı güvenlileştirme söylemini meşru kılma ve risk yönetimi amacıyla dijital olarak gözetliyorlar. MOBESE kameralar, TC. kimlik kartı ile yapılan işlemler, parmak izi ve iris tarama ile girip çıkılan iş yerleri, biyometrik bilgileri içeren kartların yaygınlaşması vd.'ni düşünecek olursak, Türkiye'de yurttaş artık oldukça kapsamlı ve entegre bir elektronik veri tabanının içinde sayısal bir varlık haline getirilmiş haldedir. Ticari kayıtlayıcılar da yurttaşın haberi, bilgisi veya izni olmaksızın, ya da iznini hiç talep etmeksizin dijital verileri birbiri ile eşleştirmekte, tüketici profillemesi yapmak amacıyla bu verileri kullanmaktadır.

Yeni Medya Okuryazarlığı, Bilişim ve Programlama Eğitimi

Sosyal ağların ve yeni medyanın gündelik yaşamın doğal ve rutin bir parçası haline gelmesi sonucunda, artık yeni medya okuryazarlığı yurttaşın temel bir gereksinimi haline gelmiştir.

Yurttaşlar, ancak ve ancak, kamusal, sivil ve siyasal alanlarda bireysel ve kolektif olarak fikirlerini daha iyi bir şekilde açıklayabilme, pazar yönelimli ekonomide kendinin salt tüketici olarak konumlandırılmasını önleyecek şekilde enformasyonu kullanabilme ve nitelikli enformasyon kaynaklarına ulaşabilme, yeni medya ortamlarında etik ihlallerde bulunmama ve etik ilkelere uygun davranabilme bilgi ve beresini Yeni Medya Okuryazarlığı ile kazanabilir. Yeni Medya Okuryazarlığı sayesinde, İnternet'teki risklerin farkındadır, olanakları da bilinçli ve etkin şekilde kullanır.

Türkiye'de yeni medya okuryazarlığın her düzeyde geliştirilmesi için ilgili kamu kurumlarının ve STK'ların işbirliği yapması gereklidir. Yeni medya okuryazarlığı, genç kuşakların başta sosyal medya hesaplarını bilinçli ve risklerin farkında kullanmalarını sağlayacaktır. Özellikle nefret söylemi vb. saldırgan ve ayrımcı içeriklerle mücadele ancak yeni medya okuryazarlığı ile mümkündür.

Yeni medya alanında üretilecek siyasal ve toplumsal politikalar öncelikle ifade özgürlüğü ve bilgiye erişim hakkını temel alarak tüm paydaşların katılımıyla farklı hedef kitlelere yönelik olarak geliştirilmelidir.

Yeni medya ortamlarının kullanım bilgi ve beceri eksikliğiyle iyi niyet yoksunluğundan kaynaklı olası zararları üzerine yoğunlaşarak, olanakları ve yararları göz ardı edilmemelidir.

Temel öğrenim kurumlarındaki “Medya Okuryazarlığı” ve “Bilgisayar” dersleri müfredatının dijital okuryazarlığı geliştirecek şekilde gözden geçirilmesi gereklidir.

Bütün dünya anaokulundan itibaren herkese programlama/yazılım kavramlarını öğretmeye çalışıyor. Webin kurucusu Tim Berners-Lee politikacılara programlama öğretilim diyor. Programlama düşünme ve planlama yetisini geliştiriyor. Dünya gittikçe daha fazla bir şekilde yazılımın etrafında dönüyor.

Ülkemizde, okullarda bu yönde ders konması konusunda çaba harcanmaya başladı. Umarız, yakında bu konuda pilot çalışmalar başlar.

İnternet Yaşamdır!

Saygılarımızla kamuoyuna duyururuz.

DESTEKLEYEN STK'LAR:

ALTERNATİF BİLİŞİM DERNEĞİ-ALTERNATİF MEDYA DERNEĞİ-BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI-ELEKTRONİK TİCARET ve İNTERNET HUKUKU DERNEĞİ (EHD)-ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI (EMO)-İNTERNET DERNEĞİ (ISOC-TR)-İNTERNET TEKNOLOJİLERİ DERNEĞİ (INETD)-İNTERNET YAYINCILARI DERNEĞİ (İYAD)-İSTANBUL BAROSU BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU-KADIN YAZILIMCI OLUŞUMU-LINUX KULLANICILARI DERNEĞİ (LKD)-PARDUS KULLANICILARI DERNEĞİ (PKD)-TÜRKİYE BİLİŞİM DERNEĞİ (TBD)-SERBEST TELEKOMÜNİKASYON İŞLETMECİLERİ DERNEĞİ (TELKODER)-TÜRK KÜTÜPHANECİLER DERNEĞİ (TKD)

11 NİSAN 2016

EMO'DA GÖREV DAĞILIMI YAPILDI

Elektrik Mühendisleri Odası'nın 45. Olağan Genel Kurulu'nda belirlenen yeni Yönetim Kurulu ilk toplantısını yaparak görev dağılımını gerçekleştirdi. EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Başkanlığı'nı Hüseyin Yeşil, Başkan Yardımcılığını Kübülay Özbek, Yazmanlığını Hüseyin Önder, Saymanlığını İbrahim Aksöz üstlenirken, Yusuf Gündoğan, Kadir Özkan ve Bahadır Acar da Yönetim Kurulu Üyesi oldular.

EMO 45. Olağan Genel Kurulu kapsamında 3 Nisan 2016 tarihinde seçilen EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu ilk toplantısını 12 Nisan Salı günü yaptı. EMO Yönetim Kurulu'nda gerçekleştirilen görev dağılımıyla 44. Dönem'de Yönetim Kurulu Başkanlığı yapan Hüseyin Yeşil ve Yazman Üye olan Hüseyin Önder, 45. Dönem'de de aynı görevlerini sürdürecekler. EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, İstanbul Teknik Üniversitesi'nden mezun olup; halen serbest mühendis olarak çalışma yaşamı içerisinde yer alıyor. Yeşil, 1970'li yıllardan itibaren EMO'da ve TMMOB'da çeşitli görevlerde bulundu. EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Yazmanı

Hüseyin Önder ise Karadeniz Teknik Üniversitesi Makina ve Elektrik Fakültesi Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümü'nden mezun olduktan sonra TCDD Genel Müdürlüğü'nde çalıştı. Önder, çeşitli dönemlerde EMO Yönetim Kurulu Yazmanlığı ve Saymanlığı görevlerini üstlendi.

44. Dönem EMO Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı olan Bahadır Acar 45. Dönem'de Yönetim Kurulu Üyesi olurken, yeni dönemde Başkan Yardımcılığı'na **Kübülay Özbek** geldi. EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Kübülay Özbek, Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nden mezun oldu ve halen özel sektörde çalışma yaşamını sürdürüyor. EMO'da ve TMMOB'da çeşitli görevler üstlendi.

EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi olan **Bahadır Acar** ise İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik-Elektronik Fakültesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuş olup, halen TEİAŞ'da çalışmaktadır.

44. Dönem'de EMO Yönetim Kurulu Üyesi olan **İbrahim Aksöz**; 45. Dönem Yönetim Kurulu'nda Sayman olarak görev yapacak. Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun olan İbrahim Aksöz, TEK'te başladığı çalışma yaşamını özel şirketinde devam ettiriyor. EMO yönetimlerinde de görev aldı.

Yusuf Gündoğan ve Kadir Özkan da EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi oldular. EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi **Yusuf Gündoğan**, İstanbul Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi'nden mezun olup; TEK'te başladığı çalışma hayatını, kendi özel firmasında halen sürdürmektedir.

EMO 45. Dönem Yönetim Kurulu Üyesi **Kadir Özkan**, Ankara Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademisi Zafer Mühendislik ve Mimarlık Yüksek Okulu Elektrik Mühendisliği Bölümü'nden mezun olup; halen özel sektörde çalışma yaşamına devam ediyor. Özkan, EMO'da çeşitli görevler üstlenmiştir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
13 NİSAN 2016

TMMOB'ye Bağlı Odalardan Ortak Açıklama:

MESLEK ÖRGÜTLERİ SUSTURULAMAZ

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 5 Nisan Avukatlar Günü dolayısıyla yaptığı konuşmada, “barolar başta olmak üzere, meslek kuruluşlarının seçim yöntemlerinin değiştirilmesine ihtiyaç olduğuna inandığını ve bunu zaman zaman ilgili kişilerle değerlendirdiklerinde bu konuya ilişkin bir mutabakatın da sağlandığını” belirtmişti. Erdoğan, “Barolarda ve diğer meslek kuruluşlarında, tüm farklı görüşlerin, düşüncelerin ifade edilebilmesine, farklı seslerin kendilerini duyurabilmelerine imkân sağlayacak çoğulcu bir yapıyı tesis etmeliyiz” demiş ve “Hükümetin ve Meclis'in de üzerine düşenleri süratle yerine getirmesiyle, bu meselenin, içinde bulunduğumuz yıl bitmeden çözüme kavuşturulması mümkündür” şeklinde görüş açıklamıştır. Bu

açıklama, Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nun 2007 yılında başlayıp 2009 yılında tamamladığı, meslek kuruluşları üzerine raporun devamı niteliğindedir. Söz konusu rapora göre, Anayasa'nın 135. Maddesi uyarınca kamu hizmeti veren kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının kamusal hizmet, denetim vb. fonksiyonları ortadan kaldırılmalı; seçim sistemleri, idari ve mali, bütün yapıları değiştirilmeli ve piyasaya açılmalıdır. Kısaca, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının dönüştürülmesiyle neoliberal dönüşümün kurumsallaşmasının tamamlanması öngörülmüştür. Söz konusu rapor 2009 yılında gereği yapılmak üzere Başbakanlığa gönderilmiş, öncelikle üst Birliğimiz Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) ile Türk Tabipleri Birliği (TTB) mevzuatında değişiklik girişimleri gündeme gelmiştir.

Siyasal iktidar, özel olarak TMMOB ve bağlı odalarını etkisizleştirmeye; kamusal hizmet, kamusal denetim, yani kamusal-toplumsal yarar fonksiyonlarından arındırmaya ve rant yağmasının önünde oluşturduğumuz engelleri yıkmaya yönelik mevzuat değişikliği girişimlerini sürekli olarak gündemde tutmaktadır. Bu kapsamda TMMOB Yasası'nın değiştirilmesine yönelik iki kez girişimde bulunulmuş, ilkinde direnişimiz üzerine geri adım atılmış, ikinci girişim ise 7 Haziran ve 1 Kasım seçimleri dolayısıyla Meclis'te ele alınamamıştır.

Erdoğan'ın 5 Nisan'da yaptığı konuşma, Türkiye Barolar Birliği (TBB), TMMOB, TTB ve diğer meslek kuruluşlarının mevzuatını değiştirme çalışmalarının bu yıl içinde gündeme geleceğini göstermektedir. İktidarın militan gazetesi Yeni Akit de Erdoğan'ın 5 Nisan'daki sözlerinden hareketle yandaş camiada kamuoyu oluşturmak amacıyla 9 Nisan'dan itibaren akla hayale sığmayacak karalamaları içeren bir yazı dizisi başlattı. "Darbe ürünü ihanet odaları", "Odalar adeta Ali kıran, baş kesen", "Hedefleri millî irade", "Odalarda çözüm nisbî temsilde" vb. manşetler atıldı. 1954 yılında, Demokrat Parti döneminde kurulan TMMOB'yi, "27 Mayıs darbesinin ürünü" olarak gösterebilecek denli tarih bilgisi yoksunu ya da okurlarını kasıtlı yanlış bilgilerle cehalete ve kör düşmanlığa sürükleyen bu tür yandaş yayınlar, ülkemizdeki egemen siyasetin ve yandaşlarının zavallı düzeyini göstermektedir.

TMMOB ve bağlı 24 meslek odasına yalan, iftira, hakaret ve suçlamalarda bulunulmasının nedeni, TMMOB ve bağlı odalar olarak tarih, kültür, doğa, kent, kır, enerji, maden, tarım, gıda rantları önünde engel oluşturmamızdır. Sanayisizleştirme sürecine, serbestleştirmelere, özelleştirmelere, yeraltı-yerüstü zenginliklerinin talanına dur dememizdir.

Kurulduğu günden bu yana iktidarların tasarruflarını kamusal-toplumsal-mesleki yarar süzgecinden geçiren, mesleki-bilimsel teknik doğrulara dayanarak ülkenin en karanlık dönemlerinde bile gerçekleri açıklamaktan geri durmayan TMMOB ve bağlı meslek odaları, yıllardan beri mevcut siyasal iktidarın ve yandaş medyasının önde gelen hedeflerinden biridir.

Yeni Akit'in bu yayını ilk değildir, öncesi de vardır. Yalnızca imzalar değişmekte, yalan, iftira, hakaret ve hedef göstermelerse sürekli. Ancak bilinmesini isteriz ki, rant politikalarına karşı çıkan TMMOB ve bağlı odaları, Anayasa, hukuk ve örgütlü üyelerinden aldığı güçle kamusal-toplumsal yarar ilkesinden asla taviz vermemiş,

her zaman özgücüne dayanmış ve bilimsel-mesleki kabullerin taşıyıcısı olmuştur.

TMMOB ve bağlı odaları olarak, 12 Mart ve 12 Eylül gibi baskı dönemlerine direnmeyi bildik; şimdi de yıllardır yaptığımız gibi, siyasal iktidarın baskılarına onurlu bir şekilde direniyoruz, direneceğiz.

AKP iktidarının TMMOB ve odaları üzerinde vesayet kurmak üzere yaptığı tüm düzenlemelerin geri alınması, yeni girişimlerin teşhiri; odaların özerk ve bağımsız yapılarının güçlendirilmesi; kamu-toplum yararı, kamusal hizmet, kamusal denetim için mücadelemize kararlılıkla devam edeceğiz. Ne iktidarın baskıları ne de yandaş medyasının yalan ve tehditleri bizleri kamusal, toplumsal, mesleki yararları savunmaktan ve gerçekleri teşhir etmekten alıkoyamayacaktır. Meslek odaları susmadı, susmaz; güneş balçıkla sıvanamaz.

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI-ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI-ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI-FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI-GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI-GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI-HARİTA ve KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI-İÇMİMARLAR ODASI-İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI-KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI-MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI-MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI-METALÜRJİ ve MALZEME MÜHENDİSLERİ ODASI-METEOROLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI-MİMARLAR ODASI-ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI-PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI-PEYZAJ MİMARLARI ODASI-ŞEHİR PLANCILARI ODASI-TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI-ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
16 NİSAN 2016

CUMHURBAŞKANI MESLEK ÖRGÜTLERİNE SAYGI GÖSTERMELİ!

Teknolojinin insanlığın yararı için kullanılması uğrunda her platformda mücadelesini yürüten meslek örgütlerine karşı yalan, iftira, karalama ve yaftalamalarla düzensiz bir kampanya başlatılmıştır. Bu ülkenin yıllarca dirsek çürüterek okumuş, ülkesine katkı koymak için çaba gösteren mühendisleri ve örgütleri; baskı ve tehditle yıldırılmaya çalışılmakta, hedef gösterilmektedir. Cumhurbaşkanı; bulunduğu konumun gereklerini yerine getirmekten uzak, bu memleketin yetişmiş değerlerini karalama anlayışıyla hareket etmektedir.

Zaman zaman meslek örgütlerine karşı söylemleriyle gündeme gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, 5 Nisan 2016 tarihinde yaptığı meslek örgütlerini hedef alan açıklamalarını dün de sürdürmüştür. Türkiye'nin inşa edildiğini, ihya edildiğini, meslek örgütlerinin buna engel olmaya çalıştığını söylemektedir. Kimse sizinle aynı fikirde olmak zorunda değildir. Sizin ihya dediğiniz rant ve talan politikasıdır. Bu politikanın sonuçları ortadadır. Heyelanlar, felaketler, işçi cinayetleri, Soma'da olduğu gibi katliamlar...

Evet ihya olanlar vardır. Ancak ihya olanların, "yaşam suyu çekilen, evlerinden yurtlarından edilen, zehir soluması istenen, geçim kaynakları yok edilen, yerleşim yerlerindeki tarihi ve kültürel dokusu harap edilen" halk olmadığı açıktır.

İktidarın uyguladığı inşaat sektörüne dayalı büyüme anlayışı tüketici bir süreçtir ve yolun sonuna gelmiştir. Bu ülkenin katma değeri yüksek üretime ihtiyacı vardır.

Dünyadaki emperyalist işbölümünün dayattığı kirli ve eski teknolojiyle, insanların sömürülmesine göz yuman düşük ücret politikasıyla varılacak nokta bellidir.

Bizler, ülkemizin ileri teknoloji üreten; teknolojik çöplük değil, doğasını ve ülkesini koruyan yatırımların yapıldığı bir ülke olması için mücadele ediyoruz. Kişilerin zenginleşmesi peşinde koşan, bunun için hiçbir evrensel insani değeri dikkate almadan her türlü usulsüzlüğü, hukuksuzluğu ve haksızlığı mubah gören bir anlayışla ülke kalkınması gerçekleştirilemez.

Ülkemizde öyle bir otoriter anlayış yürürlüğe konulmuştur ki, kamu yararını savunan meslek örgütlerinin, bir avuç yandaş sermayenin çıkarları karşısında toplumun yaşam hakkını savunuyor olmasına dahi tahammül edilmemektedir. Yargıya başvurmak suçmuş gibi sunulmaktadır. Ne zamandan beri insanların haklarını yargıda araması suç olmuştur? Böyle bir devlet hukuk devleti, bu açıklamaları yapabilenler de hukuk devletinde iktidarı temsilen koltuklara oturmuş insanlar olabilirler mi? Milletın iradesi; yargıyı, Anayasayı, yasaları yok saymak değildir. Parmak hesabıyla yasaları günü birlik çıkarlarınız için eğip bükmek hiç değildir. Kimse Ali kıran baş kesen olamaz bu memlekette. Elbette her türlü idari kurumun yaptığı tasarruf denetleneyecektir. Kamudaki denetim organlarını dönüştürmüş, yok etmiş olmanız yetmedi. Demokratik mekanizmaların yaptığı denetim ve itirazları da ortadan kaldırmak istiyorsunuz.

Cumhurbaşkanı, “Konut yaparız, hastane yaparız, okul yaparız, karşımızda bunlar. Elektrik üretmek için baraj yaparız, termik santral, nükleer santral yaparız, karşımızda bunlar. Peki, kim bunlar? Muhalefet partileriyle, bazı meslek odalarıyla, ideolojik körlük yaşayan aydınlarıyla, ünlüleriyle, ünsüzleriyle tekmi birden, evet, bunlar yıkım ekibi” diye konuşmuştur. Elbette yapılan konutlarda malzemenin çalınıyor, birilerine hukuksuz ve meşru olmayan imar izinleriyle peşkeşler çekiliyorsa; hastanelerde insanların can güvenliği sağlanamıyorsa; okul adı altında çocuklarımız tacizcilere emanet ediliyorsa; baraj yapıyoruz denilerek bölgenin tüm doğası tahrip edilip suyu çalınıyorsa; Gerze’de olduğu gibi ithal kömürle termik santral kurup turizmi, doğası, dahası insanların yaşam hakkı yok ediliyorsa; doğalgaz bağımlılığını yok edeceğiz yalanıyla doğalgazda bağımlı olduğumuz Rusya, ülkemizde nükleer santral sahibi yapıp, milli enerji diye yutturulmaya kalkılıyorsa; Fukushima gibi dünyanın yaşadığı büyük nükleer felaketin ardından hala nükleer santral yapılması için kapalı kapılar ardında anlaşmalar imzalanıyorsa; vicdanı olan, gören, anlayan herkesin bunlara karşı çıkması en doğal tavidir. Ancak ülkemizdeki baskı ve korku ortamında sesler çıkmaz olmuşken, meslek örgütleri; üyelerinden, mesleki birikiminden, dahası doğrunun ve haklının yanında yer almanın verdiği meşru savunma gücünden hareket ederek susmamaktadır. Her türlü ortamda mücadelesini sürdürmektedir, sürdürecektir.

Baskı ve korku ortamında kurdukları sayısal Parlamento aritmetiğiyle milli irade diye başımızda sopa sallayanlar, meslek örgütlerinin demokratik mekanizmalarla gerçekleşen seçimler sonucunda oluşan yönetimlerine, meslek örgütlerinin faaliyetlerine saygı göstermek zorundadırlar.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
22 NİSAN 2016**

TMMOB'ye Bağlı Odaların Ortak Açıklaması:

CUMHURBAŞKANI TMMOB ve ODALARIMIZI HEDEF GÖSTERİYOR ANCAK ÜLKEMİZDEN, HALKIMIZDAN YANA ve RANT KARŞITI MÜCADELEMİZ KARARLILIKLA SÜRECEK

Cumhurbaşkanı Erdoğan, önceki gün, İzmit Körfez Geçişi Asma Köprüsü'nün son tabliye yerleştirme ve Altınova-Gemlik Otoyol kesimi açılış töreninde yaptığı konuşmada, 5 Nisan Avukatlar Günü dolayısıyla yaptığı konuşmadakine benzer görüşler dile getirmiş ve üst birliğimiz TMMOB ile ona bağlı odalarımızı hedef göstermiştir.

Cumhurbaşkanı'nın, *"Tabii biz yapmak için, inşa etmek için mücadele ederken, birileri de yıkmak için çalışıyor. Bakıyorsun adı Mimar Mühendisler Odası. İşleri, güçleri ne biliyor musunuz? Bir yerde bir abide yükselecek değil mi; onu durdurmak için hemen yargıya girmek, işleri, güçleri bu. Her yargıya gidişlerinden de eli boş dönerler, ama dertleri inşa etmek değil, yıkmak..."* sözleri gerçekleri çarpıtmaktadır.

Zira biz meslek odaları, kuruluş yasalarımız, Anayasa'nın amir hükümleri ve Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmeliklerimiz uyarınca, kamusal hizmet ve kamusal denetim görevi icra ediyoruz. Cumhurbaşkanı'nın "yıkmak/yıkıcılık" ithamının aksine, TMMOB ve bağlı 24 oda olarak bizler, meslek alanlarımızdan hareketle yapıcıyız. Görevimiz, yapmak, inşa etmek, bakmak, onarmak, denetlemek, korumak ve geliştirmek, kamu ve toplum çıkarları doğrultusunda kararlar almak ve uygulamaktır. Ülkemizin yeraltı-yerüstü kaynakları, kentleri, çevresi, doğası, suyu, toprağı, tarımı, peyzajı, yapıları, gıdası, ulaşımı, enerjisi, madenleri, malzemeleri, sanayisi, bizlerin bilimsel teknik uygulamalarıyla korunur ve geliştirilir. Bu görevlerimizde kamu ve toplum yararı ölçütünü gözetmek ve gerekli girişimlerde bulunmak, bizzat Anayasa, kuruluş yasalarımız ve özerk kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olarak benimsediğimiz, Başbakanlık oluru ile de Resmi Gazete'de yayımlanmış ana yönetmelik ve diğer yönetmeliklerimizle kamusal, hukuksal hükümlere bağlanmıştır.

Odalarımızın, hemen her hükümet veya iktidar döneminde başvurduğu usulsüz veya bilimsel teknik gerekliliklerle uyuşmayan uygulamaları yargıya taşınması, tamamen bu çerçevede gündeme gelmiştir. Bilinmelidir ki, hiç kimse, anayasal bir hak olan hukuk ve yargı yolunu, şikâyet edemez, etmemelidir! Aksi durum, iktidar uygulamalarında sıklıkla görüldüğü üzere; hukuk, yargı ve Anayasa dışılığı teşvik eder; idari, hukuki, adli ve toplumsal normlara güveni azaltarak keyfiyet veya zorbalığa kapı aralar.

Diğer yandan Cumhurbaşkanı'nın *"Her yargıya gidişlerinden de eli boş dönerler"* sözleri de gerçeği yansıtmamaktadır. Zira odalarımızın yargıda açtığı ve kazandığı yüzlerce dava bulunmaktadır. Yargı kararlarına karşı sayısız yeni düzenleme ile yargı kararlarını ihlal eden biz değil, siyasi iktidar ve onun şemsiyesi altındaki kurum, kuruluş, idare ve firmalardan oluşan rant konsorsiyumlarıdır.

Bugün ülkemizde yapılması gereken, hukuk ve yargı yolunu eleştirmek ve anayasal dayanağı olan kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarını hedef haline getirmek

değil, evrensel normları demokratik bir şekilde benimsemek, yerleştirmek, geliştirmek ve ihlal etmemektir. Demokrasiye tahammülsüzlüğe ve yargı süreçlerine müdahaleye bir son verilmelidir.

Kamuyuonun bilmesini isteriz ki, açtığımız davalardan hareketle yaşanan Anayasa, hukuk, yargı ve denetim dışılığıın tek nedeni vardır, o da ülkemizin rant cumhuriyeti haline gelmesine karşı direncimiz, bilimsel teknik gerekliliklere sadakatimizdir.

İktidarların tasarruflarını kamusal-toplumsal-mesleki yarar süzgecinden geçiren, mesleki-bilimsel teknik doğrulara dayanarak ülkenin en karanlık dönemlerinde bile gerçekleri açıklamaktan geri durmayan TMMOB ve bağlı meslek odaları olarak, Anayasa, hukuk ve örgütlü üyelerimizden aldığımız güçle gerçeklerin yanında yer almaya devam edeceğimizin bilinmesini isteriz.

BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI-ÇEVRE MÜHENDİSLERİ ODASI-ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI-FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI-GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI-GEMİ MÜHENDİSLERİ ODASI-GIDA MÜHENDİSLERİ ODASI-HARİTA ve KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI-İÇMİMARLAR ODASI-İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOLOJİ MÜHENDİSLERİ ODASI-KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI-MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI-MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI-METALURJİ ve MALZEME MÜHENDİSLERİ ODASI-MİMARLAR ODASI-ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI-PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI-PEYZAJ MİMARLARI ODASI-ŞEHİR PLANCILARI ODASI-TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI-ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI

23 Nisan 2016

KAYIP ve KAÇAK İADELERİ YENİDEN TAHSİL EDİLECEK

Yargı kararı sonucunda dağıtım şirketleri tarafından iade edilmek zorunda kalan kayıp ve kaçak bedellerinin tüm elektrik abonelerinden yeniden tahsil edilmesi için yasa çıkarılıyor. TBMM'ye sunulan yasa tasarısında; elektrik kullanıcılarından tahsil edilen kayıp ve kaçak bedellerinin bugüne kadar açılan davalar nedeniyle iade edilen bölümü faturalara tekrar yansıtılarak, tüm abonelerden tahsil edilecek. Böylece kayıp ve kaçak bedelini ödemiş olan yurttaşlar, hiçbir kusur ya da sorumlulukları olmamasına karşın dava sonucu iade edilen tutarları da mükerrer olarak yeniden ödeyecekler.

TBMM'de görüşülmeye başlanan Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ile kayıp ve kaçak bedeli adı altında 2006-2014 yılları arasında tahsil edilen 33 milyar TL'nin "kanunsuz" olduğu kabul edilmektedir. İlk kez tasarıyla teknik ve teknik olmayan kayıp adı altında kayıp ve kaçak elektrik tanımı yapılmaktadır. Yine dağıtım ve perakende satış hizmetine ilişkin tarifede yer alacak kalemler yasal düzenleme haline getirilmektedir. Bu düzenlemeler de bugüne kadar yasal dayanağı olmaksızın tüketicilerden tahsilat yapıldığını doğrulamaktadır. Tasarının genel gerekçesi serbestleşme ve özelleştirme süreçlerinin elektrik kullanıcılarına yeni maliyetler yarattığını itiraf etmektedir:

"...elektriğin üretimden tüketime doğru akışında üretim, iletim, dağıtım, sistem işletim, piyasa işletim, ithalat, ihracat, satış gibi piyasa faaliyetleri sonucu tüke-

ticilere ulaşması, her bir faaliyet kapsamında niteliğine göre değişik maliyetler ortaya çıkması, tüketiciye sunulan her türlü mal ve hizmette olduğu gibi elektrik için de oluşan tüm maliyetlerin tüketicilere yansıtılması gerekliliği karşısında; maliyet kalemleri olarak kayıp-kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli, perakende satış hizmet bedeli, iletim sistemi kullanım bedeli ve dağıtım bedeli tek tek sayılmakta, mevzuat gereği ve uygulamada tüketiciden alınan bu bedellere ilişkin eklenen hükümler ile konunun hiçbir tereddüte mahal vermeyecek şekilde düzenlenmesi amaçlanmaktadır.”

Kayıp ve kaçak bedellerinin tahsil edilmesi yasal hale getirilmekle kalmamakta, EPDK’nın keyfiyet içerisinde hedef kayıp ve kaçak oranlarında yapacağı değişiklikler doğrultusunda faturalarda tahsil edilen kayıp ve kaçak bedellerinin artırılmasına da olanak sağlanmaktadır. Tasarıda buna yönelik olarak “Kurulca belirlenen hedef oranlarını geçmemek kaydı ile teknik ve teknik olmayan kayıplara ilişkin maliyetler dağıtım tarifelerinde yer alır ve tüketicilere yansıtılır. Teknik ve teknik olmayan kayıplara ilişkin hedef oranlarının tespiti ve değiştirilmesi ile oluşacak maliyetin tarifelerde yer alması ve tüketicilere yansıtılmasına ilişkin usul ve esaslar kurum tarafından çıkarılan yönetmelikle düzenlenir” hükmü getirilmektedir.

Bugüne kadar dava sonucu iade edilen bedellerin yeniden faturalara yansıtılması sağlanmakta; bundan sonra açılan davalarda da hukuksuz olduğu gerekçesiyle kaçak bedellerinin tahsilatına karşı yargının iade kararı vermesinin önüne geçilmek istenmektedir. “Ürün veya hizmet bedeline ilişkin olarak yapılan başvurularda ve açılan davalarda; tüketici hakem heyetleri ile mahkemelerin yetkisi, ürün veya hizmet bedellerinin, Kurumun düzenleyici işlemlerine uygunluğunun denetimi ile sınırlıdır” düzenlemesi yapılmaktadır.

Yine tasarı ile haksız olarak tahsil edilen kayıp ve kaçak bedelleriyle ilgili davaların geriye dönük olarak durdurulması ve uygulamanın yapıldığı dönemdeki yasal mevzuatın değil sonradan çıkarılacak yasa hükümlerinin geçerli kılınması öngörülmektedir. Daha önce açılmış olan davalar sonucunda elde edilen yargı kararları da etkisiz hale getirilerek, icra işlemlerinin geçersiz kılınması, dolayısıyla bedelin iadesine hükmedilmiş olmasının geçersiz kılınması söz konusudur. Hukukun genel ilkeleri ve hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmayan bu düzenleme açıkça Anayasa’ya aykırılık taşımaktadır.

Daha önce Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmiş olmasına karşın özelleştirilen kömür santralleri başta olmak üzere özelleştirilen ve özelleştirilecek olan santrallara çevre yatırımı açısından muafiyet yeniden getirilmektedir. Anayasa Mahkemesi kararını yok sayan düzenleme ile 31 Aralık 2019 tarihine kadar tanınan muafiyete göre bu santrallara çevreye ne kadar zarar verirlerse versinler faaliyetleri durdurulmayacak ve idari para cezası uygulanmayacak.

Yine tasarıdaki bir düzenleme ile nükleer santraller başta olmak üzere uluslararası anlaşma ile yapılan üretim tesislerinin; inşaat için gerekli izin, onay, lisans, ruhsat ve benzeri belgeler olmaksızın üretim lisansı alabilmesine, lisans almadan üretim tesisi ile ilgili olmayan yapıların inşaatına başlamasına olanak tanınmaktadır. Gerekli olan

lisans, izin, onay vb belgelerin alınamaması durumunda yapılan inşaatlar nedeniyle, özel ya da kamu mülkiyetinin ihlal edilmesi ile doğaya geri dönüşü olmayan zararların verilmesi söz konusu olacaktır. Karşılanabilecek durumda olan zararları da kimin, nasıl karşılayacağı sorunu doğacaktır.

AKP iktidarının yaptığı bu düzenleme, kayıp ve kaçak bedelinin düşürülmesine yönelik şirketleri özendirici, zorlayıcı hiçbir düzenleme içermezken; yurttaşları cezalandırmaktadır. Hukuku, Anayasayı, yasaları, yargı kararlarını hiçe saymaktadır. AKP Hükümeti'ni hukuka saygıya davet ediyor, TBMM'deki milletvekillerine bu yasaya geçit vermemeleri için çağrıda bulunuyoruz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
27 NİSAN 2016**

NÜKLEERE, KÖMÜRE DESTEK YENİLENEBİLİR ENERJİYE KÖSTEK

TBMM'de görüşülmekte olan Elektrik Piyasası Yasası ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yasa Tasarısı ile birleştirilmek üzere AKP'li vekillerin verdiği teklifle nükleer santraller ve kömür santrallerine teşvikler, imtiyazlar getiriliyor. Piyasada oluşan yenilenebilir enerji kaynakları ile yapılan satışlara ilişkin lobicilik faaliyetleri doğrultusunda ise YEK Belgesi uygulamasına kısıtlamalar öngörülüyor. Nükleer santraller için İmar Kanunu ve yapı denetimi devre dışı bırakılırken, kamuya ait barajlar ve kömür santrallerinin değer tespiti yapılmaksızın haraç-mezat satışının önü açılıyor.

Teklifle nükleer santraller için İmar Kanunu ve yapı denetimi devre dışı bırakılıyor. Ülkenin güvenliğini ilgilendiren bu yapılar için "her türlü sorumluluk münhasıran santral işletenine ait olmak üzere" ifadesiyle sorumluluk şirkete bırakılıyor. Bu yapılara ilişkin olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkisi görüş düzeyine indirgenirken, yapılara ilişkin verilecek izin ve denetimin TAEK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenmesi öngörülüyor. Nükleer santral gibi büyük güvenlik riski yaratan bir tesisin bırakın normal yapı denetimi dışına çıkarılmasını, ek güvenlik önlemleri alınması gereken yapılar olduğu tüm dünyada kabul edilmektedir. Nükleer yapıların güvenliği de nükleer güvenlik dışında yapıların denetim ve güvenliği konusunda yetki ve uzmanlık sahibi olmayan bir kuruma bırakılmaktadır.

Kamunun Aslı Görevi Devrediliyor

Odamız tarafından açılan dava sonucunda Elektrik Tesisleri Proje Yönetmeliği'nin elektrik proje onay ve kabul işlemlerinde kamu tüzel kişileri dışında özel kuruluşlara yetki devrine ilişkin düzenlemelerinin yürütmesi Danıştay tarafından durdurulmuştur. Şimdi bu düzenleme, yasa ile yapılmaya çalışılmaktadır. Elektrik üretim, iletim, dağıtım ve tüketim tesislerinin kurulum ve işletimi için gerekli inceleme, tespit, proje onay ve kabul işlemleri için kamu kuruluşları dışında dağıtım şirketleri ve özel hukuk tüzel

kişilerini görevlendirme ve hizmet satın alma gibi konularda Enerji Bakanlığı yetkili kılınmak istenmektedir. Öncelikle söz konusu hizmetler, can ve mal güvenliği açısından kamunun asli görevi olup; özel kuruluşlara devredilemez nitelik taşımaktadırlar. Yapılmak istenen düzenleme açıkça Anayasa'ya aykırıdır. Kaldı ki dağıtım şirketlerinin bu alanda yetkilendirilmeleri, hem uygulayıcı ve hem denetleyici olmalarını getirecek olup; AKP iktidarının çokça kullandığı piyasa kurallarına da aykırılık içermektedir.

Enerji Şirketleri İçin Acele Kamulaştırma

Teklif e göre Hükümet, özel mülke ait taşınmazları yenilenebilir enerji kaynağı bölgesi olarak ilan edebilecek ve bu taşınmazlar acele kamulaştırılabilecektir. Bu taşınmazlara ilişkin enerji için kullanım amacı dışında imar planı yapılamayacaktır. Üstelik bu bölgelerde kanunda öngörülen ölçüm verilerine ilişkin düzenleme de uygulanmayacaktır.

YEK Belgesine Kısıtlama

Nükleer santral ve kömür santrallerine alım garantileri verilip, yasa ve tekliflerle düzenleme ile de “kolaylık” adı altında pek çok teşvik ve muafiyet tanınırken, yenilenebilir enerji kaynaklarının YEK belgesi kapsamında alım garantili satış yapmasına sınırlama getirilmek istenmektedir. Piyasadaki yenilenebilir enerji kaynaklarının fiyatları artırdığına ilişkin lobi faaliyetleri doğrultusunda yenilenebilir enerji kaynakları için ihalede elektrik satış fiyatı oluşturulması ve bu fiyatın belirlenecek süre boyunca geçerli olması öngörülmektedir. Böylece YEK belgesi kapsamında alım garantisinden yararlanmalarının önüne geçilmektedir.

Yine teklifte yapılan düzenleme ile YEK belgesi kapsamında alım garantili satış yapan şirketlerden hangilerinin borsada satış yapıp yapamayacağının belirlenmesine ilişkin de keyfi bir düzenlemenin önü açılmaktadır.

Yenilenebilirde Para Konuşacak

TEİAŞ tarafından yenilenebilir enerji kaynaklarına ilişkin verilecek bağlantı görüşü için; ülke planlaması ve iletim sisteminin öncelikleri yerine, ihale yapılarak en düşük fiyatın esas olması öngörülmektedir. Yani 31 Mart'ta ve 26 Nisan Salı günü ülkeyi karanlığa boğan sistem kısıtları ya da ülke kaynaklarının en iyi şekilde değerlendirilmesi değil parası olan yatırımcıya geçit tanınacaktır.

Değer Tespitsiz Alım Garantili Özelleştirme

Ülkenin kamu kaynaklarının haraç-mezat satılmasının önü açılmaktadır. Yapılmak istenen düzenleme ile kamuya ait yenilenebilir ya da kömür santrallerinin özelleştirilmesi sırasında “değer tespiti” yapılmayacaktır. Bu varlıkların satışında alım garantisi içerecek şekilde ihale düzenlenecektir. Hangi fiyattan kimin üzerinde kalırsa o şirketle o fiyat üzerinden elektrik alım anlaşması imzalanacaktır.

Yerli kömür santrallerine alım garantisi getirilmesine yönelik talepler de düzenleme ile TETAŞ üzerinden 1'er yıllık alım ihaleleri yoluyla sağlanmak istenmektedir. Elektrikte serbestleşmeden, piyasalaştırmadan söz edenler yenilenebilir enerji kaynaklarının ucuz fiyatlarıyla piyasada satış payını artırmasından sonra kar kaybına uğrayan şirketleri alım garantisi sağlayarak koruma altına almaya çalışmaktadırlar.

Ülkenin enerji güvenliği, ucuz, kaliteli ve sürekli elektrik sunumu gibi temel sorunları çözme yerine “kılçıksız” yatırım ortamı sağlamaya çalışan AKP iktidarının yapmak istediği bu düzenlemeler ne hukukla, ne hakkaniyetle, ne de kamu yararı ile bağdaşmamaktadır. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak başta olmak üzere, iktidara ve seçilen milletvekillerine; yandaş sermayenin değil, milletin vekilliğini yapmaları gerektiğini anımsatıyoruz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
28 NİSAN 2016

I MAYIS'TA MÜCADELE İÇİN ALANLARDAYIZ

Kıdem tazminatının yok edilmek istendiği, “kiralık işçi” düzenlemesinin Meclis'te görüşüldüğü, taşeron işçilere kadro güvencesi vaaadinin içi boş “özel sözleşmeli personel” statüsüne dönüştürüldüğü bir dönemde 1 Mayıs'ı kutlamak için değil, mücadele etmek için alanlarda toplanıyoruz!

Emekçilerin birlik ve dayanışma günü olan 1 Mayıs'ı bu yıl da yasakların gölgesinde karşılıyoruz. Her alanda özgürlükleri yok sayan baskıcı zihniyetini giderek artıran AKP iktidarı, Taksim ve Sıhhiye'de kutlama yapılmasına izin vermemiştir. Ülkemizin içine sokulduğu savaş ve şiddet ortamında sağduyu gösteren sendikalar, meslek örgütleri ve demokratik kitle örgütleri, 1 Mayıs'ı İstanbul'da Bakırköy, Ankara'da Kolej Meydanı'nda kutlayacaklardır.

İktidar; emeğin sömürüsünün her geçen gün daha da artırılmasına dayanan yandaş kapitalizmini, gerici toplumsal yaşam anlayışıyla birlikte kaynaştırarak toplum üzerinde yoğun bir baskı uygulamaktadır. Sermaye için dikensiz gül bahçesi yaratma anlayışı içerisinde emekçilerin düşük ücretlerle çalıştırılmaları temel politika haline gelmiş, özlük haklarına yönelik saldırılar da artmıştır. İktidarın görev başına geldikten sonraki ilk icraatından biri özel istihdam bürolarının hayata geçirilmesini öngören yasa tasarısını Meclis'e sevk etmek olmuştur. Özel istihdam büroları; geçici iş sözleşmeleri yapacakları işçileri, süreli olarak işçi açığı bulunan firmalarda çalıştıracaklardır. Tam bir kölelik düzeni getirilmek istenmektedir. “Kiralık işçi” düzenlemesi olarak da adlandırılan bu tasarı yasalaşırsa, çalışanların zaten sınırlı olan sendikal hakları daha da azalacak; işçiler hem iş hem de ücret güvencelerini kaybedeceklerdir.

İktidarın büyük bir istihdam olanağı gibi sunduğu taşeron işçilerin kamuya alınması müjdesi boş çıkmıştır. Maliye Bakanı'nın açıklamalarına göre, sınav şartı ile alınacak işçilere kadro güvencesi verilmeyecektir. “Özel sözleşmeli personel” adı altında 3'er yıllık sözleşmelere bağlı yeni bir statü icat edilmektedir. Taşeron çalışma düzenini ortadan kaldırmaya yanaşmayan iktidarın bu girişimi belli bir tarihe kadar taşeron olarak çalışmış kişilerin sorunlarını çözmekten dahi uzaktır.

AKP Hükümeti çalışanların kıdem tazminatında büyük kayıplara uğramasına neden olacak fon düzenlemelerini de sendika ve işçi çevrelerinde oluşan tepkilere rağmen halen masada tutmaktadır. Kıdem tazminatı işçilerin elinde kalan son kazanımlar-

dan biridir. Hükümet, “kıdem tazminatını süre şartına bağlayan, tazminat ödeme yükümlülüğü kalmayacağı için işverenin dilediği anda işçi çıkarmasına olanak veren ve tazminat tutarlarını düşüren” düzenlemelerle işçilerin bu hakkını da ellerinden almak istemektedir.

İş arayan yurttaşlar, iktidarın “yandaşlık” terazisinde tartılmakta; insanlarımız düşüncelerinden dolayı işsizlikle cezalandırılmaktadır. Çalışanlar; her türlü can güvenliğinden yoksun, kelle koltukta ölümüne piyasaya sürülmektedir. İş cinayetlerinde birer-ikişer ölen canların hesabı bile tutulmamakta, iş katliamlarının üzeri dinci bir “fıtrat” söylemiyle örtülmeye çalışılmaktadır.

Gelinen aşamada emekçilerin hak mücadelesinin, ülkemizin içine sokulduğu “laiklik” tartışmaları ve “dindar Anayasa” girişimlerine karşı yürütülecek mücadeleden ayrılmayacağı açıktır. Elektrik Mühendisleri Odası olarak üyelerimizi ve tüm yurttaşlarımızı; 1 Mayıs İşçi Bayramı’nda haklı taleplerine ve aydınlık gelecek mücadelesine sahip çıkmak üzere alanlara çağırıyoruz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
29 NİSAN 2016**

Sıcaklar bastırdı, klimalar açıldı, elektrikte zam lobisi başladı...

PİYASA ELEKTRİK KULLANICISINA YÜK

Havaların ısınmasıyla klimaların kullanılmaya başlanmasının ardından artan elektrik tüketiminin fiyatları yükselteceği için kullanıcıların elektrik tarifesine zam yapılması talebi kabul edilemez. Kış ve bahar aylarında su gelirlerinin yüksekliği nedeniyle ucuza üretim yapan hidrolik potansiyelin etkisiyle borsadaki fiyatlar düşmesine rağmen elektrik kullanıcılarına indirim yapılmamıştır. Şimdi de piyasada artmakta olan fiyatlar zam gerekçesiyle kullanılamaz. Maliyetlerin bütün olarak değerlendirilmesi, hidrolik-termik üretime ilişkin maliyetlerin aynı havuz içerisinde ele alınarak hakka-niyetli bir şekilde kullanıcı fiyatlarına yansıtılması gerekirken, otomatik fiyatlandırma mekanizması zam makinası olarak çalıştırılmakta, sürekli kullanıcıların sırtına yükler bindirilmektedir.

Klimalar Elektrik Tüketimini Pik Yaptırıyor

Yaz aylarında elektrik tüketiminde gözle görülür bir artış olmaktadır. Türkiye’nin en fazla elektrik tüketiminin gerçekleştiği Kasım-Aralık-Ocak aylarının dışında yaz ayları da puant yükün olduğu dönemler olmaya başlamıştır. Kış aylarından sonra Haziran ayının ortasına kadar 35.000-36.000 megavat (MW) civarında seyreden günlük ani puant (en yüksek tüketim) güç 20 Haziran Pazartesi günü 40.030 MW, 21 Haziran Salı günü 41.110 MW’a ve 22 Haziran Çarşamba günü 41.668 MW’a yükselmiştir.

Yaz aylarında elektrik tüketiminin 2006 yılından itibaren pik yapmaya başlamasında klimaların yaygınlaşması önemli bir etkidir. Türkiye İklimlendirme Sanayi Sektörü Raporu 2015 verilerine göre; 2005 yılına kadar 500 bin rakamına bile ulaşmayan klima

iç satış düzeyi 2005 yılında 1 milyonu aşmış; kriz yılları olan 2008, 2011 ve 2012 yılları (160-213 bin seviyelerinde kalmış) dışında 1 milyonun altına hiç düşmemiştir.

Klimaların ömürleri dikkate alınarak son 10 yıllık iç satış rakamlarına bakıldığında; kullanımda olan klima sayısının 10 milyon civarında olduğu görülmektedir. Verilere göre 1998-2014 yılları arasında üretilen ve ithal edilen klimaların yüzde 85'ini split klimalar oluşturmaktadır. Bu klimalar 2 kW tam güçle 6 saat çalışması durumunda günlük 100 milyon kilovat saatlik tüketim yapmaktadır. Gerçekleşen günlük tüketimler incelendiğinde de Haziran ayı başı ile 22 Haziran arasındaki tüketim farkının yaklaşık 130 milyon kilovat saat olduğu görülmektedir. Kalan tüketim artışının da tarımsal sulamadan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Bu klimaların ortalama 3 ay bu kapasite ile çalıştırıldığı düşünülse bile, 3 aylık tüketim miktarının 9 milyar kilovat saate ulaşacağı hesaplanmaktadır. Yani yaz aylarında klimaların tüketimi, Türkiye'nin aylık ortalama 22-23 milyar kilovat saat olan toplam elektrik tüketiminin yaklaşık yüzde 10'unu oluşturmaktadır.

HES'lerin Düşük Fiyatlı Üretimleri Kullanıcılara Yansıtılmalı

Yaz aylarında artan elektrik talebinin karşılanması; özellikle su gelirlerinin düşmesiyle birlikte doğalgaz ve ithal kömür santralleri üzerinden kapatılmaya çalışılacaktır. Borsada oluşturulan fiyatlar nedeniyle termik santrallerin üretimdeki payının artması, piyasa fiyatlarında yaz ayları için bir artış getirecektir. Ancak bu artış dönemsel olup tüketicilere yansıtılması doğru değildir. Çünkü piyasadaki günlük fiyatlardaki düşüş ya da yükselişlerin doğrudan eş zamanlı olarak tüketicilere yansıtılması söz konusu değildir. Açıklanan maliyet bazı fiyatlandırma mekanizması kapsamında elektrik fiyatları 3 ayda bir değerlendirilmektedir. Ancak fiyat belirlemede, yalnızca 3 aylık enerji maliyeti ve fiyat gelişmeleri değil, hükümetin bu yıl için öngördüğü büyüme gibi temel makroekonomik veriler dikkate alınarak değerlendirme yapılacağı maliyet bazı fiyatlandırma mekanizmasında açıkça yazılmıştır. Yani **su gelirlerindeki düşüklüğe bağlı olarak HES'lerden yapılan üretim nedeniyle düşen maliyetler, tüketicilere yansıtılacak fiyatlar belirlenirken dikkate alınmak zorundadır.**

Şimdi klimalar kullanılıyor, HES'lerin üretimdeki payı yazın azalacak diye fiyatları yükseltme lobisi oluşturulmaktadır. Ne yazık ki ülkemizde bu maliyet bazı fiyatlandırma mekanizması denilen otomatik fiyatlandırma sistemi, maliyet artışlarının doğrudan tüketicilere yansıtıldığı, ancak düşüşlerin yansıtılmadığı bir sistem olarak işletilmektedir. İstisnai durum; seçim/referandum gibi zamanlarda ortaya çıkmakta; iktidar oy avcılığı için tüketicilere yansıyan fiyatları düşük tutabilmek adına kamu toptan alım şirketi olan TETAŞ üzerinden manipülasyonlar yapmaktadır. Daha sonra piyasadaki şirketlerin veryansınlarını karşılamak üzere kamu santrallerinin üretimleri çeşitli bahanelerle engellenerek, piyasadan yüksek fiyatlı "kısıt" alımı yapılarak kimi özel sektör santrallerine ulufe gibi paralar dağıtılmaktadır. Yani elektrikteki fiyat sistemi, iktidarın çıkarlarıyla şirketlerin çıkarları arasında oyuncağa dönüşmüştür.

Yaz aylarında artan tüketim ve hidrolik potansiyelin düşmesi, güneş gibi yazın önemli bir potansiyel olan yenilenebilir enerji kaynaklarının önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bugüne kadar ülkemizin güneş potansiyelini kullanmakta geri kalması

yaz aylarında pahalı elektrik tüketimini gündeme getirmektedir. Bu gerçek açık bir şekilde ortada dururken, hükümet enerji politikasını “kömürcü” bir eksene oturtmaya çalışmaktadır. Son çıkardığı yasa ile yenilenebilir enerji kaynaklarına köstek olurken kömüre ise devlet garantisi vermiş, piyasadaki fiyat manipülasyonlarını engellemekte etken olabilecek kamunun elindeki santralleri de değer tespiti dahi yapılmaksızın haraç-mezat satmayı öngörmüştür.

Elektrik enerjisinin üretimi, dağıtımı ve kullanıcıya sunumunda ucuz, kaliteli ve arz güvenliğini sağlayacak tek çözüm, alanın bütün olarak değerlendirilmesinden ve hiçbir lobinin etkisi altında kalmayacak, kamu yararını gözetecek özerk bir yapılanmadan geçmektedir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
24 HAZİRAN 2016**

Özgür basın; tutuklamalar, yayın yasakları, para cezaları ve mali denetimlerle susturulmaya çalışılırken, yandaşlar için halkın cebinden para kaçırılıyor...

İKTİDAR SESİ TRT'YE YENİ GELİR KAPISI

AKP; kendisine yandaş olmayan basın kuruluşlarını susturmak için tutuklamalardan para cezalarına, yayın yasaklarından mali denetimlere varıncaya kadar her türlü iktidar gücünü devreye sokarken; kamu yayıncılığından çıkarıp iktidarın sesi haline getirdiği TRT'yi ise adeta “Deli Dumrul” vergileriyle beslemeye çalışmaktadır. Satın alınan programlar, programlara çıkarılan yandaş isimlerle iktidarın para aktarım aracı haline getirilmiş olan TRT'ye aktarılan bandrol kesintilerinin kapsamı öyle genişletildi ki, “yayın alsın almasın, İnternet'i kullansın kullanmasın; İnternet'e erişim olanağı olan ya da içinde radyo-TV erişimi bulunan” her türlü cep telefonu, bilgisayar ve tabletten bandrol ücreti kesilecek. Uygulama cep telefonlarının yüzde 6, bilgisayar ve tabletlerin yüzde 2 zamlanmasına yol açacak.

Resmi Gazete'de 28 Haziran 2016 tarihinde yayımlanan Bakanlar Kurulu kararıyla “TRT Gelirleri Kanunu Uyarınca Radyo, Televizyon, Video ve Birleşik Cihazlar ile Bunların Dışında Kalan Radyo ve Televizyon Yayınlarını Almaya Yarayan Her Türlü Cihazdan Alınacak Bandrol Ücretlerine İlişkin Karar”da değişiklik yapıldı. TRT'ye yeni gelir kapıları yaratılan bu kararla, elektrik faturaları üzerinden zaten TRT'ye aktarım yapan halkın bu kez iletişim-bilişim maliyetleri TRT'ye ödenecek bandrol ücretleriyle katlanacak.

AKP Hükümeti'nin yeni kararına göre TRT için bandrol kesilecek cihazlar kapsamına alınan yeni elektronik aletler şöyle:

- Cep Telefonları (İnternet üzerinden ya da yazılım-donanım ilavesiyle yayın alabilen tüm cep telefonları)
- Tabletler dahil tüm bilgisayarlar

- Dahili tuner ile yayın alan navigasyon cihazları ve navigasyonlu multimedya cihazları

Yani tüm akıllı cep telefonlarına yüzde 6 bandrol yükü bindirilecek; eğer cep telefonu üzerinde dahili radyo veya televizyon alıcısı varsa eski düzenlemeye göre yüzde 6 olan kesinti oranı da yüzde 7 olarak uygulanacak. Tüm bilgisayar ve tabletlerden dahili tuner ile bağlanıyorsa yüzde 3, İnternet ya da yazılım-donanım ilavesiyle yayın alıyorsa yüzde 2 bandrol kesintisi yapılacaktır. Arabalarda kullanılan navigasyon cihazlarından, navigasyonlu multimedya cihazlarından, hidro banyo sistemlerinden, egzersiz aletlerinden de dahili tuner ile yayın alabiliyorlarsa yüzde 8 bandrol kesilecek.

Zaten bandrol ücretleri kapsamında tüm radyo ve TV cihazlarından yüzde 16, uydu alıcısı ve benzeri set üstü medya kutularının tümünden yüzde 10 oranında TRT'ye pay aktarılıyordu. Ayrıca üzerinde dahili radyo veya televizyon alıcısı bulunan cep tipi MP3 çalarlar, radyolu kalemle de dahil olmak üzere tüm diğer cihazlardan yüzde 8'lik kesinti yapılıyordu.

TÜİK'in 2015 yılı ithalat değerlerinin aynen bu yıl da gerçekleşeceği varsayılırsa; yeni getirilen bandrol kesintileri kapsamında yalnızca cep telefonları, tablet ve bilgisayarlardan toplam 600 milyon liralık yeni kesinti yapılacaktır. Bu kesintinin 2.8936 TL'lik kur üzerinden dolara çevrilmesi durumunda 207 milyon dolar kaynak aktarımı yapılacağı anlaşılmaktadır. Üstelik bu hesaplama içinde dış ticaret kodlarında dahili tuner olup olmadığına göre ayırım yapılmadığı için dahili tuner ile yayın alabilen cep telefonlarında yüzde 7, dahili tuner ile yayın alan tablet ve bilgisayarlarda yüzde 3 olarak uygulanacak kesintiler dikkate alınmamıştır. Tüm cep telefonları için yüzde 6, tüm tablet ve bilgisayarlar için yüzde 2 üzerinden asgari bandrol kesintisi yapılmıştır. Ayrıca ithalat yoluyla gelen cep telefonları ve bilgisayarlar dışında yerli üretimden yapılan satışlarda da bandrol kesintisi yapılmaktadır.

YENİ BANDROL KESİNTİLERİ	2015 Yılı İthalat Değerleri-TL	Bandrol Oranı (%)*	Bandrol Kesintisi-TL	Bandrol Kesintisi-Dolar
Cep Telefonları*	8.465.395.192	6	507.923.712	175.533.492
Bilgisayarlar*	4.597.371.568	2	91.947.431	31.776.137
TOPLAM			599.871.143	207.309.629

*Dış ticaret kodlarında dahili tuner olup olmadığına göre ayırım yapılmadığı için dahili tuner ile yayın alabilen cep telefonlarında yüzde 7, dahili tuner ile yayın alan tablet ve bilgisayarlarda yüzde 3 olarak belirlenen bandrol kesintisi yerine tüm cep telefonları için yüzde 6, tüm tablet ve bilgisayarlar için yüzde 2 üzerinden asgari bandrol kesintisi hesaplaması yapılmıştır.

Özellikle 4.5 Nesil uygulamasından sonra artacak cep telefonu pazarı TRT'ye kaynak yaratma yeri olarak görülmüştür. Bugünkü ortamda TRT'nin kamu yayıncılığı yaptığı iddia dahi edilemez noktaya geldiği için; TRT için halktan ayrıca kaynakların hiçbir meşruiyeti kalmamıştır.

TRT için yeni bandrol uygulaması, doğrudan gelir ve kurumlar vergisi tahsil edemeyen iktidarın dolaylı vergilerle halka yüklenmesinin katmerli bir yöntemi olarak

ortaya çıkmıştır. Şöyle ki; kamunun kıt kaynakları olan frekans ihalesini yapmayarak yandaş kanalların fahiş karlar elde etmelerini sağlayan iktidar, yayıncılığın gezgin iletişim denilen cep telefonu ve İnternet kanalıyla sayısal yayıncılığa kayacak olmasını da kendisine fırsat bilmıştır. Teknolojik gelişmelerden halkımızın ucuz ve kaliteli bir şekilde yararlandırılması gerekirken, halka yeni yükler bindirerek, özellikle dar gelirli kesimleri bilgi-iletişim teknolojilerinden yoksun kılabacak uygulamalar ülkemizin bilişim çağında daha da gerilerde kalmasına yol açacaktır. İletişim alanı Türk Telekom'un özelleştirilmesinin ardından yatırımlar açısından büyük bir gerileme içerisinde. Şirketler yatırım yapmak yerine kolay yoldan para kazanmayı tercih ederlerken, bu alana yönelik eksik altyapıyı gidermek yerine talebi kısmayı hedefleyen bu tür politikalar kabul edilemez.

Medyaya Çifte Standart

Yandaş basını beslemek için her türlü yolu mubah gören AKP iktidarı, özgür basını susturmak için de deyim yerindeyse elinden geleni ardına koymamaktadır. Ülkemizde her patlamadan sonra yayın yasağı konulmakta, bu yasaklara uymadıkları iddiasıyla pek çok basın kuruluşuna cezalar yağdırılmakta, Cumhurbaşkanı'na hakaret gerekçesiyle gazeteciler yargılanmakta, dayanışma amaçlı Nöbetçi Yayın Yönetmeliği görevini üstlenen aydınlar tutuklanmakta, mali denetimler baskı aracı olarak kullanılmakta; kısaca özgür basın susturulmaya çalışılmaktadır. Gerçek habercilikten uzaklaşılması, yandaş medyanın egemenliği insanları sosyal medyaya yöneltirken, facebook, twitter gibi sosyal medya platformları da AKP iktidarının yasakçı, sansürcü zihniyetiyle engellenmektedir. Atatürk Havaalanı'nda yaşanan IŞİD kaynaklı canlı bombalamaların ardından terörü önleyemeyen iktidarın insanların acılarını paylaştıkları sosyal ortamları toptan ortadan kaldırması ne yazık ki duyduğumuz üzüntüyü daha da artırmaktadır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
30 HAZİRAN 2016**

ELEKTRİKTE ZAM LOBİSİNE TETAŞ KIYAĞI

AKP, yandaş elektrik dağıtım şirketlerine kaynak aktarımı için her yolu deniyor. Bu yılın başında torba haline getirerek elektrik tarifesini karartan; dağıtım şirketlerinin sosyal yardım, mahkeme masrafları, reklam, danışmanlık gibi elektrik hizmetiyle ilgisi olmayan giderlerini faturalara yansıtan iktidar, TETAŞ üzerinden şirketlerin pahalı elektrik satışını sübvansede ediyor. 1 Temmuz 2016'da yürürlüğe konulan yeni tarifeye TETAŞ'ın fiyatları Temmuz 2011'den bu yana en düşük düzeye kadar çekilmiştir. Ancak TETAŞ'ın ne bu indirimi ne de Nisan 2016'daki indirimi tüketicilere yansıtılmamaktadır.

Yargıtay'ın verdiği kayıp ve kaçak bedellerinin iadesine ilişkin kararları boşa çıkarmak üzere kayıp ve kaçak bedeline yasal kılıf hazırlayan, hatta bu kayıp ve kaçak bedelini şirketlerin istedikleri gibi belirlemesine olanak tanıyan AKP, yapılan aktarımların görülmesini engellemek için bu yılın başında faturalara karartma uygulamıştır. Enerji

satın alım maliyeti ile perakende satış hizmet bedeli birleştirilerek oluşturulan perakende enerji bedeli Nisan 2016 ve Temmuz 2016 tarife dönemlerinde cüzzı düzeyde artarken; faturanın diğer ayağını oluşturan kalemler ise yaklaşık aynı miktarda düşürülerek nihai kullanıcı fiyatı değiştirilmemiştir. Karartma uygulanarak dağıtım bedeli adı altında toplulaştırılan “iletim, dağıtım, kayıp ve kaçak bedeli, sayaç okuma bedeli” kapsamında Ocak 2016’da yüzde 10.4 zam yaparak dağıtım şirketlerini rahatlatan AKP iktidarı, TETAŞ indirimlerini ise kullanıcılara yansıtmayarak, elektrik üretim şirketlerini ve dağıtım şirketlerini sübvansede etmektedir.

Geçen yıl ocak ayında 17.85 kuruş olan fiyatı Nisan 2015’den yılsonuna kadar 17.30’dan uygulayan TETAŞ, bu yılbaşında 17.75 kuruşa yükselttiği fiyatını Nisan ayında 16.35 kuruşa indirirken, 1 Temmuz 2016 tarifesinde 14.80 kuruşa kadar düşürdü. TETAŞ’ın 1 Temmuz’da açıkladığı bu fiyat, Temmuz 2011’den beri uygulanan en düşük satış fiyatını oluşturmaktadır. Anayasa değişikliğine hazırlanan AKP iktidarında, bir yandan piyasada yüksek fiyatlı satışlara göz yumularak TETAŞ üzerinden elektrik maliyetleri düşük tutulmakta; diğer yandan piyasada kısıt alımlarıyla bazı şirketlerin yüksek kazanç elde etmeleri sağlanmakta; TETAŞ indirimleri kullanıcı fiyatlarına yansıtılmayarak dağıtım şirketleri de beslenmeye çalışılmaktadır.

TETAŞ’ın bu yıl Nisan ayı indirimi faturalara yansıtılsaydı Haziran ayına kadar kullanıcılardan 418.5 milyon TL daha az tahsil edilecekti. Yeni tarife ile yapılan indirim yansıtılsa 3 ay içinde 796.5 milyon TL daha az tahsilat yapılacaktı. Yani 6 ay için TETAŞ üzerinden piyasaya yapılan aktarımın mali boyutu 1.2 milyar TL’ye ulaşmaktadır. Tarifelerde değişiklik olmazsa 1 yıllık aktarılan kazanç tutarı ise 3 milyar TL’yi aşacaktır.

TETAŞ; 2015 yılı faaliyet raporuna göre sattığı 111.8 milyar kilovat saat ile toplam 264 milyar kilovat saatlik elektrik tüketiminin yüzde 42.3’ünü karşılıyor. AKP iktidarı özellikle seçim ve referandum zamanlarında TETAŞ fiyatlarını indirerek piyasa fiyatlarını baskılıyor, kendi siyasal çıkarlarına uygun olduğu zaman fiyatlara zam yaparak, TETAŞ zararını gidermeye çalışıyor. Bu durum TETAŞ bilançosuna da yansıyor. TETAŞ 2013 yılını 459 milyon lira net dönem karıyla kapatırken, 2014 yılında 25.4 milyon lira net kar yazdı. Arka arkaya seçimlerin yapıldığı 2015 yılını ise 559 milyon lira zararla kapattı.

İletim Sistemi Alarm Veriyor

Yine tarifeler üzerinde yapılan tespitler; TEİAŞ’ın iletim hizmet bedelinin de şirketlerin ihtiyaçlarına göre belirlendiğini göstermektedir. Karartma nedeniyle iletim hizmet bedeli de artık görülemezken, acil yatırım ihtiyacı olan iletim sistemi üzerinde kara bulutlar dolaşmaktadır. 31 Mart 2015 tarihinde tüm ülkeyi karanlıkta bırakan AKP’nin izlediği serbest piyasacı politikalar arz güvenliğini sağlayamamaktadır. Kamu kaynakları ulufe gibi dağıtılarak yatırım yapılmış olması, emreamade kapasitenin arttırılmış olması arz güvenliğini sağlamaya yetmemektedir, ülkenin iletim sistemi alarm vermektedir.

Bu nedenle TEİAŞ 30 Haziran 2016 tarihinde alarm genelgesi yayımlamıştır. Yatırım programı kapsamındaki 14 bin kilometre uzunluğunda 350 enerji iletim hattı projesinden sistem için hayati öneme sahip olduğu tespit edilen 400 kilovoltluk 27

projenin aksama olmaksızın devreye alınmasını öngören tedbir genelgesinde şu uyarı yer almaktadır:

“Bu projelerin zamanında işletmeye alınamaması halinde, ülke kaynakları verimli kullanılamayacak, bölgesel sistem oturmaları oluşabilecek ve hatta tüm sistemi etkileyebilecek çok daha ciddi problemler ile karşı karşıya kalılabilecektir.”

Genelge kapsamında bu projeler iş sıralamasında birinci sıraya çekilirken, yazışmaların bile öncelikle elden, mümkün değilse APS ile hızla gerçekleştirilmesi talep edilmektedir.

Acilen sistemin bütüncül olarak gözden geçirilmesi, şirketlerin kar odaklı yaklaşımları yerine kamuya ucuz, kaliteli ve kesintisiz enerji sunumunu sağlamak üzere planlama yapılması; halkımızın ve kamunun üzerinden şirketlere rant aktarımına son verilmesi gerekmektedir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
2 TEMMUZ 2016**

İletişimde Yaratılan Özel Tekel Açmazı ve Kamu Yönetiminin Özel Tekelin Çıkarlarını Kollayıcı Davranması, Türkiye’yi Yeni Bir Yol Ayrımına Getirdi...

İLETİŞİMDE ALTYAPI AÇMAZI

Kamunun mülkiyetine sahip olduğu Türk Telekom’un özelleştirilmesinin ardından şirkete tanınan imtiyazların, hem sektörün gelişimi açısından hem de kamunun iletişim haklarına yönelik olumsuzluklar içerecek şekilde kullanılması yeni arayışları gündeme getirdi. İktidarın altyapının ortak ve adil kullanımına yönelik gerekli düzenlemeleri yapmaması, Türkiye’yi bilişim çağında geri kalmasına yol açacak yatırım açmazına sürükledi. Turkcell Superonline, Vadofone, TELKODER üyesi işletmecilerin; kamu şirketi olan Türksat ile ortak altyapı yatırım şirketi kurma kararı, ülkenin yatırım konusunda düştüğü acizliği ve yine kamu kaynaklarının devreye sokulmak istendiğini de gösteriyor. Altyapı yatırım ihtiyacı, altyapı fiyat ve kullanım koşulları; tek bir şirkete ya da şirketlerin ortaklık kararlarına bırakılabilecek bir konu değildir; kamu tarafından düzenlenip denetlenmesi gerekmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası’nın iletişim alanındaki altyapı sorunu ve çözümü ile yeni gündeme getirilen ortak yatırım şirketi kararına yönelik temel önerileri şöyledir:

- İletişim sektöründe uygulanan serbestleştirme, devlet tekelinin özel tekele dönüştürülmesini; devlet tekeli olmadan cep telefonu gibi yeni ortaya çıkan alanlarda da doğrudan özel tekellerin oluşmasına yol açmıştır. Piyasa ekonomisinde şirketlerin kendi çıkarları öncelikli hareketinin Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) gibi düzenleyici/denetleyici kurum tarafından dengelenememesi nedeniyle bu şirketlerin piyasada belli bir düzeye erişmesinin ardından rekabet ve altyapı sorunları da büyümüştür.

• Öncelikle iletişim gibi büyük altyapı yatırımları gerektiren alanlarda, farklı şirketlerin aynı yatırım için kaynak harcamaları; hem ülke ekonomisi hem de iletişim hakkına yurttaşlarımızın ucuz ve kaliteli erişiminin sağlanması açısından büyük bir sorun yaratmaktadır. Bugüne kadar BTK ve iktidar tarafından kamu yararına dönük bir müdahaleyle bu şirketlerin altyapı yatırımlarının ortaklaştırılması ya da altyapının adil kullanımı sağlanmamıştır.

• Türk Telekom dışında özel şirketlerin bir araya gelerek ortak yatırım kararı almaları; ülke kaynaklarının etkin değerlendirilmesi açısından olumlu ancak sınırlı bir adımdır. Öncelikle Türkiye’de mülkiyeti aslında kamuya ait olan altyapıyı işleten Türk Telekom’un ortak yatırım kararına dahil olmaması; ülke kaynaklarının tam ve etkin kullanımı açısından büyük bir engel oluşturmaktadır. Nitekim BTK’nın 2016 yılı ilk çeyrek verilerine göre 272 bin 550 kilometre (km) olan fiber altyapı uzunluğunun yüzde 78.7’si Türk Telekom’a aittir. Ana omurga olarak belirtilen 124 bin 374 km’lik altyapı hariç tutulduğunda dahi Türk Telekom’un payının yüzde 60.75 olduğu görülmektedir. Dolayısıyla **Türk Telekom’un dahil olmadığı hiçbir girişim; yatırım sorununun adil ve kamu yararına çözümü için yeterli olmayacaktır.**

• Türk Telekom’un katılmadığı bu ortaklık içerisinde kamu şirketi olan Türksat’ın yer alması ise yine özel şirketlerin altyapı yatırımı zorunluluğundan kamu kaynaklarını kullanarak kurtulmaya çalıştıklarının bir işareti olarak görünmektedir. Türksat’ın elinde bulunan kablo TV ve fiber bağlantılar önemli bir altyapı kaynağı oluşturmaktadır. Son verilere göre Türksat, 23 ilde yaklaşık 3.5 milyon haneye ulaştırdığı kablo yayıncılık ile 4.5 milyon metrelik fiber altyapı sahibidir. Nitekim sektördeki şirketler tarafından bir süre önce Türksat’ın elindeki kablo TV şebekesinin özelleştirilmesi de gündeme getirilmiştir. Özelleştirme sürecinin Türk Telekom’daki gibi altyapıda özel bir tekel yaratmak anlamına geleceğinin anlaşılması üzerine piyasadaki şirketlerin Türksat’ın altyapısından birlikte yararlanma arayışına girdikleri anlaşılmaktadır. **Türk Telekom’un ayrıcalıklarına karşı tavizkar tutum içerisindeki iktidar tarafından bu ortaklığın desteklenmesi ise yatırım sorununun Türk Telekom’a dokunmadan kamu kaynaklarıyla çözülmek istendiğini göstermektedir.**

• Ortak yatırım şirketi kararında soru işareti yaratan diğer noktalar ise “yatırım ihtiyacının belirlenmesi, yatırımın yapılması ve yapılan yatırımların denetlenmesi” olarak ortaya çıkmaktadır. **Öncelikle BTK tarafından sektör temsilcileri ile birlikte meslek örgütlerinin de içinde yer aldığı bir yapılanma içerisinde ülkenin bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki gelişim profili ortaya konularak, geleceğe yönelik yatırım ihtiyacı tespit edilmelidir.** Ülke kaynaklarının boşa harcanmaması için yatırım ihtiyacına göre şirketlerin ekonomik ölçekleri de dikkate alınarak yatırım kararları alınmalı, yapılan yatırımlar denetlenmelidir. Yapılacak bu planlamaların Türk Telekom, Türksat ve özel işletmecilerin mevcut altyapılarını ve ekonomik güçlerini de bütüncül olarak ele alması zorunludur.

• **Kamu adına gözetim ve denetim yapan otoritenin dışında olduğu böylesi bir karar, piyasa ekonomisinde rekabete aykırı bir karar olarak**

değerlendirilebilecek bir adımdır. Yani özel tekel sorununa karşı piyasa ekonomisi içinde üretilmeye çalışılan çözüm gerçekçi değildir. Geline durum; iletişim altyapısının piyasaya terk edilemeyecek önemde olduğunu da ortaya koymaktadır. Bu nedenle hem Türk Telekom altyapısı ile ilgili hem de oluşturulmak istenen yeni ortak altyapı şirketi üzerinde kamu idaresinin içinde olduğu düzenleyici ve denetleyici işlemlerin yapılması zorunludur.

- Ortak yatırımın ardından altyapı kullanım fiyatlarının nasıl belirleneceği de önemli bir soruyu oluşturmaktadır. Altyapının şirketler arasında kullanımının adil ve kamu yararı açısından dengeli olarak sağlanması zorunludur. Bu da şirketlerin ihtilafa düşmeleri durumunda kamu yararını olumsuz etkileyecek önemli bir sorundur. Bu nedenle **altyapı fiyat ve kullanım koşulları; tek bir şirkete ya da şirketlerin ortaklık kararlarına bırakılabilecek bir konu değildir.** Türk Telekom'a verilen altyapının ve oluşturulacak yeni altyapının adil kullanımının sağlanması için kamunun sorumluluğunu yerine getirmesi gerekmektedir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
30 TEMMUZ 2016**

Yeni Kaynak Arayışına Giren AKP İktidarı Gözünü Özel Bütçeli Kuruluşlara Dikti...

KAMU VARLIKLARI HARAÇ-MEZAT SATILACAK

Yeni kaynak arayışında olan AKP gözünü kamu kurum ve kuruluşlarının varlıklarına dikti. Torba Yasa Tasarısı ile aralarında EPIAŞ, EÜAŞ, TEDAŞ, TEİAŞ, TETAŞ ve TEMSAN'ın da bulunduğu birçok kuruluşun varlıkları özelleştirme kapsamına alınıyor. Kamunun varlıklarının en iyi şekilde kamu hizmetine sunulması esastır. Tüccar zihniyetiyle kamu varlıklarının haraç-mezat satışı kabul edilemez. İktidar bu girişimden derhal vazgeçmelidir.

AKP Hükümeti, Torba Yasa Tasarısı ile 100'den fazla özel bütçeli kamu kurum ve kuruluşunu özelleştirme kapsamına alıyor. TBMM gündeminde bulunan "Yatırımların Proje Bazında Desteklenmesi, İki İl Merkezinin Değiştirilmesi ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" adındaki torba düzenlemenin 35. Maddesi'ne göre, özel bütçeli idarelere ait ticari amaçlı kuruluşlardaki hisseler ile varlıklar Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB) tarafından özelleştirilebilecektir. Tasarıya göre elde edilen özelleştirme gelirinden ÖİB tarafından yapılan özelleştirme giderleri ve elde edilen gelirin yüzde 5'i düşüldükten sonra kalan miktar ilgili idareye aktarılacaktır.

Atatürk Orman Çiftliği'nden Merkez Bankası'na, üniversitelerden, TRT'ye kadar uzanan pek çok kurum özel bütçeli kuruluşlar arasında yer almaktadır. Bu kapsamda Odamızın mesleki alanlarını yakından ilgilendiren; Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ), Enerji Piyasaları İşletme A.Ş. (EPIAŞ), Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. (TEDAŞ), Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ), Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.

(TETAŞ), Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş., Soma Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş., Türkiye Elektromekanik Sanayi AŞ (TEMSAN), Eti Maden İşletmeleri, Türkiye Taşkömürü Kurumu, Türkiye Kömür İşletmeleri, Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı, Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü Başkanlığı, Türkiye Atom Enerjisi Kurumu, Devlet Su İşleri, BOTAŞ, TCDD, Türkiye Lokomotif ve Motor Sanayi A.Ş., Türkiye Vagon Sanayi A.Ş., Türkiye Demiryolu Makineleri Sanayi A.Ş., TCDD Taşımacılık A.Ş., Türkiye Uydu Haberleşme ve İşletme A.Ş., Posta ve Telgraf Teşkilatı A.Ş. de özel bütçeli kuruluşlardır. Tasarıya göre bu kurumların bildirilen tüm varlıkları ve ticari amaçlı kurulan şirketlerdeki hisseleri özelleştirilebilecektir.

Torba Yasa Tasarısı'nda geçen "varlıklar" ifadesi çok geniş bir kavramdır. Söz konusu düzenleme kurumların taşınmazları yanında sahip oldukları her şeyin satılabileceği anlamına mı gelmektedir? Anlaşılan odur ki tüccar zihniyetiyle hareket eden iktidar, kamu varlıklarını haraç-mezat satarak açık kapamaya çalışmaktadır. AKP özelleştirmeyi, kamu sermayesini yandaş şirketlere aktarma aracı olarak görmektedir. Yapılan ihaleler sonucunda kamu kaynaklarına sahip olan belirli sermaye gruplarının öne çıkması da bunu kanıtlamaktadır.

Ekonomide verimlilik artışı ve kamu giderlerinde azalma sağlanacağı iddiasıyla enerji ve diğer sektörlerde bugüne dek gerçekleştirilen özelleştirmelerin olumsuz sonuçları ortadadır. Özelleştirmeler işsizlik ve dışa bağımlılığı artırırken, ülkemizi enerji sıkıntısı ve pahalı elektrik fiyatlarıyla karşı karşıya bırakmış, sanayileşmeyi olumsuz etkilemiş ve gelir dağılımını bozmuştur. Tüm bunlara karşın özelleştirmede ısrar edilmesinin açıklanabilir hiçbir yanı yoktur.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak Hükümeti, kamu yararına aykırı olan bu girişimden vazgeçmeye çağırıyoruz. Bugüne kadar yaşanan deneyimlerden ders alınarak, merkezi ve stratejik bir planlamayla ülkemizin özgün koşullarına uygun, insan odaklı ve kamu yararı öncelikli enerji politikaları bir an önce hayata geçirilmelidir. Bunun için de öncelikle özelleştirme, piyasalaştırma ve enerji alanını kâr hırsına terk eden politikalara son verilmelidir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
45. DÖNEM YÖNETİM KURULU
17 AĞUSTOS 2016

Çeviri Diliyle Hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı Taslağı Kullanıcılara Yeni Yükler Getiriyor...

VERİMLİLİK TASLAĞI BOŞA ENERJİ HARCİYOR

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın uluslararası danışmanlık şirketleriyle birlikte hazırladığı Türkiye Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı Taslağı, yeni vergiler ve tüketicinin sırtındaki mali yükü artıracak öneriler içeriyor. Yeni kullanılmaya başlanan elektronik sayaçların 2020 yılına kadar "akıllı sayaçlar" ile değiştirilmesi öneriliyor. Yenilenebilir enerji kaynakları yerine kömür ve nükleer santrallara vurgu yapan taslakta, şirketlere yatırımlar yoluyla yeni kaynak aktarımları yapılmasının yolu açılmak isteniyor.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Türkiye’de olmayan kurumlar ve önemli Türkçe yanlışları içeren geçen yılki skandal taslakta bazı düzeltmeler yaparak tekrar görüşe açtı. Yeni taslağı inceleyen Elektrik Mühendisleri Odası’nın saptamaları şöyle:

• **Güncel Veriler Yok; Türkçe Hatalarına Devam:** Her ne kadar bazı yanlışlıklar düzeltilmiş olsa da Eylem Planı halen güncel veriler ve mevzuattan uzak maddi hatalarla doludur. Örneğin serbest tüketici limiti için 2015 yılı değeri olan 4000 kWh esas alınmıştır. Oysa EPDK geçen yıl Aralık ayında 2016 yılı için serbest tüketici limitini yıllık 3.600 kWh olarak açıklamıştır. Taslakta “enerji etütçüleri” gibi Türkçede olmayan kavramlar korunmuş; dağıtım şirketleri yerine de çeviri diliyle “şebeke operatörleri” denilmeye devam edilmiştir.

• **Sayaç Sistemi Sil Baştan:** Fayda-maliyet analizi yapılarak “elektrik alanında, hanelerin en az yüzde 80’inin 2020 itibarıyla akıllı ölçüm sistemleriyle donatılması” önerilmektedir. Gelişmiş ölçüm altyapısı denilen uygulamalarla ilgili yatırımların tarifelere yansıtılarak abonelerden tahsil edileceği açıktır. Otomatik Sayaç Okuma Sistemi kapsamında abonelere takılan elektronik sayaçlar ekonomik ömrünü doldurmak bir yana yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Bu sayaçların sil baştan “akıllı sayaçlar” ile değiştirilmesi verimlilik ile açıklanamayacak bir savurganlık olacaktır. Taslakta Avrupa Birliği’nde akıllı sayaç takma maliyetinin ortalama 200-250 Avro olduğu belirtilmektedir. Bu durumda ortaya çıkacak maliyetler elektrik tarifelerini artıracak, tüketicilerin ek yüklerle karşılaşmasına neden olacak ve ülkemizi elektronik sayaç çöplüğüne çevirecektir.

• **Olmayan Yönetmelik ve Güç Değeri:** Lisanssız elektrik üretimine ilişkin yürürlükten kaldırılan 2011 tarihli yönetmeliği referans alan taslak, mikrokojenerasyon gücü konusunda da yönetmeliklerde olmayan 1.000 kW rakamını içermektedir. Mikrokojenerasyon tesisleri için 2011 yılındaki Yönetmelik’te 50 kW, 2013 yılında yayımlanan Yönetmelik’te 100 kW güç sınırlaması yer almaktadır.

• **Dışa Bağımlı ‘Verimlilik’ Planı:** Elektrik Sektörüne Genel Bakış Bölümü’nde “...artmakta olan enerji talebini karşılayabilmek ve enerji üretiminde dışa bağımlılığı azaltabilmek amacıyla geleceğe dönük büyük çaplı projeler yürütülmektedir. Bu projelere örnek olarak toplam kurulu güçleri 14 GW’ın üzerinde olması beklenen 3 nükleer enerji santrali ve Afşin Elbistan bölgesinde kurulması planlanan termik santraller gösterilebilir” ifadelerine yer verilmiştir. Dünyada nükleer santral yakıtını üreten ülke sayısı bir elin parmaklarını geçmeyecek kadar sınırlıyken inşası halinde yakıtı dışarıdan gelecek olan nükleer santraller ile dışa bağımlılık nasıl azaltılacaktır? Ülkemiz başta güneş ve rüzgâr olmak üzere hidrolik, jeotermal ve biyokütle gibi yenilenebilir enerji kaynakları yönünden oldukça zengin bir potansiyele sahiptir. Metinde bu kaynaklara yeterince vurgu yapılmadan ve bu kaynakların kullanımında ne kadar yetersiz kaldığımızı görmeden, henüz inşa edilmemiş yerli kömür santralleri ile nükleer santrallerin enerji verimliliği ile ilişkilendirilerek sunulmasını anlamak mümkün değildir.

• **Grafik Planı Yalanlıyor:** Türkiye’de kayıp ve kaçak oranının yüzde 14.4 seviyesinde bulunduğu, 3 dağıtım bölgesi hesaplama dışında tutulursa bu oranın yüzde 8-9 civarına olduğu iddia edilerek, teknik kayıpların azaltılması için “ülkede çok ilave enerji yatırıma” gereksinim olduğu savunulmaktadır. Taslaktaki

grafikte ise bu oran yüzde 20'lere yakın görünmektedir. Verilen bilgi yanlış ve yanıltıcıdır; 2014 yılı verilerine göre yalnızca dağıtım sisteminde kayıp ve kaçak oranını yüzde 17.19'dur.

• **Şirketlere Sürekli Teşvik Mekanizması:** Taslakta, “Her ne kadar dağıtım şirketleri kayıp-kaçak oranlarını belli bir oranda düşürme mecburiyetinde bulun-salar da Türkiye’de enerji verimliliğine yönelik başka herhangi bir teşvik edici ya da cezalandırıcı mekanizma mevcut değildir. Diğer yandan; elektrik enerjisi ve doğal gazda sektörel büyümenin desteklenmesi kapsamında iletim ve dağıtım altyapısı üzerine yatırımların devam etmesi ve zamanında bitirilmesi, enerji verimliliği açısından önem arz etmektedir” denilmektedir. Zaten kayıp ve kaçak hedefleri sürekli yükseltilmekte, şirketlere yurttaşların cebinden örtülü kaynak aktarımı yapılmaktadır. Taslak şirketlere kayıp ve kaçakla mücadele için ayrıca yeni teşvikler verilmesini gündeme getirebilmektedir. Yatırımlarda esas olan ülkenin ihtiyacı değil, ne yazık ki yatırım adı altında tarifelerden yapılacak tahsilatların artırılarak şirketlere kaynak aktarımı sağlanmasıdır. Üstelik taslakta kayıp ve kaçak hedefleri ya da enerjinin üretim ve sunumundaki verimlilik projelerine ilişkin hedef ya da öngörüler dahi bulunmamaktadır.

• **Trafo Çalışmasına ELDER Katkısı:** “Trafolarla asgari performans stan-dartlarının uygulanması” başlığı altında; mülkiyeti TEDAŞ’a ait olan tesislere TEDAŞ’ın değil de yasal hiçbir statüsü ve sorumluluğu olmamasına karşın Elektrik Dağıtım Hizmetleri Derneği’nin (ELDER) önerileriyle standart getirilmesini anlamak mümkün değildir. Trafo imalatına yönelik elektromekanik sanayi göz önüne alınacak mıdır? Amaç enerji verimliliği mi, yoksa dağıtım şirketlerine yeni yatırım ortamı sağlamak mıdır?

• **Yeni Vergiler:** Taslakta kurulması öngörülen Ulusal Enerji Verimliliği Fonu ve İklim Değişikliği Vergisi ile tüketicilere yeni yükler getirilmektedir.

Yanlış veriler ve çeviri metinlere dayalı olarak Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı hazırlanamayacağı açıktır. Yalnızca şirketlerin penceresinden onların çıkarlarına göre bir eylem planı hazırlanması kabul edilemez. Ülkenin sosyo-ekonomik durumu göz önüne alınarak, kullanıcıların yararını gözeten bir perspektif esas alınmalıdır. Eylem Planı Taslağı yeni baştan hazırlanmalıdır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
45. DÖNEM YÖNETİM KURULU
27 AĞUSTOS 2016

FETÖ MÜCADELESİ ARAPSAÇINA DÖNDÜ!

15 Temmuz kanlı darbe girişiminde bulunan Fethullahçı Terör Örgütü’ne karşı yürütülen mücadele rayından çıkmıştır. FETÖ denilen yapılanma ve hiçbir tarikatla ilişkisi olmayan, demokrat ve yurtsever insanlar aynı torba içine atılarak kamudan ve toplumsal yaşamdan tasfiye edilmeye çalışılmaktadır. Ne yazık ki EMO’nun Hasan Balıkcı Onur Ödülü verdiği Prof. Dr. Onur Hamzaoglu da görevinden uzaklaştırılan

akademisyenler arasındadır. İktidar derhal bu cadı avına son vermeli; demokrat ve yurtsever insanların tüm haklarını iade etmelidir.

Ülkemizde yaşanan her darbeye demokrat ve yurtsever insanlar eziyet görmüştür. Bu nedenle darbelere en çok karşı çıkan bu kesim ironik bir şekilde darbe girişiminin bastırılmasının ardından yine hedefe konulmuştur. Darbe öncesinde Fethullahçı ve diğer tarikat ya da cemaatlerle bağlantısı olmadığı için kamuda işe alınmayan, ekonomik ve toplumsal örgütlenmede yetki ve söz sahibi olmaları engellenen bu kesimler, bu kez de FETÖ mücadelesi adı altında cezalandırılmak istenmektedir.

EMO, kaçak elektrik kullanımına karşı verdiği mücadelede hain bir saldırı ile katledilen Üyemiz Hasan Balıkcı adına verdiği Onur Ödülü'nün ilkinin; endüstri bölgelerindeki ağır metal maruziyetinin halk sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerini ortaya koyan ve halkı aydınlatan çalışmaları nedeniyle hedef alınan Prof. Dr. Onur Hamzaoglu'na vermişti. Fırsat bu fırsat denilip Prof. Hamzaoglu başta olmak üzere, barış bildirisine imza atan akademisyenler, demokrat öğretmenler, mühendisler ve başka kamu çalışanları da FETÖ torbasıyla tasfiye edilmeye çalışılmaktadır.

Gelinen noktada, yasama ve yargıyı devre dışı bırakarak iktidar erkini OHAL ile sorgusuz sualsiz bir genişliğe yayan iktidarın bizatihi darbe dönemi uygulamalarına imza attığı görülmektedir. TMMOB darbenin daha hemen ertesinde yaptığı açıklamada “Ne Darbe Ne Dikta Yaşasın Bağımsız Demokratik Türkiye” demiştir. “Darbeye karşı olmanın aması olmaz” baskısıyla yanlışları bile söylemenin imkansızlaştırılmaya çalışıldığı bir ortamdan geçerken, TMMOB'nin gösterdiği tavrın ne kadar haklı ve yerinde olduğu bugün daha da açık olarak önümüzde durmaktadır.

Bir zamanlar bizzat FETÖ tarafından yapılan Ergenekon torbası gibi FETÖ torbasının da çorba haline getirilmesindeki amaç nedir? İktidar, bu yapılanmayla olan organik bağlarını görünmez kılmak için hedef mi saptırmaktadır? Yoksa “Allah'ın lütfu” olarak nitelendirdiği darbe girişimi sayesinde kendisine muhalif olan tüm kesimleri ortadan kaldırmayı mı hedeflemektedir?

AKP'nin 17-25 Aralık yolsuzluk soruşturmalarına kadar Fethullahçılarla iç içe oldukları ve birlikte hareket ettikleri gerçeğinden hareket edilerek, FETÖ'nün ancak bu iktidar eliyle temizlenebileceği iddiaları boş bir hayaldir. Acı gerçek şudur ki AKP; kendisini de tasfiye etmesi gerekirken, “özür dileriz, aldatıldık” söylemleriyle daha önce kendi eliyle Fethullah'ın okullarına gitmelerini sağladığı öğrenciler, bu yapılanmadan referans almadan iş yaptırmadığı adamlar üzerinden FETÖ mücadelesi sürdürmektedir. Asıl sorumlular ve siyasi ayak ısrarla yok sayılmaktadır. Kamuda yapılan tasfiyelerle boşalan kadrolara, yarın yeni bir kanlı girişimde bulunup bulunmayacakları meçhul olan Fethullahçı değil başka bir şeyci tarikat ya da cemaat grupları yerleştirilmeye çalışılmaktadır.

Hukuk, demokrasi ve özgürlüğün herkese lazım olduğunu en iyi FETÖ darbesine maruz kalan AKP'nin anlaması elzemdir. Demokrat ve yurtsever insanların hakları iade edilmeli, kamuya alımlarda onun bunun referansı değil, liyakat ve hakkaniyet esas olmalıdır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
8 EYLÜL 2016**

Yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılması hanelerin faturasını artıracak...**ENERJİDE SAAT BİLMECESİ**

Bakanlar Kurulu'nun 8 Eylül 2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararıyla yaz saati uygulaması kalıcılaştırılmıştır. Buna göre 30 Ekim 2016 tarihinde saatler, 1 saat geri alınmayacaktır. Böylece yaz döneminde GMT+3 dilimine çekilen saat uygulaması bir yıl boyunca kalıcı hale getirilmiştir. Ancak EMO'nun yaptığı çalışmaya göre yeni uygulamada geçerli kılınan GMT+3 saat dilimi kışın sabah saatlerinde aydınlatma ihtiyacı doğuracak olması nedeniyle uygun değildir. Yaz-kış saati uygulaması devam ettirilmelidir. Enerjinin verimli kullanımı açısından en uygun noktanın GMT+2:30 olduğu saptanmıştır. Yine yaz saati uygulaması da yapılarak ve GMT+3 yerine ileri bir nokta olarak GMT+3:30 dilimine çekilerek tasarruf miktarının daha da artırılması mümkündür.

Ülkemizde ulusal saat dilimi; kışa denk gelen 5 ayda (Kasım, Aralık, Ocak, Şubat ve Mart) İzmit GMT+2, 30 derece Doğu meridyeni, yaza denk gelen 7 ay (Nisan, Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim) boyunca da Iğdır GMT+3, 45 derece Doğu meridyeni olarak uygulanmaktaydı. Saatlerin ileri ve geri alınması; toplumsal yaşamda yarattığı karmaşadan güne karanlıkta başlamanın uyku düzeni ve insan sağlığı üzerindeki etkisine; ekonomik ilişkiler ve turizm başta olmak üzere dış dünya ile uyuma varıncaya kadar pek çok açıdan tartışmalara yol açmaktaydı. Uygulama; gün ışığından en etkin şekilde yararlanma noktasında da sorgulanıyordu.

Bakanlar Kurulu'nun yaz saatini kalıcılaştırma kararının gerekçesi kamuoyu ile paylaşılmamıştır. Böyle bir karar, öncelikle bilimsel ve teknik çalışmalara dayandırılmalıdır. Bu çalışma Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı bünyesinde yapılmalı, hatta ülkemizdeki sektörel gelişimi, bölgesel elektrik tüketim paylarını da dikkate almalıdır.

EMO'nun yaptığı incelemeye göre; GMT+2:30 saat dilimi yani Ordu-Fatsa'dan geçen 37.5 derece Doğu meridyeni Türkiye için en uygun noktadır. Bu nokta Türkiye'nin her iki ucuna göre yaklaşık aynı mesafededir. Böylece tüm Türkiye'de daha dengeli ve eşit bir aydınlatma ihtiyacı oluşacaktır. Buçuklu dilim belirleme, ülkelerin konumlarına göre dünyada başka ülkelerde de kabul gören akılcı bir çözümdür.

Öncelikle altı çizilmesi gereken nokta, geniş yüzölçümü olan ülkelerde yaz-kış saati uygulamasının enerji tasarrufu açısından önemli olduğudur. Yazın günler uzun olduğundan ileri saat uygulaması devam ettirilmelidir.

Yaz ve kış saati için belirlenecek noktanın tespitinde ise yüzölçümü dağılımıyla birlikte bölgesel olarak enerji tüketim miktarları dikkate alınmalıdır. Hatta sektörel gelişmelerin de değerlendirilmesi enerji tasarrufu açısından önemli olacaktır. Örneğin sanayinin gelişmiş olduğu Batı ile tarım ve tarımsal sulamanın önemli olduğu Doğu arasında elektrik tüketim zamanları açısından da farklılıklar bulunmaktadır.

Yaz saatinin kalıcılaştırılmasına dair alınan karar, ne yazık ki bu noktalar dikkate alınmadan verilmiş görünmektedir. Nitekim yeni uygulama gün ışığından en etkin yararlanma açısından olumlu bir karar değildir. Yaz saatinin kalıcılaştırılması, kış aylarında mesainin başladığı sabah saatlerinde elektrik kullanım ihtiyacını artıracaktır.

Özellikle Batı'da yer alan illerimizde güneşin geç doğacağı gerçeği ile birlikte elektrik tüketiminin yoğun olduğu bölgelerin Batı'da yer aldığı düşünüldüğünde alınan karar özellikle hanelerin elektrik faturasını artıracaktır. Vardiyalı çalışan sanayi sektörü bir yana bırakılırsa yapılan uygulama ancak akşam saatlerinde aydınlatma ihtiyacı ortaya çıkan küçük işyerleri ve ticarethaneler için görece sınırlı bir olumlu etki sağlayabilir.

Piyasalaştırılan elektrik sektöründe üretici ve dağıtıcıların kapasite fazlalığı ve buna bağlı olarak fiyat düşmelerinden yakındıkları bilinen bir gerçektir. Bu koşullarda alınan kararlar Türkiye'nin elektrik tüketimini artırmaya yönelik manipülatif bir şekilde şirketlerin çıkarına müdahale mi yapılmak istenmektedir?

Hem ülkemizin boşa enerji tüketiminin önüne geçmek, cari açık üzerinde olumsuz etkiye sahip olan enerji yükünü artırmamak, hem de yurttaşların cebini yakan elektrik faturalarının kabarmasını önlemek için yapılan yanlıştan geri dönülmeli, yaz-kış saati uygulaması devam ettirilmeli, saat dilimleri de en uygun noktayı belirleyerek yeniden düzenlenmelidir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
9 EYLÜL 2016**

TEDAŞ ÜZERİNDE KADRO OYUNLARINA HAYIR!

TEDAŞ'ta aralarında EMO ve ESM üyelerinin de olduğu 400'e yakın çalışanın görevden alınarak, istihdam fazlası personel statüsüyle havuza aktarılması kabul edilemez. Kurumun görevleri kapsamında ek personel ihtiyacı olduğuna ilişkin daha iki ay önce Özelleştirme İdaresi'ne başvurduğu dikkate alındığında yapılan uygulamanın liyakat esasıyla ve kamu çıkarı ile bağdaşmadığı açıktır. Kamuda liyakata uyulmamasının yarattığı 15 Temmuz Darbe Girişimi üzerinden henüz 2 ay geçmişken, TEDAŞ gibi bir kurumda liyakatı yok sayarak kurum personelini uzaklaştırıp, yerlerini "yandaşlık" kriteriyle doldurmaya kalkmak anlaşılamaz bir çelişkidir.

TEDAŞ Yönetim Kurulu'nun 19 Eylül 2016 tarihinde aldığı kararla merkez teşkilatları ve koordinatörlüklerde çalışan 400'e yakın personel, "istihdam fazlası" olarak gösterilerek Devlet Personel Başkanlığı havuzuna gönderilmiştir. Personele tebliğatlar yangından mal kaçırıcısına yapılmış, izinler kaldırılmış, raporlu olanlara dahi evlerinde tebliğat öngörülmüş ve 24 saat içinde odaların boşaltılması istenmiştir. Görevden almalar, okulların da yeni açıldığı bir dönemde büyük mağduriyetler yaratacaktır. Çalışanların lojmanları boşaltmasının istenip istenmeyeceği, hangi statüde çalıştırılacakları ve maaş düzeyleri gibi özlük haklarıyla ilgili endişeler oluşmuştur. Yapılan işlemde mühendislerin unvanlarının korunmaması da hak kayıpları açısından önemli bir endişe kaynağı oluşturmaktadır.

Havuza aktarılan personelin 29 yılını tamamlamış, aktif çalışanlar olmaları, deneyimli personelin emekliliğe zorlanmasının hedeflendiğini göstermektedir.

Kuruma yıllarını veren çalışanların toplu olarak havuza aktarılması kurum bel-
leğini yok edecektir.

Dağıtım kuruluşlarının özelleştirilmesinin ardından sokak aydınlatmaları ve dağıtım
şirketlerinin denetimi konusunda pek çok sıkıntı yaşanmış, TEDAŞ'ın bu anlamda
yetkilendirilmesi zorunluluk arz etmiştir. Mülkiyeti TEDAŞ'a ait olan tesisler üzerin-
den verilen elektrik dağıtım hizmeti piyasanın elinde başıboş bırakılamaz. Deneyimli
kadroları tasfiye edecek, kurumu küçültecek adımlar; kamu hizmetleri ve çıkarlarının
korunmasında büyük sorunlara yol açacaktır.

Kaldı ki 2004 yılında özelleştirme kapsamına alınmış TEDAŞ'ın tüm birim ve varlıkları
özelleştirilmiş olmasına karşın hala özelleştirme kapsamında tutulması hukuka ve
kamu yararına aykırıdır. Yalnızca genel müdürlük organizasyonu şeklinde varlığını
sürdüren, bölgelerde koordinatörleri bulunan kurum; denetim, eğitim gibi kamusal
görevleri sürdürmektedir. Hali hazırda TEDAŞ'ın özelleştirme kapsamından çıkarıl-
ması gerekirken, çalışanlar için özelleştirme prosedürü uygulanması, garip, şaşırtıcı,
iyi niyetle bağdaşmayan bir tutum olduğu gibi açıkça hukuka, kamu yararına ve çalı-
şanların yasal haklarına aykırılık içermektedir. TEDAŞ'ın özelleştirilmesi sürecinde
daha önce de yapılan benzer uygulamalar mahkeme kararlarıyla iptal edilmiştir. OHAL
ortamındaki kaostan yararlanılarak yapılan uygulamanın hukuki ve haklı bir gerekçesi
bulunmaması nedeniyle iptal olacağı açıktır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na 29 Temmuz 2016 tarihinde personel ihtiyacını
bildiren TEDAŞ yazısı dikkate alındığında; var olan personelin kurumdan uzaklaştı-
rılmasının hiçbir mantığı bulunmamaktadır. Bu durum yapılan işlemin arkasındaki
kötü niyeti de açıkça ortaya koymaktadır. Kurumun 156 elektrik mühendisi, 42 harita
teknikeri, 21 harita mühendisi, 20 tekniker, 5 idari personel, 3 makine mühendisi
ve 1 orman mühendisi olmak üzere toplam 248 kişilik personel ihtiyacı bulunduğu
bildirilen yazıda, bu ihtiyacın gerekçesi de "proje onay, kabul ve kamulaştırma iş ve
işlemler ile ilgili olarak başvuru sahipleri adına hak kaybına sebep olabilecek durum-
ların oluşmaması, Genel Müdürlüğümüzce ileride hukuki sorunlarla karşı karşıya
gelinmemesi bakımından, iş ve işlemlerin zamanında ve eksiksiz yerine getirilmesi"
olarak açıklanmıştır. Bu yazının üzerinden 2 ay geçmeden kurumda çalışan 400'e
yakın personelin kurumdan uzaklaştırılmasını anlamak mümkün değildir. Yapılan
uygulama nedeniyle kurumun ihtiyacı olan personelin kurum çalışanlarıyla ortak iş
yapma kültürü içerisinde eğitimden geçirilmesi de mümkün olamayacaktır.

Derhal TEDAŞ hukuka aykırı bir şekilde tutulduğu özelleştirme kapsamından
çıkarılmalı, kurum çalışanlarının hakları iade edilmelidir. EMO ve ESM; TEDAŞ
çalışanlarına yapılan haksızlığa karşı hukuki platformlar başta olmak üzere her türlü
mücadelede gereken desteği verecektir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ENERJİ SANAYİ ve MADEN KAMU EMEKÇİLERİ SENDİKASI
24 EYLÜL 2016

ENERJİDE İNSANA YER YOK!

Dünya Enerji Konseyi tarafından “iktidar-sermaye” ikilisi eliyle 9-13 Ekim tarihleri arasında İstanbul’da 23. Dünya Enerji Kongresi düzenleniyor. Enerji kaynaklarının parsellenmesi ve sömürülmesine dayalı dünya düzeni içerisinde insanların enerji kullanım hakkını yok sayan, enerjiye tamamen ticari bir çıkar gözüyle bakan zihniyet her alanda egemen kılınmaya çalışılıyor. Ne yazık ki 23. Dünya Enerji Kongresi de bu zihniyet tarafından ele geçirilmiştir. Dünya Enerji Kongresi’nin Türkiye’de yapılmasını sağlayan ve enerjide toplumsal yararı önceleyen ekip dışlanarak bir kongre gerçekleştirilmektedir. Enerji alanında çalışanları ve kamuyu temsil eden kurumların ötekileştirildiği, tamamen şirket temsilcilerinin söz sahibi olduğu ve şirket çıkarlarının savaştığı, kamu adına ses çıkarabilecek hiçbir kurum ve kuruluşa yer verilmeyen bir yapı ile ülkemiz ve dünya enerji kaynaklarına yönelik “algı operasyonu” yapılmaktadır.

Tüm dünyadan katılımcıların beklendiği Dünya Enerji Kongresi’nin ana teması “Yeni ufukları kucaklamak” olarak belirlenmiş ve duyuruda amaç şöyle ortaya konulmuştur: “23. Dünya Enerji Kongresi Dünya Enerji Liderleri, Geleceğin Enerji Liderleri ve Enerji Üçlemi zirveleri gibi özel oturumlarla dünyanın her yerinden gelen ve ulusal, bölgesel ve küresel düzeylerde sürdürülebilir enerji sunmak için seçenekler arayan Enerji Bakanları, iş, finans ve akademi dünyasının liderleri arasında diyalog oluşturulmasını sağlayacak.”

Bugünün dünyasında insanların gereksinimi olan enerji ticari meta olarak kabul edilip bunun çeşitli ticari yollarla insanlara sunulması ve sonuçta kar elde edilmesi anlayışı egemendir. Bunun enerji alanında sürdürülebilirliği sağlayarak insanlığa hizmeti sürekli kılmak gibi süslü kelimelerle sunulması; dünyadaki enerji adaletsizliğini, enerji yoksulluğunu, enerji yoksunluğuna bağlı olarak yaşanan temel insan hakları mahrumiyetlerini gizleyemez. Şaşalı toplantılarla büyük kitleler kendilerine enerji sunulduğu için minnettar olmaya zorlanmakta, enerji yokluğu tehdidiyle her türlü itiraz bastırılmaya çalışılmaktadır.

Bugün tüm dünyada ve ülkemizde gerek devlet gerekse özel kuruluşlar tarafından gerçekleştirilen enerji yatırımları iktidarların ve şirketlerin büyük başarıları olarak sunulmaktadır. Bu başarının maliyetleri ve topluma çıkarılan faturası sorgulanmamaktadır. Bu yatırımlar yapılırken enerji üretimi veya iletimi ile ilgili tesislerin yapımında yer seçiminden enerji tesisinin kurulumuna kadar bu enerjiden yararlanacak insanların hiçbir fikri alınmamakta, mutabakatı sorulmamaktadır. Bunun yerine ticari olarak yatırımın başarılı olup olmayacağı noktasında fizibilite adı altında hazırlanan ve sonuçta yapılacak yatırımın karlı olup olmadığını gösteren belgelerle kararlar alınmaktadır. Bu belgeler tüm insanlığa ait olan enerji kaynaklarından teknik ve bilimsel olarak en iyi şekilde yararlanmayı dahi kapsamamaktadır. Gerekirse yatırımın karlı olabilmesi için üretilen enerjinin fiyatı çeşitli yöntemlerle yükseltip alçaltılmakta, enerji ihtiyacı manipüle edilmektedir. Son zamanlarda çeşitli ülkelerdeki elektrik eksikliği veya petrol üretimindeki artış ve fiyat ilişkileri bu oyunu en açık biçimde gözler önüne sermektedir.

23. Dünya Enerji Kongresi'nin oturum günlerinin başlıkları da "Gelecek için vizyon ve senaryolar; İş olanakları, kaynaklar ve teknolojilerin tanımlanması; Enerji üçlemesi; zenginliği sağlamak için politik çözümler; Afrika'da sürdürülebilir enerji geleceği nasıl sağlanabilir" olarak belirlenmiştir. Görüldüğü gibi hala bakir olan Afrika'da kaynakların nasıl sömürülebileceğine yönelik bir gündem oluşturulmuş durumdadır.

Yani enerjiyi bir ticari meta, enerji üretimini bir iş olarak görenler; enerji üretiminin arttırılması için politik açılımları, geleceği daha karlı kılabilmek için kullanılacak yöntem ve konulacak kuralları görüşmek, bu konularda fikir alışverişi yapabilmek ve yapabilirlerse ortak önerilerde bulunmayı sağlamak ve Afrika'nın enerji potansiyelini "incelemek" üzere bir araya gelmektedirler.

Enerjinin üretiminin ana amacı insan yaşamı için gerekli olan miktarda üretilerek, insan refahının sağlanmasıdır. Bu nedenle toplumun kendi ihtiyacı olan enerjiyi kendisinin karar vereceği miktarda ve kabul edeceği yöntemlerle üretilmesi için çalışılmalıdır. Enerji üretiminin toplumun kendi kararları dışında verilmesi ve enerji üretiminin bir ticari faaliyet olarak yapılması dünyada bir takım ülkelerin sömürge olması, savaşların çıkması ve enerji zengini ve enerji yoksunu toplumların oluşması sonucunu vermiştir.

Bugünün dünyasında günde iki saat elektrik kullanabilen insanlar ile küçük bir şehrin tüm elektriğini kullanan AVM gibi tesisler bir arada bulunmaktadır.

Bugünün dünyanın en önemli sorunu insanların enerjiye ulaşımının kolay, ucuz ve eşit olmasının sağlanması, enerji kaynaklarının çevreye zarar vermeden kullanılması-nın yollarının bulunması ve enerji alanında demokratikleşmenin sağlanarak enerjinin bir ticari meta olmaktan çıkarılmasıdır.

Enerjiyi toplumun malı olarak kabul eden bir görüşten hareketle bu toplantıyı dikkatle takip ederek, çıkacak sonuçları insanlık yararı açısından değerlendirip enerjinin ticari meta olarak ele alınmasının kaygı verici sonuçlarını kamu ile paylaşacağımızı belirtiriz.

TMMOB ENERJİ SEMPOZYUMU DÜZENLEME KURULU
8 EKİM 2016

ACİL DEMOKRASİ ve BARIŞ İSTİYORUZ!

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu olarak, bugün burada Diyarbakır Şubemiz ile birlikte bulunmamızın özel bir önemi var. Bir yandan ülkemizin içinde bulunduğu bölge; savaş cenderesi içinde ağır sorunlarla boğuşmakta; diğer yandan içeride FETÖ ile mücadele adı altında muhalif tüm kesimlere yönelik ağır saldırılar gerçekleştirilmektedir.

Milli irade diye diye deyim yerindeyse kafamızda taş yaranlar, şimdi milli iradeyi rafa kaldırdılar. Kayyumlar atayarak, toplantı ve gösterileri yasaklayarak, olur olmaz her konuda KHK'ler çıkarıp Meclis'i devre dışı bırakarak, OHAL yoluyla tek adam sistemini dayatıyorlar.

Milli iradenin özgürce belirlenmesi önünde seçim sistemi, yasalar ve ekonomik baskılar yoluyla her türlü engeli oluşturan iktidar; bağımsız basın kuruluşlarını susturup havuz medyasının borazanlığını kullanarak, çarpık bir milli irade inşa etmeye çalışmaktadır.

Toplumun demokratik bir nitelik kazanabilmesinde en önemli unsurlardan düşünce ve ifade özgürlüğünün ayrılmaz bir parçası olan basın özgürlüğüne, iktidar tarafından pranga vurulmaktadır. Bölgede yaşanan hak ihlallerini gün ışığına çıkaran ve halka gerçekleri anlatan özgür basın kuruluşlarının tamamı yasaklı hale getirilmiştir. Halkı bilgilendirme görevini yerine getiren yerel basını kapatma kararı; temel özgürlükler kapsamındaki basın özgürlüğünün ve halkın bilgi edinme hakkının gaspı olarak değerlendiriyoruz.

Bugüne kadar emekten, barıştan ve halktan yana yayın yapan televizyon kanalları ve radyolar son çıkarılan 668 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında iktidarın emek düşmanı saldırılarına maruz kalarak kapatılmalarına karar verilmiştir. Bu kanallar içinde yer alan Kürtçe çocuk kanalı Zarok TV “milli güvenliği tehdit edici” olarak nitelendirilmiştir. Hükümetin kültürel düzeyde de yürüttüğü baskı ortamını çocuklarımıza kadar ulaştırmış olmasını ibretle ve endişe ile izliyoruz. İktidarın bu faaliyetlerini demokratik hakların tümünü gasp etme politikası olarak değerlendiriyoruz. Bölgede denetimsiz bir güç haline gelen uygulamaların; emekçiler, yerel yönetimler, demokratik kitle örgütleri ve basın üzerindeki baskıların hiçbir meşru dayanağı yoktur. OHAL artık FETÖ ile mücadele etme temelinden çıkmış, tek adamlığa giden yolun kar küreyicisi yapılmıştır. İktidarın OHAL baskısı altında sözde bir milli irade yaratarak sandığa gitmesine izin verilemez.

Ülkemizin acilen demokrasiye ihtiyacı vardır. Bunun için OHAL kaldırılmalı, FETÖ ve benzeri dini kullanan tarikatların devlet içerisindeki nüveleri temizlenmeli, liyakat esas alınmalı, bağımsız yargı sistemi kurulmalı, insan hakkı ihlallerine son verilmelidir. “Hala FETÖ tehdidi sürüyor” açıklamalarıyla korku ortamı yaratılarak sürdürülmek istenen OHAL’e iktidarın neden gereksinim duyduğu açıktır. İçinde bulunulan ekonomik kriz ve Ortadoğu’daki savaş tehdidi karşısında otoriter bir yönetimle iktidarını korumaya çalışmaktadır.

Ortadoğu’da yaşanan savaş yalnızca bugün gelinen aşama ile sınırlı değerlendirilemez. Emperyalistlerin Ortadoğu’da yürüttüğü dinci yapılanma devasa boyutlara ulaşmış, bu yapılanmanın terör boyutuyla neredeyse tüm dünyaya yaydığı vahşet, insanlığı 3. Dünya Savaşı eşiğine getirmiştir.

Şimdi bu IŞİD ya da DAESH denilen vahşi örgütlenmeye karşı mücadele verilmeye çalışılmakta, bu mücadelenin altında ise paylaşım savaşları sürdürülmektedir. Hemen yanı başımızda Irak’ta ve Suriye’de yaşanan vahşetin bir parçası konumuna gelmiş olmaktan derin üzüntü duyuyoruz. Kürt sorununda çözüm sürecinden sürekli canlarını yitiren bir ülke haline yeniden döndürülen ülkemiz, emperyalist paylaşım savaşının kararlarına kendini bırakmış sürüklenmektedir.

Musul'dan Kerkük'e kadar hak iddia eden, "barış" ilkesi yerine büyük Osmanlı hıyaliyle Arap dünyasının hamiliğine soyunan, sünni bir ümmet anlayışını dayatan iktidar, dış politikada yapayalnız kalmıştır. İktidar bindiği atı değiştirerek, Rusya başta olmak üzere dış politikada kendisine yeni bir mevzi arayışına girmiştir. Bu mevzi arayışında da sürekli yalpalamaktadır.

İktidarın mezhepçi ve bölge gerçeklerini yok sayan tavırları nedeniyle Türkiye Musul sürecinden dışlanmış. Hiçbir ülkenin bir başka ülkenin topraklarında savaşa dahil olması kabul edilemez. Emperyalistlerin kendi elleriyle yarattıkları IŞİD bataklığını bugün kurutmaya çalıştıkları iddiasıyla Ortadoğu'ya girmelerinin meşru bir yanı bulunmamaktadır. Bu çerçevede emperyalistlerin sürdürdüğü bölgeyi şekillendirmeye yönelik kirli oyunların parçası olunmamalıdır. Ancak Türkiye dış politikada Cumhuriyet döneminin "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesiyle hareket ederek, hem ülkemizin haklarını korumak hem de Ortadoğu'da barışın tesis edilmesi için çaba göstermelidir.

Emperyalistlerin ve mevcut iktidarın görmesi gereken en önemli gerçek; ılımlı ya da radikal hiçbir şekilde dini temelli bir örgütlenme ile bu topraklara barış gelmeyeceğidir. Din, mezhep ayrıştırmasıyla varılacak nokta; işte bugün geldiğimiz "kafaların kesildiği, din adına insanların vahşi şekilde öldürüldüğü, insanların yurtlarından sürgün edilip biçare bırakıldığı, sahillere ölü canların vurduğu" katliam dünyasıdır. Bu nedenle laiklik vazgeçilmezdir.

Müslüman ülkeler içerisinde laikliğe sahip tek ülke olan Türkiye'nin Arap dünyasına önderlik etmek yerine sünni ümmetçi anlayış içerisindeki iktidar eliyle laiklikten vazgeçmesinin bedelini ülkemiz de en ağır şekilde ödemektedir. Yaşadığımız 15 Temmuz FETÖ Darbe Girişimi, dindar ve yandaş diye Fethullahçıların devlet içinde özel olarak yerleştirilmelerinin sonucudur.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak bu ülkede yaşayan tüm insanların doğrudan yaşam koşullarını ilgilendiren bu acil ve yakıcı gündemi dışarıda bırakarak bir değerlendirme yapmamamız mümkün değildir. Demokrasi ve barışın olmadığı bir yerde teknolojik ilerlemelerden ya da gelecekte söz edebilmek çok zor. Elbette meslektaşlarımızın yaşam alanları ve çalışma hayatı da bu olumsuz koşullardan doğrudan etkilenmektedir. İçinde bulunan ekonomik kriz ve savaş ortamının yarattığı kaos, meslektaşlarımızın çalışma alanlarını daraltmakta, mühendisler arasındaki işsizlik de artmaktadır.

Darbe zeminini ortadan kaldırmanın tek yolu gerçek anlamda demokrasiyi işletmekle mümkün olabilir. Ülkemiz içinde ve dışında izlenen politikaların ve uygulamaların hiçbir çözüme katkısı olamayacağı görülmektedir. Tersine toplumdaki kutuplaşmaları derinleştirmektedir. Kürt sorununun çözümü şiddetten uzak, barış içinde bir arada yaşamı savunmaktan geçmektedir. Bu anlayıştan hareketle EMO; demokratik hakların kısıtlanmasını değil genişletilmesini talep etmektedir.

EMO olarak "demokrasi ve barış" isteğimizi Diyarbakır'da yeniden gündeme getirirken, halkların kardeşliği temelinde ve eşit yurttaşlık anlayışı içerisinde kan ve gözyaşının olmadığı bir dünya için mücadeleye devam edeceğimizi beyan ederiz.

EMO YÖNETİM KURULU-EMO DİYARBAKIR ŞUBE YÖNETİM KURULU

21 EKİM 2016

Mali krize giren Oger'in kredi almak için rehin verdiği Türk Telekom'daki yüzde 55 hissesi acilen kamulaştırılmalı...

TÜRK TELEKOM HİSSELERİNDE REHİN KRİZİ

Türk Telekom'un ana hissedarı Hariri ailesi ve en önemli şirketi olan Oger'in içinde bulunduğu mali krizin Türk Telekom'u etkilemesinden, hatta Türk Telekom hisselerinin Saudi Telecom'a satılmasından söz edilmeye başlanmıştır. Türk Telekom'un mali yapısında da sıkıntılar baş göstermiş olup; derhal kamunun gerekli incelemeleri yaparak kamulaştırma yönünde adım atması gerekmektedir.

Türkiye'de telekomünikasyon alanının lokomotifi ve 175 yıllık mirasa sahip Türk Telekom'un AKP tarafından özelleştirilmesinin üzerinden yaklaşık 11 yıl geçmiştir. Özelleştirme öncesinde karlı ve Kurumlar Vergisi rekortmeni olan Türk Telekom'un yüzde 55'lik hissesiyle yönetimini devralan Oger Telekom (OTAS), özelleştirme bedelini de Türk Telekom hisselerini ipotek ederek aldığı krediyle ödemiştir.

Türk Telekomünikasyon A.Ş 31 Aralık 2006 ve 2005 Tarihleri İtibarıyla Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Özel Denetim Raporu'nda; 23 Mart 2007 tarihinde OTAS'ın 3.5 milyar ABD Doları kredi aldığı belirtilirken, "OTAS'ın kreditorlerine Türk Telekom'un OTAS'a ait olan yüzde 55 hisseleri üzerinden öncelikli ipotek hakkı verilmiştir" denilmiştir.

Mülkiyeti kamuya ait olan kurum imtiyaz sözleşmesiyle devredilmiş ve altyapının 25 yıl sonunda kamuya iade edilecek olmasına karşın hisselerin rehin verilmesine AKP Hükümeti ses çıkarmamıştır. Nitekim bu ipotek işlemlerinde Oger Grubu'nun altyapının devriyle ilgili imtiyaz sözleşmesi hükmüne koyduğu şerhten yararlandığı belirtilmektedir. Bu usulsüzlüğe yol açan özelleştirme işlemindeki sakatlık ise Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2006-2007 ve 2008 yıllarına ilişkin denetim raporunda şöyle tespit edilmiştir:

"Türk Telekomünikasyon A.Ş ile Kurum arasında imzalanan imtiyaz sözleşmesine; Türk Telekomünikasyon A.Ş temsilcisi tarafından şerh konulduğu, söz konusu şerhin Danıştay kararı ile iptal edilmesine rağmen mahkeme kararının gereğinin henüz yerine getirilmediği ve sözleşmenin şerhsiz olarak imzalanmasının henüz yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle söz konusu işlemler nedeniyle ortaya çıkan sorumluluğun ve sorumluların belirlenebilmesi amacıyla konunun Başbakanlık Müfettişleri tarafından araştırmaya ve incelemeye tabi tutulması gerekmektedir."

Ne yazık ki aynı usulsüz süreç 2013 yılında da tekrarlanmıştır. Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) 28 Mayıs 2013 tarihinde Oger'in açıklaması olarak yapılan bildirimde, borçların yeniden finansmanı, vade uzatımı ve hissedarlara temettü dağıtımı amacıyla yeniden kredi alındığı belirtilirken, yine Türk Telekom'un hisselerinin rehin verildiği şöyle duyurulmuştur:

"Daha önceki kredi anlaşmalarında olduğu gibi kredinin teminatı olarak şirketinin hisseleri rehin verilmiştir. Hisselere ait tüm haklar Oger Telekomünikasyon A.Ş.'de kalacaktır."

Şimdi Oger Telekom da dahil olmak üzere Hariri ailesine ait şirketler finansal kriz içerisinde; Telekom'u rehin verdiği kredinin 290 milyon dolarlık taksitini ödeyemediğine, Saudi Oger'in işçilerin sigortalarını dahi yatıramadığı, Arab Bank'ta hisse satışı yapmaya çalıştığı haberleri basında yer almaktadır. Bu durumda aldığı kredileri ödemekte zorlanan Oger Telekom'un rehin verdiği Türk Telekom hisselerine kreditorler tarafından el mi konulacaktır?

Oger'in mali krizi ve Türk Telekom'a etkisiyle ilgili kaygılar üzerine 13 Ekim 2016 tarihinde KAP'a yapılan açıklamada "Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve iştiraklerinin finansman anlaşmalarında hissedarlarının borçlarını vaktinde ödeyememelerinden doğabilecek müteakıl temerrüt (cross-default) hükmü bulunmamaktadır. OTAŞ'ın şirketimizin hiçbir finansman sözleşmesinde garantörlüğü bulunmamaktadır. Şirketimizin OTAŞ lehine verilmiş herhangi bir teminat veya rehini bulunmamaktadır" denilmiştir. Ancak söz konusu olan Türk Telekom tarafından Oger adına verilmiş olan rehin değil, Oger Telekom tarafından bizzat sahip olduğu Türk Telekom hisselerinin rehin verilmesidir. Bu konuda ise açıklamada bilgi yer almamaktadır.

Zaten Oger grubunun içinde bulunduğu finansal krizin Türk Telekom'u etkilemeyeceğini ileri sürmek ekonomik gerçekliğe uygun değildir. Hem Türkiye'nin genel ekonomik göstergeleri, hem de telekomünikasyon alanındaki gelişimi olumsuz etkilenecektir.

Nitekim telekomünikasyon altyapısından yararlanan şirketler Türk Telekom'un yatırım yetersizliğinden şikayet etmektedirler. Oger Grubu'nun içine düştüğü kriz, Türk Telekom'un yatırım yapmak yerine temettü dağıtımını tercih etmesinin nede-nini de açıklamaktadır.

Ne yazık ki Elektrik Mühendisleri Odası olarak özelleştirme öncesinde "Şirketin özel sektör tarafında daha iyi yönetileceği söyleminin ideolojik olduğu ve Telekom'un içinin boşaltılması riski bulunduğu" ilişkin uyarılarımızın, bugün hayata geçmek üzere olduğunu görüyoruz. Türk Telekom'un teknolojik gelişmelere paralel olarak, tekel konumunda olduğu şebekeyi geliştirme görevini yerine getirip getiremeyeceği artık daha çok tartışmalıdır. Kamuya ait altyapıyı kullanan ve sözleşme süresi sonunda bu altyapıyı yeniden kamuya devretmesi gereken Türk Telekom'un mali yapısının bozulması, temel iletişim şebekesinin geleceği açısından risk yaratmaktadır. Özelleştirme sonrasında Türk Telekom'un Türkiye için gerekli şebeke altyapısı ihtiyacını karşılayamayacak duruma düşürülmesi, büyük bir kamu zararı yaratıldığı anlamına da gelmektedir. Hisselerin yüzde 15'inin halka açık olduğu da gözetilerek, hem küçük yatırımcıyı korumak hem de altyapı güvenliğini sağlamak ve kamu zararını önlemek için Oger Telekom'da bulunan Türk Telekom hisseleri bir an önce kamulaştırılmalıdır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
22 EKİM 2016

Oger; Türk Telekom Hisselerini Rehin Bıraktı, Kar Payını Götürdü

HAVA PARASINA ALDI; 5.7 MİLYAR DOLAR KAZANDI

Özelleştirme bedelini ödemek için aldığı kredi karşılığında rehin verdiği Türk Telekom hisselerinin satışı gündemde olan Oger Grubu, 10 yıl önce 6.5 milyar dolara aldığı Türk Telekom'dan aynı süre içerisinde 5.7 milyar dolar kâr payı kazandı. Kendi şirketinde temettü dağıtımını yapabilmek için de Türk Telekom hisselerini rehin verdiği krediyi 2013'te yeniden yapılandıran Oger Grubu, borcun yükünü Türk Telekom hisseleri üzerinde bıraktı.

OTAŞ Net Temettü Geliri (Türk Telekom A Grubu Hisselerinden)			
Dönem	TL	Dolar Kuru	Dolar
2015	462.472.592	2,7200	170.025.438
2014	1.012.469.412	2,1879	462.767.001
2013	501.672.145	1,7925	279.872.884
2012	1.327.303.902	1,7925	740.476.375
2011	1.043.088.962	1,6700	624.604.169
2010	1.234.178.500	1,5004	822.588.245
2009	874.341.751	1,5470	565.185.360
2008	819.586.337	1,2929	633.908.267
2007	1.423.060.000	1,3015	1.093.391.522
2006	441.656.000	1,4311	308.610.799
Toplam	9.139.829.602		5.701.430.060

Başbakan Yardımcısı Nurettin Canikli, 8 Kasım 2016 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu'nda "Şu ana kadar kar payı olarak Türk Telekom'dan yurtdışına transfer edilen toplam rakam 3.1 milyar dolar civarındadır" açıklamasını yaptı. EMO'nun Türk Telekom'un açıkladığı mali raporları dikkate alarak, ortalama yıllık döviz kurları üzerinden yaptığı, aşağıdaki tabloda yer alan hesaplama göre; Oger Grubu, Türk Telekom'daki yüzde 55'lik hissesi karşılığında 10 yılda 5.7 milyar dolar kar payı kazandı.

İmtiyaz sözleşmesi ile 14 Kasım 2005 tarihinde 21 yıllığına devraldığı Türk Telekom'daki yüzde 55 hissesi için; Oger Grubu faiz dahil toplamda 7 milyar dolar ödeme yapmıştır. Burada ilginç olan devir aşamasında peşin ödeme yapsa, teklif fiyatı olan 6 milyar 550 milyon dolar üzerinden yüzde 5 indirim yapılacak olmasına rağmen Oger Grubu, bu olanaktan yararlanmamıştır. Çünkü peşin ödeme yapacak parası bulunmamaktadır. Bunun yerine yüzde 20 peşin, kalanı LIBOR+2.5 faizle 5 taksitte ödeme seçeneğini kabul etmiştir. Yalnızca yüzde 20 peşinatı, 1 milyar 310 milyon dolar ödeyerek Türk Telekom'u devralmıştır. Böylece Türk Telekom hisselerini rehin vererek kredi bulma olanağına kavuşan Oger; 1 milyar 431 milyon dolarlık da 2006 yılında taksit ödemesi yapmıştır. Bu aşamada Oger; Türk Telekom'un yüzde 19.8 hissesini Citicorp Trustee'ye rehin vermiştir. Ardından Oger Grubu, 23 Mart

2007 tarihinde 3.5 milyar dolar tutarında kredi olarak Türk Telekom özelleştirme bedelinin kalan borcu olan 4 milyar 192 milyon doları öderken; bu kredi karşılığında da Türk Telekom'da kalan tüm hisselerini Citicorp Trustee'ye rehin bırakmıştır.

Oger Grubu, 22 Mayıs 2013 tarihinde de 4 milyar 478 milyon dolar ve 211 milyon 970 bin Avro kredi kullanmış; yine Türk Telekom hisselerini teminat olarak rehin vermiştir. Oger Grubu tarafından bu kredinin kullanım amacı ise "mevcut borçların refinansmanı ve vadesinin uzatılması ve bu yolla hissedarlarımıza temettü ödenmesi" olarak Kamu Aydınlatma Platformu'na bildirilmiştir. Şimdi bu borcu ödeme güçlüğüne düşen Oger Grubu'nun Türk Telekom'daki yüzde 55 hissesinin bir başkasına satışı gündemde bulunuyor.

Neden Türk Telekom Oger'e Verildi?

Öncelikle Türk Telekom hisselerinin rehin verilmesine göz yumulmuş olması yasal olsa bile hükümetin yaptığı özelleştirme işlemi sonuçları ve uygulamaları bakımından sorgulamayı gerektirmektedir. Türk Telekom'un hisselerini rehin vererek, Oger Grubu'nun Türk Telekom'u satın almasına izin verilmiştir. Yani Oger Grubu değil de parası olmayan birisi de bu koşullarda Türk Telekom'u alabilirdi. Neden Oger Grubu bu ihaleyi almıştır? Özelleştirme sonucunda 10 yıl Türk Telekom'u istediği gibi işleten Oger Grubu, kar paylarını cebine koyup götürmüş, ama borcu nedeniyle Türk Telekom hisseleri kreditorlerde ve bankalarda rehin kalmıştır. Oger Grubu'nun aldığı kar paylarını en azından Türk Telekom hisselerini rehin verdiği kredinin borçlarını ödemesi için kullanmasını sağlamaya yönelik girişimlerde neden bulunulmamıştır? Türk Telekom'dan kazandığı kârı, öncelikle Türk Telekom hisselerinin rehinden kurtulabilmesi için borç ödemesinde kullanması gerekmez miydi? Bu koşullarda 2013 yılında Oger Grubu'nun yine Türk Telekom hisselerini rehin vererek refinansman adı altında daha fazla borçlanmasına neden göz yumulmuştur?

İmtiyaz Yetkisi Kullanılmalı

Şimdi bu borç ortada iken ve Oger Grubu'nun mali krizi derinleşmişken, hükümet Türkiye'nin iletişim altyapısını oluşturan Türk Telekom ile ilgili gelişmeleri takip ettikleri dışında tatmin edici hiçbir açıklama ve kamuoyuna yönelik bilgilendirme yapmamaktadır. Oysa imtiyaz sözleşmesine göre, Hazine'nin altın hisse kapsamında Türk Telekom'daki hisse devrine yönelik her türlü görüşmenin içinde olması gerekmektedir. Çünkü Hazine'nin onayı olmaksızın Oger Grubu'nun Türk Telekom'daki hisselerinin başka bir gruba ya da bankaya devredilmesi imkânsızdır. İmtiyaz sözleşmesi kapsamında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'nun (BTK) şirketin iflasına yönelik bir mahkeme kararı olması ya da sözleşme hükümlerini ihlal etmesi durumunda sözleşmeyi fesih hakkı bulunmaktadır.

BTK Sorumluluğun Gereğini Yapsın

Yine imtiyaz sözleşmesine göre Türk Telekom'un herhangi bir ayırım yapmadan diğer işletmecilerden gelecek erişim ve/veya bağlantı taleplerine teknik olarak mümkün olduğu derece cevap vermesi gerekmektedir. Türk Telekom'un altyapı ihtiyaçlarına yönelik taleplerine yanıt vermemesi nedeniyle şirketler şikayet halinde olmalarına rağmen bugüne kadar resmi bir süreç işlememiştir. Hükümetin ilişkileri nedeniyle

Türkiye'nin iletişim altyapısı açısından büyük bir açmaz yaratan bu sorun daha da büyümüş, öyle ki şirketler artık ikinci bir altyapı yatırımı yapma yoluna girmiş bulunmaktadır. Turkcell, Vodafone, Türksat ve TELKODER üyesi işletmeciler başta fiber olmak üzere altyapı için Ortak Altyapı Şirketi (OAS) kurmak üzere çalışmalara başlamışlardır. Bu BTK'nın üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirmediğinin, Türk Telekom'un siyasi bağlantıları nedeniyle kollandığının en açık göstergesidir. Bu durumu rekabet sağlıyor diye sunmak ise aymazlık ve son dönemin moda deyimleriyle kandırmak ve kandırılmaktan başka bir şey değildir. Ülke kaynakları ikinci bir altyapı yapılarak boşa harcanacaktır.

Hükümet derhal imtiyaz sözleşmesi ve imtiyazlı hissesinden gelen yetkilerini kullanmalıdır. Türkiye'nin iletişim altyapısını ataletten bir an evvel kurtarılması zorunludur. İletişim altyapısının eşit ve adil bir şekilde, kullanıcı yararına kullanımının sağlanması gerekmektedir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
20 KASIM 2016**

YANGINDA ÖLEN ÇOCUKLARIN SORUMLUSU İKTİDARDIR

Adana'da Süleymancılar'a ait olduğu belirtilen özel bir yurttan çıkan yangında; kız çocuklarının yaşamlarını yitirmesinin sorumlusu iktidarın aymazlığıdır. EMO olarak defalarca uyarımıza ve dava açmamıza; İdari Dava Daireleri Kurulu'ndan okul ve yurtları yangın güvenlik sistemden muaf tutan düzenlemenin yürütmesinin durdurulmasına ilişkin karar çıkmasına rağmen bu düzenlemeden geri adım atılmamıştır. Bu yürütmeyi durdurma kararına rağmen 12 Eylül'de yapılan Anayasa değişikliği ile yargının yetkisinin sınırlandırılmasının ardından yerindelik denetimi anlamına geleceği iddiasıyla mahkeme tarafından davamız reddedilmiş olup; İdari Dava Daireleri Kurulu ise "yerindelik denetimi" olmadığına ve bu düzenlemenin iptal edilmesi gerektiğine karar vermiştir. Halen karar düzeltme isteyerek idarenin muafiyet ısrarını sürdürmesi facianın ana nedenidir.

Adana'da 10'u ortaokul öğrencisi kız çocuğu, ikisi ise yurttan görevli bir kadın ve çocuğu olmak üzere 12 kişinin yaşamını yitirmesinden derin üzüntü duyuyoruz. Tüm halkımıza başsağlığı, yaralılara acil şifa dilerken; gereken önlemlerin alınmamış olmasından kaynaklanan bu can kayıplarının hesabının verilmesini istiyoruz. Olayın üstünün kapatılmasına değil, tartışıp yanlışları tespit edip tekrar bu acı olayların olmasını engellemek için çabalamamız gerekirken, yaşanan acı olayla ilgili yayın yasağı getirilmesinin gerekçesini de anlamak mümkün değildir.

Yangının bir gün önce değiştirilen elektrik sayacından çıktığı ya da elektrik kontağı olduğu yönünde açıklamalar yapılmıştır. Yangının nedeninden daha önemli olan gerekli önlemlerin alınmamış olmasıdır. Elektrik kontağı önlenemez bir felaket kaynağı değildir. Can ve mal güvenliği açısından artık akım anahtarlarının binalarda tesis

edilmesi ve çalışır durumda olması sağlanmalı, bunun için denetlemeler yapılmalıdır. Öncelik yangının çıkış kaynağını ortadan kaldırmak olduğu kadar yangın çıktığında hızlı ve gerekli müdahale olanağı sağlayacak sistemlerin kurulması ve can kaybına engel olmak için gerekli önlemleri almaktır.

Yangın, bir kader değil, elektronik algılama ve söndürme sistemleriyle önlenebilen bir felakettir. Çıkış sebebi ne olursa olsun, günümüz teknolojisi yangın felaketlerinin önlenmesine ve büyümesine engel olacak olanaklara sahiptir. Ancak ülkemizdeki uygulamalar, denetim eksikliği ve yetersiz mevzuat düzenlemeleri yangınların katliamlara dönüşmesine yol açmaktadır.

Alınması gereken önlemlerin başında yangın algılama ve uyarı sistemleri, yangına müdahale edebilecek yangın tüpleri gibi gerekli donanımın binalarda bulunması, yangın merdivenleri olması ve kullanılabilir halde açık olarak tutulması gelmektedir. Ne yazık ki yaşanan acı olayda yangın merdivenlerinin kilitli olduğu ortaya çıkmıştır. Can kayıplarının da yangın merdivenleri önünde yaşandığı açıklanmıştır.

Bir binanın yangına karşı güvenli olabilmesi için elektronik algılama ve söndürme sistemleriyle donatılması yetmez. Bu sistemlerin düzenli olarak bakımın yapılması ve her an çalışır tutulması da gereklidir. Sistemlerin işlevlerini tam olarak yerine getirip getirmediğine ilişkin kontroller ise yıllık düzenli aralıklarla bu alanda uzmanlaşmış elektrik ve elektronik mühendisleri tarafından yerine getirilmelidir. Elektronik algılama ve söndürme sistemleri ayrımsız olarak kamuya açık, insanların toplu halde bulunduğu tüm yurt, okul, hastane, cezaevi, metro istasyonu, ibadethaneler gibi insanların toplandığı binalarda zorunlu olmalıdır. Bu sistemlerin bakımı ve yıllık kontrolleri için acilen mevzuat değişikliği yapılmadan bu katliamların önlenmesine imkan yoktur.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak bugüne kadar yetkilileri uyarmaya çalıştık. Bugün yangın yaşanan yurt gibi binaları kapsam dışında tutarak yangınlara geçit veren Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik 19 Aralık 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Yönetmelik yayınlanmadan önce en üst düzey yetkililerle görüşmeye ve durumun vahametini anlatmaya çalışan EMO’nun karşılaştığı anlayış; “Bunlar genç adamlar, atlayıp kaçarlardı. Yurtlara, okullara yangın algılama sistemi kurmaya ne gerek var” olmuştur. İşte bu anlayışın sonucu 12 canımız gitmiştir.

Yönetmeliğin uyarılarımız dikkate alınmadan çıkarılması üzerine dava açtık. Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu, 2009 yılında gerekçelerimizi haklı bulunarak yönetmeliğin Ek-7. maddesinin “Kurum Binaları” bölümünde, “Eğitim Tesisleri” için 21.5 metreden alçak veya 5 bin metre kareden küçük, “Yataklı Sağlık Tesisleri”nde ise 6.5 metreden alçak veya bin metre kareden küçük, “Ayakta Tedavi ve Diğer Sağlık Tesisleri” için ise 21.5 metreden alçak veya 2 bin metre kareden küçük binalar için otomatik yangın algılama sistemleri kurulmasına gerek olmadığına ilişkin düzenlemelerin yürütmesini durdurdu.

Ancak 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile yargının idari davalardaki yetkisi sınırlandırıldı. Aslında bir yerindelik denetimi sayılamayacak böylesine can ve mal güvenliğini ilgilendiren bir alanda bile mahkeme yapılan Anayasa değişikliğini gerekçe göstererek “yerindelik denetimi” yapamayacağını bildirdi. Danıştay İdari

Dava Daireleri Kurulu bir kez daha EMO'nun haklı olduğuna hükmetti ve yerindelik denetimi gerekçesini yerinde bulmayarak, düzenlemenin iptal edilmesi yönünde mahkeme kararını bozdu. İdare ise yürütmeyi durdurma kararını uygulamadığı gibi halen ısrarını sürdürerek karar düzeltme istedi. Şu anda davamız karar düzeltme aşamasındadır.

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliği'nin kapsamının genişletilmesi ve periyodik kontrollerin yapılabilmesi gerekli tesisat kontrolleri için gerekli mevzuat değişikliklerinin acilen yapılması gerektiğini vurgulayarak, başta acılı aileler olmak üzere tüm halkımıza baş sağlığı diliyoruz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
30 KASIM 2016**

Elektrik Kullanıcıları Şirketlerin Kefaretini Ödemek Zorundaymış...

EPDK'DAN SKANDAL SAVUNMA

Bu yılın başında elektrik tarifelerindeki kalemleri gizleyerek şeffaflığı ortadan kaldıran EPDK, dağıtım şirketlerine yeni gelir kaynakları yarattığı düzenlemeyi “şeffaflık” iddiasıyla savunmaya kalktı. EPDK; şirketlerin “sosyal harcama, reklam ve danışmanlık ile dava giderlerini” elektrik kullanıcılarından tahsil etmesini “zorunluluk” olarak sundu. Mülkiyet hakkı ihlaline ise TEDAŞ'ın kamu kurumu olduğunu bile göz ardı ederek, işletme hakkı devir sözleşmesi tarafı olmayan EMO'nun bu işe karışamayacağı iddiasıyla yanıt verdi.

EMO; Dağıtım Sistemi Gelirinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ'in elektrik kullanıcılarına yeni yükler getiren, dağıtım şirketlerine ise elektrik hizmetiyle ilgisiz kalemler üzerinden yeni gelir kapısı yaratan düzenlemelerine karşı Danıştay'a başvurmuştu. EPDK'nın savunması; yargıyı yok sayma ve vesayet altına alma hastalığının iktidardan kurumlara sirayet ettiğini belgeledi. EPDK, EMO'nun itirazlarına ilişkin 20 sayfalık yanıtının 10 sayfasında mevzuatı sıraladı; 4 sayfasında elektrik kullanıcılarından tahsil edilmesini sağladığı dava giderlerine ilişkin dava tanımlarını yaptı; 2 sayfasında da usul itirazlarını gündeme getirdi. Kalan 4 sayfada ise hukuki bir savunma içermeyen “ideolojik argümanlar” ortaya koydu.

Faturalardaki Yeni Yüklere ‘Şeffaflık’ Maskesi: EPDK; dağıtım şirketlerinin “reklam, ağırlama, sosyal sorumluluk, danışmanlık, konferans, mahkeme masraflarının” kullanıcılardan tahsil edilmesini “şeffaflık” olarak açıklamaya kalktı. EPDK; “Dava konusu Tebliğin 25. Maddesinin amacı; gelir farkı düzeltme bileşeni aracılığıyla tüketiciye yansıyacak olan başlıca gelir kalemlerini açıkça zikrederek elektrik piyasasında şeffaflık ilkesini sağlamaktır. Çünkü söz konusu maddede bahsi geçen kalemlerin en önemlileri tüketiciye yansıyanlardır” diyerek, EMO'nun tüketicilerden tahsil edilecek kalemlere ilişkin yaptığı belirlemeleri kabul etti.

EPDK'nın şirketlerin kendi hesaplarına yaptıkları sosyal sorumluluk projelerinin bedelini tüketicilerin ödemesi gerektiğine ilişkin savunmasına ise EMO; şu yanıtı verdi:

“Bir tür vergi salma anlamına gelen bu ifadeler, yapılan düzenlemenin açıkça hukuka aykırılığını ortaya koymaktadır. ‘Şirketlerin kamuoyu nazarında makbulyetlerini artıracakları faaliyetleri’ yine kamudan tahsil ettiği paralarla yapması nasıl bir hukuki çerçeveye oturabilir ve yeni tip bir yönetim biçimi olarak sunulması yargı önünde nasıl kabul görebilir?”

Gelir Kapısı Yaratmanın Adı Şirketleri Sınırlama Oldu: EPDK, şirketler için “bakım ve onarım hizmeti, danışmanlık, reklam geliri” başlıkları altında gelir kapıları yarattığını da kabul ederek, bundan önce böyle bir düzenleme olmadığını, düzenlemeyle sayılmayan başlıklarda şirketlerin gelir elde etmesinin engelleneceğini söyledi. EPDK; sayılmayan gelir kapılarını da istediği zaman mevzuata yazarak, tüketicilerden tahsil ettirebileceğini anlatıp ne kadar muktedit olduğunu yargıya öğretmeye kalktı. Dava edilen tebliğdeki kurulun istediği zaman yeni bir hizmet için şirketler adına yeni bir bedel öngörebileceğine ilişkin hükmü anımsatan EPDK “...işbu hüküm ile şirketler tarafından kullanıcılarına yeni bir hizmet sunulduğunda bu hizmetlerin bedelinin alınması Kurul onayının alınması şartına bağlanmıştır” dedi.

EMO ise yürütmeyi durdurmanın reddine yaptığı itirazda, “İlk defa düzenlenen gelir kalemlerini ‘şeffaflık’ olarak açıklayarak ‘sınırlama getirildiği’ iddiasında bulunmak, işlemin dayanağı olarak görülemez. Neden tüketiciye yansıtılan gelir kalemlerinin dağıtım sisteminin işletilmesi için gerekli olan maliyet unsuru olduğunun açıklanması gerekir” dedi. Dağıtım şirketlerine, EMO üyesi mühendislerin gerçekleştirdiği bakım ve onarım hizmetlerini yapma yetkisi verilmesine; “Dağıtım faaliyetiyle ilgisi olmayan ve şirketlerin doğal tekel niteliği de göz önünde bulundurulduğunda rekabet unsurunun dahi bulunmayacağı bir piyasa yapısının oluşması açık hukuksuzluk içermektedir ve düzenlemenin yürütülmesinin durdurulması gerekir” diyerek itiraz etti.

VIP Hizmetlere Plaka Bedeli Kulfı: EMO; EPDK’nın 1970’li yıllarda TEK döneminde alınan “plaka bedeli, dosya bedeli” gibi kalemleri örnek göstermesinin de düzenlemenin makul gerekçesinin olmadığını ortaya koyduğunu bildirdi. EMO; “Kaldı ki TEK’in bundan 30-40 yıl önce plaka ya da dosya bedelini hizmet verdiği kişiden tahsil etmesi dahi bir maliyetin karşılanmasını içermekte iken; dağıtım şirketlerinin VIP jeeplerinin, lüks yemek harcamalarının dahi bütün tüketicilerden tahsil edildiği günümüz EPDK uygulamalarıyla kıyaslanması da şaşırtıcı bir durumdur” dedi.

Giderler Kullanıcıya, Gelirler Şirkete, EMO’ya da “Sana ne”: Şirketlerin elektrik hizmetiyle ilgisiz giderlerini bile kullanıcıya yükleyip, gelirlerinin tümünün ise tarifeye yansıtılmasına engel olan EPDK, EMO’yu “pek çok gideri, gelir düzenlemesi kapsamından çıkarmaya çalışırken tüm gelirleri kapsam içerisine alma gayretinde olmakla” suçladı. EPDK’nın hukuka aykırılık iddialarına yanıt vermek yerine “EMO’nun niyetini” sorgulamaya kalktığı savunmasına EMO şu yanıtı verdi:

“Dava dilekçemizde yer alan, dava konusu gelir getirici düzenlemelerin dağıtım şirketlerinin hisse sahiplerinin borçlarını ödeyebilmeleri amacını taşıdığına yönelik belirleme müvekkil Oda’nın iddiası olmayıp, bizzat EPDK Başkanı’nın kamuoyuna yapmış olduğu açıklamalara dayanmaktadır. Tebliğ ile daha önce olmayan ve dağıtım faaliyetlerinin yürütülmesi için gerekli maliyet olarak görülemeyecek kalemlerin tüketiciye yansıtılması öncelikle amaç bakımından hukuka aykırılık taşımaktadır.”

EPDK, TEDAŞ'ın mülkiyet haklarının ihlal edildiğine ilişkin itirazına ise, esastan yanıt vermezken; TEDAŞ'ın kamu kurumu olduğunun ayırıcında bile olmayan bir anlayışla işletme hakkı devir sözleşmesinin yalnızca tarafları ilgilendirdiğini ileri sürdü. EMO itirazında, "Yapılan düzenlemeyle ilgili olarak TEDAŞ'ın itirazının olmaması da kamu kaynaklarının korunmayacağı anlamına gelmez. Ayrıca TEDAŞ bürokratlarının itirazları müvekkil EMO'ya ulaşmış olduğuna göre, EPDK tarafından bilinmemesi de idari işleyiş açısından sorunlu bir durum olduğunu ortaya koymaktadır" görüşünü bildirdi.

Dava Giderleri ile Kayıp ve Kaçak Tahsilatı

EPDK; kayıp ve kaçak bedelinin haksız yere tahsil edildiğine ilişkin açtıkları davayı kazanan kullanıcılara şirketlerin yapmak zorunda kaldıkları geri ödemelerin, dava giderleri adı altında tüm tüketicilerden tahsilinin önünü açtığını uzun bir dava listesi sıralayarak kabul etti. "Takip edemedikleri" kayıp ve kaçak geri ödemelerini dikkate almadıklarını; bu ödemelerin "ciddi seviyelerde oluşmadığını" iddia eden EPDK; eğer tarife yansıtmak isterlerse de "kuvvetle muhtemel", "kontrol edilemeyen giderler" kalemi içerisinde tüketicilerden tahsiline karar verilebileceğini anlattı.

EMO bu duruma ise dilekçesinde şu görüşleri dile getirerek yanıt verdi:

"...bu hukuki uyumsuzlukların aleyhlerine sonuçlanması halinde bu duruma bütün tüketicilerin katlanması gerektiği nasıl açıklanabilir? Dağıtım şirketinin aleyhine sonuçlanan davada hükmedilen tazminatın, davayı gören yargıç da dahil hepimizden tahsil edilmesi nasıl bir adalet anlayışıdır? Bu durum, savunma dilekçesinde 'verimliliğin özendirilmesinin teşvik edildiği maliyet kalemleri' olarak açıklanmıştır. 'Bu giderlerin faaliyetle ilgisini deklare edip, tutarlarının artmasını engellemek yönünde şirketlere sinyal vermek ve onları bu giderleri azaltmaya sevk etmektir' denilerek, dava sayısının azaltılması mı öngörülmektedir ya da daha çok dava kazanmaya 'özendirmeye teşvik mi edilmek' istenmektedir bilmiyoruz. Ama düzenlemenin hukuka uygunluğu ile ilgili bir açıklama olmadığını ve düzenlemenin iptali gerektiği konusunda daha net bir durumun ortaya çıktığını belirtmek gerekiyor."

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
13 ARALIK 2016**

KIŞ SAATİNE GEÇİLMEMESİ TASARRUF DEĞİL İSRAF GETİRDİ

İktidarın yaz saati uygulamasını kalıcılaştırarak, kış saatinden vazgeçmesi tasarruf değil enerji tüketiminde israfa yol açtı. Geçmiş yıllarda olduğu gibi 30 Ekim 2016 tarihinde kış saati uygulamasına geçilmemesi nedeniyle Kasım ayında ekonomideki yavaşlamaya ve sıcaklıklar mevsim normallerinde seyretmesine rağmen elektrik tüketiminde artış yaşandı.

TEİAŞ'ın elektrik tüketim istatistikleri baz alınarak Elektrik Mühendisleri Odası tarafından yapılan çalışmaya göre; kış saati uygulamasından vazgeçilmesi tasarruf

sağlamadığı gibi tüketimi artırıcı bir etki yarattı. Son 5 yılın Kasım ayı tüketimlerine bakıldığında bu yıl ilk kez elektrik tüketimi geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6.5 düzeyinde rekor artış gösterdi ve 22.7 milyar kilovat saat ile en yüksek düzeye ulaştı.

KASIM AYI ELEKTRİK TÜKETİMLERİ					
Kasım-MWh	2012	2013	2014	2015	2016
Tüketim	20.272.572	20.042.736	21.009.827	21.292.762	22.683.003
Artış (%)		-1,13	4,83	1,35	6,53

Kasım ayında elektrik tüketimi; 2015 yılında 21.3 milyar, 2014 yılında 21 milyar, 2013 yılında 20 milyar, 2012 yılında ise 20.3 milyar kilovat saat düzeyinde bulunuyordu. Bu yılın Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6.5 rekor artış gösteren tüketim, geçen yıl Kasım ayında yalnızca yüzde 1.35 artmıştı.

Elektrik tüketiminin 2013 yılındaki düşüşü nedeniyle; 2014 yılı Kasım ayında elektrik tüketiminde görece yüksek bir artış yaşanmıştı. Ancak bir önceki yıldaki elektrik tüketimi düşüşü nedeniyle yüksek olan bu artış bile yüzde 4.8'de kalmış, bu yılki gibi yüzde 6.5'e ulaşmamıştı.

Kış saatine geçilmemesiyle yaşanan bu tüketim artışı yıllık tüketimi de yukarıya doğru itti. Verilere göre 2015 yılı Ocak-Ekim aylarında 221.2 milyar kilovat saat olan elektrik tüketimi bu yılın aynı döneminde 227 milyar kilovat saat ile yüzde 2.63 artış göstermişti. Kasım ayı tüketimiyle bu yıl yaşanan artış yüzde 4.09'a yükseldi.

Sıcaklar Mevsim Normallerinde

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün "2016 Yılı Kasım Ayı Ortalama Sıcaklıklarının 1981-2010 Normallerine Göre Mukayesesi" başlıklı çalışması; sıcaklıkların düşük kaldığı Ağrı, Ardahan, Iğdır ve Batman çevreleri dışında Türkiye genelinin mevsim normallerinde olduğunu gösteriyor. Hatta Antalya gibi kimi bölgelerde mevsim normallerinin üzerinde sıcaklıklar yaşandı. Buna göre elektrik tüketiminde hava koşullarına bağlı olarak bir artıştan söz etmek mümkün değildir.

Ekonomide Durgunluk

Henüz Kasım ayına ilişkin sanayi ve büyüme rakamları açıklanmamış olmakla birlikte; bu yılın 3. çeyrek verileri ekonomide durgunluk ve gerilemeyi ortaya koydu. TÜİK hesaplama yöntemini değiştirdiği için olduğundan daha yüksek görünen Gayrisafi Yurtiçi Hasıla bile geçen yılın 3. çeyreğine göre yüzde 1.8 küçüldü. Bu eğilimin yılın son çeyreğinde de sürmesi bekleniyor.

İmalat sanayi kapasite kullanım oranlarına bakıldığında bu yılın Kasım ayında düşüş olmamakla birlikte ciddi bir artıştan da söz edilememektedir. Üstelik bu yıl Kasım ayında geçen yılın aynı ayına göre kapanan şirket sayısı arttı. Geçen yıl Kasım ayında tasfiye edilen ve kapanan şirket sayısı toplamı 3 bin 337 iken, bu yıl 4 bin 234 oldu. Açılan şirket, kooperatif ve gerçek kişi ticaret işletmelerine bakıldığında da, geçen yıl Kasım ayında 8 bin 915 olan sayı, bu yılın aynı ayında 9 bin 21 oldu. Dolayısıyla elektrik tüketiminde kasım ayında gerçekleşen artışın sanayi üretimi ile açıklanması da mümkün değildir.

Tüm bu veriler, hükümetin yaz saati uygulamasını kalıcılaştırıp, kış saatini kaldırmasıyla elektrik tüketiminde Kasım ayında manipülatif bir artışa neden olduğunu göstermektedir. Özellikle elektrik tüketiminin yoğun olduğu İstanbul, Ankara, Kocaeli, İzmir ve Bursa gibi büyük illerde sabah okula ve işe gitmek için gün doğmadan kalkılmak zorunda kalınması hane tüketimlerini artırmıştır. Hükümet; hem yurttaşlara sıkıntı veren, hem dış dünyayla iletişim açısından sorunlar yaratan, hem trafik kazalarında artışa neden olduğu belirtilen, hem de elektrik tüketiminde tasarruf değil israf yaratan bu uygulamadan bir an önce vazgeçmelidir. Enerji Bakanlığı'nın gereksiz ısrarı nedeniyle zor durumda kalan kurumlar kendileri çözüm üretmeye çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Örneğin Milli Eğitim Bakanlığı okul saatlerinin ileri alınması için çalışma başlattığını açıklamıştır.

Kişilerin ya da kurumların gereksiz ısrarları ya da elektrik şirketlerine para kazandırmak için değil kamu yararı kapsamında düzenlemeler yapılması zorunludur. Bu çerçevede yazın geçilen GMT+3 noktasının kalıcılaştırılması uygulamasından vazgeçilerek, Türkiye coğrafyasına uygun kış ve yaz saatlerine geçilmelidir. EMO'nun yaptığı çalışmaya göre, enerjinin verimli kullanımı açısından en uygun nokta GMT+2:30'dur ve yaz saati uygulamasında da GMT+3 yerine ileri bir nokta olarak GMT+3:30 diliminin seçilmesi tasarrufu artıracaktır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
21 ARALIK 2016

ADIM ADIM GELEN KARANLIK

Hükümetin plansız bir şekilde yaz saati uygulamasını kalıcılaştırması; kış aylarında havaların soğumasıyla hem elektrik hem de doğalgaz tüketiminde artışa yol açtı. Doğalgaz sıkıntısı nedeniyle BOTAŞ'ın elektrik üreten santrallara gaz verememesi, bu santralları devre dışı bıraktı. Bunun sonucunda Kasım ayında yüzde 37.9 olan elektrik üretimindeki doğalgazın payı Aralık ayında yüzde 31.4'e düştü. Elektrik fiyatları ise dün (22 Aralık 2016) saat 17:00 itibarıyla 1 megavat saat başına 1169.55 lira ile fahiş bir düzeye çıktı. Bugün (23 Aralık 2016) için verilen fiyatlar ise bu düzeyi de aşarak, saat 14.00 itibarıyla 1899.99 liraya tırmandı. Türkiye hem elektriğin pahalılaşması hem de elektrik ihtiyacının karşılanamaması riskiyle karşı karşıya bulunuyor.

EPDK'nın Eylül 2016 doğalgaz sektör raporu; Eylül 2015'e göre otoprodüktörler ve ısı santralları dahil olmak üzere doğalgaz kullanan elektrik santrallarının doğalgaz tüketiminin bu yıl Eylül ayı itibarıyla yüzde 24.6 oranında azaldığını gösteriyor. Buna karşılık aynı dönemde konutlardaki doğalgaz tüketimi yüzde 3.76 oranında arttı. Hava-ların soğumadığı Eylül ayı itibarıyla doğalgaz tüketiminin konutlarda artış göstermesi; verileri henüz açıklanmamış olan Ekim, Kasım ve Aralık aylarında da konutlardaki doğalgaz tüketiminin yükseldiğine işaret ediyor.

Doğalgazın geçen yıl elektrik üretiminde yüzde 37.9 olan payı, bu yılın 11 aylık döneminde yüzde 33'e düştü. Kasım ayında hem su gelirleri azaldı, hem de kış şartları

ağırlaşırken, yaz saati uygulaması elektrik tüketimini artırıcı etki yaptı. Böylece Kasım 2016'da aylık elektrik üretiminde doğalgazın payı yüzde 37.9'a yükseldi. Doğalgaz sıkıntısı elektrik üretim verilerine Aralık ayında yansımaya başladı. Doğalgazdan elektrik üretiminde dün (22 Aralık 2016) itibarıyla büyük bir düşüş gerçekleşti. TEİAŞ'ın günlük üretim verilerine göre 14 Aralık'tan itibaren elektrik üretiminde doğalgazın payı yüzde 30'un altına indi. Doğalgazdan elektrik üretimi 21 Aralık'ta yüzde 20.6'ya, 22 Aralık'ta ise yüzde 17.4'e kadar geriledi.

TEİAŞ'ın günlük elektrik üretim verilerine bakıldığında, 22 Aralık 2016 itibarıyla Aralık ayındaki toplam 17 milyon 599 bin megavat saatlik elektrik üretiminin 5 milyon 526 bin megavat saatlik bölümü doğalgazla sağlandı. Böylece Kasım ayında yüzde 37.9'a çıkan elektrik üretimindeki doğalgazın payı yüzde 31.4'e geriledi.

Elektrik üretimi ve dağıtımında olduğu gibi doğalgazda da özelleştirme ve serbestleştirme sürecinin izlenmesi planlamanın tamamen rafa kaldırılmasına neden oldu. Yurtdışından doğalgaz alım kontratlarının serbestleştirme sürecine dahil edilmesi, Türkiye'yi elektrikte olduğu gibi doğalgazda da arzı planlayamaz noktaya getirdi. Tüketim ayağının zaten serbest piyasaya bırakılmış olması arz ve talep arasında denge sağlanmasını zora soktu.

İktidarın bir yandan doğalgazın ısınma amaçlı tüketimini yaygınlaştırırken, bu talebi karşılamaya yönelik gerekli adımları atmaması nedeniyle doğalgazda sıkıntı yaşanması zaten bekleniyordu. Doğalgaz talebi ile arzı arasındaki dengeyi kaybeden Türkiye, bu ay doğalgaz ihtiyacını karşılamakta güçlük çeker hale geldi. BOTAS; tüm doğalgaz ile çalışan santrallara verdiği gazda kesinti yapmaya başladı. Önce yüzde 50 ile başlayan kesinti yüzde 90'a ulaştı. Bu durum doğalgaz santrallarının devreden çıkmasına yol açarken, Türkiye'nin elektrik ihtiyacının karşılanmasını da bıçak sırtı bir dengeye oturttu. Kurulu gücü artan hidrolik santrallar ve alım garantisi verilen kömürden elektrik üretiminin artırılmaya çalışılması gelinen noktada elektrik talebini karşılamada yetersiz kalıyor.

Doğalgaz santrallarının devreden çıkması ile birlikte su gelirlerinin yetersizliği de düşünüldüğünde elektrik üretiminde sıkıntı kaçınılmaz oldu. Ancak doğalgaz santrallarının devreden çıkması yeterli elektrik üretiminin gerçekleştirilememesinin ötesinde sorunlar barındırıyor. Büyük ölçekli doğalgaz santrallarının Batı illerinde yoğunlaşmış olması, bu bölgelerdeki yoğun elektrik talebinin Doğu'dan karşılanması zorunluluğunu ortaya çıkarıyor. Bu durum iletim hatlarına çok fazla yüklenilmesine yol açtığı için 31 Mart 2015 tarihinde tüm Türkiye çapında yaşanan karanlığın tekrarlanması riskini beraberinde getiriyor.

Hem havaların soğuması hem de yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılmasının etkisiyle elektrik tüketiminin artması zaten piyasada elektrik fiyatlarını yükseltmişti. Doğalgaz sıkıntısının devreye girmesiyle elektrik fiyatları fırladı. EPIAŞ verilerine göre; Ekim 2016'da megavat saat başına 145.075 lira olan ağırlıklı ortalama piyasa takas fiyatı, Kasım 2016'da 154.862 liraya, Aralık ayında 234.295 liraya yükseldi. Ancak piyasa takas fiyatı dün (22 Aralık 2016) saat 17:00 itibarıyla megavat saat başına 1169.55 lirayla fahiş bir düzeye çıktı. Böylece 1 kilovat saat elektriğin fiyatı 1 lirayı aşmış oldu. Bugün (23 Aralık 2016) için verilen fiyatlar ise bu düzeyi de aşarak, 1.9 liraya

tırmandı. Konut tüketicilerinin faturasında 0.41 TL olan 1 kilovat saat elektriğin bedelinin 4.6 katına ulaşıldı.

Tüm bu gelişmeler sonucunda bir yandan pahalı elektrik bir yandan da elektrik ihtiyacının karşılanamaması sorunuyla yüz yüze kalındı. Havaaların soğuması dışında olağanüstü bir gelişme olmamasına rağmen bugün Türkiye uygulanan enerji politikaları nedeniyle karanlığın eşiğine sürüklenmiştir.

Elektrik üretiminde başlayan sıkıntı, hem periyodik bakım adı altında yapılan kesintiler hem de elektrik kesintilerinin gezdirilmesi yoluyla yönetilmeye çalışılıyor. Gezdirme yöntemiyle kamuoyunun bilgisi dahilinde olmadan kesintiler yapılması hukuki olmadığı gibi can ve mal güvenliği açısından tehlikeler yaratacaktır.

Hükümetin derhal yaz saati uygulamasından vazgeçmesi; elektrik üretim ve tüketiminde, doğalgaz alımı ve dağıtımında kamusal bir planlamayı sağlayacak şekilde inisiyatif alması gerekmektedir. Dövizle borçlanan elektrik şirketlerinin içinde bulunduğu mali açmazı tüketim üzerinden kullanıcıların sırtına yıkan anlayış terk edilmelidir. Plansızlığın faturası halka yıkılmamalıdır. Elektrik Mühendisleri Odası, elektrik üretim ve dağıtımının kamu yararına, ucuz ve güvenli olarak sunulabilmesi için kamulaştırma yapılmasını zorunlu görmektedir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
23 ARALIK 2016**

EMO 62 YAŞINDA!

Elektrik Mühendisleri Odası olarak, kuruluşumuzun 62. yılını, coğrafyamızdaki kan, gözyaşı ve kaos ortamı içinde karşılıyoruz. Her geçen güne yeni bir bomba, yeni bir suikast yeni asker ölümleri ile uyanıyoruz. Sahibi olmadığımız bir savaşta gencecik bedenler toprağa düşüyor, izliyoruz.

İçinden geçtiğimiz bu zor koşullarda her türlü baskıya karşı Elektrik Mühendisleri Odası olarak meslektaşlarımızın ve meslek alanlarımızın sorunlarının ülke gerçeğinden ayrı tutulamayacağı bilinci içinde çalışmalarımızı yürütüyoruz. EMO bünyesinde 10 ayrı mühendislik unvanı, 89 farklı iş alanı bulunmakta olup; 14 şube ve 112 temsilciliğimiz ile 60 bine yaklaşan üyemize hizmet veriyoruz. Diğer yandan mesleki alanlarımıza ilişkin sorunları, görüş ve önerilerimizi kamuoyuna bilimin yön göstericiliğinde sunmaya çalışıyoruz. Mesleki alanlarımızla ilgili dergi ve kitap gibi yayınlar çıkartıyor; kongre ve sempozyumlar düzenliyor; üyelerimize yönelik meslek içi sürekli eğitimler veriyoruz. Bu çalışmalarımızı tüm örgütsel yapımız içerisinde 65'i mühendis olmak üzere 186 çalışanımız ve üyelerimizle birlikte yürütüyoruz.

Yeni uzmanlık alanları ile giderek genişleyen örgütsel yapımızın, meslek alanlarımızın ve üyelerimizin sorunlarına yaklaşımda ortak bir aklı harekete geçirmek üzere sadece seçilen Yönetim Kurulları ile sınırlı olmayan demokratik bir çalışma anlayışını sürdürmeye özen gösteriyoruz.

Oda Tüzüğümüzde yer aldığı gibi “meslek örgütü olarak bilimi ve tekniği kamu yararına uygulama” sorumluluğuyla hareket ediyoruz. Bu temel üzerinde yükselttiğimiz çalışmalarla, Odamızın dar meslekçi bir bakış açısına sıkıştırılmasına karşı çıkıyoruz. Odamızın ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik, sosyal ve siyasal gelişmelere duyarsız olması beklenemez. Demokrasinin olmadığı bir yerde bilimin gelişmesi, bu çerçevede mühendislik de dahil olmak üzere hiçbir mesleğin hakkıyla yerine getirilebilmesi mümkün değildir.

Ülkemiz hem ekonomik hem siyasal olarak derin bir açmaza sürüklenmiştir. Toplumsal gerilim giderek artmakta, ülkeyi yönetenlerin yürüttüğü siyasetin dili ve tarzı da kendisi gibi düşünmeyenlere karşı haksız ve adaletsiz bir uygulamaya dönüşmektedir. Rejim değişikliği söylemleri ile ülkemiz sonu belirsiz maceralara sürüklenmek istenmektedir. EMO olarak bilimin ve aklın yol göstericiliğinden, insandan ve emekten yana duruşumuzla, demokrasi ve barış talep ediyoruz. Cumhuriyet’in aydınlığı ile 62 yıldır buradayız, burada olmaya ve mücadele etmeye devam edeceğiz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
26 ARALIK 2016**

Enerji bedeli düştü, dağıtım bedeli arttı; yurttaşın elektrik faturasındaki indirim buharlaştı...

AYDINLATMAYA REKOR ZAM

Geçen yılbaşında elektrik tarifesini “sadeleştirme” adı altında karartan EPDK; bu yılki tarife düzenlemeleriyle dağıtım şirketlerine yine kaynak aktarımları sağladı. Konutların faturasındaki enerji kalemi yüzde 3.1 azalmasına karşın, dağıtım kalemi yüzde 6.3 oranında zamlandırılarak, faturada indirime izin verilmedi. Halktan kesilen vergiler üzerinden şirketlere ödenen genel aydınlatma tarifesine ise yüzde 21.3 ile çok yüksek bir oranda zam yapıldı. Dağıtım şirketleri için devlet üzerinden garantili tahsilat anlamına gelen bu kalemdaki artış, yurttaşların üzerine yıllık 192.5 milyon lira ek yük getirdi.

Fiyatların Ocak 2017’de değişmeyeceğini açıklayan EPDK, enerji bedelinin düştüğünü, ama dağıtım maliyetinin arttığını savunmuştu. Dağıtım maliyetlerindeki artışın gerekçelerini açıklamayan EPDK’nın 1 Ocak 2017’den itibaren yürürlüğe koyduğu tarifeye bakıldığında dağıtım bedeli adı altında toplulaştırılan kalemden artışlara gidildi. Orta gerilim üzerinde tek terimli tarifelere bakıldığında; yalnızca sanayi ile şehit aileleri ve gazilerin faturasında değişim yapılmazken; ticarethaneler, meskenler ile tarımsal sulamadan kesilen dağıtım bedeline yüzde 6.3 zam yapıldı. Dağıtım bedeline yapılan zamlar, bu tarife gruplarında enerji bedelindeki ortalama yüzde 3’lük indirimi yok etti.

Ocak 2016’da tarifelerde yapılan karartma ile “dağıtım hizmet bedeli, iletim bedeli, kayıp ve kaçak bedeli ile sayaç okuma bedeli” dağıtım bedeli adı altında alınmaya başlanmıştı. Yani dağıtım bedeline 1 Ocak 2017’den itibaren geçerli olmak üzere

yapılan yüzde 6.3'lük zammın ne kadarının dağıtım şirketlerine, ne kadarının iletim hizmeti için TEİAŞ'a, ne kadarının kayıp ve kaçak kullanımına gideceği EPDK'nın şeffaflığa aykırı uygulaması nedeniyle görülememektedir.

Ayrıca EPDK'nın yeni tarifesıyla dağıtım şirketlerine kaynak aktarımı yaratan büyük bir zam yürürlüğe sokulmuştur. Özelleştirmeler sonrasında önce geçici olarak Hazine üzerine yıklan aydınlatma bedeli, artık belediyelerin vergi gelirlerine ve bütçe paylarına el konularak dağıtım şirketlerine ödeme yapılmasının garanti altına alındığı bir sistemle karşılanıyor. 6446 sayılı 2013 yılında çıkarılan kanunla 2015 yılsonuna kadar aydınlatma giderlerinin ilgili bakanlık bütçesi ile belediye ve il özel idarelerinin vergi gelirlerinden karşılanacağı dağıtım şirketlerine garanti edilmiş; Bakanlar Kurulu kararıyla da bu süre 2017 yılsonuna kadar uzatılmıştır. Bu kapsamda otayollar, özelleştirilmiş karayolları hariç olmak üzere tüm cadde, bulvar, meydan, yürüyüş yolu, trafik sinyalizasyonu, kamuya ait park, bahçe ve öğren yerleri, ibadethaneler ile güvenlik amaçlı sınır aydınlatmaları; ilgili bakanlık ve belediyelerin gelir ve bütçe paylarından kesiliyor. EPDK'nın yeni tarifesıyla bedelini ilgili bakanlık ve belediyelerin yani kamunun ödediği genel aydınlatma faturasına yüzde 21.3 zam yapıldı. Böylece kilovat saat başına 25.7 kuruş olan genel aydınlatma bedeli, 31.2 kuruşa çıktı.

Genel aydınlatma tüketimi 2015 yılında yaklaşık 3.5 milyar kilovat saat düzeyinde gerçekleşmiş olup; 2016 yılının 10 aylık tüketimi ise 2.93 milyar kilovat saattir. Genel aydınlatmanın önümüzdeki 1 yıl için de en azından 2015 yılı düzeyinde olacağını düşünersek; kilovat saat başına yapılan 5.5 kuruşluk zammın kamuya yükleyeceği ek yük 192.5 milyon TL olacaktır.

Dağıtım şirketlerinin dolar bazında borçlandıkları ve kredileri ödemekte güçlük çektikleri sürekli gündeme getirilerek kullanıcıların aleyhine düzenlemeler yapılmaktadır ve yeni yıl da ne yazık ki böyle bir tarifeyle başlamıştır. Önce "sadeleştirme" adı altında faturadaki kalemleri saklayan EPDK; özelleştirmelerin tamamlanmasından bu yana hedef kayıp ve kaçak oranlarıyla oynayarak şirketlere elektrik kullanıcıları üzerinden kaynak aktarılmasını sağlamaktadır. Reklam, danışmanlık, dava ve sosyal giderler gibi her türlü harcamalarını yurttaşlara fatura etme olanağını getiren ve bu düzenlemelerini "şeffaflık" gerekçesiyle savunan EPDK, yeni yıl tarifesinde de yine kamu yararı yerine dağıtım şirketlerini kollamıştır.

Kayıp ve kaçak hedeflerini tutturamadıkları için kayıp ve kaçak bedelini kendi kasasından karşılaması gereken dağıtım şirketleri için sürekli hedefler yükseltmekte ve fatura yurttaşta yıklanmaktadır. 2016 yılına kadar 5'er yıllık geçiş dönemi hedefleri konuluyordu. Artık 5 yıllık da değil yıllık kayıp ve kaçak hedefleri belirleyerek şirketlere her yıl istedikleri hedefi koyabilmek için elini rahatlatan EPDK, bu hedefleri kamuoyuna açıklama gereği bile duymamaktadır. 2016 yılı hedeflerini dahi sitesinden kaldıran EPDK, 2017 yılı hedeflerine ilişkin de hiçbir açıklama yapmamıştır.

Ama bir gazetede çıkan kayıp ve kaçak hedeflerinin 2017 için yine yükseltildiğine ilişkin haber üzerine aynı gün (15 Aralık 2016) açıklama yapan EPDK, kayıp ve kaçak nedeniyle zam olmayacağını iddia etmiştir. Türkiye genelinde kayıp ve kaçak oranları sürekli yükseltilen hedeflere göre düştüğü için zaten zam olmaması tersine

bu düşüşlerin indirim olarak yansımaları gerektiği gerçeğini yok sayan bu açıklamalar, kamuoyunu kandırmaktan öte bir anlam taşımamaktadır.

EPDK her tarife döneminde ne enerji maliyeti düşüşünü, ne de düştüğü söylenen kayıp ve kaçak oranlarına ilişkin indirimi faturalara yansıtıyor. Sürekli dağıtım şirketleri lehine kalemlerde artışa gidilerek, kullanıcının faturasına ya zam yapılıyor ya da yapılması gereken indirim gizli zamlarla yok ediliyor.

Gelinen noktada; şirketleri denetleyip, yükümlülüklerini takip etmesi gereken EPDK'nın uygulamaları ve düzenlemelerinin kendisi, denetime muhtaç bir alan olarak ortada durmaktadır. Ülkemizin enerji alanında içinde bulunduğu açmaz; günlük, teknik sıkıntılarla açıklanamayacak denli büyüktür. Nitekim Aralık ayının son günlerinden itibaren yurttaşların büyük bir çoğunluğu ve sanayi kuruluşları tarafından da can yakıcı bir şekilde hissedilen karanlıkta saatler geçirilmektedir. Ülkemizin enerji güvenliğinin sağlanabilmesi için öncelikle güvenilir, denetim mekanizmaları oluşturulmuş kurum ve sistemler gerekmektedir. Bunun için de şirketlerin çıkarlarının değil, kamunun yararını gözeten iktidar, kurum ve çalışanlara ihtiyaç vardır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
2 OCAK 2017**

Enerji politikaları iflas etti; Türkiye karanlık ve pahalı enerji arasında sıkışıp kaldı...

TETAŞ'A ÖRTÜLÜ GÖREV ZARARI

Doğalgaz sıkıntısıyla başlayan ardından iletim hatlarındaki yetersizlik ve arızalarla büyüyen enerji krizi, bir yanda karanlık diğer yanda pahalı enerji ikilemi arasında salınıyor. Ülkenin batısında büyük kentlerde yapılan elektrik kesintileri hem yurttaşları soğuk kış günlerinde mağdur etmekte, hem de sanayiciyi milyonlarca dolar zarara uğratmaktadır. Gerçekler gizlenmekte, gizli görev zararları oluşturularak, pahalıya elektrik temin edilmeye çalışılmaktadır.

Kamu toptan alım-satım şirketi Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş.'nin yeni yıl fiyatları elektrikte yeni kalem oyunlarını ortaya çıkardı. TETAŞ üzerinden iktidar hem yandaş elektrik üretim şirketlerini fonluyor, hem de bu kurum üzerinde oluşturduğu görev zararını aydınlatma ile kamunun üzerine yığıyor.

EPDK'nın 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren yürürlüğe koyduğu yeni tarifiede hiçbir abone grubu için elektrik fiyatı zamlanmazken; genel aydınlatmaya yapılan yüzde 21.3'lük zammın kaynağını oluşturan enerji bedeli ile dağıtım bedelindeki artışlar soru işaretleri yarattı. Tarifeler üzerinde EMO'nun yaptığı çalışma; tüm tarife gruplarının faturalarındaki enerji bedeli ya aynı ya da yüzde 3-5 arasında düşüş gösterirken, genel aydınlatma tarifesindeki enerji bedeline yüzde 29.4 oranında zam yapıldığını gösterdi. Bu zammın kamunun toptan elektrik satış şirketi TETAŞ fiyatlarında yapılan oynamadan kaynaklandığı tespit edildi.

Bugüne kadar dağıtım şirketlerinin TETAŞ'tan aldığı elektriğe tek bir fiyat uygulanırken, bu yılbaşında iki ayrı fiyat belirlendi. Buna göre Ekim 2016 tarifesinde dağıtım şirketlerine kilovat saat başına 14.80 kuruş üzerinden elektrik satan TETAŞ, 1 Ocak 2017'den itibaren genel aydınlatma için 19.15 kuruş, kayıp ve kaçaklar için de 16.2 kuruş üzerinden satış yapacak. Yani TETAŞ'ın elektrik fiyatı genel aydınlatma amaçlı satışlar için yüzde 29.4, kayıp ve kaçak tüketimleri karşılamak üzere yapacağı satışlarda ise yüzde 9.4 zamlandı.

Aydınlatmada Yurttaşa Çifte Yük

Genel aydınlatma amaçlı elektrik satışına yapılan yüzde 29.4'lük zam dağıtım şirketlerini etkilemiyor. Bu zam; aydınlatma tarifesine yansıtıldığı için, aydınlatma bedelini ödeyen bakanlık, ilgili kurum ve belediyeleri ilgilendiriyor. Ancak sonuçta halktan kesilen vergilerden karşılanıyor. Üstelik halktan aydınlatma için mükerrer kesinti yapılmış oluyor. Çünkü elektrik faturalarıyla Belediye Tüketim Vergisi adı altında yapılan tahsilat ile aydınlatma bedelini ödeyen halktan ayrıca kesilen genel vergilerden de İçişleri ve Enerji Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesi aracılığıyla aydınlatmaya kaynak aktarılıyor. Bakanlığın bütçesinden aydınlatmaya ayrılan kaynak, 2015 yılında 1 milyar 62 milyon TL iken, 2016 yılında 1.1 milyara, 2017 yılında ise 1 milyar 217 milyon TL'ye çıkarıldı. Böylece Enerji Bakanlığı'nın bütçesinden aydınlatmaya ayrılan ödenek 2016 yılında yüzde 3.5, bu yılın bütçesinde ise yüzde 10 artırıldı.

Yerli Kömür Santrallerinden Pahalı Elektrik Alımı

Dağıtım şirketlerinin genel aydınlatma ile kayıp ve kaçak tüketimin yarattığı enerji ihtiyacını TETAŞ'tan karşılamaları 2013 tarihinde yenilenen Elektrik Piyasası Kanunu ile düzenlenmiştir. Bunun yanında son kaynak tedarikçileri de EPDK'nın belirleyeceği oranda TETAŞ'tan alım yapmak zorunda. Yasada Haziran 2016'da yapılan değişiklikle tüm bunlar için yeterli elektriği olmazsa TETAŞ'ın yerli kömür yakıtlı santrallerden elektrik alması düzenlenerek, bu kömür santrallerine alım garantisi verilmiştir. Bu kapsamda 2016 yılında ihalesiz olarak yerli kömürle üretim yapan özel santrallerden kilovat saati 18.5 kuruştan 6 milyar kilovat saat elektrik satın almayı taahhüt etmiştir. EPIAŞ verilerine göre 2015 yılında piyasa takas fiyatı ağırlıklı ortalaması kilovat saat başına 14.4 kuruş iken, 2016 yılında belirlenen fiyatla yerli kömür santrallerine 246 milyon TL fazladan ödeme yapılmıştır. TETAŞ'ın yeni yıl için yapacağı alım miktarı ve fiyatı da 29 Aralık 2016 tarihinde açıklanmıştır. Buna göre yine kilovat saati 18.5 kuruştan bu kez 18 milyar kilovat saat alım yapılacaktır. EPIAŞ verilerine göre 2016 yılı piyasa takas fiyatı ağırlıklı ortalaması 14.83 kuruş olmuştur. Buna göre 2017 yılında alım yapılacak kömürle üretim yapan özel santrallara piyasa fiyatlarına göre fazladan 660.6 milyon TL ödenecektir.

Yerli kömür santrallerinden yüksek fiyatlı elektrik satın alan TETAŞ'ın bu maliyeti karşılayabilmesi için elektrik satış fiyatlarını artırması gerekmektedir. Ancak TETAŞ'ın fiyat artışının; dövizle borçları nedeniyle sürekli veryansın halindeki dağıtım şirketlerinin üzerinde bırakılmaması için kullanıcıların faturasına yansıtılması gerekmektedir. Zaten yaşanan ekonomik krizin derinleşmesi riski nedeniyle sanayi faturasında ve başkanlık sistemi için Anayasa değişikliği yapmaya çalıştığı bir

ortamda konut faturasında elektrik fiyatlarını artırmak istemeyen iktidar “dahiyane” bir çözüm bulmuştur. TETAŞ üzerinde örtülü olarak “görev zararı” oluşturulmuş; yeni tarifeyle de bu görev zararının yine örtülü olarak “genel aydınlatma” faturaları üzerinden halktan kesilen vergilerle ödenmesi sağlanmaktadır.

Yerli kömür santrallerine kamu kaynağı ile sübvansiyon yapan bir kurum haline sokulan TETAŞ, 2015 yılını 559 milyon TL’lik zararla kapatmıştır. Elektrik tarifelerine zam yerine örtülü bir görev zararı ve aydınlatma zammı ile kamu üzerinden sistem fonlanmaktadır. Yandaş şirket kollaması ile yürütülen; serbest piyasa diye plansızlığın ve kar hırsının egemen kılındığı enerji politikası iflas etmiştir. Güneşli çözümlerle artık durum kurtarılamaz noktaya gelmiştir. Enerjideki kalem oyunlarına son verilmesi, kamunun çıkarlarını koruyacak bir yapılanma ile enerji sisteminin yönetilmesi gerekmektedir.

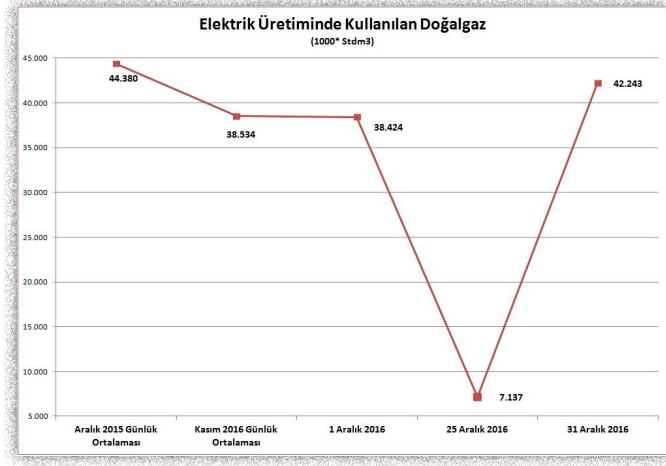
**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
3 OCAK 2017**

SANAYİCİYE ELEKTRİK YA YOK YA PAHALI

Ülkemizin içine sokulduğu enerji darboğazından sanayi üretimi olumsuz etkileniyor. EPDK’nın 2017 tarifesinde diğer abone gruplarında enerji bedeli düşürülürken, sanayicinin tarifesinde enerji bedelinde indirim yapılmadı. Böylece yaşanan enerji krizi nedeniyle elektrik bile verilemeyen sanayici elektrik aldığı anda da yüksek enerji bedeli ödemeye devam edecek.

Doğalgaz sıkıntısı ile baş gösteren enerji krizi verilere yansımaya başladı. Havaaların soğuması nedeniyle doğalgaz tüketimi 1 Aralık itibarıyla günlük 197.7 milyon metreküpe kadar yükseldi. Doğalgaz dışalımında yaşanan sıkıntı; 25 Aralık verilerinde 156.7 milyon metreküpe düşüşle kendisini gösterdi. Yani Türkiye’nin dışa bağımlı olarak temin ettiği doğalgaz kaynağı 1 Aralık 2016 tarihine göre 25 Aralık’ta yüzde 20.7 azaldı.

Elektrik üretimi için 1 Aralık 2016’da doğalgazın yüzde 19’una denk gelecek şekilde 38.4 milyon metreküpü kullanıldı. Ancak 14 Aralık’tan itibaren doğalgaz tüketimindeki elektriğin payı yüzde 10’a gerilerken; bu oran 21 Aralık’ta yüzde 6, 22-23-24 Aralık günlerinde ise yüzde 4’e kadar düştü. Elektrik üretiminde kullanılan doğalgaz miktarına baktığımızda; 14 Aralık’ta 20 milyon metreküpün 24 Aralık’ta 6.5 milyon metreküpe kadar gerilediği görülüyor. Bu veriler; hala doğalgazın ısınma amaçlı kullanımını yaygınlaştırmak üzere ihaleler yapılan Türkiye’de elektrik üretiminde kullanılan doğalgazın kesildiğini ortaya koyuyor. 25 Aralık tarihinde, 1 Aralık’a göre yüzde 81.4 oranında bir düşüşle yalnızca 7.1 milyon metreküp doğalgaz kullanılabildi ve elektrik üretimine verilen doğalgazın payı yüzde 5 oldu. 26 Aralık’tan itibaren santrallara verilen doğalgaz yavaş yavaş artmaya başladı ve 31 Aralık’ta elektrik üretimine verilen doğalgazın payı yüzde 21’e yükseldi.

TEİAŞ verileri de elektrik üretiminde yaşanan sıkıntıyı gösteriyor. EMO'nun çalışmasına göre çıkan sonuçlar şöyle:

-Aralık ayında Türkiye elektrik üretimi 24 milyar 584 milyon kilovat saat ile 2015 yılının aynı ayına göre yüzde 5 artış gösterdi. Ancak elektrik kesintileri nedeniyle tüketim karşılanamadığı için talep yüzde 5'ten daha yüksek oldu.

-Santrallara doğalgaz verilememesi sonucunda Aralık'ta geçen yılın aynı ayına göre doğalgazdan elektrik üretimi 2.4 milyar kilovat saat azaldı. Elektrik üretiminde doğalgazın payı Aralık 2015'te yüzde 41 iken bu yıl yüzde 29.34'e geriledi.

-Yerli kömür; alım garantisi verilmesine rağmen üretimdeki payını yalnızca 321 milyon kilovat saat yükselterek, 2015 yılının son ayına göre bu yılın Aralık ayında yüzde 1'e bile ulaşmayan çok küçük bir artış gösterebildi.

-En büyük üretim artışı 1.7 milyar kilovat saat ile hidrolik santrallarda sağlandı. Böylece hidrolik santralların Aralık ayı üretimindeki payı 2015 yılındaki yüzde 18.35 düzeyinden yüzde 24.39'a çıktı.

-Rüzgar ve jeotermalden yapılan üretim; 580.5 milyon kilovat saat artış kaydederek, Aralık ayı üretimindeki payını yüzde 6.2'den yüzde 8.3'e yükseltti.

-Doğalgaz açığını karşılamaya hidrolik, rüzgar, jeotermal ve kömürden oluşan yerli kaynaklarla yapılan üretim artışı yetmedi ve ithal kömürün payı yükseldi. İthal kömüre dayalı termik santrallardan yapılan üretim Aralık ayında 2015 yılına göre 944.6 milyon kilovat saat arttı. Böylece ithal kömürün elektrik üretimindeki payı yüzde 16.8'den yüzde 19.8'e çıktı.

Gelinen noktada sanayici elektriksiz kaldı. İşletmelerin çarkı dururken, sanayiciye bir kötü haber de 2017 elektrik tarifeleriyle geldi. Diğer abonelerde enerji bedeli düşerken, sanayicinin faturasındaki enerji bedeli 20.52 kuruş ile aynı tutuldu. Ticarethane, konut, tarımsal sulama gibi abone gruplarında enerji bedelleri yüzde 3 oranında düşürüldü. Sonuçta aynı maliyetle sağlanan enerjinin konut ve ticarethaneler için maliyeti düşerken, sanayide neden düşürülmemiştir? Bu sorunun yanıtı; organize

sanayi bölgeleri kapsamında elektrik dağıtım hizmetini alan ya da serbest tüketici kapsamında elektriğini piyasadan tedarik eden sanayi grubunun elektrik için yapacağı ödemenin düşmesine izin vermek istenmemesidir. Sanayicinin tarifesinde güç, güç aşım ve reaktif enerji bedelleri yüzde 6 zamlandırıldı. Aylık güç bedeli kilovat başına 180.26 kuruştan, 190.34 kuruşa çıkarıldı. Sözleşmede öngörülenden daha fazla enerji çekmesi durumunda ödeyeceği güç aşım bedeli ise 360.53 kuruştan 380.68 kuruşa; reaktif güç oluşturma durumunda bir ceza olarak düşünülebilecek olan reaktif enerji bedeli ise 15.34 kuruştan 16.2 kuruşa yükseltildi.

Sanayi Elektrik Tarifesi (kr)	Ekim 2016	Ocak 2017	Artış (%)
Enerji Bedeli (kWh)	20,5219	20,5219	0,00
Güç Bedeli (kW)	180,27	190,34	5,59
Güç Aşım Bedeli (kW)	360,53	380,68	5,59
Reaktif enerji bedeli(kr/kVARh)	15,34	16,20	5,59

Elektrik tarifelerinde yapılan oyunlarla; külfet zaman zaman konutlara zaman zaman sanayiye, zaman zaman da Hazine ve bütçe üzerinden vergisini ödeyen yurttaşlara yıklmaktadır. Zam ise iktidarın günü birlik politik çıkarlarına göre zamanını beklemektedir. Tüm bu oyunlar, piyasalaştırıldığı söylenen elektrik hizmetinin ucuz, kaliteli ve güvenilir sunulmasını engellediği gibi; maliyetin de hakkaniyetli ve adil dağıtımını önlemektedir. Bir kamu hizmeti olan ve bu nedenle başka sektörler gibi tamamen piyasaya bırakılmayıp EPDK gibi bir kurum kurularak denetlenmesi ve düzenlenmesi öngörülen elektrik sistemi ne yazık ki derinleşen bir bataklığa dönüşmüştür. Çözüm kamu yararına düzenlemelerden geçmektedir.

Kaynaklar	Aralık 2015		Aralık 2016		Üretim Farkı (MWh)
	Üretim (MWh)	Payı (%)	Üretim (MWh)	Payı (%)	
Doğalgaz+LNG	9.613.789	41,05	7.214.218	29,34	-2.399.570
Kömür	3.559.128	15,2	3.880.692	15,79	321.564
İthal Kömür	3.931.793	16,79	4.876.395	19,84	944.602
Hidrolik	4.297.786	18,35	5.998.434	24,4	1.700.648
Rüzgar+Jeotermal	1.452.356	6,2	2.032.845	8,27	580.489
Fuel-Oil+Motorin+Asfaltit+Nafta	444.538	1,9	388.456	1,58	-56.083
Biyokütle	120.556	0,51	193.525	0,79	72.969
Toplam	23.419.945	100	24.584.565	100	1.164.620

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
4 OCAK 2017

KAYIP ve KAÇAKTA YENİ BULMACA

Kayıp ve kaçakta yaratılan “kara kutu”, kamu toptan alım-satım şirketi olan TETAŞ’ın 2017 yılı tarifesıyla tam bir bulmacaya dönüştü. Dağıtım şirketlerinin TETAŞ’tan satın almakla zorunlu kılındıkları kayıp ve kaçak enerji tüketimi için belirlenen bedel; kayıt altına alınabilen enerjiye uygulanan fiyattan ve TETAŞ’ın genel aydınlatma için yaptığı satışa uyguladığı fiyattan düşük tutuldu.

Sürekli yükseltilen hedef kayıp ve kaçak oranlarıyla elektrik kullanıcıları üzerinden dağıtım şirketleri fonlanır; 2017 yılında TETAŞ’ın kayıp ve kaçak enerji tüketimi için yaptığı satışlarda piyasaya yeni bir destek daha sağlandığı ortaya çıktı. Kayıp ve kaçak enerji bedeli ile ilgili düzenlemeler ve sonuçları şöyle özetlenebilir:

1- TETAŞ Üzerinden Alım-Satım Garantisi: 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile dağıtım şirketlerinin kayıp ve kaçak ile aydınlatma tüketimi için elekt-riği TETAŞ’tan satın alması zorunlu kılındı. Uygulama sonucunda; TETAŞ’ın yüksek maliyetli alımlarına zorla satış yapacağı kaynak yaratıldığı ortaya çıktı. Yükü kamuya yıkılmak üzere TETAŞ’a, yüksek fiyatlı elektrik alımıyla piyasa fiyatlarının yükselmesine karşı supap fonksiyonu gördürülmüş oluyor. Böylece aydınlatma ile kayıp ve kaçak enerji tüketimlerinde ortadan kaldırılan “serbest piyasa” devlet eliyle ayakta tutulmaya çalışılıyor.

2- Maliyetin Eşitsiz Dağıtımı: Farklı kaynaklardan elektrik satın alarak ortalama bir enerji alış maliyetine sahip olan TETAŞ; 2017’den itibaren iki farklı tarife uygulamaya başladı. TETAŞ; Ekim 2016 tarifesinde dağıtım şirketlerine kilovat saat başına 14.80 kuruş üzerinden elektrik satarken, 1 Ocak 2017’den itibaren genel aydınlatma amaçlı kullanımlar için 19.15 kuruş, kayıp ve kaçak enerji tüketimi için de 16.2 kuruş üzerinden satış yapacak.

3- Kayıp ve Kaçak Tüketimine Farklı Fiyat: Kayıp ve kaçığın sonuçta tüketilen bir enerji olduğu gerçeğinden hareket ettiğimizde maliyetinin, kayıt altına alınabilen enerji maliyeti ile eşit olması gerekir. Ancak TETAŞ’ın yeni tarifesıyla bu eşitlik bozulmuştur. EPDK’nın 2016’da “sadeleştirme” iddiasıyla maliyet kalemlerini gizlemesi nedeniyle tarifede artık elektriğin çıplak bedelini göremiyoruz. Bunun yerine perakende satış hizmet (PSH) bedelinin de içine katıldığı perakende enerji bedeli ile karşılaşıyoruz. EPDK; 30 Aralık 2015 tarihli “Perakende Enerji Satış Fiyatlarının Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ” ile ikili anlaşmalarda PSH bedelinin 31 Aralık 2017 tarihine kadar 1 kilovat saat elektrik için 0.7233 kuruş olmasına yönelik referans bir düzenleme yapmıştı. Konutların 1 Ocak 2017 tarifesindeki 21.4 kuruşluk perakende enerji bedelinden bu referans PSH ve yüzde 2.38’lik brüt kar marjı çıkarıldığında, 1 kilovat saatlik enerjinin çıplak maliyeti 20.2 kuruş olmaktadır. Yani 1 kilovat saat elektrik için konut kul-lanıcılarından 20.2 kuruş tahsil edilirken, kayıp ve kaçak için satın aldıkları aynı enerji için TETAŞ’a yüzde 9.4’lük zamlarla bile 16.2 kuruş ödenecek. Böylece kayıp ve kaçak tüketimi TETAŞ üzerinden fonlanmış olmaktadır.

4- Kayıp ve Kaçak Enerji Bedelinin Kullanıcıya Yansımaları: Kayıp ve kaçak enerji bedeli; kullanıcılardan dağıtım bedeli adı altında toplulaştırılan kalem kapsamında tahsil ediliyor. Kayıp ve kaçak enerji temin bedeli; kullanıcıya aynen

yansıtıldığı için şirketlerin bu bedelden etkilenmeleri söz konusu olmuyor. Ancak aydınlatmaya göre kayıp ve kaçağa düşük zam yapılması dolaylı bir sübvansiyon sağlıyor. 2017 yılı kullanıcı tarifelerinde enerji bedeli düşerken dağıtım bedeline zam yapılmıştı. İletim, dağıtım, kayıp ve kaçak bedelinin yer aldığı bu kalem içinde kayıp ve kaçak bedeline yapılan zammın düşük tutulması, diğer bedellerde daha fazla artış yapılmasına olanak tanınmıyor.

5- Kayıp ve Kaçak Hedefleri Açıklanmıyor: Şeffaflığa aykırı bir şekilde kullanıcıların ne kadar kayıp ve kaçak bedeli ödediğini takip edilemez hale getiren EPDK, dağıtım şirketlerinin hedef kayıp ve kaçak oranlarını da gizlemeye başladı. 2017 yılı hedeflerinde yine yükseltmeye gidildiği biliniyor. Ancak bu rakamlar açıklanmazken, EPDK sitesinde ne kayıp ve kaçak gerçekleştirmelerine ne de hedeflerine yer veriliyor. Oysa kullanıcıların tarifeleri; kayıp ve kaçak hedeflerine göre belirlenen dağıtım şirketleri gelir tavanına göre oluşturuluyor. Kamuoyundan gizlenen kayıp ve kaçak bedeli tarifelerde “karakutu” işlevi görüyor.

Hükümetin faturalardan tahsil edilmesi ve dava açılmasını önlemek üzere yasal mevzuatta düzenlemeler yaptığı kayıp ve kaçak enerjiye yönelik bu son uygulamalar ile artık ne hedeflerin ne de gerçekleşen oranların, hatta bunların kamuoyuna açıklanmasının bile anlamı kalmamıştır. Kayıp ve kaçak oranları düşse bile kayıp ve kaçak tüketim için satın alınan enerjinin maliyeti ayrı bir faktör olarak ortaya konulmuştur. Hükümet kayıp ve kaçak enerji temin bedelinde yaptığı oynamalarla kamudan kamuoyuna hissettirmeden kaynak aktarımlarını düzenlemektedir. Çalışanların enerjilerinin kayıp ve kaçak bedelinin kime, nasıl yıkılacağına yönelik bulmacalarla tüketilmesi yerine kayıp ve kaçak oranlarının düşürülmesine yönelik çalışmalara hız verilmesi; bu anlamda denetimlerin yapılması gerektiği açıktır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
12 OCAK 2017**

KURDA OHAL “DALGA”SININ FATURASI YURTTAŞA...

Fethullahçı Terör Örgütü ile mücadele için çıkarılan OHAL, amacı dışında ekonomik kararlarda da uygulanmaya başlandı. Yıllık bütçe onaylanırken TBMM Genel Kurulu’na bile verilmeyen gelir azaltıcı düzenleme yetkisini, iktidar KHK ile kullandı. Alınan kararla, 2017 yılı için devlet alacaklarına yönelik kur sabitlemesine gidilirken, kimlerin bundan nemalanacağı ise gizleniyor. Turkcell ve Telekom’un 4.5 nesil ihalesine ilişkin taksitlerinin bu kapsamdan yararlandırılacağı ortaya çıkarken, 2017 yılı bütçesinde 13 milyar TL olarak öngörülen özelleştirme gelirleri kapsamında kimi şirketlere de ödemelerini bu düşük kurdan yapma olanağı sunulduğu anlaşılmaktadır.

2015 yılında ortalama 2.72 lira olan dolar kuru, geçen yılı 3.02 ortalamayla kapattı ve Türk Lirası yüzde 11’e ulaşan değer kaybına uğradı. Resmi Gazete’de 23 Ocak 2017 tarihinde yayımlanan 683 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Tedbirler Alınması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile devletin alacaklarına yönelik olarak döviz

kuru sabitlemesine gidildi. Buna göre devlet dolar bazında yapmış olduğu ihalelerden alacaklarını 2017 yılsonuna kadar 2 Ocak tarihli Merkez Bankası alış kurundan tahsil edecek. Böylece dolar bazında devlet alacakları için kur 3.5338 TL, Avro bazında ise 3.7278 TL olarak sabitlendi. Döviz kurunun 2017 yılı ortalamasında hükümetin aldığı sabit kur kararı kapsamında 3.5338 TL olması durumunda 2017 yılında oluşacak devalüasyon yüzde 17'ye ulaşacak ve 2 yıllık TL'deki değer kaybı yüzde 30'a dayanacak.

Hükümetin ekonomiye yönelik OHAL müdahalesi, 2017 yılı bütçesinin de daha yürürlüğe gireli 1 ay olmadan çıktığını belgeledi. 2017 Yılı Programı'na bakıldığında yıllık ortalama dolar kurunun 3.18 TL olarak alındığı görülmektedir. Hükümetin 3.5338 TL'lik kur sabitlemesi 2017 yılı bütçesi yapılırken esas alınan ortalama yıllık dolar kurunun geçersiz kaldığını ortaya koymaktadır. Dolar kurundaki artış eğiliminin devam edeceğinin görülmesi nedeniyle dövizle devlete olan yükümlülüklerde sabit kur uygulamasına gidilerek, bir nevi borçlulara af düzenlemesi yapılmıştır. Uygulama özellikle 2017 bütçesinde 13 milyar TL olarak öngörülen özelleştirme gelirlerini kapsayacaktır. Bütçedeki bu kalemden bu yıl yapılması öngörülen özelleştirmelere ilişkin tahminlerin yanı sıra geçmiş yıllarda yapılmış özelleştirmelerin taksitleri de yer almaktadır. Yine 2017 yılı bütçesinde 2 milyar 128 milyon TL'lik "Malların Kullanma veya Faaliyette Bulunma İznine İlişkin Diğer Gelirler" yer almaktadır. Bu kapsamda 4.5N lisans ihalesinden Turkcell ve Telekom'un ödeyeceği 650 milyon Avro'yu aşkın taksit bedelleri de yer almaktadır.

Yapılan düzenleme kur riskini göze alarak borçlanıp kamu kaynaklarını satın alan şirketleri kurtarmaya yöneliktir. Bu durum hem ihalelerin yapılış koşullarını sakatlamakta hem de daha önce ihaleye girmiş borcunu döviz üzerinden yurtdışından kredi alarak kapatmış olan kişi ya da şirketler aleyhine eşitsizlik yaratmaktadır. Eşitsizlik yalnızca bu kesimlerle sınırlı kalmamakta, kamunun genelini ilgilendirmektedir. Döviz borcu olan dar gelirli kesimler yerine şirketleri kollayıcı düzenlemeler yapan iktidarın, kamu bütçesinin zarar vermesi pahasına yaptığı bu uygulamanın bedelini yine vergisini veren yurttaşlar ödeyecektir.

İlacı yurtdışından gelen hastalardan katılım payı bile dalgalı kur üzerinden alınırken, devlet alacaklarında şirketlere yönelik yapılan bu sabit kur uygulamasından kimler yararlandırılacaktır? Devalüasyonla geçim derdi çeken halkın cebinden kimlere avanta dağıtılmaktadır? OHAL ve adaletsiz uygulamaları bir an önce son bulmalıdır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
27 OCAK 2017**

AKP KAMU VARLIKLARINA EL KOYDU

Denetimsiz bir şekilde kamu kaynaklarını satmak, rehin ve ipotek vermek üzere Varlık Fonu kuran AKP, referandum öncesinde devletin elinde kalan son büyük kamu kuruluşlarına el koydu. Türksat'tan PTT'ye, Telekom'da kalan kamu hisselerinden BOTAS, TPAO, ETİ Maden ve Çay İşletmeleri'ne, Borsa İstanbul'dan Türk Hava Yollarına, Ziraat Bankası'ndan Halk Bankası'na varıncaya kadar 11 büyük kamu kuruluşu ve birçok arazi Varlık Fonu'na devredildi. Kamu kaynaklarını dilediği gibi kullanmak,

yandaşlara aktarımlar yapmak, kamu hisselerini ipotek ettirerek para bulmak, piyasalara kimlerin çıkar elde edeceği bilinmeyen müdahaleler ve manipülasyonlarda bulunmak anlamına gelen Varlık Fonu'na yapılan bu aktarımlar kabul edilemez.

Resmi Gazete'nin dünkü mükerrer sayısında yayımlanan 9756 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Ziraat Bankası, BOTAS, TPAO, PTT, Borsa İstanbul, Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş, Türk Telekom'daki yüzde 6.68'lik Hazine hissesi, Eti Maden, Çay İşletmeleri" Türkiye Varlık Fonu'na aktarıldı. Özelleştirme kapsamındaki Türk Havayolları'nın yüzde 49.12 hissesi ile Halkbank'ın yüzde 51.11 hissesi de özelleştirme kapsamından çıkarılarak ÖYK kararıyla Türkiye Varlık Fonu'na devredildi. Bu devirler, kamu kurumlarının yönetimlerinin devredilmesinden öte aktarımlar içermektedir. Türkiye Varlık Fonu Yasası'na göre aktarılan bu kamu kurumları üzerinde iktidarın denetimsiz bir şekilde yapabileceği uygulamalar şöyle ortaya çıkmaktadır:

- Bu şirketlerdeki kamu paylarını istediği gibi satabilir.
- Bu kurumların almış oldukları sermaye piyasası araçlarını, fon katılma paylarını, kira sertifikalarını, gayrimenkul sertifikalarını, yabancı yatırım araçlarını ve her türlü yatırım araçlarını satabilir. Aynı şekilde istediği yatırım araçlarını da satın alabilir.
- Varlık Fonu'na aktarılan kuruluşların her türlü para piyasası işlemlerine de iktidar kendi çıkarları doğrultusunda yön verecektir. Kamu kuruluşlarının bütçe dengeleri değil, iktidarın parasal kaynak ihtiyacı öncelikli olarak kamu zararına uygulama kararları verilebilecektir.
- Hem ulusal hem de uluslararası piyasada her türlü ticari ve finansal işlemi yapabilecektir. İstedici projelere kaynak yaratmak adına dış proje kredisi bulabilmek için yani yurtdışından para bulmak adına bu kamu kuruluşlarını rehin, ipotek verebilecektir.
- Aktarılan kamu kurumlarının taşınmazlarını dilediği gibi satabilecektir.

Bu kadar geniş yetkilerle oluşturulan Türkiye Varlık Fonu üzerinden iktidar kamu kurumlarını kişisel ve siyasal çıkarlar doğrultusunda kullanacak, ama hiçbir şekilde denetlenemeyecektir. Fonun tüm işlemleri Sayıştay, TBMM ve Kamu İhale Kurumu denetimlerinin dışına çıkarılmıştır. Ayrıca Türkiye Varlık Fonu'nun işlemleri ve kararları KİT mevzuatı, devlet personel düzenlemeleri, Rekabet Kanunu'ndan da muaf kılınmıştır. Tüm bunlarla da yetinilmemiş, işlemlerinden her türlü vergi ve kesinti kaldırılmıştır. Yani yapılacak satışlarda alıcılara büyük vergi muafiyetleri de getirilmiştir. Denetim diye öngörülen yalnızca Başbakan'ın belirleyeceği sözde bağımsız denetimdir.

Cumhuriyet tarihimizin hiçbir döneminde böylesine büyük rant aktarım olanakları yaratan düzenlemeler TBMM'den geçmemiş, bu kadar pervasızca kamu kurumları iktidarın çiftliğine çevrilmemiştir. İktidara bu kamu kuruluşlarının babalarının malları değil, bu ülkenin insanlarının alın terini taşıyan yılların birikimi olduğunu hatırlatıyor, iktidarın kendi çıkarları doğrultusunda bu kuruluşları kullanmaya kalkmasının en hafif deyimiyle sıkça kullandıkları "milli iradeye" saygısızlık olduğunu söylüyoruz. Bu ülke, bu ülkenin varlıkları sahipsiz değildir. Sabahın bir sahibi vardır...

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
6 ŞUBAT 2017**

AKILDIŞI DÖNEMİN AYAK SESLERİ

Anayasa için yapılacak referandum öncesinde üniversitelerdeki muhalif bilim insanları görevlerinden atıldılar. Terörle yan yana dahi anılamayacak bilim insanlarını üniversitelerden uzaklaştıran bu KHK'ler akıl dışıdır. Özerkliğin yok edildiği bilim kurumlarının içi boşaltılmaktadır. Düşünen, sorgulayan, konuşan insanlara zulmü reva gören bir iktidar ve onun OHAL kararları yürürlüktedir. Terörle mücadeleyle hiçbir ilgisi olmadığı artık açıkça ortaya çıkmış olan bu OHAL kararlarının bizzat kendisi ülkemizi terörize etmektedir. OHAL ve KHK'ler, referandum öncesinde toplum üzerinde korku yaratma, baskı ve sindirme politikasının aracı olarak kullanılmaktadır. Derhal OHAL son bulmalı, yapılan haksızlıklar sona ermeli, insan haklarına aykırı uygulamalara son verilmelidir.

Hükümetin dün gece yarısı mükerrer Resmi Gazete'ye düşen yeni KHK'si ile yeni hak gaspları ve ülkemizin üzerindeki karanlığı koyultan görevden atmalar gerçekleştirilmiştir. Bir ülkenin düşünen, sorgulayan, en özgür ortama sahip olması gereken üniversitelerin ışığı söndürülmektedir. Toplam 4 bin 464 kişiyi görevinden ihraç eden kararname ile başta Ankara Üniversitesi olmak üzere üniversitelerdeki demokrat aydın akademisyenler görevlerinden atılmıştır. Bilgisayar Mühendisleri Odası kurulmadan önce EMO'da da çalışmalar yürütmüş olan Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden Prof. Dr. Funda Başaran, Prof. Dr. Mine Gencil Bek, Prof. Dr. Ülkü Doğanay, Prof. Dr. Nur Betül Çelik, Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden Prof. Dr. Ahmet Haşim Köse, Prof. Dr. İlhan Uzgöl, Prof. Gökçen Alpkaya, Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nden Prof. Dr. Tülin Sağlam ve Marmara Üniversitesi'nden Anayasa Profesörü İbrahim Kaboğlu gibi demokrat, aydın bilim insanlarının yer aldığı çok sayıda akademisyeni görevden alan kararnamenin hiçbir meşruiyeti yoktur. 12 Eylül Dönemi'nde çıkarılan 1402 sayılı Yasa ile nasıl demokrat aydın akademisyenler görevlerinden uzaklaştırılmışsa, bugün de iktidar OHAL KHK'leriyle üniversitelerin aydın bilim insanlarını atmakta, yani geçmişin darbe dönemi uygulamalarıyla yeniden 12 Eylül karanlığı yaşanmaktadır. Darbe girişimi iktidarın kendisi için engellenmiş, topluma ve ülkemizin geleceğine ise darbe üstüne darbe yapılmaktadır.

OHAL dönemi ve KHK'leriyle yarattığı adaletsizlikler derhal son bulmalıdır. Aydın-demokrat insanların her türlü hakları iade edilmelidir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
8 ŞUBAT 2017**

İNSANLIĞIN GELECEĞİ İÇİN NÜKLEERE “HAYIR”

Dünyamız, Çernobil Felaketi'nin ardından 11 Mart 2011 tarihinde büyük bir nükleer faciaya sahne olmuştur. Fukushima'da yaşanan nükleer facia, nükleer güvenlik konusunda yayılmaya çalışılan tüm önyargıları kökünden sarsmıştır. Bugün 11 Mart Fukushima Faciası'nın 6. yıldönümünde halen bu felaketin zararının boyutları tam olarak hesaplanamamakta, sızıntı devam eden nükleer santrale gönderilen insansız,

radasyona dayanıklı robotlar bile kısa sürede amaçlarına ulaşmadan işlevsiz hale gelmektedir.

Nükleer santrallardaki tehlikenin büyüklüğü apaçık ortada olmasına rağmen ülkemiz nükleer lobilerin açık faaliyet alanı haline getirilmiştir. Nükleer enerji tekelleri 8-9 Mart'ta İstanbul'da "IV. Uluslararası Nükleer Santrallar Zirvesi"nde bir araya gelerek, Türkiye, Ortadoğu ve Afrika'da yaratılmak istenen pazardan pay kapma yarışına girmişlerdir. Sinop'ta yapılması planlanan nükleer santralin 3 boyutlu simülasyonu gibi göz boyayan haberlerle ülkemiz bu tehlikeli sürece her geçen gün bir adım daha yaklaştırılmaktadır.

Oysa güvenlik maliyetleri nükleer enerjiyi giderek daha pahalı hale getirirken, artık hiçbir kimse nükleer konusunda tam bir güvenlikten söz edememektedir. Çünkü zaten böyle bir ihtimal yoktur. Nükleer santralların arıza durumunda vereceği büyük ve giderilemez zararlar ortadadır. Çernobil ve Fukushima felaketlerinin insan yaşamına ve çevreye verdiği zarar aradan geçen uzun yıllara rağmen hala tam olarak hesap edilemiyor. Kaç kişi bu nedenle öldü ve halen ölmekte belli değil. Bu kazaların verdikleri zararların maddi boyutlarının büyüklüğü de hesap edilemiyor. Üstelik geleceğimize sirayet eden sağlık zararları da öngörülemez boyutlarda. 1986 yılında meydana gelen Çernobil kazasının neden olduğu radyasyon yayılımını kısmen de olsa önleyebilmek için kazadan 30 yıl sonra Avrupa Birliği Ukrayna'daki bu santralin üzerine çelik örtü örtmeye çalışıyor.

Kaza riskinin düşük olduğuna yönelik iddialar gerçekçi olmadığı gibi olası bir kazanın büyük etkisi de göz ardı edilmektedir. Büyük kaza oranı yüzde 1'e yakındır. Bunun yanında yüzlerce daha alt derecede kazalar meydana gelmiş ve hala meydana gelmektedir.

Ülkemizin nükleer santrallardan üretilecek elektriğe ihtiyacı olmadığını, kamu kurumlarının talep tahminleri ve arza yönelik atılan adımlar açıkça göstermektedir. EMO'nun yaptığı hesaplamalara göre yalnızca inşaatı devam eden tesislerle bile nükleer santrallar olmadan baz senaryoda 2026 yılı için tahmin edilen tüketim talebinin yüzde 25 daha fazlası karşılanabilecektir.

Nükleer santrallardan üretilecek enerjinin ucuz olduğu iddiasını bizzat bu santralların kurulumu için verilen alımın garantileri yalanlamaktadır. Madem ucuzdur, ucuz olan enerjinin satışı için neden garanti istenmektedir? Türkiye'de kurulmak istenen Akkuyu ve Sinop nükleer santrallarından üretilecek elektriğe ödenecek fiyat, bugünden belirlenmiştir ve TETAS'ın bugünkü alış fiyatlarının yaklaşık 3 katı civarındadır.

Sonuç olarak; bir arıza halinde yaşam ve çevre felaketi yaratacak, pahalı elektrik üretecek, Türkiye'yi daha da dışa bağımlı hale getirecek, başka alternatiflere yönelimi engelleyecek, çok büyük miktarda dövizin yurt dışına gitmesine neden olacak, güvenlik sorunlarının yanında arz güvenliğini de sıkıntıya sokacak Akkuyu ve Sinop nükleer santrallarının ülkemizde yapılmasının halk yararına hiçbir gerekçesi yoktur. İnsanlık tarihten ders alarak uygarlıklar kurmuştur. Fukushima Felaketi'nin 6. yılında uygarlığın sonunu hazırlayacak nükleer felaketlere bir kez daha "Hayır" diyoruz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
NÜKLEER KARŞITI PLATFORM SEKRETERYASI
11 MART 2017**

PROVOKASYONLARA GEÇİT YOK: TMMOB SUSMAYACAK!

Ülkemizin içinde bulunduğu zor şartlar her geçen gün daha da ağırlaştırılmakta; özgür iradeye yönelik baskılar, tehditler, provokasyonlar giderek artmaktadır. OHAL sopası altında Anayasa değişikliği için halkoylamasına gidilmektedir. Anayasa değişikliğini irdeleyen; yaratacağı sorunları ortaya koyan; bu ülkenin kaynaklarına, varlıklarına sahip çıkan; bunun için demokratik, laik, sosyal hukuk devletinin vazgeçilemez olduğunu söyleyen TMMOB hedef alınmıştır. TMMOB örgütlülüğünden aldığı güç ile ayakta; ne zorbalıklarla ne de provokasyonlara geçit verecektir.

Anayasa değişikliğine yönelik yürütülmeye çalışılan “Hayır” kampanyalarına izin verilmezken, “Hayır” broşürü dağıtanlar gözaltına alınırken, siyasetçilerin bile konuşmaları engellenirken, TMMOB’un “Hayır” kampanyasına karşı iktidar eliyle bir protesto organize edilmek istenmiştir. İktidarın ikiye bölünmüş demokrasi oyunu bir kez daha sahnelenmiştir. Kendisine ve yandaşlarına demokrat, ama en ufak eleştiriye karşı zorbalık içeren bu anlayışı kınıyoruz.

Anayasa değişikliğine “Evet” dedirtebilmek için her türlü zorbalık yapılmaktadır. Tekrar tekrar düşman yaratma ve mağduriyet edebiyatı ile halkın gözü kör edilmeye çalışılmakta; bunlar da yeterli gelmemiş olsa gerek provokasyonlara başvurulmaktadır.

İktidarın güdümü altında taşınan, Enerji Bakanlığı’nın da aralarında olduğu kamu kurumlarında “zorunlu görevlendirmelerle” TMMOB önüne getirilmeye çalışılan bir grubun tek elden çıkma sözde protestosu; bu ülkenin üreten, düşünen ellerini temsil eden mühendis, mimar ve şehir plancılarının sesini susturamaz. Aralarında eski AKP milletvekilinin, kamu kurumlarının müdür ve daire başkanlarının yer aldığı; 12 Eylül Anayasası ile üye olma zorunlulukları bile ortadan kaldırılan ve çoğu da TMMOB ve odalarına üye olmayan kamuda çalışanların yığılmasıyla oluşturulan bu kesimin yaptığı protesto; “TMMOB üyeleri TMMOB’yi protesto ediyor” gibi yansıtılmak istenmiştir. TMMOB örgütlülüğünden aldığı güçle sesini yükseltmeye devam edecektir. Meclis’te seçimlerle milli irade sopasını kullananlar, şimdi bunu bile çok görüp tek adam dayatmasına geçiş yapanlar; üniversiteler ve meslek örgütleri söz konusu olunca seçimleri yok sayma anlayışı içerisinde. Bu ikiye bölünmüş demokrasi anlayışı; bu ülkenin yüz akı olan TMMOB ve odalarından “demokrasi” hesabı mı sormaya kalkmaktadır?

Bu noktada kamuoyu ile paylaşmayı zorunlu gördüğümüz tespitlerimiz şunlardır:

- Toplumdan ve ülkemizin içinde bulunduğu koşullardan ayrılmayacak bir parçayı oluşturan mühendis, mimar ve şehir plancılarının bu Anayasa değişikliğinden doğrudan etkilenecekleri açıktır. Bu etki yalnızca siyasal alanı kapsamayacaktır. Zaten siyasal alanda, hele Anayasada yapılacak değişiklikler; toplumun tüm yaşam alanları üzerinde belirleyici etkiye sahiptir.
- Mühendis, mimar ve şehir plancıları bu ülkede yaşamakta; bu ülkede alın teri dökmektedir. Her yurttaş gibi bu ülkede özgürce düşüncelerini ifade etme hakkına sahiptirler. Bu hakkı kimse elimizden alamaz.

- TMMOB'ye yönelik siyaset yapmama çağrısı hayatın gerçekliğine aykırıdır. 12 Eylül'ün kendilerine sağladığı inanç sömürüsüne dayalı bir politik kimliği yüceltirken, geriye kalan insanları "siyasetten uzak durma" adı altında kendi hak ve yaşamlarından bihaber hale getirmeye çalışan bu anlayışın hiçbir hükmü yoktur. Mühendis, mimar ve şehir plancılarının; iş ve yaşam alanlarıyla ilgili alınan her karar siyasidir. Elbette mühendis, mimar ve şehir plancıları da siyasal bir duruş sergileyecektir. Demokrasinin en temel özelliği olan özgür irade, düşünceyi ifade özgürlüğümüze sonuna kadar sahip çıkacağız!

- Zorlu sınavlarda yüksek başarılar göstererek, bu ülkenin kaynaklarıyla eğitim görmüş; bu ülkenin değerlerini yüceltmek üzere görev üstlenmiş mühendis, mimar ve şehir plancıları siyaset yapmayacak da karanlık ilişkiler içindeki örgüt yapıları mı siyaset yapacaktır? Bu karanlık yapıların nasıl siyaset ilişkileriyle nerelere geldikleri, ülkeyi 15 Temmuz Darbe Girişimi'yle nasıl bir uçuruma getirdikleri ortadadır.

- Bir kurumun üyeleri, çalışanları arasında elbette farklı görüşler olabilir. Bu o kurum adına kurumsal bir yaklaşım ortaya konulmasını engellemez. Mutlaka farklı düşünen olacaktır. Mahkemelerde bile farklı görüşler olsa da bir karar açıklanmaktadır. Farklı fikirler var diye hiçbir iş yapılmaması, hiçbir fikrin dile getirilmemesi; hangi mantıkla açıklanabilir? Bu pasifize edici dayatmanın kabul edilmesi de mümkün değildir.

Bu ülkenin mühendis, mimar ve şehir plancıları olarak susmayacağız; meslek örgütlerimiz olan odalarımız ve TMMOB susmayacaktır! Tüm üyelerimizi ve halkımızı ülkemizin aydınlık geleceği için demokratik kuruluşlara sahip çıkmaya, bu kuruluşların sesini kısacak Anayasa değişikliğine geçit vermemeye çağırıyoruz!

**BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI-ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI-FİZİK
MÜHENDİSLERİ ODASI-GEMİ MAKİNALARI İŞLETME MÜHENDİSLERİ ODASI-GIDA
MÜHENDİSLERİ ODASI-HARİTA ve KADASTRO MÜHENDİSLERİ ODASI-İÇMİMARLAR
ODASI-İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOFİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI-JEOLOJİ
MÜHENDİSLERİ ODASI-KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI-MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI-
MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI-METALURJİ ve MALZEME MÜHENDİSLERİ ODASI-
MİMARLAR ODASI-ORMAN MÜHENDİSLERİ ODASI-PETROL MÜHENDİSLERİ ODASI-
PEYZAJ MİMARLARI ODASI-ŞEHİR PLANCILARI ODASI-TEKSTİL MÜHENDİSLERİ ODASI-
ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI**

24 MART 2017

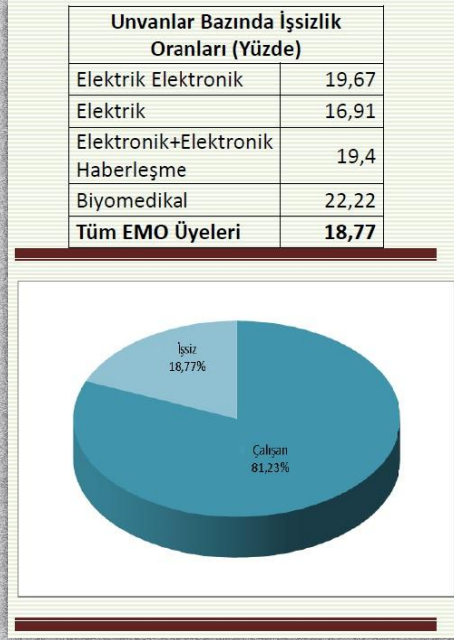
EMO 2016 YILI MÜHENDİSLİK İSTİHDAMI ve MESLEKİ ALAN ARAŞTIRMASI...

**Elektrik, Elektronik, Elektrik-Elektronik, Telekomünikasyon ve
Biyomedikal Mühendislerinde İşsizlik Oranı Yüzde 18.7'ye Tırmandı...**

GENÇ MÜHENDİSLER İŞSİZ

Elektrik Mühendisleri Odası; 2016 yılında gerçekleştirdiği "EMO Mühendislik İstihdamı ve Mesleki Alan" araştırması kapsamında işsizlik rakamlarını belirledi. Elektrik, elektronik, elektronik haberleşme, kontrol ve otomasyon, elektrik-elektronik,

biyomedikal mühendislerinden oluşan EMO üyesi mühendisler arasında işsizliğin yüzde 18.7'ye tırmandığı ortaya çıktı. İşsizlerin yüzde 63.25 ile yarından fazlasını 31 yaş ve altı genç mühendisler oluşturdu.

Araştırmaya katılan 4 bin 178 üyeden işgücü arzına dahil olmayan 75 kişi dışarıda tutulduğunda; 770 mühendisin işsiz olduğu belirlendi. İşsiz EMO üyelerinin yaşa göre dağılımı; en büyük işsiz kesiminin 1985 ve sonrası doğumlu genç mühendisler olduğunu gösterdi. İşsiz 770 mühendisin yüzde 63.25'i genç mühendislerden oluşurken; yüzde 13.51'i 52-61; yüzde 8.57'si 32-41; yüzde 7.01'i 42-51 yaş aralığındadır. 62 yaş ve üzerinde olan mühendislerin bir kısmı da işgücü arzı oluşturmaya devam etmekte olup; işsiz mühendislerin yüzde 7.66'sını oluşturmaktadır. Unvanlarına göre bakıldığında; 770 işsiz mühendisin yüzde 59.12'si elektrik elektronik mühendisi; yüzde 28.7'si elektrik mühendisi; yüzde 11.82'si elektronik ve elektronik haberleşme mühendisidir.

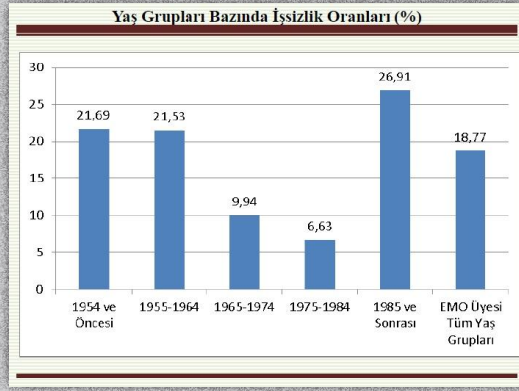
Her unvan için ayrı ayrı işsizlik oranı hesaplandığında ise; elektrik elektronik mühendislerinin yüzde 19.67'sinin, elektrik ve elektronik haberleşme mühendislerinin yüzde 19.4'ünün, elektrik mühendislerinin ise yüzde 16.9'unun işsiz olduğu görüldü. Her yaş grubu için ayrı ayrı işsizlik oranlarının da 31 yaş ve altı genç mühendislerde yüzde 26.91; 32-41 yaş aralığında yüzde 6.63; 42-51 yaş aralığında yüzde 9.94; 52-61 yaş aralığında yüzde 21.53; 62 yaşın üzerinde olan mühendislerde yüzde 21.69 olduğu saptandı.

Emekli Mühendisler de İş Arıyor

Veriler işsizliğin yeni mezun ve genç mühendisler için büyük sorun olduğunu, diğer yandan emeklilik hakkını elde etmiş ya da emeklilik çağındaki mühendislerin

de halen çalışma zorunluluğu içerisinde işgücü arzı oluşturmaya devam ettiklerini göstermektedir. 52-61 yaş aralığındaki işsizliğin büyüklüğü ise Türkiye’de kademeli olarak yükseltilecek emeklilik yaşı ile istihdam alanı gerçeğinin birbiriyle örtüşmediğine işaret etmektedir. Yani yaş ilerledikçe istihdam imkanı da daralmaktadır.

TÜİK’in son açıkladığı 2016 yılı işsizlik rakamları da mühendislik alanında işsizliğin artışı ortaya koymaktadır. Buna göre 2015’te yüzde 8.8 olan mühendislerdeki işsizlik oranı yüzde 9.4’e çıkmıştır. Üstelik işgücüne katılım oranı aynı kalmasına karşın istihdam oranında gerileme yaşandığı belirlenmiştir. TÜİK’in mühendislerdeki işsizlik hesabı bile 73 bin mühendisin işsiz olduğunu göstermiştir.

TÜİK; işsizlik hesabında son 4 hafta içerisinde iş başvurusunda bulunma koşulu aramaktadır. İşe başlayabilecek olmasına karşın son bir ayda iş başvurusu olmayan kişiler işsiz sayılmadığı için gerçek işsizlik rakamları daha yüksektir. EMO’nun araştırmasında 1-3 aydan başlayıp 2 yıldan fazlaya uzanan seçenek aralıklarında iş arama süreleri sorgulanmış; iş aramaktan vazgeçenler de ayrıca belirlenmeye çalışılmıştır. İş aramaktan vazgeçen ancak çalışmaya hazır olanlar dışarıda tutulduğunda EMO üyeleri arasındaki işsizlik oranı yüzde 18.7’den yüzde 16.23’e gerilemektedir. İş arama süresi 6 ay ile sınırlandırıldığında yüzde 8.26, 1-3 ay ile sınırlandırıldığında dahi yüzde 5.06 oranında işsizlik ile karşılaşmaktadır.

İş Yok, İş Bulma Umudu da Yok

İş aramaktan vazgeçtiğini bildiren kesimin büyüklüğü de dikkat çekmektedir. Araştırmaya göre işsizlerin yüzde 16.1’i umudunu kaybederek iş aramaktan vazgeçmiştir. Ne yazık ki bu oran çalışmak istemeyen kesimi değil, tam tersine iş bulma umudunu yitirince başka yönelimlere başvuranları kapsamaktadır. Özellikle yaş ile iş arama süresi arasındaki ilişki irdelendiğinde bu durum belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Emeklilik hakkını elde ettiği düşünülebilecek yaş grupları bir kenarda bırakıldığında iş aramaktan vazgeçenlerin yüzde 29.06 ile önemli bir bölümü 31 yaşında ve daha genç mühendislerdir. Yüksek lisans, doktora gibi akademik çalışmalar ile iş bulma olanaklarını artırmaya yöneldikleri ve halen aileleri tarafından desteklenebildikleri için bu kesim iş aramaktan vazgeçebilmektedir. Ancak yaş itibarıyla kendi geçim sorumluluğunu üstlenmiş, aile kurmuş oldukları düşünülebilecek olan 32-41 ile 42-51 yaş aralığında

ise iş aramaktan vazgeçme şansının olmadığı verilere de yansımaktadır. Görece daha kolay iş bulabilen bu yaş grupları, iş aramaktan vazgeçenler içinde sırasıyla yüzde 4.8 ve yüzde 8.9 paya sahiptir.

Kadın Mühendislerde İşsizlik Oranı Daha Yüksek

Erkek mühendislerde yüzde 17.8 olan işsizlik oranı, kadın mühendislerde yüzde 29.97 ile daha yüksektir. İş arama sürelerinde de kadın ve erkekler arasında farklılık bulunmaktadır. Kadınlarda yüzde 56.12 olan 6 aydan daha uzun süredir iş arayanların oranı, erkeklerde yüzde 43.3'tür. Kadın mühendislerin göreceli olarak uzun süreli işsizliği daha çok kabullendikleri ya da ümitlerini kaybetmeden iş aramaya devam ettikleri anlaşılmaktadır. Erkek işsizlerin yüzde 16.5'i, kadın işsizlerin yüzde 13.3'ü iş aramaktan vazgeçtiğini bildirmiştir.

Ülkemizin teknolojik gelişimin gerisinde kalması; üretici değil pazar olması; artan genç nüfusa iş yaratamayan ekonomik gelişim modelinin tercih edilmesi; artan mühendis mezun sayısı; özelleştirme ve piyasalaştırma sürecinin elektrik ve telekomünikasyon alanında mühendis istihdamını olumsuz etkilemesi; özellikle genç mühendislerin işsiz kalmasına neden olmaktadır. DPT'nin kapatılmasıyla birlikte planlama çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen istihdam öngörülleri dahi artık yapılmamaktadır. Gençler mühendislik fakültelerine büyük umutlarla kayıt olmaya devam etmekte, mezuniyet sonrası ise işsizlik ağmazına düşmektedir. Ülkemizin teknolojik gelişiminin önünün açılması için bilim ve aklın öncülüğünde stratejik planlamalar yapılması ve politikalar üretilmesine ihtiyaç vardır. Elektrik, elektronik, telekomünikasyon, biyomedikal gibi mühendislik alanlarında acilen eğitim ve istihdam planlaması yapılmalıdır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
27 MART 2017**

EMO Bilgi ve İletişim Teknolojileri Raporu-2016 Açıklandı...

BİLGİ ve İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİNDE YOKSULLAŞMA SÜRECİ

Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, EMO Bilgi ve İletişim Teknolojileri Komisyonu Başkanı Tayfun İşbilen ile Komisyon Başkan Yardımcısı Alpaslan Güzeliş'in katılımıyla EMO Bilgi ve İletişim Teknolojileri Raporu-2016 açıklandı.

Bugün düzenlenen basın toplantısının başında konuşan EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, bilgi ve iletişim teknolojilerinin ekonominin en öncelikli alanı konumunda olduğuna ve pek çok sektör için itici güç oluşturduğuna dikkat çekti. "Özellikle Nesnelerin İnterneti ya da Endüstri 4.0 olarak kamuoyunda tartışılan süreç, ekonomik gelişimin yönünü belirleyici bir etkiye sahiptir. Ülkemizin bu sürecin dışında kalmaması için bilgi ve iletişim teknolojileri alanında stratejik planlamalara ihtiyaç bulunmaktadır" diyen Yeşil, bu planlamaların da istihdam boyutunu gözete-

cek kapsamlı bir içerikle ele alınması gerektiğinin altını çizdi. Telekomünikasyon altyapısındaki sorunların, bilgi ve iletişim teknolojilerindeki dışa bağımlılığın, bu teknolojilere erişim ve kullanım sorunlarının ülkemizde mühendislik faaliyetleri açısından da büyük açmazlar yarattığını belirten Yeşil, rapordaki saptama ve önerileri sunmak üzere sözü komisyona bıraktı.

EMO Bilgi ve İletişim Teknolojileri Komisyonu Başkan Yardımcısı Alpaslan Güzelış, “EMO Bilgi ve İletişim Teknolojileri Raporu-2016/Bilgi ve İletişim Teknolojileri Yoksulluğu” başlıklı rapora ilişkin yaptığı açıklamada şu bilgileri verdi:

- ITU’nun 2016 yılı BİT Geliştirme Endeksi’nde Türkiye 175 ülke içinde 2015 yılına göre bir sıra gerileyerek 70. sırada yer almıştır. Erişim alt endeksinde de 1 sıra gerileyerek 81. sıraya düşen ülkemiz, BİT Kullanım Endeksi’nde 2 basamak gerileyerek 76. olmuştur. BİT becerileri endeksinde ise 39. sıradadır. Türkiye’nin 2007 yılında BİT Geliştirme Endeksi’ndeki yeri 56. sıradaydı. Türkiye artık bir Afrika ülkesi seviyesine düşer konuma gelmiştir, hatta bazı Afrika ülkelerinin de gerisinde kalmıştır. Bu tablo, Türkiye’nin eğitilmiş insan gücüne rağmen bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimde ve kullanım oranlarında geri kaldığını göstermektedir. Bu durumun nedenleri irdelendiğinde Türkiye’de uygulanan vergilendirme ve teknolojik dışa bağımlılığın, kullanım ile erişim güçlüğü yarattığını ortaya çıkarmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojilerine özel giderek artan bir yoksullaşma olduğu saptanmaktadır. Bu nedenle öncelikle erişim ve kullanıma yönelik politikaların gözden geçirilmesi ve gereksinimler doğrultusunda geliştirilmesi gerekmektedir.

- Sabit telefon aboneliği hızla gerilemektedir. Gelişmiş ülkelerde ise sabit telefon ağı ya korunuyor ya da genişletiliyor. Sabit telefon penetrasyon (yayılım) oranı; ülkemizde 2014 yılında yüzde 16.5, 2015 yılında yüzde 15 olmuş; 2016 yılı 3. çeyrek sonunda yüzde 14.1’e kadar düşmüştür. Aboneler için cazip fiyat teklifleri oluşturulmaması, altyapı yatırım sorunları, tekel konumunun getirdiği kar öncelikli işletmecilik anlayışı gerilemenin ana nedenlerini oluşturmaktadır. BİT Endeksi’ndeki düşüklükte sabit telefon yayılımındaki gerileme de etkili olmaktadır. Sabit telefon altyapısının ayakta tutulması ve geliştirilmesi, fiber optik tabanlı genişbantın yaygınlaştırılması yönünden de bir gerekliliktir. Fiber optik kablo yatırımlarının gereksinim doğrultusunda gerçekleştirilmemesi, Türk Telekom A.Ş bünyesinde atıl halde bulunan yeraltı ve yerüstü altyapıyı diğer işletmeciler ve servis sağlayıcılarla paylaşımına açmaması da Türkiye’nin bilgi ve iletişim teknolojileri gelişiminde önemli bir engeldir. BTK, firmalar arası ilişkiyi düzenleyememektedir. Oysa bakır kablolar devre dışı bırakılmıştır; bu altyapıyı fiber için kullanabiliriz.

- Tüm ülkeler içinde yüzde 43 gibi en yüksek vergilendirmenin olduğu ülkemizde gezgin hücresel hizmet maliyeti kişi başına düşen ulusal gelirin yüzde 2.01’i düzeyindedir ve 197 ülke arasında en düşük maliyete göre yapılan sıralamada Türkiye 94. sıradadır. Cep telefonu abone sayısı 2016 yılı 3. çeyrekte 74.4 milyona çıkmış ve penetrasyon oranı da yüzde 94.6 olmuştur. Bu da BİT endeksimizi olumsuz

etkilemektedir. Türkiye'nin gezgin hücresel sistemlerde gelişmiş ülke seviyesine gelebilmesi için en az yüzde 120 penetrasyon (yayılım) oranına ulaşması, bunun için de yüzde 25 penetrasyon oranını artırması gerekmektedir.

- Türkiye'de yaklaşık 2 haneden birinde bilgisayar bulunmamaktadır. TÜİK araştırmalarına göre nüfusun yüzde 61.2'si İnternet kullanmakta; BTK'ya göre ise 55 milyon İnternet abonesi bulunmaktadır. Uluslararası ölçüm yapan kuruluşlardan olan Akamai ise 2016 yılı ilk çeyreğinde Türkiye'den 9 milyona yakın adresten (IPv4) bağlantı gerçekleştirdiğini ölçmüştür. Aynı adresi 4 kişi kullansa bile İnternet kullanan kişi sayısı 40 milyonun altında, yani nüfusun yüzde 45'iyle sınırlı kalmaktadır. Bu durum TÜİK ve BTK verileriyle ilgili kuşku yaratmıştır. 4N abone sayısına ilişkin de kuşku yaratmaktadır. Türkiye'de pembe tablo gösterilmek isteniyor. Aksine karanlık bir tablo var. BTK ve TÜİK'in ölçümlemeye ilişkin açıklamalar yapmaları gerekmektedir. Ayrıca işletmecilerden sağlıklı veri akışı sağlanmalıdır. Yanıltıcı bilgiler üzerinden hedef belirlenmesi daha baştan büyük bir açmaz anlamına gelmektedir.

- Sabit genişbant fiyatında kişi başına düşen ulusal gelirin yüzde 0.98'i düzeyi ile Türkiye 36. sıradadır. Sabit genişbanta sahiplik yüzde 12.4 oranında olup, gelişmiş ülkeler ortalamasının 3'te 2 oranında gerisindedir. Türkiye'nin BİT endeksini yükseltebilmesi için sabit genişbant sahipliğini en az 2 kat artırması gerekiyor. Akamai raporuna göre Türkiye, 40.7 Mbps en yüksek ortalama hız ile dünya genelinde 64. sıradadır. Fiyatlar kısmen uygun olsa da ortalama hız ve kotada düşük değerler; verilen hizmetteki yetersizliği göstermektedir. Bu durum sosyoekonomik faktörlerin ve fiyat politikalarının yanı sıra altyapıdaki eksikliğin de bir sonucudur. Fiber kablo ağının yetersiz olması, gerek sabit sistemler gerekse tablet, cep telefonu gibi gezgin akıllı setler üzerinden genişbant İnternet kullanımında indirme ve yükleme hızının öngörülenlerin çok altında kalması gibi birçok soruna neden olmaktadır. Fiyat düşük, ama hız da kota da düşük. Türkiye'nin fiber optik kablo altyapısını şu anki mevcudunun 3 katına, yani 1 milyon kilometrenin üzerine çıkarması gerekmektedir.

- Telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren Türk Telekom ve cep telefonu işletmecilerinin net satış gelirleri 2016 yılında 45.4 milyar TL'ye ulaştı. Toplam gelirin yüzde 23.3'ünü Turkcell, yüzde 22.1'ini Vodafone, yüzde 19.8'ini Türk Telekom, yüzde 12.7'sini Avea aldı. Turkcell 2011-2016 yılları arasındaki dönemde 55.9 milyar lira gelir elde ederken, 7.62 milyar lira yatırımlara ayırdı. Bu yatırım hesabında 4.5N ihalesinde Turkcell'in 1.62 milyar Avro (3.2705 liralık sabit kur uygulaması getirilmesiyle 5.3 milyar TL) lisans bedeli; fiziki bir yatırım olmadığı için düşülmüştür. Böylece Turkcell'in 6 yıllık yatırımlarının gelirine oranı yüzde 13.6'da kalmaktadır. Vodafone'a baktığımızda da 6 yıllık dönemde aynı gelir-yatırım oranı ortaya çıkmaktadır. Vodafone 6 yılda 40.15 milyar gelire karşılık 5.46 milyar liralık (777.94 milyon Avroluk 4.5N ihale bedeli düşüldüğünde) yatırım yapmıştır. Avea ise aynı dönemde 25.46 milyar liralık gelire karşılık 8.36 milyar liralık yatırım

ile gelir-yatırım oranı yüzde 20.5 olmuştur. Toplamda cep telefonu işletmecileri 121.53 milyar lira gelire karşılık 18.32 milyar liralık yatırım yapmışlar; yatırımların gelire oranı yüzde 15.07'de kalmıştır. Türk Telekom da kamuya devredeceği tekel konumundaki altyapısıyla ilgili yatırım sorumluluğuna karşı aynı dönemde 47.35 milyar liralık gelir elde etmesine karşın 7.8 milyar lira ile yüzde 16.5'lik yatırım yapmıştır. Türkiye'de işletmecilerin karlılığı çok fazla, ama yatırımlar düşük. Bu da ülke ekonomisi için bir kayıp. Şirketleri daha fazla yatırım yapmaya zorlamalıyız.

- Türkiye TÜİK verilerine göre 2000-2016 yılları arasında yalnızca cep telefonu dışalımına 26.5 milyar dolar ödemiştir. Yalnızca 2016'da 4N'nin de etkisiyle 3 milyar dolarlık ithalat yapılmıştır. Satılan cep telefonlarında yerli payı yüzde 2-3'ün üzerine çıkmamaktadır. Ne yazık ki bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı arttıkça ithalat da artmakta, ülkemizin cari açığında giderek önemli bir yer tutmaktadır. Piyasa ekonomisinin kuralları gereği tüm parçaların Türkiye'de üretilmesi beklenmese bile özellikle tasarım ve montaj aşamaları ile birlikte birçok bileşenin Türkiye'de üretilmesi olanaklıdır. Yerlilik oranlarının artırılması zorunludur. Bunun için yurtdışından ithal edilerek parçaların birleştirilmesine dayalı üretim modelinin de değiştirilmesi gerekmektedir. Bu konuda yetkin işgücü ve uzmanlarımız var. Önemli bu anlamda devletin düzenleyici olmasıdır.

- Cep telefonu satışlarında 160 TL'den az olmamak üzere yüzde 25 ÖTV alınmaktadır. Buna yüzde 18 KDV de eklendiğinde; en ucuz telefonun vergisiz fiyatı 1 lira dahi olsa 189.9 TL'nin altında bir fiyattan satılamamaktadır. Vergiler hariç 1000 TL olan bir telefonun maliyeti ise ÖTV, KDV ve TRT bandrolü ile 1545 liraya kadar yükselmektedir. Cep telefonu sahipliğinin 0-9 yaş arası hariç nüfusun tamamına yayıldığı ve 4 kişilik asgari ücretli bir ailenin evinde en az 2 cep telefonu aboneliği olduğu düşünüldüğünde; aylık ortalama 2 hat için 76.8 lira ve 59 lira sabit İnternet gideri ile birlikte 135.8 TL'lik fatura ortaya çıkmaktadır. Yani asgari ücretlinin maaşının yüzde 9.2'si iletişim giderlerine ayrılmaktadır. Bilgi ve iletişim teknolojileri ve buna dayalı hizmetler üzerindeki ÖTV kaldırılmalı, KDV düşürülmeli, TRT bandrolü gibi uygulamalardan vazgeçilmelidir. Kendi geliştirdiği teknolojiyi kullanan, bilgiye ve Ar-Ge'ye dayalı katma değeri yüksek ürünler üreten bir sanayileşme modelini hayata geçirebilmemiz için bilgi teknolojilerine erişim maliyetlerini hızla aşağı çekmeliyiz.

Sorular üzerine Alpaslan Güzelış, iletişim teknolojilerine erişimde halkın geliri ve sosyo-ekonomik faktörler belirleyici olsa da bu alanda izlenen yanlış politikaların bilgi ve iletişim teknolojilerine özel bir yoksullaşma süreci yarattığının altını çizdi. Güzelış, "Türkiye'de 5G'ye geçilmesi hayal. Bu altyapı ile mümkün değil. 4.5N diye bir tanımlama dünyada yok. Onu da zorunlu olarak uydurdular. Şimdi bu altyapıyla bunu bile sağlıklı çalıştıramıyorsun. Hızlar düşük. Bu da fibere bağlı. Dünya gündeminde büyük veri var. Fiber olmadan bunların olması mümkün değil. Gelecek yıl Türkiye BİT endeksinde belki de 2-3 basamak daha düşecek" diye konuştu.

12 NİSAN 2017

ÇERNOBİL 31. YILINDA UNUTMA!

Dünyada 1970'li yıllarda tehlikeleri bilinmeden yapılan nükleer santraller, Çernobil Nükleer Santrali'nde 26 Nisan 1986'da meydana gelen büyük arıza sonrasında hız kesmiş ve yıllardan beri yeni yapılan santral sayısı kapanan santral sayısını aşmamıştır.

Dünya Çernobil Felaketi ile nükleer santrallerin ne kadar tehlikeli olduğunu görmüş, 11 Mart 2011 tarihinde Fukushima'da yaşanan facia da bu tehlikenin boyutlarını bir kez daha gözler önüne sermiştir. Çernobil'de 31 yıl önce meydana gelen arıza sonrası yaşanan can kayıpları ve çevre felaketinin tam bir envanteri halen çıkartılamamıştır. Dünya nükleer santral yapımcıları tarafından gerçeklerin açıklanmaması için her türlü gayret gösterilmiş, Çernobil yasak bölge ilan edilmiştir. Bugün 260 bin m2 arazi yüksek radyasyonla kaplı olduğu için hala insan girişine kapalıdır. Ukrayna'daki bu santralin radyasyon yayması ve yeni ölümlere neden olmasını engellemek için tüm Avrupa Birliği ülkelerinin katkısı ile üzerine bir çelik kafes örülmeye çalışılmaktadır.

Çernobil Felaketi nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü'ne göre 2005 yılına kadar 4 bin kişi, Greenpeace'e göre ise 200 bin kişi hayatını kaybetmiştir. 350 bin kişilik bir şehir nüfusu yerinden yurdundan edilerek başka yerlerde yeni hayatlar kurmak zorunda kalmıştır. Kazadan ülkemiz dahil geniş bir bölgede milyonlarca insan etkilenmiş, çevre koşulları yaşama elverişsiz hale gelmiş, çocuk yaşlardan itibaren yaygın kanserler ortaya çıkmıştır. Tüm bu bedeller elektrik üretiminin nükleer enerjiden elde edilmesi kararları neticesinde ödenmiştir.

Aynı şekilde Japonya'da Fukushima Nükleer Santrali faciasında da daha büyük bir alan yaşama kapatılmış ve aradan 6 yıl geçmesine rağmen bırakın radyasyon yayılmasının önlenmeye çalışılmasını daha hasar tespiti bile yapılamamıştır. Çernobil ve Fukushima facialarının ardından batı ülkeleri mevcut santrallerini kapatma ve yeni nükleer santral yapmama kararı almaya başlamışlardır.

Bugün hala nükleer santrallerin ortaya çıkardığı ve binlerce yıl kalıcı olan radyoaktif atıklara karşı etkili bir teknolojik önlem bulunamamıştır. Gelişmiş ülkelerin büyük bir çoğunluğu artık yenilenebilir enerji kaynakları kısıtlı bile olsa elektrik ihtiyaçlarını bu kaynaklardan sağlamak için çalışmalar yapmakta ve bu konuda çok başarılı olmaktadır. Günümüzde yapılmakta olan nükleer santrallerin hemen hemen tamamı gelişmekte olan ülkelerdedir.

Güvenlik maliyetleri nükleer enerjiyi giderek daha pahalı hale getirmektedir. 1970'li yıllarda birim KW yatırım maliyeti 1000 dolardan az olan nükleer santrallerin bugünkü birim KW maliyeti 6000-8000 dolar arasında değişmektedir. Sonuç olarak nükleer santraller dünyada birim maliyeti en yüksek elektrik üretim tesisleridir. Bu nedenle bütçeleri kısıtlı olan gelişmekte olan ülkeler yüksek sermayeli şirketlere alım garantisi vererek bu santralleri yapışlet yoluyla yaptırmakta, bu durum da elektrik fiyatlarının yükselmesine neden olmaktadır. Yani gelişmekte olan ülkeler, hem elektrik ihtiyaçlarını yüksek fiyattan karşılama hem de kaza tehlikesini göze alarak nükleer santral yaptırmaktadırlar.

Türkiye de bu ülkelerden biridir. Akkuyu ve Sinop nükleer santralleri için verilen alım garantileri, ucuz enerji iddiasını bizzat yalanlamaktadır. Bugün elektrik üreticilerinin

ortalama elektrik satış fiyatı 4-5 sent civarında iken Akkuyu Santrali için 12.35 sent, Sinop Santrali için 10.83 sent (yakıt hariç fiyat) alım garantisi ile yapım anlaşmaları imzalanmıştır.

Kamuoyu yoklamalarına göre Türkiye’de yaşayanların büyük bir çoğunluğu nükleer santral yapılmasına karşı çıkarken ve ciddi kaza riski ortada iken hükümet nükleer santral yapılmasında ısrar etmektedir. Nükleer santrallarda büyük kaza oranı yüzde 1’e yakındır. Ülkemizin nükleer santrallardan üretilecek elektriğe ihtiyacı olmadığını, kamu kurumlarının talep tahminleri ve arza yönelik atılan adımlar açıkça göstermektedir. Elektrik talebini fazlası ile karşılayabilecek kurulu güç olmasına karşın, üstelik bugünkünden üç kat daha pahalı elektrik üretimi için nükleer santral yapılmasının nedenini anlamak mümkün değildir.

Hukuksuzluklarla, yerel halka verilen yanıltıcı vaatlerle ve medya koşullandırmaları ile yürütülen süreç, aynı zamanda kullanılan teknolojide nükleer silah yapımına geçiş olanakları konusunda kuşku barındırmaktadır. Çernobil felaketinin 31 yılında yetkililere sorumluluklarını bir kez daha hatırlatarak, yaşam ve çevre felaketi yaratacak, pahalı elektrik üretecek, Türkiye’yi daha da dışa bağımlı hale getirecek nükleer santral yapımından vazgeçmeye davet ediyoruz.

**NÜKLEER KARŞITI PLATFORM
YÜRÜTME KURULU
26 NİSAN 2017**

AKKUYU NÜKLEER SANTRALI’NA ÜRETİM LİSANSI VERİLMESİ KABUL EDİLEMEZ!

Fukuşima Felaketi ile nükleer santralların ölümcül tehlikesiyle bir kez daha karşı karşıya kalan dünyada enerji ihtiyacını karşılamak için yenilenebilir enerji başta olmak üzere başka kaynaklara yönelim artarken, EPDK Akkuyu Nükleer Santrali için 49 yıllığına üretim lisansı verdiğini açıklamıştır. Bizzat devletin yaptığı çalışmalar nükleer santrala Türkiye’nin ihtiyacı olmadığını ortaya koymasına, yapılan anlaşmanın Türkiye’nin dış kaynak bağımlılığını daha da artıracak ve pahalı elektrik satın almasına yol açacak olmasına karşın bu üretim lisansı verilmiştir. Verilen üretim lisansının ne enerji ihtiyacı ile ne ulusal çıkarlarla ne ekonomik gerekçelerle kabul edilebilir hiçbir yanı bulunmamaktadır. Siyasetçilerin kapalı kapılar ardında yürüttükleri pazarlıkların bedeli; tehlikeli ve dışa bağımlı enerjinin pahalıya kullanılmasıyla yurttaşlarımızı ödettirilecektir. Bu üretim lisansı ile ülkemizin geleceği ipotek altına alınmıştır.

Akkuyu’da nükleer santral yapılmasını sağlamak üzere EPDK tarafından verilen üretim lisansının, bugüne kadar açıklanan anlaşmalar ışığında ülkemiz için yaratacağı sonuçları şöyle sıralayabiliriz:

-Tüm gelişmiş ülkelerin vazgeçtiği ve gelişmekte olan ülkelere pazarlanan nükleer santralların ülkemizde yapımına izin verilmiştir. Ülkemiz hem kaza riski, hem atıkların radyasyon tehlikesiyle karşı karşıya bırakılmaktadır. Henüz dünyada

örneği olmayan nükleer atık deposunun mali ve teknik yükü altına girilmektedir. Üstelik bu mali ve teknik yükün bedeli de öngörülememektedir.

-Dünyada örneği olmayan, güvenli olduğunu kanıtlamamış VVER 1200 tipi nükleer reaktörün ülkemizde yapılmasına izin verilerek ülkemiz nükleer felaket riski altına sokulmuştur. Bir teknik arıza veya kaza halinde ülkemize telafisi imkansız zararlar verebilecek tesisin yapılmasının önü açılmıştır.

-Dünyada ilk kez kendi ülkesinde yabancı bir devletin nükleer santral kurmasına izin veren ülke Türkiye olacaktır. Dünyada ilk kez “Yap-İşlet-Sahip Ol” modeli ile nükleer santral ülkemizde yapılacaktır. Akkuyu Santralı’nın kurulacağı yaklaşık 50 hektarlık ülkemiz toprakları, kamu kullanımına yasaklı ve Rusya’nın hak sahibi olduğu “yasaklı bir bölge” haline getirilmiştir.

-Bu santralin yapılmasıyla ülkemiz 15 yıl boyunca en az 35 milyar 568 milyon dolar elektrik alım yükümlüğü altına sokulmuş olacaktır. Akkuyu Nükleer Santralı’nın devreye gireceği 2025 yılından itibaren 15 yıl boyunca alacağı elektriğe 12.35 sent (ABD Doları) üzerinden alım garantisi verilmiştir. Bugün kilovat saat başına ortalama 15 kuruş olan elektrik fiyatından yaklaşık 3 kat daha pahalıya nükleer santraldan devlet elektrik satın alacaktır ve bunun bedelini halkımız ödeyecektir.

- Devlete alım garantisi üzerinden yapılacak satıştan elde edilecek gelir yurtdışına götürüleceği gibi Akkuyu Santralı’nın işletilebilmesi için gerekli olan nükleer yakıt da dışarıdan alınacaktır. Yani hem ülkemizde yapılan üretimden hem de tüketimden döviz kaybı yaşanacaktır. Bu nedenle ülkemizin enerjide dışa bağımlılığı ve yurtdışına ödeyeceği enerji faturası artırılmış olacaktır.

- TEİAŞ’ın tahminleri ülkemizin nükleer santrala ihtiyacı olmadığını açık şekilde göstermektedir. Yasa ile uzun dönem elektrik tahmin raporlarını hazırlamakla görevlendirilmiş olan TEİAŞ, 2026 yılı için en yüksek elektrik tüketim tahminini 409 milyar 676 milyon kilovat saat (kWh) olarak açıklamıştır. Türkiye’nin 2016 yılı üretimi 273.4 milyar kWh’dir. EPDK’nın verilerine göre; 2016 Temmuz itibarı ile lisans alarak inşaatlarına başlanmış elektrik üretim tesislerinin üretim kapasitesi yaklaşık 250 milyar kWh’dir. Yani nükleer santrala ihtiyaç yoktur. Yine TEİAŞ’ın 2017-2026 yılları puant tahmininde; Akkuyu Nükleer Santralı’nın devreye girmesinden bir yıl sonrasına ilişkin puant ihtiyacı düşük senaryoda 56 bin 613 megavat (MW), yüksek senaryoda 66 bin 809 MW olarak açıklanmıştır. Türkiye’nin bugünkü kurulu gücü 80 bin 35 MW’tır. Rakamlar, bugünkü kurulu güce hiç ekleme yapılmasa bile yeni bir tesise gerek olmadığını göstermektedir. Eskiyen, kapasitesi düşen kurulu güç olduğu dikkate alınsa bile o tarihe kadar Türkiye’nin yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarının devreye alınması da söz konusu olacaktır. Yani Akkuyu Nükleer Santralı’nın Türkiye’nin elektrik ihtiyacını karşılamak için inşa edilmediği açıktır. İhtiyaç olmayan, tehlikeli ve pahalı bir tesis için üretim lisansı verilmiştir.

Tüm bu gerçeklere karşın ülkemizde ısrarla sürdürülen nükleer santral inadı; Orta-doğu’yu kan gölüne çeviren enerji paylaşım savaşlarının bir uzantısı olduğu açıktır. Elektrik Piyasası Kanunu’nun daha amaç maddesinde “elektriğin yeterli, kaliteli,

sürekli, düşük maliyetli ve çevreyle uyumlu bir şekilde tüketicilerin kullanımına sunulması için rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre faaliyet gösteren mali açıdan güçlü, istikrarlı ve şeffaf bir elektrik piyasası oluşturulması”ndan söz edilmektedir. Oysa üretim lisansı verilen Akkuyu Nükleer Santrali ne düşük maliyetli, ne çevreyle uyumlu, ne rekabet koşullarına sahiptir. Elektriğin yeterli, kaliteli ve sürekli sunumu için de nükleer santrale ihtiyaç olmadığı açıktır. EPDK, Akkuyu Nükleer Santrali’na verdiği lisansla, kendi yasasının temelini oluşturan amaç maddesine aykırı davranmıştır. Üretim lisansı derhal iptal edilmelidir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
16 HAZİRAN 2017

ELEKTRİKTE ŞİRKETLERE “EVET”, YURTTAŞA “HAYIR” DÜZENİ

TETAŞ’ın bu yıl başlattığı satışlarda iki ayrı fiyat uygulaması 1 Temmuz 2017’den itibaren geçerli olacak yeni tarifiede devam ettirilirken, kayıp ve kaçak enerji için dağıtım şirketlerine yapacağı satışlara getirdiği fiyat indirimi yurttaşlara yansıtılmadı. Elektrikte dağıtım şirketlerinin fonlandığı, sanayicilerin kullandığı, faturanın ise doğrudan ve dolaylı yöntemlerle yurttaşlara yıkıldığı TETAŞ ve TRT payı düzenlemeleriyle kurgulanan sistem yurttaşlara katmerli yük olarak geri dönüyor. Faturalarda gizlenip yurttaşların dava açma hakları da ellerinden alınırken, dağıtım şirketlerinin sürekli yükseltilecek hedefleri doğrultusunda tahsilata devam ettikleri kayıp ve kaçak enerjinin TETAŞ üzerinden fonlandığı bu düzende, genel aydınlatma bedeli adı altında da kamu üzerinden dağıtım şirketlerine kaynak aktarımı yapılıyor. TBMM’de kabul edilen Üretim Reform Paketi’nin onaylanması durumunda elektrik faturalarından kesilen TRT payı sanayiciler için kaldırılırken, yurttaşlar ödemeye devam edecekler. Yurttaşlar elektrik faturaları üzerinden TRT payı ödemekle de kalmayacak; bilgisayar, cep telefonu ve her türlü yayın alan teknolojik ihtiyaçları için yapacakları harcamalarda da TRT’ye bandrol ödeyecekler.

TETAŞ’ın Ekim 2016 tarifesinde 14.80 kuruş olan elektrik satış fiyatı, 1 Ocak 2017’den itibaren genel aydınlatma amaçlı kullanımlar için 19.15 kuruş, kayıp ve kaçak enerji tüketimi için de 16.2 kuruşa çıkarılmıştı. Aydınlatma ile kayıp ve kaçak için gerekli enerjiyi TETAŞ’tan satın almak zorunda olan dağıtım şirketlerine kayıp ve kaçak için yapılacak enerji satışında düşük tutulan bedel, kamu tarafından ödenen aydınlatma için yüksek belirlenmişti. Bu uygulama TETAŞ’ın 1 Nisan ve bugünden itibaren geçerli olacak yeni tarifesinde korundu. Nisan ayından beri kayıp ve kaçak enerji için 16 kuruş, aydınlatma için 19.1 kuruştan satış yapan TETAŞ’ın cüzi fiyat indirimine paralel olarak kullanıcılara kesilen nihai tarifiede genel aydınlatma bedeli 19.6047 kuruştan 19.5580 kuruşa indirilerek aydınlatma bedeliyle eşit hale getirilmişti. Bugünden itibaren geçerli olacak yeni tarifiede genel aydınlatma bedelini aynı

düzeyde tutan **TETAŞ kayıp ve kaçak enerji için yaptığı satışa uyguladığı fiyatı 16 kuruştan 15.65 kuruşa indirdi. TETAŞ'ın yaptığı indirim bu kez hiçbir kaleme yansıtılmayarak dağıtım şirketlerine bırakıldı. TETAŞ'ın yaklaşık olarak yıllık 100 milyar kilovat saat satış yaptığı düşünüldüğünde; 6 aylık dönemde dağıtım şirketlerinin satın alırken ödedikleri enerji bedeli 187.5 milyon TL düşmesine rağmen kullanıcıların tarifelerine yansıtılmamış oldu.**

Diğer yandan 18 Haziran'da TBMM'de kabul edilen Üretim Reform Paketi ile sanayiciler için elektrik faturalarında uygulanan TRT payı kaldırılıyor. Böylece hem sanayicilerin hem de dağıtım şirketlerinin taleplerini yerine getiren iktidar, konut kullanıcılarının TRT payı ödemesini devam ettirerek yükü yurttaşların sırtında bırakmış oluyor. Eşitlik ilkesine aykırı olan bu uygulamanın yanında Üretim Reform Paketi'ndeki bir başka düzenlemeyle yurttaşların sırtındaki yük daha da ağırlaştırılıyor. Bu düzenlemeyle cep telefonları, bilgisayar, tablet, televizyon alıcıları ile taşıtlardaki radyo ve televizyon alıcı cihazları için TRT'ye gelir aktarmak üzere bandrol uygulaması yasal hale getiriliyor.

Dağıtım şirketlerini kamu kaynaklarıyla besleyen iktidar, yine bir tür dolaylı vergi uygulamasıyla iktidarın sesi haline getirilen TRT'ye, yurttaşların teknolojik ihtiyaçlarını karşılarken kaynak aktarımını zorunlu tutmuştur. Bakanlar Kurulu kararıyla zaten 1 yıldır uygulamada olan düzenleme nedeniyle **EMO'nun ithalat değerleri üzerinden yaptığı hesaplama göre Temmuz 2016-Mayıs 2017 döneminde yalnızca cep telefonları ve bilgisayarlar üzerinden TRT'ye 610 milyon TL kaynak aktarımı yapılmıştır.** Sayıştay'ın Kamu İşletmeleri 2015 yılı Genel Raporu'nda TRT'nin 2015 yılında elde ettiği 1.7 milyar TL'lik hasılatın yüzde 40.3'ünün bandrol uygulamasından elde edildiği belirtilmektedir. Buna göre **TRT'nin 2015 yılındaki 685.1 milyon TL bandrol geliri; yalnızca cep telefonları, tablet ve bilgisayarlar üzerinden 610 milyon TL yeni gelir kapısıyla ikiye katlanmıştır.** Böylece halkoylaması gibi kritik kamuoyu oluşum süreçlerinin yaşandığı dönemde TRT'ye kaynak bolluğu yaratılırken, bugün sanayiciler için elektrik faturalarındaki TRT payının kaldırılmasının da kuruma yansımaması sağlanmıştır.

Sonuçta yurttaşların hem kullandıkları cep telefonundan bilgisayara, radyo ve televizyondan arabalarındaki alıcı cihazlara varıncaya kadar pek çok kaleme TRT'ye para ödedikleri, hem elektrik faturaları üzerinden TRT'ye kaynak aktardıkları hem de siyasal iktidar vesayeti altındaki kurumdan kamusal yayıncılık haklarını da alamadıkları bir düzen işlemektedir.

Elektrik enerjisinin kamusal bir hizmet olduğu dikkate alınarak, günü birlik siyasal çıkarlardan ve siyasetçi-yandaş ilişkisinden uzak bir anlayışla yönetilmesi gerekmektedir. Sanayicileri olduğu kadar sesini duyurmak için örgütlü bir yapıya sahip olmayan geniş halk kesimlerini de koruyacak bir hakkaniyet ilkesiyle elektrik kullanıcılarına yaşatılan mağduriyetlere son verilmelidir.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
1 TEMMUZ 2017**

TÜRK TELEKOM'DA BORÇ KRİZİ ÇALIŞAN KRİZİNE DÖNDÜ!

Oger Grubu'nun aldığı kredi karşılığında hisselerini rehin bıraktığı Türk Telekom'daki borç krizi, altın hisse sahibi olan Hazine'nin bankalarla anlaşma yapılıp borçların ödenebilirliği sağlanamazsa yönetime el koyacağına ilişkin yazısıyla başka bir boyuta taşındı. Türk Telekom'da söz sahibi olan şirket yönetimi giderayak, kurumda yıllardır emeği geçen çalışanlara faturayı kesmek üzere harekete geçti. Saha organizasyonunda yönetici konumundaki çalışanların tasfiyesini içeren uygulamayla mali olarak içi boşaltılan Türk Telekom'da deneyimli kadroların uzaklaştırılmasıyla yönetsel anlamda da zafiyet yaratılmış olacak.

Oger Telekom'dan Türk Telekom'a yansıyan borç krizi, çalışanlara uzandı. Emekliliği gelenler teşvik adı altında emekliliğe zorlanmakta, kabul etmeyenlerin de iş akitleri feshedilmektedir. Bazı kadroların da tamamen kaldırılarak, daha alt düzey bir kadroya indirme gibi yöntemler de uygulanmaktadır. Türk Telekom'da Bölge Müdürü, İl Müdürü, İhtisas Müdürü gibi saha organizasyonunda yönetici kadrolardan emekliliği gelenlerin büyük kısmı, görevden alınmak suretiyle kendi istekleriyle ya da iş akitleri sona erdirilerek kurumdan uzaklaştırılmaktadır. Türk Telekom yönetiminin sorumlu olduğu krizin faturası, kurumda deneyimli kadrolara kesilmektedir. Aralarında EMO Samsun Şube Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Özdağ'ın bulunduğu EMO üyesi mühendislerin de dahil olduğu çalışanların tasfiyesiyle kurumda yeni bir kadrolaşmanın zemini yaratılıyor.

Türk Telekom'un özelleştirilmesi ile devredilen yalnızca işletme hakkıdır; tüm altyapı tesisleri kamunun mülkiyetidir ve 14 Kasım 2005 tarihinde yapılan devirden itibaren 21 yıllık süre sonunda kamuya çalışır halde devredilmesi gereken bir altyapıdır. Türk Telekom'un AKP tarafından özelleştirilmesi sonucunda bugün kurumda tam bir belirsizlik ve kaos ortamı yaratılmıştır. Türk Telekom'u istediği gibi işletmesi ve kullanmasına göz yumulan Oger Grubu, 10 yıllık süre içinde temettü geliri olarak 5.7 milyar dolar kazanmış, ancak Türk Telekom'un hisselerini rehin bırakarak aldığı kredinin borçlarını ödememiştir. Türk Telekom hisselerinin rehin bırakılmasına, kötü yönetilmesine, yatırımların sekteye uğramasına, kamu mülkiyetindeki altyapı üzerinden Türk Telekom'un piyasada diğer telekom şirketlerini cezalandırıcı uygulamalarına göz yumulmuştur. Oger'e ait Telekom hisselerinin satışı uzun zamandır gündemdedir. Altın hisse sahibi olarak Türkiye'nin telekomünikasyon altyapısına ilişkin her türlü çıkarını korumakla görevli olan Hazine'nin Oger'e yeni mektup gönderdiği ortaya çıkmış; imtiyaz sözleşmesindeki haklar yerine sınırlı bir şekilde anasözleşmeye atıfta bulunulduğu haberlere yansımıştır. Sorun yalnızca Oger Grubu'nun borçlarını ödeyememesine indirgenmekte, Türk Telekom'da yaratılan yatırım ve altyapı sorunlarına ilişkin denetleme ya da girişimden söz edilmemektedir.

Oysa sorun, Oger Grubu'nun sorunu olmaktan çıkmış; Türk Telekom'da farklı şekillerde sıkıntılar yaşanmaktadır. 1995 yılında 74 bin 840 kişiye ekme kapısı olan Türk Telekom'un özelleştirildiği 2005 yılında personel sayısı 51 bin 737 iken, 31 Mart 2017 tarihi itibarıyla (Özet Konsolide Finansal Tablolar raporuna göre) çalışan sayısı 34 bin 147'ye inmiştir. Yani kamunun vergileriyle kurulan ve geliştirilen Türk

Telekom'da 17 bin 590 kişilik istihdam yok edilmiştir. Şimdi Türk Telekom'u özelleştirenlerin 17 bin 590 kişinin ekmeginden olmasına yol açan ve bunun karşılığında Türk Telekom'un hisselerinin de rehin bırakıldığı kötü yönetime maruz bırakılmasının ve finansal açmaza sürüklenmesinin hesabını vermeleri gerekmektedir. Çalışan sayısının fazlalığı nedeniyle eleştirilen Türk Telekom, özelleştirme öncesinde en azından 17 bin 590 kişinin ailesiyle birlikte geçim kaynağı iken, özelleştirme sonrasında temettü dağıtımıyla bu kaynakların bir yabancı sermayedara aktarılması nasıl açıklanabilir? Özellikle işsizlik sorununun büyüdüğü, istihdam seferberliği laflarının edildiği bugünlerde Türk Telekom'da yok edilen 17 bin 590 kişilik istihdamın ne denli büyük önem taşıdığı açıktır.

Yaşanan finansal krizin bugün deneyimli kadrolara fatura edilmeye kalkılması kabul edilemez. Bu deneyimli personelin işten el çektilerikerek yerine yeni kadrolar alınması ise tasfiye ve kadrolaşma tartışmalarının yanında ucuz emek arayışının açık bir göstergesidir. Üst düzey yönetici kadrolarda mühendis meslektaşlarımızın varlığı bilinen bir gerçektir. Artan mühendis mezun sayısı ile işgücü piyasasından daha ucuz emek istihdamı arayışı kısa vadede karlı görünse de orta ve uzun vadede hem Türk Telekom, hem ülkemiz için büyük bir zafiyet anlamına gelmektedir. Ayrıca Türk Telekom tarafından Kamuyu Aydınlatma Platformu'na dün (17 Temmuz 2017) yapılan açıklamada, Türkiye Haber-İş Sendikası ile yapılan toplu sözleşme görüşmelerinde 60 günlük yasal sürede anlaşma sağlanamadığı, görüşmelerin resmi arabulucu aracılığıyla devam edeceği bildirilmiştir. Türk Telekom'un karlılığından bugüne kadar şirket sermayedarları sonuna kadar yararlanmış, şimdi yönetim anlayışının yarattığı zararın bedeli çalışanlara ödettilerilmek istenmektedir.

Türk Telekom'da yaratılan mali ve idari zafiyetin hesabı sorulmalı, bu hesabın çalışanlara ve yurttaşlara kesilmesine göz yumulmamalıdır. İmtiyaz sözleşmesi başta olmak üzere Hazine'nin her türlü hakkını kullanarak, Türkiye'nin telekomünikasyon altyapısını güvence altına alacak adımları atmasını, hem altyapıya ve hem de çalışanlara sahip çıkmasını bekliyoruz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
18 TEMMUZ 2017

ELEKTRİK DAĞITIMINA ÖZEL DENETİM İPTAL EDİLDİ

Anayasa'ya aykırı olarak elektrik piyasasında faaliyet gösteren şirketlerin özel denetim şirketleri tarafından denetlenmesini içeren "Elektrik Piyasasında Faaliyet Gösteren Üretim ve Dağıtım Şirketlerinin Lisansları Kapsamındaki Faaliyetlerin İncelenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Yönetmelik", EMO'nun açtığı dava üzerine Danıştay 13. Daire tarafından 13 Haziran 2017 tarihinde oybirliğiyle iptal edildi.

EMO'nun; kamunun asli görevi olan, elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin denetlenmesi sorumluluğunun özel şirketlere devredilemeyeceğine ilişkin hukuki müca-

delesinde haklılığı bir kez daha belgelendi. İlk olarak elektrik dağıtım şirketlerinin denetimini özel şirketlere bırakan 7 Ocak 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Elektrik Piyasasında Dağıtım Sistemi Yatırımlarının Düzenlenmesi ve Planlardaki Gerçekleşmelerin Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik” EMO’nun açtığı dava üzerine 22 Mayıs 2009 tarihinde iptal edilmişti. Danıştay 13. Daire bu davada kamunun asli görevinin Anayasa’ya göre özel şirketlere devredilemeyeceğini ve yasada da denetim yetkisinin EPDK’ya verilmiş olduğu gerekçesiyle düzenlemenin hukuka uygun olmadığına karar vermişti.

Bu karara rağmen AKP iktidarı TBMM’den geçirdiği 29 Aralık 2010 tarihli 6094 sayılı Kanun ile 5346 sayılı Yenilenebilir Enerji Kaynaklarının Elektrik Enerjisi Üretimi Amaçlı Kullanımına İlişkin Kanun’a “...veya gerektiğinde masrafları ilgililerine ait olmak üzere EPDK tarafından yetkilendirilecek denetim şirketlerinden hizmet satın alınarak EPDK tarafından yaptırılabilir. Denetim şirketleri ile ilgili uygulamaya ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık görüşü alınmak kaydıyla EPDK tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir” hükmünü ekledi. Bu yasaya dayanarak yeniden özel şirketlere denetim yetkisi veren “Elektrik Piyasasında Faaliyet Gösteren Üretim ve Dağıtım Şirketlerinin Lisansları Kapsamındaki Faaliyetlerin İncelenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Yönetmelik” Resmi Gazete’de 12 Ekim 2011 tarihinde yayımlandı. Ancak yasa Anayasa’ya aykırı bulunarak Anayasa Mahkemesi’nce 5 Temmuz 2012 tarihli kararla iptal edildi. AKP Hükümeti ise 12 Temmuz 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımladığı 6353 sayılı Torba Yasa ile yeniden özel şirketler tarafından denetim yapılmasına ilişkin yasa düzenlemesi yaptı.

Anayasa’yı, yargı kararlarını yok sayan iktidarın yeni yasa düzenlemesi ile eski yasaya dayanan yönetmeliği yürürlükte tutma şeklinde işlettiği hileli uygulaması ise EMO’nun açtığı dava ile durduruldu. Danıştay kararında EMO’nun dava açtığı yönetmeliğin, dayandığı yasanın Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmesiyle hukuki dayanaktan yoksun kaldığı kaydedildi. Danıştay daha sonra çıkarılan yasal düzenleme ile eski yönetmeliğe hukukilik kazandırılmasının söz konusu olamayacağının da altını çizerken, Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığına vurgu yaptı. Kararda şöyle denildi:

“...Anayasa kuralları, Anayasa Mahkemesi’nin verdiği iptal kararlarının, itiraz yoluna başvurulmasını isteyen kişi ya da kişiler tarafından açılan davaların yanı sıra iptal edilen hüküm ya da hükümler esas alınarak tesis edilmiş işlemlere karşı ilgililer tarafından açılan ve görülmekte olan davalarda da uygulanması gerektiğini açıkça vurgulamaktadır.”

Son olarak AKP iktidarı tarafından 30 Mart 2013 tarihinde Resmi Gazete’de yayımlanan 6446 sayılı yeni Elektrik Piyasası Kanunu’nda “Denetim” başlıklı 15. Madde kapsamında yine kamunun asli işi olan denetim görevini özel şirketlerden satın almasına yönelik düzenleme yapıldı. Ancak bu kez özel şirketlerden yaptırımı ve bağlayıcılığı olmayacağı şekilde hizmet satın alınabilmesi öngörüldü. Bu yasal düzenlemeye karşın 2010 tarihli yasayı dayanak gösteren yönetmelik halen yürürlükte tutuluyordu. Yani hem Anayasa’ya aykırılığı nedeniyle Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmiş, hem yeni bir yasa çıkarılarak önce değiştirilmiş, ardından çıkarılan bir yasa ile tamamen kaldırılmış bir hükme dayanan yönetmelik EPDK’nın sayfasında halen geçerli mevzuat olarak durmaya devam etmektedir. EMO’nun açtığı dava ile de bu yönetmelik iptal edilmiş olup; hiçbir uygulama olanağı kalmamıştır.

Kamunun asli görevi olan elektrik üretim ve dağıtım şirketlerinin denetlenmesi sorumluluğunun özel şirketlere bırakılmasına yönelik bu ısrardan vazgeçilmelidir. Ancak bu da yeterli değildir. Yıllardır elektrik piyasası hiçbir denetim olmaksızın başıbozuk bir şekilde işletilmektedir. Kamunun acilen sorumluluk olarak bu denetimleri gerçekleştirebilecek altyapıyı sağlaması ve denetim sorumluluğunu yerine getirmesi, denetim sonucundaki olumsuzluklar karşısında gerekli yaptırımları uygulaması ve daha da önemlisi bu cezaları kamuoyuna duyurması gerekmektedir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
2 AĞUSTOS 2017

KIŞIN YAZ SAATİ ISRARINDAN VAZGEÇİLSİN!

Geçen yıl yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılmasıyla enerji tüketiminde tasarruf değil, israf ortaya çıkmıştır. İnsanların günlük yaşamında karşılaştıkları sıkıntılar, toplumsal ve ekonomik olarak yaratılan kayıp da dikkate alındığında yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılmasından bir an önce vazgeçilmesi gerektiği açıktır. Ankara ve İstanbul için okul saatlerine yönelik yapılan düzenleme sorunu çözmek için yeterli değildir.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın aylık elektrik tüketim artışları üzerinden yaptığı çalışma yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılmasının enerji tüketiminde tasarruf sağlamadığını göstermiştir. **Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Aylık Elektrik İstatistikleri Raporu'ndaki elektrik tüketim verilerini esas alan çalışmada, yaz saatinin kalıcı olarak uygulanmaya başlandığı 2016 ve 2017 yılının ilk aylarında gereksiz bir elektrik tüketimi yaratıldığı görülmektedir.** Bir önceki yılın aynı ayına göre elektrik tüketim artışları hesaplandığında; 2016 yılının Kasım ayında yüzde 6.66; Aralık ayında yüzde 5.97 elektrik tüketim artışı kaydedildiği belirlenmiştir. Aralık 2016 ve Ocak 2017'de Türkiye'nin elektrik ihtiyacının karşılanamadığı doğal gaz ve elektrik üretim krizi yaşanmıştır. Bu nedenle bu aylardaki tüketim artışları, elektrik verilemediği için baskılanmıştır. Buna rağmen elektrik tüketim artışı Ocak 2017'de de yüzde 5.75 olmuştur. Artış oranı Şubat 2017'de yüzde 6.22, Mart 2017'de ise yüzde 6.43'e ulaşmıştır.

Aşağıdaki tablodan bakıldığında elektrik tüketim artışlarının, kesinti uygulanan Aralık ve Ocak ayı haricinde bir önceki yılın artış oranlarının oldukça üzerine çıktığı anlaşılmaktadır. **Yani bir önceki yıla göre elektrik tüketim artışı Kasım 2015'de yüzde 1.22 iken Kasım 2016'da yüzde 6.7'ye; Şubat 2016'da yüzde 4.09 iken Şubat 2017'de yüzde 6.22'ye; Mart 2016'da yüzde 2.81 iken Mart 2017'de yüzde 6.43'e fırlamıştır.** Aralık 2016 ve Ocak 2017'de talep edilen elektrik verilebilseydi tüketim artışının bu aylarda da bir önceki yıl artışını geçeceği açıktır.

Toplamda yaz saati uygulamasının kalıcılaştırıldığı kış aylarında (Kasım-Aralık 2016, Ocak-Şubat-Mart 2017) yaklaşık 7 milyar kilovat saatlik fazladan tüketim ortaya çıkmıştır. Mesken kullanıcılarına uygulanan bir kilovat saatlik elektrik bedeli olan 41 kuruş üzerinden hesaplandığında 2.8 milyar liralık bir ekonomik maliyet ortaya çıkmaktadır.

Bu tüketim artışını mevsimsel şartların ya da ekonomik büyümenin açıklaması da söz konusu değildir. Nitekim TÜİK'in aylık sanayi üretim endeksi bültenlerine bakıldığında; sanayi üretim artışı Kasım 2016'da bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2.7, Aralık 2016'da yüzde 1.3, Ocak 2017'de yüzde 2.6'da kalmıştır. Şubat 2017'de ise yüzde 0.4 gerilemiş, Mart 2017'de de yalnızca yüzde 2.8 artış görülmüştür. Yani elektrik tüketim artışlarının sanayi üretim artışlarıyla bağını kurmak da mümkün değildir. Özellikle Şubat ayında sanayi üretim endeksindeki gerileme ve mart ayındaki düşük artış düzeyine karşın elektrik tüketiminde açıklanamayan bir artış söz konusudur.

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün verilerine ve değerlendirmelerine bakıldığında; Kasım 2016'da mevsim normallerinde; Aralık 2016 ve Ocak 2017'de mevsim normalerinin altında; Şubat ve Mart 2017'de ise mevsim normallerinin üzerinde bir sıcaklık yaşandığı görülmektedir. Elektrik tüketim artışını mevsimsel koşullarla savunmanın da geçerli olmadığı anlaşılmaktadır.

Ayrıca çocukların karanlıkta okula gitmek zorunda kalmaları başta olmak üzere trafikten insanların sağlığına, ekonomiden yurtdışı ile olan ilişkilere kadar uzanan çeşitli olumsuz etkiler nedeniyle halkın da yoğun şikayeti olduğu bilinmektedir. Şimdi okulların saatini ileriye çekerek biraz olsun rahatlatma sağlanmaya çalışılmış; Ankara ve İstanbul için okul başlama saatlerine sınır getirilmiştir. **Özellikle ikili eğitim veren okullar için getirilen 7:50 sınırlaması sorunu çözmemektedir. Büyükşehirlerdeki yol mesafeleri dikkate alındığında yine karanlıkta çocukların yola çıkmaları anlamına gelmektedir.** Ayrıca sorunun böyle palyatif olarak çözülmesi mümkün olmadığı gibi kamu idaresinin görevi insanların yaşamlarını kolaylaştırmak olmalıdır. **Yalnızca okul saatlerinde yapılacak bir ayarlama yeterli değildir.**

Enerji tasarrufu yerine israfa yol açan, enerji tüketiminde manipülatif bir artışa neden olan bu uygulamaya son verilmelidir. Can güvenliğini de dikkate alarak karanlık ve ıssız saatlerde günlük yaşamı başlatmayı dayatan yazın geçilen GMT+3 noktasının kalıcılaştırılmasından bir an evvel vazgeçmeli, Türkiye coğrafyasına uygun kış ve yaz saatlerine geçilmelidir.

Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Elektrik Tüketim Artışları*		
Aylar	Elektrik Tüketimi-MWh	Artış-Yüzde (%)
Kasım		
2013	20.042.687	
2014	21.010.069	4,83
2015	21.265.550	1,22
2016	22.682.463	6,66
Aralık		
2013	22.389.149	
2014	22.299.008	-0,40
2015	23.740.035	6,46
2016	25.158.389	5,97

Ocak		
2014	21.976.612	
2015	22.392.100	1,89
2016	23.734.763	6,00
2017	25.100.648	5,75
Şubat		
2014	18.685.202	
2015	20.305.595	8,67
2016	21.135.487	4,09
2017	22.450.434	6,22
Mart		
2014	20.154.135	
2015	21.553.575	6,94
2016	22.159.627	2,81
2017	23.585.572	6,43
*Kaynak: Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Aylık Enerji İstatistikleri Raporları		

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
16 EYLÜL 2017

YAZ SAATİ HUKUKSUZLUĞUNA SON VERİN!

Enerji tasarrufuna değil tam tersine israfa yol açan yaz saati uygulamasının hukuka da aykırı olduğu belirlenmiştir. Yargı kararı gereği yaz saatinin kışın da uygulaması ortadan kalkmıştır. İktidar bir an evvel yaz saatini kalıcılaştırma dayatmasından vaz-geçerek, Ekim ayının sonlarında saatleri 1 saat geri almalıdır.

2016 yılı Ekim ayından itibaren kalıcı hale getirilen yaz saati uygulamasının enerji tüketim verilerine göre tasarruf sağlamadığı belirlenmiştir. EMO'nun resmi olarak açıklanan enerji tüketim verileri üzerinden bir önceki yılın aynı ayına göre yaptığı hesaplamada; 2016 yılının Kasım ayında yüzde 6.66; Aralık ayında yüzde 5.97 elektrik tüketim artışı kaydedildiği ortaya konulmuştur. Aralık 2016 ve Ocak 2017'de Türkiye'nin elektrik ihtiyacının karşılanamadığı doğalgaz ve elektrik üretim krizi yaşanmıştır. Bu nedenle bu aylardaki tüketim artışları, elektrik verilemediği için baskılanmıştır. Buna rağmen elektrik tüketim artışı Ocak 2017'de de yüzde 5.75 olmuştur. Artış oranı Şubat 2017'de yüzde 6.22, Mart 2017'de ise yüzde 6.43'e ulaşmıştır.

Toplamda yaz saati uygulamasının kalıcılaştırıldığı kış aylarında (Kasım-Aralık 2016, Ocak-Şubat-Mart 2017) yaklaşık 7 milyar kilovat saatlik fazladan tüketim ortaya çıkmıştır. Mesken kullanıcılarına uygulanan bir kilovat saatlik elektrik bedeli olan

41 kuruş üzerinden hesaplandığında 2.8 milyar liralık bir ekonomik maliyet ortaya çıkmıştır.

Tüm bu verilere ve yaz saatinin kalıcılaştırılmasının okul saatleri başta olmak üzere insanların günlük hayatında yarattığı sorunlara rağmen iktidar yaz saatinin kalıcılaştırılması dayatmasından vazgeçmemiştir. İstanbul ve Ankara Valiliği okul çocukları için sorunu çözmek için okulların başlangıç saatine sınırlama getiren karar almışlardır. Ancak bu kararlar da çeşitli lobilerin müdahalesiyle uygulanmamış, örneğin Ankara’da pek çok okulda tam gün olmayan okulların başlangıç saati Valilik kararında belirtilen 8:30 yerine 8:00’e geri çekilmiştir. Sorunun yaz saatinin kalıcılaştırılmasından kaynaklandığı açıktır. Tüm bunlara rağmen yaz saati dayatmasını sürdüren iktidar bugün yargı kararıyla yaz saatinin kalıcılaştırma uygulamasından vazgeçmek zorundadır.

Çünkü Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu’nun verdiği karar uygulamanın amaca hizmet etmemesi bir yana hukuki de olmadığını ortaya koymuştur. Danıştay 14 Eylül 2017 tarihli kararında; Bakanlar Kurulu’nun yaz saatinin kalıcılaştırdığı 8 Eylül 2016 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Gün Işığında Daha Fazla Yararlanmak İçin Bütün Yurtta Yaz Saatinin Uygulanması Hakkında Karar”ının yürütmesini durdurmuştur. Yargı kararında Bakanlar Kurulu Kararı’nın, 697 sayılı Günün 24 Saate Taksiminde Dair Kanun’un 2. Maddesi’nde kış saatinin düzenlendiği, istisna olarak başlangıç ve bitişi belirtilerek 1 saati aşmamak üzere yaz saati uygulanmasında Bakanlar Kurulu’na yetki verildiğine dikkat çekilmektedir. Bakanlar Kurulu’nun kendisine yasayla tanınan sınırlı yetkisini aşarak yaz saatinin kalıcılaştırdığını saptayan yargı, yürütmeyi durdurmuştur.

Bir an evvel Ekim 2017’de yaz saatinin kalıcılaştırılması uygulamasından vazgeçileceği açıklanmalı ve Ekim ayının sonlarında saatlerin 1 saat geri alınması sağlanmalıdır.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
27 EYLÜL 2017**

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile İstanbul Teknik Üniversitesi’ne Açık Çağrı

RAPORLARI KAMUOYUNA AÇIKLAYIN!

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yaz saatinin kalıcılaştırılması olarak nitelendirilecek uygulamaya geçiş için İstanbul Teknik Üniversitesi’nin (İTÜ) hazırladığı bir rapor dayanak gösterilmiştir. Kamuoyuna açıklanmayan bu rapora ilişkin en ayrıntılı bilgiler ne yazık ki ancak İTÜ’nün web sitesinde yer alan 2016 tarihli bir haberdan edinilebilmektedir. Söz konusu haberde uygulama ile hedeflenen tasarruf miktarına ilişkin şu bilgiler verilmektedir:

“2010-2016 yılları arasını kapsayan 6 yıllık sürede kış saati uygulaması nedeniyle yaşanan ek elektrik tüketimleri karşılaştırıldığında, kış saati uygulamasının geçerli olduğu aylar bazında yıllık yaklaşık % 8.58, toplam elektrik bazında ise % 3.62 oranında önemli bir tasarruf yapılacaktır.”¹

Söz konusu haberde yer alan veriler doğru ise uygulama ile 2016'da 277.5 milyon Megavat saat (MWh) olarak gerçekleşen elektrik tüketiminde 9 milyon 990 bin 792 MWh tasarruf edilmesi hedeflenmekteydi. Yine kamuoyuna açıklanmayan ve hakkında 18 Ekim 2017 tarihinde Anadolu Ajansı'nın yaptığı haber dışında bilgi olmayan, uygulamanın bir yılının değerlendirildiği yakın tarihli ikinci İTÜ raporunda ise 1 milyon 308 bin 297 Megavat saatlik (MWh) enerji tasarruf sağlandığına ilişkin bilgi yer alıyor.²

“İddialı” Hedeften Büyük Sapma

Öncelikle ifade edilmelidir ki, Danıştay'ın iptal kararına rağmen kanun değişikliği ile uygulamanın devamında ısrar edilmesine gerekçe gösterilen ikinci raporda yer aldığı iddia edilen tasarruf miktarı ile ilk raporda hedeflenen miktar arasında 7.7 kat fark vardır. İkinci raporda ulaşıldığı iddia edilen tasarruf miktarı, Türkiye'nin 2016 elektrik tüketiminin yalnızca yüzde 0.47'sine denk gelmektedir. Benzer şekilde ilk raporda kış ayları için hedeflenen yüzde 8.58'lik tasarrufun, ikinci raporda yüzde 0.9 olarak gerçekleştiği iddia edilmektedir. Herhangi bir mühendislik hesaplamasında bu boyutta bir hata payının olması mümkün değildir. Sadece bu nedenle bile söz konusu raporları hazırlayanların kim olduğu, uzmanlıkları, kullandıkları veri setleriyle birlikte acilen kamuoyuna açıklanmalıdır.

Gerçekte Yüzde 6.2'lik Artış

Kaldı ki, gerçekler her iki raporda iddia edilenin de tersine bir tasarruf değil maliyet artışı olduğunu net bir şekilde göstermektedir. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve ilgili kurumların resmi raporları, uygulamanın gerçekleştiği 2016 Kasım ve Aralık ayları ile 2017 Ocak-Şubat ve Mart aylarında elektrik tüketiminin önceki yıllara göre çok daha yüksek düzeyde artmış olduğunu ortaya koymaktadır. Resmi verilere göre uygulamanın yapıldığı kış aylarına bakıldığında geçen yıla göre toplamda yüzde 6.2'lik artış gerçekleşmiştir.

Dahası söz konusu dönemde elektrik tüketimini önemli ölçüde etkileyecek kadar sanayi üretiminde bir büyüme söz konusu olmamıştır. TÜİK'in aylık sanayi üretim endeksi bültenlerine bakıldığında; sanayi üretim artışı Kasım 2016'da bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 2.7, Aralık 2016'da yüzde 1.3, Ocak 2017'de yüzde 2.6'da kalmıştır. Şubat 2017'de ise yüzde 0.4 gerilemiş, Mart 2017'de de yalnızca yüzde 2.8 artış görülmüştür. Ayrıca Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre; Kasım 2016'da mevsim normallerinde; Aralık 2016 ve Ocak 2017'de mevsim normallerinin altında; Şubat ve Mart 2017'de ise mevsim normallerinin üzerinde bir sıcaklık yaşandığı görülmektedir. Dolayısıyla elektrik tüketim artışını mevsimsel koşullara ve sanayi üretimine bağlamak, artışı bu parametreleri kullanarak düşürebilmek olanaklı değildir. Göz önünde bulundurulması gereken bir diğer faktör ise, hatırlanacağı üzere Aralık 2016 ve Ocak 2017 aylarında doğalgaz santrallerinde elektrik üretim krizi yaşanmıştır. İstanbul başta Marmara Bölgesi'ndeki sanayi bölgeleri dahil olmak üzere elektrik tüketiminin yoğun olduğu büyük bir bölgeye günlerce düzenli elektrik verilememiştir. Dolayısıyla bu aylardaki tüketim artışları, elektrik verilemediği için baskılanmıştır.

Yukarıda ifade edilen gerçekler elektrik tüketiminde bir tasarrufun olmadığını net bir şekilde göstermektedir.

Raporlar gizli tutulmasına rağmen basına yansıyan haberlerden, yaz saatinin kalıcılaştırılmasına ilişkin çalışmanın elektrik fiyatlarının yükseldiği puant saatlerin kaydırılmasına dayandığı anlaşılmaktadır. Puant, elektrik tüketiminin en yüksek olduğu zamanı göstermektedir. Elektrik talebi insanların ve sanayinin ihtiyaçlarına göre ortaya çıkmaktadır. Saat değişikliği ile çamaşır makinesi, bulaşık makinesi gibi elektrikli cihazların kullanım sıklığını azaltmak akla yatkın değildir. Bu talebi saat 18:00'den alıp saat 19:00'a kaydırmak elektrik tüketim ihtiyacını değiştirmeyecektir. Puant değişime ilişkin verilere bakıldığında ise örneğin yaz saati uygulamasının olmadığı Ocak 2016 döneminde saat 17:30'da gözlenen ani puant yükselişinin, Ocak 2017'de saat 19:00'a kaydığı gözlenmektedir. Uygulamanın etkisi bununla sınırlıyken, puant saatlerin kaydırılmasından tasarruf edildiğinin ifade edilmesi izaha muhtaçtır. Kaldı ki ikinci rapora atfen yapılan haberlerde ifade edilen puant değişimiyle yeni santral yatırım ihtiyacının azaldığı iddiası da doğru değildir. Bu durumun gerçekleşebilmesi için iki koşulun oluşması zorunludur: Öncelikle kurulu gücünüzün puant değeri karşılamakta zorlanması, diğer yandan da uygulama ile puant değerinin düşürülmesi gerekmektedir. Bu iki koşul da söz konusu uygulama ile sağlanmamaktadır. Şöyle ki, örneğin Ocak 2016'da 40 bin 138.7 MW olan en yüksek ani puant değeri, uygulama sonrası 2017'de 41 bin 122.7 MW'a yükselmiştir. Bu yükseliş tüm diğer aylar için de geçerlidir. Buna ek olarak Türkiye'nin kurulu gücünün Temmuz 2017 itibarıyla 78 bin 845.29 MW olduğu açıkken ve Türkiye'nin çok açık bir şekilde arz fazlası varken yatırım ihtiyacının azaltıldığı iddiası tamamen dayanaksız kalmaktadır.

2017 tarihli ikinci rapora dair yapılan haberde, 3 zamanlı tarifieden söz edilerek enerji tasarrufundan bahsedilmesi de büyük bir garabet oluşturmaktadır. Tüketim miktarlarında bir tasarruf olmadığı yukarıda ifade edildiği üzere açıktır. Parasal bir tasarruftan söz edilebilmesi için ise her şeyden önce fazladan ortaya çıkan elektrik tüketiminin maliyetinin de dikkate alınması gerekir. Eğer uygulama ile mali olarak böyle olumlu bir etki söz konusu olsaydı, her 3 ayda bir yenilenen tarifelerde tüketiciye yansıtılan birim maliyetlerinin de düşürülmesi gerekirdi. Halbuki 1 Ocak 2016 tarihinde meskenlerdeki tek zamanlı tarife yüzde 6.8 zam, 3 zamanlı tarifiedeki gündüz saatlerindeki kullanıma yüzde 12.8, puant tarifesine yüzde 9.1 ve sözüm ona teşvik edici fiyat olarak öne sürülen gece tarifesine ise yüzde 19.6 zam yapılmıştır. Benzer durum ticarethaneler için de geçerlidir. Yani puant saatlerdeki tüketimi azaltmak için önerilen 3 zamanlı tarife bile amacından saptırılmıştır.

Son olarak TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda 23 Ekim 2017 (dün) tarihinde verilen önergeyle hukuksuz olduğu belirlenen yaz saati uygulamasının kalıcılaşmasına ilişkin yasa değişikliği yapmak üzere madde eklenmiştir. Komisyonunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürü Oğuz Can'ın "Yıl boyunca yaz saati uygulamasıyla 08.30-17.30 mesai saatleri içerisinde 81 ilde nüfus yoğunluğu da dikkate alındığında kişi başı 64 saat, toplamda 6 bin 161 saat daha fazla aydınlıktan yararlanıldığı, saat 16.00-18.00'de elektrik tüketiminin azaldığı, sabah 08.00 saatlerinde ise bir miktar arttığı fakat artışın, azalıştan daha az olduğu ve net bir tasarruf sağladığı tespit edilmiştir" sözleri basına yansımıştır.³ Sanayinin tüketimini yok sayan kişi başı tüketim hesabıyla tasarruf edilebileceği düşünülemez. Zaten bu gerekçe de elektrik

tüketiminde yaşanan artışı açıklamaktan uzak olduğu gibi sanayinin tüketimini yok sayan akıldışı bir yaklaşımdır.

Sonuç olarak resmi veriler ışığında uygulama döneminde tüketimin azalmadığı, puant değerini düşürülmediği, elektrik fiyatlarında bir ucuzlamanın olmadığı net bir şekilde görülmektedir. Kamuoyuna açıklanmayan İTÜ'nün raporları gerekçe gösterilerek, ekonomik durgunluk nedeniyle düşmesi beklenen elektrik tüketiminde manipülatif bir artış sağlanmış. Ortaya çıkan fazla tüketim nedeniyle elektrik üretim şirketleri daha fazla üretip satmışlar, dağıtım şirketleri daha fazla elektrik satmışlar; özetle üreticiler ve dağıtım şirketleri kar etmişler ve ülkemiz sadece 5 ayda 2.8 milyar TL'lik bir zarara uğratılmıştır.

Bakanlar Kurulu'na kanunla verilmeyen bir yetkinin kullanılarak uygulamanın hayata geçirildiği Danıştay kararıyla kesinleşmişken, TBMM'de görüşülmekte olan Torba Yasa'ya önergeyle bir madde ekleyerek uygulamanın sürdürüleceğinden bahsedilmesi, iktidarın takındığı tutumun İTÜ'nün raporlarını aşan boyutları olduğunu göstermektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nı ve İTÜ Rektörlüğü'nü, elektrik piyasasını gözeten, yurttaşları ve sanayiciyi yok sayan, yaz saatinin kalıcılaştırılması uygulamasına gerekçe gösterilen raporları, kamuoyuna açıklamaya davet ediyoruz.

Kaynaklar

- 1-<http://www.itu.edu.tr/haberler/2016/09/09/itu-tasarruf-eden-ve-daha-mutlu-bir-turkiye-i-cin-saatleri-sabitledi>
- 2-<http://aa.com.tr/tr/ekonomi/kalici-yaz-saati-uygulamasinin-getirisi-buyuk-oldu/939634>
- 3-<http://www.sabah.com.tr/ekonomi/2017/10/23/surekli-yaz-saati-uygulamasi-torba-yasada>

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
24 EKİM 2017**

YAZ SAATİ OYUNLARINDA YENİ PERDE

Yargı kararıyla hukuksuz olduğu ortaya çıkan yaz saatinin kalıcılaştırılmasından vazgeçmeyeceğini açıklayan hükümet, bugün yayımladığı Bakanlar Kurulu kararıyla 28 Ekim 2018 tarihine kadar yaz saatini uygulayacağını, bu tarihten sonra ise bütün yurttaki saatlerin bir saat geri alınacağını bildirmiştir. Aynı hükümet, bu hafta Plan ve Bütçe Komisyonu'nda Bakanlar Kurulu'na yaz saati uygulaması konusunda verilen sınırlı yetkiyi genişletmeye yönelik bir yasa değişikliğini Torba Yasa'ya eklemiştir. Ya hükümet ne yaptığını bilmemekte ya da halkı ve yargıyı kandırmaya dönük bir oyun oynamaktadır.

AKP Hükümeti, geçen yıl kalıcı hale getirdiği yaz saati uygulamasının hukuksuz olduğunun Danıştay kararıyla saptanmasının ardından yargı kararını aşmak üzere yeni oyun arayışına girmiştir.

Bugün Resmi Gazete'de yayımlanan Bakanlar Kurulu'nun 23 Ekim 2017 tarihli kararıyla, hukuksuz olduğu tespit edilen 7 Eylül 2016 tarihli kararla başlatılan yaz saati

uygulanmasının devam ettirileceği açıklanmıştır. Bu kararda 28 Ekim 2018 tarihinde saatlerin bir saat geri alınacağı belirtilerek, yasadaki süre sınırına uyulduğu gibi bir görüntü yaratılmak istenmiştir. Kamuoyunda tepki çeken yaz saatinin kalıcılaştırılması uygulamasından sanki 2018 yılında vazgeçilecekmiş gibi algılama yaratmak üzere, yani hem yargıyı hem de insanları kandırmak amacıyla yapılmış bir düzenleme ile karşı karşıya bulunuyoruz. Bu bir niyet okuma değil, açıklanan bu karar ile Torba Yasa'ya aynı gün ekledikleri yasa düzenlemesi arasındaki çelişkinin açık sonucudur.

Bakanlar Kurulu'nun 28 Ekim 2018'e kadar devam ettirip, bu tarihten sonra yaz saatini kaldıracığına ilişkin kararının tarihi 23 Ekim 2017'dir. Aynı gün TBMM'de Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülen Torba Yasa'ya 697 sayılı Günün Yirmi Dört Saate Taksimine Dair Kanun'da değişiklik yapan bir düzenleme önergeyle eklenmiştir. Komisyonunda yaz saati uygulamasının kalıcılaştırılması savunularak yasada değişiklik yapılmak istendiği, Danıştay'ın farklı algılamasının önüne geçilmek istendiği söylenmiştir. Ama aynı gün Bakanlar Kurulu'nda Danıştay kararını yok sayan ve mevcut yasal düzenlemeyi aşmaya çalışan bir kararın imzalandığı anlaşılmaktadır.

Yaz saati uygulamasının tasarruf sağlamadığı tam tersine tüketim artışına yol açtığını resmi elektrik tüketim verileri açıkça gösterirken; ne olduğu, neye dayandığı ve veri setleri kamuoyuna açıklanmayan bir rapora dayanılarak tasarruf iddiasıyla yaz saatinin sürdürülmesinde ısrar edilmektedir. Bu inatlaşmanın vardığı nokta kamuoyunu ve yargıyı yanıltacak kararlar almaya kadar varmıştır. Saat ayarlarıyla ilgili yapılan tüm bu oyunları kınıyoruz. Bir an önce bu oynamalara son verilerek, Türkiye'nin enerji tüketimi açısından kamu yararını dikkate alacak şekilde ve tüm dünya ile saat uyumunu gözetken normal saat uygulamasına geçilmesini, tasarruf amacıyla yalnızca yaz aylarında yaz saati uygulanmasını istiyoruz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
28 EKİM 2017**

EMO'DAN "TÜRK TELEKOM ÖZELLEŞTİRME RAPORU"

Elektrik Mühendisleri Odası tarafından "Türk Telekom ve Özelleştirme Raporu" hazırlandı.

Raporda; Türk Telekom'un özelleştirilmesi sırasında yapılan imtiyaz sözleşmesinde hiçbir şekilde geçit verilmeyen hisselerin "rehin ve ipotek edilmesi" gibi uygulamalara; iktidarın Ana Sözleşme değişikliğiyle olanak sağladığına dikkat çekildi. Üstelik Ana Sözleşme'de ipotek ve rehne ilişkin 3 yıllık Stratejik Taahhüt Süresi ve özelleştirme borcunun ödenmesi gibi koşulları da ortadan kaldırmak üzere muğlak bir şekilde "zaman içerisinde" ifadesiyle olanak sağlandığına dikkat çekilen raporda, şöyle denildi: "Öncelikle Türk Telekom'un bugün geldiği noktada sorumluluğun yüzde 55 hissesinin rehin verilmesine yol açan düzenlemeleri yapanlarda olduğu açıktır. Bugün

OTAS'ın ödeyemediği borcun karşılığında Türk Telekom hisselerinin rehin kalması nedeniyle bu yöneticilerin ve siyasilerin hesap vermesi gerekmektedir. İpotek ve rehin süreciyle ilgili kamuoyuna bugüne kadar açık, doğru ve net bir bilgilendirme yapılmaması; Türk Telekom'un hisselerinin rehinli kaldığının bile üstünün örtülmeye çalışması; ne ekonomik, ne hukuki, ne de siyasal çerçevede açıklanabilir değildir.”

Türk Telekom hisseleri üzerinde önce ipotek, sonra rehin oluşturulması ve Ana Sözleşme'deki ipotek düzenlemesinin daha sonra kaldırılması uygulamalarının da sorgulandığı raporda, bu süreçlerin imtiyaz sözleşmesinin altyapının çalışır ve bedelsiz kamuya geri devrini öngören maddesine yönelik Oger'in koyduğu şerh ve bu şerhin yargı kararıyla iptal edilmesiyle ilişkisinin açıklanması istendi.

Ana Sözleşme'ye göre Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin rehinli kalmasına yol açan borcunu ödemeyen OTAS'ın Türk Telekom ve bağlı şirketlerindeki tüm Yönetim Kurulu üyeliklerinin Hazine'nin yazısının üzerinden geçen 60 günün dolmasıyla otomatikman düşmüş olduğu bildirildi. Ana Sözleşme'ye göre otomatikman düşen bu üyeliklerin yerine kamu hisselerinin sahibi olarak Hazine ve Türkiye Varlık Fonu'nun atama yapması gerektiği belirtilerek, bu yetkinin neden kullanılmadığını soran EMO'nun raporunda; “İktidar tarafından sağlanan bu hukuki boşluğun sonuçları Türk Telekom'u ve tüm halkı ilgilendirmektedir” dendi.

OTAS'ın borcunun bugüne kadar ne kadarını ödediği, ne kadar borcun kaldığına ilişkin hala kamuoyuna açıklama yapılmamasını eleştiren EMO; yeni alıcıya satış görüşmelerinden sonuç çıkmadığına, Türk Telekom'un bugünkü değerinin kalan imtiyaz süresi üzerinden hesaplandığında bu borç yükünü karşılamama riskine dikkat çekti. Bu nedenle gündeme getirilen imtiyaz süresi uzatılarak yeni alıcıya satış yapılması taleplerine de tepki gösteren EMO; borç nedeniyle kreditorlerin talebiyle yapılacak satış işleminde Hazine'nin Altın Hisse üzerinden sahip olduğu veto hakkının da Ana Sözleşme'de “makul olmayan nedenlerle rıza göstermekten kaçınmayacağı” yönündeki parantez içi hükümle sınırlandırılmaya çalışıldığına da dikkat çekti. İmtiyaz sözleşmesinde yer almayan tahkim düzenlemesinin Hissedarlar Sözleşmesi ve Hisse Satış Sözleşmesi ile yer verilmiş olduğunun ortaya çıktığını belirten EMO; Torba Yasa ile imtiyaz ve yetkilendirme sözleşmelerini değiştirerek, Hazine payı, evrensel hizmet payı, BTK katkı payı, idari ücretler, telsiz ücretleri ve cezaları konusunda getirilen af düzenlemelerini de inceledi. Af düzenlemelerinin Türk Telekom'un satış görüşmeleriyle ilgisini sorgulayan EMO'nun raporunda şu değerlendirmeler yer aldı: “Görüldüğü gibi sorun kartopu gibi büyümekte ve bir özelleştirme batığına tanıklık edilen dönem yaşanmaktadır. Türk Telekom'un yüzde 55 hissesinin rehinli kalmasına yol açan süreç, bugün Türk bankalarını da yakından ilgilendiren bir açmaz oluşturmıştır.

Tüm ülkenin iletişim altyapısını oluşturan bir şirketin söz konusu olduğu dikkate alındığında; yönetime atama yapılması, sözleşmenin feshedilmesi ya da başka herhangi bir tanımlamayla da olsa kamunun inisiyatif alması söz konusu olduğunda, Oger Grubu'ndan tahsil edilebilecek malvarlığı bulunamazsa bu borcun bankaların ve kamunun üzerine kalma riski olduğu açıktır. İmtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borçları karşılığı satış yapılacak olursa, doğrudan bu borç kamuya yıkılmış olacaktır.

Çünkü kalan 9 yıllık imtiyaz süresinin üzerine konulacak her yıl için kamuya parasal giriş olması gerekmektedir. Oysa imtiyaz süresi uzatılarak Oger'in borcunu kapatacak bir satış olanağı elde edilmesi gündeme getirilmektedir.

İktidar finansal güçlük içerisinde OTAS'a büyük yükü Türkiye'deki bankalar üzerinde olmak üzere Türk Telekom hisselerini rehnedererek kredi kullanmasını, sonra da batmasını seyretmiş görünmektedir. Bu yükün kamuya yıkılması kabul edilemeyeceği gibi, bu noktaya gelinmesine yol açan sorumluların da hesap vermesi gerekmektedir.

Sonuç olarak, Türk Telekom'un yüzde 55 hissesini 21 yıl+2.5 aylığına 6.5 milyar dolara devralan OTAS'ın bu parayı yine Türk Telekom'un hisselerini rehin ederek verdiği krediyle ödediği ve bu kredi borcunu aradan geçen 12 yıllık sürede kapatmadığı, halen Türk Telekom hisselerinin rehinli olduğu, Türk bankalarının da bu borç yükü altında kaldığı, Oger'in bu borcu ödeyecek teminat ya da malvarlığının bulunmaması durumunda yükün kamunun üzerinde kalacağı açıktır. Üstelik bu 12 yıllık işletme süresi boyunca (2005-2016) 5.7 milyar dolarlık temettü gelirini Türk Telekom'dan alıp götürmüş olan OTAS'ın yönetimi süresince, yani özelleştirme sonrasında kurumda çalışan 18 bin 642 kişilik istihdam yok edilmiştir. Türk Telekom 2016 yılında 724.3 milyon lira zarar ettiği için temettü dağıtımını da yapmamıştır. İktidarın özelleştirme şampiyonluğu, en büyük özelleştirme geliri diye sunduğu Türk Telekom'da yaratılan facianın bilançosu ortadadır. Türk Telekom'un özelleştirilmesi, kamunun gelir kaybına, yurttaşların işsiz kalmasına, yönetim ve altyapı zaafiyetine yol açmıştır. İmtiyaz sözleşmesinin arkasından dolanarak, muğlak ifadelerle Türk Telekom hisselerinin rehin verilmesine yol açanların, Oger Grubu batarken seyreden sorumluların hesap vermesi gerekmektedir.”

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
28 KASIM 2017

İŞ EKİPMANLARI KONTROLÜNDE MÜHENDİS YETKİSİ YOK SAYILAMAZ!

İş Ekipmanlarının Periyodik Kontrollerini Yapmaya Yetkili Kişilerin Kayıt ve Eğitimlerine İlişkin Tebliğ'de mühendislerin aldıkları eğitim ve mesleki bilgileri yok sayılmaktadır. Mühendislerle ilişkin yasalara aykırı olan ve Anayasa'daki çalışma özgürlüğünü kısıtlayıcı içeriğe sahip olan bu tebliğin uygulamadan kaldırılması gerekmektedir. Bu tebliğ ile bir firmada ücretli çalışanlara iş ekipmanlarının kontrolünü yapma yolunun açılması, bağımsızlık ve güvenilirliği zedeleyici olup; bu çalışanların işverenin isteği doğrultusunda rapor hazırlamaya zorlanmasına yol açacaktır. Bu nedenlerle Elektrik Mühendisleri Odası tebliğin iptali ve yürütmesinin durdurulması istemiyle Danıştay'a başvurmuştur.

Öncelikle konuya ilişkin çıkarılan yönetmelikle mühendislerin yanında “teknik öğretmen, tekniker ve yüksek teknikerler” de periyodik kontrol yapabilecek meslek grupları olarak sayılmışlardır. 1 Ekim 2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğde, aldıkları eğitim ve mesleki farklılık gözetilmeksizin periyodik kontrol yapacak

kişilerin aynı eğitimi alması ve aynı sınava tabi tutulması öngörülmüş, ayrıca eğitim verecek kamu kurum ve kuruluşlarına da Personel Belgelendirme Kuruluşu (PBK) olup en az 5 yıl akredite olmuş olma zorunluluğu getirilmiştir.

3795 sayılı Bazı Lise, Okul ve Fakülte Mezunlarına Unvan Verilmesi Hakkında Kanun'a göre "lise üstü 2 yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere 'tekniker', lise üstü 3 yıl süreli yüksek teknik öğretim görenlere yüksek tekniker" unvanı verilmekte; oysa mühendisler 4 yıllık eğitim sonrasında mesleki unvanlarını almaktadırlar. Zaten aldıkları eğitimin içeriği ve buna bağlı olarak sahip olabildikleri unvan da farklıdır. Yine 5544 sayılı Mesleki Yeterlilik Kurumu Kanunu ile teknik ve mesleki alanlarda yeterliliklerin belirlenmesi, belgelendirme ve sertifikalandırmayla ilgili kurallar düzenleme altına alırken, mühendisler bu kanun dışında olup mühendislik mesleğine giriş kuralları 3458 sayılı Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun ile saptanmıştır.

Tebliğ ile getirilen eğitim ve sınav koşulu mühendislerin zaten mesleki alanı içerisinde yer alan faaliyetleri yürütmesini engelleyici bir içerik oluşturmaktadır. Kaldı ki mühendislerin mesleki unvanlarını kazandıktan sonra alacakları eğitimler ancak meslek içi eğitim kapsamında olup; üye oldukları meslek örgütlerinden bu eğitimleri zaten alabilmektedirler. Mühendis unvanı kazananların mesleki yetkilerini kullanma hakları da 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ile güvence altına alınmıştır.

EMO'nun dava dilekçesinde tüm bu yasal düzenlemeler kapsamında mühendislerin hak ve yetkileri ortaya konularak, mühendislerin mesleki faaliyetlerini yürütebilmeleri için dava konusu edilmiş yönetmelik ve tebliğ ile yasal mevzuat dışında herhangi bir belge aranması ve ilave eğitim şartı getirilemeyeceği vurgulanmıştır. Ayrıca söz konusu eğitim ve sınava ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın yasalarla belirlenmiş görev ve yetkisinin olmadığı belirtilerek, meslek içi eğitim niteliği dışında mesleğin yapılmasının önkoşulu olarak meslek içi eğitim verme görevi bile olmayan kurum ve kuruluşların eğitim vermelerine yönelik düzenlemenin hukuka ve kamu yararına aykırılığı vurgulanmıştır.

Dilekçede, Bakanlığa bağlı İş Sağlığı ve Güvenliği Araştırma ve Geliştirme Enstitüsü'nün mühendislere eğitim verecek kuruluş olarak belirlenmesi; diğer eğitim verecek kurum ve kuruluşların bakanlık tarafından belirlenecek olması; Enstitü ve üniversiteler dışındaki kurum ve kuruluşlara en az 5 yıllık PBK olma koşulu getirilmesinin de hukuka aykırılığı anlatılmıştır.

Tebliğde yer alan özel işyerleri bünyesinde hizmet akdi ile çalışanların, çalıştıkları işyerinde ve aynı işverene ait olan şirketler grubu bünyesindeki diğer işyerlerinde periyodik kontrol gerçekleştirebilmelerini sağlayan düzenlemeye de itiraz edilerek, kontrol yapan kişinin kendi faaliyetlerini kontrol etmesi ya da işverenin isteği doğrultusunda rapor düzenlemek zorunda kalması riskine dikkat çekilmiştir. Dilekçede, özellikle periyodik kontrolleri gerçekleştiren kişilerin, öğeleri tasarlayan, üreten, tedarik eden, kurulumunu yapan, satın alan, sahibi, kullanıcısı veya bakımını yapanlar olamayacağı vurgulanmıştır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
8 ARALIK 2017

TMMOB 11. ENERJİ SEMPOZYUMU 14-16 ARALIK'TA ADANA'DA

Enerji alanında herhangi bir sektörün ya da siyasi karar vericilerin güdümünde olmaksızın, TMMOB adına Elektrik Mühendisleri Odası tarafından düzenlenen enerji sempozyumunun bu yıl 11.'si Adana'nın ev sahipliğinde 14-16 Aralık 2017 tarihleri arasında yapılacak. "Enerjinin Geleceği" ana temasıyla gerçekleştirilecek sempozyumda, 6 oturum, 3 özel oturum ve 2 ayrı panel yer alıyor.

Enerji; dünyamızın yakıcı sorunlarından birini oluşturmaktadır. Halkın temel ihtiyaçlarının karşılanması ve günlük hayattaki vazgeçilmez konumu, ekonomik faaliyetlerin ana girdisi olması, artan çevre kirliliğinde enerji tüketiminin rolü; konunun yalnızca ticari bir faaliyet olarak değil çok boyutlu olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. Günümüzde düzenlenen sempozyum ve kongrelerin teknik ve ticari bakış açıları içerisinde görmezden gelinen bu boyutlarıyla enerji alanının masaya yatırılacağı TMMOB 11. Enerji Sempozyumu'nda, "Enerjinin Geleceği" ana tema başlığı kapsamında bir özel oturum ve bir de panel düzenlenecek.

Adana Yaşar Kemal Kültür Merkezi'nde 14 Aralık 2017 tarihinde başlayacak ve 3 gün sürecek sempozyum boyunca "Enerji, Çevre ve Toplum", "Yenilenebilir Enerji Kaynakları ve Teknolojik Gelişmeler", "Enerji Kooperatifleri", "Bölgesel Enerji Sorunları", "Enerjide Sürdürülebilirlik, Planlama ve Ekonomi" ile "Enerjide Öncelikler" konulu oturumlar yapılacak.

"Enerji ve Savaş", "Enerjinin Geleceği" ile "Enerji ve Ekonomi" başlıklı özel oturumlara sırasıyla Gazeteci-Yazar Murat Yetkin "Petrol Çağı Biterken Uluslararası Siyaset"; Almanya ve Hollanda'da ileri enerji teknolojileri kapsamında çeşitli projelerde görev yapan Prof. Dr. Muhammed Eltez "Yenilikçilik Kapsamında Dünyanın Enerji Geleceği"; İktisatçı-Yazar Mustafa Sönmez "Türkiye'de Ekonomik Darboğaz ve Enerji" sunumuyla konuk olacak.

"Enerjide Planlama, Uygulama ve Sonuçları"; EMO 39 ve 40. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı Kemal Ulusaler, MMO Enerji Çalışma Grubu Başkanı Oğuz Türkyılmaz, Ankara Üniversitesi'nden Dr. Serdar Şahinkaya ve Gazeteci-Yazar Özgür Gürbüz'ün katılacağı panelde tartışılacak.

"Enerjinin Geleceği" panelinde ise kamu-özel işbirliği (KÖİ) projeleri, enerjide sürdürülebilir gelişme, mevcut politikaların Türkiye'ye nasıl bir enerji geleceği çizdiği ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş sorgulanacak. Panelde halen bir bankada danışmanlık ve yarı zamanlı öğretim üyeliği de yapan Hazine eski Müsteşar Yardımcısı Recep Hakan Özyıldız, eski Enerji İşleri Genel Müdürü Budak Dilli, TMMOB Enerji Komisyonu ve EMO Enerji Daimi Komisyonu Başkanı Nedim Bülent Damar ile Gazi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Aziz Konukman yer alacak.

Yerel sanatçıların resim ve fotoğraflarının sergileneceği fuaye alanında sempozyum kapsamında 14 Aralık 2017 tarihinde kitap imza günü de düzenlenecek. Gazeteci-Yazar Murat Yetkin "Meraklısı İçin Entrikalar Kitabı"nı; EMO 45. Dönem Enerji Daimi Komisyonu Yürütme Kurulu Üyesi Cem Kükey de "Şimdi Mezarına Gelebiliyim" kitabını katılımcılar için imzalayacak.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
12 ARALIK 2017**

EMO 63 YAŞINDA!

Elektrik, elektronik, kontrol ve biyomedikal mühendislerinin meslek örgütü olan Elektrik Mühendisleri Odası olarak 63. kuruluş yıldönümümüzü, mesleki alanlarımızda biriken sorunlar yumağıyla karşılıyoruz. EMO üyeleri arasında yüzde 18'leri aşan işsizlik oranı ve teknolojik bağımlılık olarak adlandırılabilir olan sorunlar yumağının temelinde ise ülkemizin içine sokulduğu üretimsiz ekonomi anlayışı ve sorunların dile getirilmesinden bile korkan, baskıyla toplumu susturmaya çalışan siyasal iklim temel etmendir.

Ülkemiz 1 yılı aşkın süredir devam ettirilen olağanüstü hal altında demokrasinin askıya alındığı, laikliği ve bilimselliği yok sayan dinsel ve gerici adımların eğitimden toplumsal yaşama varıncaya kadar her alana uzandığı, adaletin rafa kaldırıldığı, bir gecede alınan kararlarla kurumların yerle bir edildiği KHK idaresiyle yönetilmektedir. Hiçbir ülkede mesleki faaliyet alanları ekonomik, siyasal ve toplumsal sorunların dışında değildir. Tam tersine mesleki faaliyetleri toplumsal sorunların dışında gösterme anlayışı; sorunların çözümü önündeki en büyük engeli oluşturmaktadır.

Reel sektörlerin geri plana atılması, sıcak paraya dayalı ekonomi modeli, ülkemizde onca emekle yetiştirilen mühendisleri; tasarımcı ve üretimci yetenekleri törpüleyerek, pazarlamacı, montajcı, bakım ve işletme sorumlusu statüsüne indirgemektedir. Emek üzerinde yoğunlaşan baskılar, mühendis emeğinin de ucuzlatılması, esnek üretim modellerine tabi kılınması sonucunu doğurmaktadır. Mühendisliğin mesleki alanla doğrudan bağı kopararak meslektaşlarımız şirketlerin düşük ücretli elemanı haline getirilmektedir. Acilen mühendislere yönelik istihdam planlaması yapılmalıdır. Bu istihdam planlaması için de ülkemizin katma değeri yüksek teknolojik ürünler alanında gelişimini sağlamak üzere stratejik planlamaya ihtiyaç bulunmaktadır. Türkiye'nin 2000'li yılların ilk yarısında yüzde 30'ların üzerinde olan yüksek teknoloji ürünlerinde dışsatımın dışalım karşılama oranı 2010'lı yıllarda yüzde 20'lerin altına düşmüştür. Teknolojik gelişim için uluslararası tekellerin belirlediği kriterlerin ötesinde yerli üretimi destekleyecek uygulamalara geçiş sağlanmalıdır. Ne yazık ki ülkemizde bu tür desteklerin verilmesinde bilimsel değil siyasal değerlendirmelerin baz alınması kaynakların da yanlış kullanımına yol açmaktadır.

Elektrik Mühendisleri Odası'nın ve üyelerinin mesleki faaliyetleri yalnızca toplumun bir kesimini ilgilendiren sınırlı bir alanı değil, tüm toplumu ve ülkenin gelişimini ilgilendiren alanları kapsamaktadır. Bu kapsamda enerjinin de iletişimin de temel bir insan hakkı olduğundan yola çıkarak, ülkemizin teknolojik ürünlerin pazarı değil, üreticisi olması gerektiğinin bilinci içinde meslektaşlarımıza ve ülkemiz ekonomisine yarar sağlama amacıyla faaliyetlerimizi yürütüyoruz. Mühendislerin meslek örgütü olarak mesleki faaliyet alanlarımızda teknolojik gelişmelerin takip edilmesini ve bu teknolojik gelişmelerden hem ülkemizin hem de meslektaşlarımızın yararlanmasını sağlamak üzere bilimsel ve teknik kongreler, sempozyumlar düzenliyoruz. Dünyadaki gelişmeleri de dikkate alan bu etkinliklerimizde teknolojik gelişmelerin vardığı noktayı ve bu teknolojik gelişimin nasıl sağlandığını, ülkemizde nasıl sağlanabileceğini

ele alıyoruz. Bu kapsamda Elazığ'da Ulusal Elektrik Enerjisi Dönüşümü Kongresi; İzmir'de Elektrik Tesisat Ulusal Kongresi; Eskişehir'de Elektrikli Raylı Ulaşım Sistemleri Sempozyumu; Antalya'da Yenilenebilir Enerji Kaynakları Sempozyumu, İstanbul'da Elektrik Elektronik Mühendisliği Kongresi, Bursa'da 10. Uluslararası Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Konferansı, Zonguldak'ta 4. ATEX-Patlayıcı Ortamlarda Güvenlik Sempozyumu ve Adana'da TMMOB 11. Enerji Sempozyumu'nu gerçekleştirdik. 45. Dönem çalışmalarımız kapsamında "Elektrik Makinaları ve Güç Elektroniğindeki Gelişmeler", "Sistem ve Kontrol" ve "Hesaplamalı Sinirbilim" konularında 3 Akademik Kamp düzenledik. Ayrıca şubelerimiz tarafından sempozyum, çalıştay, forum ve benzeri birçok yerel etkinlik yaptık.

Yangın önlemleri, parlayıcı ve patlayıcı ortamlarda alınması gereken güvenlik önlemleri, asansörlerin kontrolü gibi sanayi ve günlük yaşam içerisinde can ve mal güvenliği açısından önem taşıyan mesleki faaliyet alanlarımızdaki mevzuat ve uygulamaları takip etmeye çalışıyor; aksaklıkların giderilmesi için hukuki yollar dahil olmak üzere her platformda mücadele ediyoruz.

Bu mücadelemiz nedeniyle Odamıza ve üst birliğimiz TMMOB'ye yönelen baskı ve tehditler karşısında susmadık, susmayacağız. Bilimsel aklın ışığında yetiştirmiş değerli meslektaşlarımızdan aldığımız güçle 63 yıldır olduğu gibi bundan sonra da kamu yararı ve mesleğimizin gereklerini dikkate alan haklı mücadelemizi sürdüreceğiz.

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
26 ARALIK 2017**

Elektrik zammının büyük bölümü enerji maliyetinden değil, dağıtım bedelinden kaynaklandı. Çıplak enerji ve perakende hizmete yüzde 7, kayıp ve kaçak, dağıtım ve iletim bedellerine yüzde 12.7 zam yapıldı...

1 Ocak 2018'den itibaren yapılan zammın 4 kişilik ailenin 230 kWh'lik tüketimine yansımaları:

ASGARİ ELEKTRİK FATURASI 100 TL'Yİ AŞACAK

1 Ocak 2018 tarihinden itibaren geçerli olacak yeni elektrik tarifelerine göre meskenler, elektriği yüzde 8.8 zamlı kullanacaklar. EMO'nun en az 230 kilovat saat olarak öngördüğü bir ailenin asgari elektrik tüketimi için ödenecek fatura aylık 100 lirayı aşacak. 2018 yılında başka zam yapılmasa bile yalnızca konutların kullandığı elektrik üzerinden 2.3 milyar TL fazladan tahsilat yapılacak.

Bir kamu hizmeti olan elektrik için Elektrik Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) tarafından belirlenen 1 Ocak 2018'den itibaren geçerli olacak yeni tarifeler, Resmi Gazete'nin bugünkü 1. mükerrer sayısında yayımlandı. Dağıtım sistemi kullanıcısı tüm tarife gruplarına yüzde 8.41 ile yüzde 8.91 arasında değişen oranlarda zam yapıldı. Doğalgazla elektrik üreten şirketler geçen yıldan bu yana, dağıtım şirketleri de kur artışları nedeniyle artan kredi maliyetleri, yenilenebilir enerjinin yükü gibi gerekçeleri

sıralayarak elektrik fiyatlarına zam yapılmasını istiyorlardı. Son olarak BOTAŞ'ın elektrik üreten santrallara yapacağı doğalgaz satışlarına yüzde 8 zam açıklamasının ardından elektrik fiyatlarının artacağı beklentisi oluşturulmuştu. EPDK, 1 Ocak 2018 tarifeleriyle şirketlerin taleplerini dikkate alarak elektrik fiyatlarına zam yaptı.

EPDK'nın "sadeleştirme" adı altında tarife kalemlerini 2016 yılı başından itibaren gizlemeye başlaması nedeniyle yapılan zamda kayıp ve kaçak bedeli, iletim bedeli, dağıtım hizmeti bedeli, çıplak enerji maliyeti, perakende satış hizmet bedeli gibi kalemlerde yapılan artışları ayrı ayrı değerlendirmek mümkün olamıyor. Ancak EPDK'nın açıkladığı tarifeler incelendiğinde; yapılan zammın büyük bölümünün çıplak enerji maliyeti ve perakende satış hizmetini kapsayan "Perakende enerji bedeli" zammından kaynaklanmadığı görülmektedir. Perakende enerji bedelinde, yüzde 6.86-7.13 oranları arasında tarife gruplarına göre değişen artışlar yapılırken, "kayıp ve kaçak, iletim, dağıtım" bedellerini kapsayan "Dağıtım bedeli" kalemine ise yüzde 10.56-15.29 arasında değişen zam uygulanmıştır. Böylece dağıtım şirketlerinden enerji alan kullanıcıların vergi ve fon kesintileri hariç birim elektrik bedelleri ortalama yüzde 8.41 ile 8.91 oranları arasında zamlanmıştır.

Konutlar için bu zam oranı yüzde 8.9 olurken, vergi ve fon kesintilerinin yapıldığı kalemdeki artışın daha sınırlı tutulmuş olması nedeniyle küçük bir oynama ile kullanıcılar faturalarında zammı yüzde 8.8 olarak görecekler. Böylece iktidar, vergi gelirlerinde oluşacak kaybı göze alarak dağıtım şirketlerinin daha fazla zam beklentilerini karşılamak üzere hareket etmiş; "perakende enerji bedeli"nin fatura içindeki yüzde 65.1 olan payını yüzde 63.9'a indirirken, "dağıtım bedeli" payını yüzde 34.9'dan yüzde 36.1'e çıkarmıştır.

EMO'nun 4 kişilik bir ailenin en az harcama ile bir ayda 230 kilovat saat elektriğe ihtiyacı olacağı hesabından yola çıktığında, 2018 yılında yapılan zam nedeniyle aylık asgari elektrik faturası 94.75 TL'den 103.09 TL'ye yükselecektir. Türkiye'nin yıllık elektrik tüketiminin 280 milyar kilovat saat olduğu ve bunun da yüzde 22'sini mesken kullanıcılarının oluşturduğuna ilişkin veriler dikkate alındığında, yapılan yüzde 8.8'lik zam nedeniyle 2018 yılında yalnızca konut kullanıcılarından yaklaşık 2.3 milyar TL daha fazla elektrik bedeli tahsil edilecektir. Bu fazladan tahsilatın yaklaşık 904 milyon TL'lik bölümü dağıtım, iletim ile kayıp ve kaçak bedeline, 911 milyon TL'lik bölümü enerji üretim şirketleri ile perakende satış şirketlerine, kalan 413 milyon TL'lik bölümü ise vergi ve fon geliri olarak devletin kasasına girecektir.

Doğası gereği kar odaklı çalışan piyasanın belirleyiciliği ve iktidarın günü birlik siyasi çıkar kaygısının egemenliği altında elektriğin bir kamu hizmeti olduğu göz ardı edilmektedir. Bu yönetim anlayışı nedeniyle tüm ülkenin karanlıkta kalmasına yol açan sistem oturması, kış aylarında sanayi bölgelerine elektrik verilememesi, elektriğin pahalılaşması sorunlarıyla karşılaşmaktayız. Elektriğin temel bir insan hakkı olduğu ve ekonominin ana girdisini oluşturduğu dikkate alınarak, bir an önce kamu yararını gözetken politikalar uygulamaya konulmalıdır.

1 Ocak 2018'den İtibaren Konutlar İçin Asgari Tüketim Üzerinden Aylık Elektrik Faturası-TL	Aylık Tüketim (kWh)	1 Ekim 2017 Birim Fiyat-TL	1 Ekim 2017 Asgari Tüketim Üzerinden Fatura-TL	1 Ocak 2018 Birim Fiyat-TL	1 Ocak 2018 Asgari Tüketim Üzerinden Fatura-TL	1 Ekim 2017'ye Göre 1 Ocak 2018'de Birim Fiyat Artışı-%	1 Ekim 2017'ye Göre 1 Ocak 2018'de Aylık Fatura Artışı-%
Perakende Enerji Bedeli (Çıplak Enerji Bedeli + Perakende Hizmet Bedeli)	230	0,2161	49,70	0,230927	53,11	6,86	6,86
Dağıtım Bedeli							
(İletim + Dağıtım + Kayıp ve Kaçak Bedeli)	230	0,115732	26,62	0,130444	30,00	12,71	12,71
Fon ve vergiler hariç fiyat		0,33183	76,32	0,36137	83,12	8,90	8,90
Enerji Fonu-%	1	1	0,50	1	0,53		6,86
TRT Payı-%	2	2	0,99	2	1,06		6,86
Bel. Tük.Ver.-%	5	5	2,49	5	2,66		6,86
KDV Öncesi Toplam			80,30		87,36		8,80
KDV-%	18	18	14,45	18	15,73		8,80
Genel Toplam-TL			94,75		103,09		8,8

**ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
30 ARALIK 2017**

TETAŞ'ın Kayıp ve Kaçak Kullanımlar İçin Dağıtım Şirketlerine Vereceği Elektrik Fiyatına yüzde 19.26 Zam Yapıldı...

KÖMÜRE DESTEĞİN MALİYETİ KAYIP ve KAÇAĞA YÜKLENDİ

Bir kamu kuruluşu olan Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi'nin (TETAŞ) kayıp ve kaçak tüketimleri karşılamak için yaptığı satışlara uyguladığı fiyata, 2018 yılbaşından itibaren yüzde 19.26'lık zam yapılmıştır. Yerli kömür kullanımı karşılığında santrallara; piyasa fiyatlarının üzerinde alım garantisi verilmesi yoluyla 2016 ve 2017 yıllarında 530 milyon lira fazladan TETAŞ'tan aktarım yapılmıştır. Geçen yılsonunda alınan 2025 yılına kadar alım garantisinin sürdürülmesine yönelik karar kapsamında da 2018 yılında 20.8 milyar kilovat saatlik alım için de 4.2 milyar lira ödeme yükümlülüğü oluşmuştur. Enerjide belli sermaye gruplarını desteklemeye dönüşen alım garantili elektrik üretiminin TETAŞ üzerinde oluşturduğu yük, kayıp ve kaçak ile genel aydınlatma bedeli olarak kamunun üzerine yığılmaktadır.

TETAŞ; 1 Ocak 2018'den itibaren kayıp ve kaçak tüketimi karşılamak üzere dağıtım şirketlerine sattığı elektrik fiyatını 15.1 kuruştan 18.008 kuruşa çıkararak, yüzde 19.26 oranında zamlandırmıştır. Genel aydınlatmayı karşılamak üzere dağıtım şirketlerine sattığı elektrik fiyatını da 19.3'ten 20.63 kuruşa çıkarmış, buradaki zam oranını yüzde 6.7'de tutmuştur. TETAŞ'ın geçen yıl başlattığı aynı elektrik için satış fiyatını farklılaştırma uygulaması, faturalara yansıyan maliyetlere “siyasi-ticari” ilişkilerin tercihleri doğrultusunda müdahale edilmesini sağlamaktadır. Geçen yıl TETAŞ'ın kayıp ve kaçak için elektrik satış fiyatı düşük tutularak kamu üzerinden dağıtım şirketleri fonlanırken, bu yıl genel aydınlatma ile kayıp ve kaçak için yapılan satışlara uygulanan fiyat arasındaki makas kapatılmaya çalışılmıştır. Bu uygulama abonelerin elektrik faturalarının hesabında dikkate alınan tarifelerde kayıp ve kaçak bedelinin de içinde yer aldığı dağıtım kalemine enerji maliyet kaleminden daha yüksek zam yapılmasıyla sonuçlanmıştır. 1 Ocak 2018'de konutların faturasına yansıtılan enerji bedeli yüzde 6.86 artırılırken dağıtım kalemine yüzde 12.71 zam yapılmıştır. Kamu bütçesinden karşılanan genel aydınlatma tarifesinde de enerji bedeli yüzde 6.9, dağıtım bedeli ise yüzde 12.4 zamlanmıştır.

İlk kurulduğu tarihten itibaren Yap-İşlet (Yİ), Yap-İşlet-Devret (YİD), İşletme Hakkı Devri (İHD) kapsamındaki santrallara verilmiş olan pahalı alım garantilerinin yükümlülüğünü üstlenen TETAŞ, kamu kuruluşu olan Elektrik Üretim Anonim Şirketi'nin (EÜAŞ) ucuz üretim yaptığı santrallardan elektrik alarak paçal fiyat oluşturup satıyordu. Elektrikte dışalım-dışsatım faaliyetleri de yürüten TETAŞ, elektrik piyasasının kuruluşunun ardından önce DUY (Dengeleme Uzlaştırma Yönetmeliği) ardından Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi (EPIAŞ) kapsamında da alım-satım yaparak fiyatlara müdahil olmaya başlamıştır.

TETAŞ, 2016 yılından itibaren ise yerli kömür santrallarından, piyasadan bağımsız ve ihalesiz olarak belirlenen fiyat üzerinden alım yapmaktadır. Bu kapsamda 4 Ağustos 2016 tarihli Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda, 2016 yılında 18.5 kuruşluk birim fiyat üzerinden yerli kömür santrallardan aldığı 6 milyar 326 kilovat saat elektrik için 1 milyar 170 milyon lira ödeyen TETAŞ, 12 Ekim 2016 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla da 2017 yılında yine 18.5 kuruşluk birim fiyat üzerinden 18 milyar kilovat saat elektrik satın alarak, 3.3 milyar lira ödeme yükümlülüğü üstlenmiştir.

TETAŞ üzerinden kömür yakıtlı santrallara verilen desteğin kapsamı 20 Kasım 2017 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla daha da genişletilmiştir. Yerli-ithal kömür karışımı yakıtlı santrallar yerli kömürden yaptıkları üretim ölçüsünde destekleme kapsamına dahil edilirken, bu desteklemeler yıllık olmaktan çıkarılarak, 2025 yılına kadar kömür santrallarının üretimlerinin TETAŞ tarafından satın alınacağı garanti edilmiştir. Alım garantisi verilen miktar; Bakanlar Kurulu kararında yer alan formül üzerinden hesaplandığında kömür santrallarının kurulu güçlerinin yüzde 74 kapasite ile çalıştırılması durumunda gerçekleştirecekleri yıllık üretimin yarısını kapsamaktadır. Ayrıca TETAŞ'a bu miktarı yüzde 40'a kadar artırma yetkisi tanınmış, 2017 yılı için de bu yetkinin kullanılmasına olanak sağlanmıştır. Bu yetkinin 2017 yılı için kullanılıp kullanılmadığına ilişkin herhangi bir açıklama yapılmamış olmakla birlikte 2018 yılı için TETAŞ yerli kömür yakıtlı santrallardan 19 milyar 939 milyon, yerli-ithal

kömür karışımı yakıtlı santrallardan 875.9 milyon kilovat saat elektrik alımı ihalesi gerçekleştirilmiştir. TETAŞ'ın bugüne kadar yaptığı ihalelerde hangi santrallardan ne kadar alım yaptığına ilişkin herhangi bir açıklama da yapılmamıştır. Son Bakanlar Kurulu kararıyla bu yılın ilk çeyreği için 20.135 kuruş; sonraki dönemlere ilişkin de bu fiyatın 3'er aylık enflasyon oranında artırılacağı garantisi getirilmiştir. Enflasyon artışı dikkate alınmadan hesaplama yapıldığında TETAŞ, 2018 yılında gerçekleştireceği toplam 20.8 milyar kilovat saatlik elektrik alımı karşılığında yaklaşık 4.2 milyar TL ödeme yükümlülüğü altına girmiştir.

EPİAŞ verilerine göre 2016 yılı piyasa takas fiyatı ağırlıklı ortalaması 14.832 kuruşken, 18.5 kuruşluk fiyat uygulamasıyla kilovat saat başına 3.7 kuruş olmak üzere toplam 232 milyon TL; 2017 yılı piyasa takas fiyatı ağırlıklı ortalaması 16.811 kuruşken yine 18.5 kuruşluk fiyat uygulamasıyla kilovat saat başına 1.7 kuruş olmak üzere 304 milyon TL kamudan fazladan aktarım yapılmasına yol açılmıştır. Bu yıl piyasa takas fiyatının geçen yıla aynı düzeyde olacağı varsayılırsa, kilovat saat başına 3.3 kuruş olmak üzere fazladan 692 milyon TL ödeme yapılacaktır. Bu yükün bir kısmı EÜAŞ'ın ucuz üretim yapan santralleri üzerinden karşılanmaya çalışılırken, bir kısmı da 2017 yılı başından beri uygulamaya konulan farklı fiyatlandırma uygulamasıyla bazen genel aydınlatma ödemesi olarak kamu bütçesine bazen de yurttaşların faturalarına yansıtılmakta; sonuç itibarıyla kamunun cebinden karşılanmaktadır. Yap-işlet modeliyle yaptırılan, toplam kurulu gücü 4 bin 600 MW olan, 4 doğalgaz santralına sağlanan alım garantisinin süresi bu yıl dolacakken, doğalgaz santrallerinin yerine AKP iktidarı tarafından kömür santralleri geçirilmiş olmaktadır.

TETAŞ Fiyatları-(kWh/Kr)	1 Ocak 2017	1 Nisan 2017	1 Temmuz 2017	1 Ekim 2017	1 Ocak 2018	2018 Artışı-%
Kayıp ve Kaçak	16,2	16	15,65	15,1	18,008	19,26
Genel Aydınlatma	19,15	19,1	19,1	19,3	20,63	6,9

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
5 OCAK 2018

2017 yılında elektrik kurulu gücü yüzde 8.5 arttı...

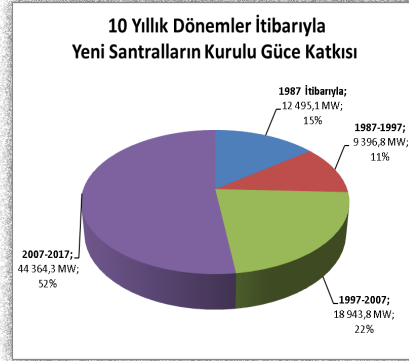
ELEKTRİK PİYASASI ŞİŞTİ!

Türkiye'nin kurulu gücü 2017 yılında yüzde 8.5 artarak, 85 bin 200 megavata (MW) ulaştı. Arz fazlalığı sıkıntısının dile getirildiği ve üretim şirketlerinin "battıkları" iddiasıyla elektrik fiyatlarına zam yapılması, kapasite mekanizması oluşturularak alınmayan elektrik için bile kapasite başına bedel ödenmesi gibi taleplerinin olduğu 2017 yılındaki bu artış; ülkenin ekonomik kaynaklarının gereksiz harcandığını ortaya koymaktadır. Elektrikğin "piyasa" koşullarını aşan doğal kısıtları dikkate alındığında, özellikle üretildiği anda kullanım zorunluluğu nedeniyle, duran bir yatırımın ülke ekonomisi için zarar oluşturduğu açıktır.

Son 10 yıllık dönem itibarıyla kurulu güç ve elektrik tüketim artışına bakıldığında talep tahmini ve yatırım planlamasında büyük yanlışlar yapıldığı ortaya çıkmaktadır. Türkiye'nin elektrik tüketimi 2006 yılında 174.6 milyar kilovat saat iken yüzde 59.92 artışla 2016 yılında 279.3 milyar kilovatsaate çıkmıştı. Aynı 10 yıllık dönemde yüzde 93.51 artışla 2016 yılsonunda kurulu güç 78 bin 497 MW olmuştu.

TEİAŞ'ın son verisine göre 2017 yılında kurulu güç, bir önceki yıla göre yüzde 8.5 artışla 85 bin 200 MW'a çıkmıştır. Böylece 2007 yılında 40 bin 835.8 MW olan kurulu güçte 2017 yılsonuna gelindiğinde 10 yıllık artış yüzde 108.6'ya ulaşmıştır. Kurulu güç artışı 1997-2007 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde ise yüzde 86.5, 1987-1997 yıllarını kapsayan 10 yıllık dönemde ise yüzde 75.2 olmuştur. Her yıl için geriye dönük 10 yıllık kurulu güç artışına bakıldığında da 1996-2016 arasındaki hiçbir yılda bu oran yüzde 100'e ulaşmamaktadır. Hatta 10 yıllık kurulu güç artışının yüzde 90'ı geçtiği yıllar, yalnızca 2006 ve 2016 olmuştur. Yani piyasacı, yandaş sermayeyi gözetken teşvikçi dönemde elektrik üretimine gereksiz yatırımlar yapılmış ve elektrik piyasası şişirilmiştir.

10 YILLIK DÖNEMDE ELEKTRİKTE KURULU GÜÇ ve TÜKETİM ARTIŞI		
	Kurulu Güç-MW	Kurulu Güç Artışı-%
2007	40.835,7	
2008	41.817,2	2,4
2009	44.761,2	7,0
2010	49.524,1	10,6
2011	52.911,1	6,8
2012	57.059,4	7,8
2013	64.007,5	12,2
2014	69.519,8	8,6
2015	73.146,7	5,2
2016	78.497,4	7,3
2017	85.200,0	8,5
10 Yıllık Artış	44.364,3	108,6
Yıllık Ort. Artış	4436,43	10,9

Henüz lisanssız üretim-tüketimin dahil olduğu Türkiye geneli 2017 verileri açıklanmamış olmakla birlikte, kurulu güç artışı ile elektrik tüketim artışı arasında 2006-2016 arasında oluşan makasın 2017 yılında da açılmaya devam edeceği görünmektedir. Yük Tevzi Sistemi'nin verilerine göre lisanssız üretim-tüketim hariç olmak üzere geçen yıl elektrik tüketimi 289 milyar 975 milyon kilovat saate ulaşırken; en yüksek tüketim 27.7 milyar kilovat saat ile Temmuz ayında yaşanmıştır. En düşük tüketim ise 21.95 milyar kilovat saat ile Nisan ayında kaydedilmiştir. Geçen yıl en yüksek puant talebi, 26 Temmuz saat 14.40'da 47 bin 659.65 MW olarak gerçekleşmiştir. En yüksek puant talebi ve kurulu güç üzerinden hesaplanan kurulu güç yedeğine bakıldığında; Türkiye'nin 2017 yılsonunda yüzde 78.77'lik kurulu güç yedeği oluşmuştur. Bu yedek güç; TEİAŞ'ın 2017-2021 Üretim Kapasite Projeksiyonu'nda ortaya konulan yüzde 69.2'lik öngörüsünün yaklaşık 9.6 puan üzerindedir.

Santral yatırım kararlarının alınmasında ülkenin elektrik talep artışı kadar kurulan santralin emreamadeliliği ve kapasite kullanımı da önemlidir. Emreamadeliliği etkileyen unsurlar arıza, bakım ve yakıt yetersizliği olarak özetlenebilir. Kapasite faktörü ise bir santral için daha en başında yatırım kararı verilmesinde önemli bir etkidir. Kapasite faktörü santralin ekonomik olarak verimli olup olmadığı konusunda belirleyici olmaktadır. Bu çerçevede kapasite kullanımı açısından bakıldığında Türkiye’de plansız bir kurulu güç artışına gidilirken, kullanılmayan dolayısıyla da ekonomik olarak verimsiz bir kapasite ortaya çıkarılmış durumdadır.

Uluslararası düzeyde yüzde 85-90’larda kabul gören doğalgaz santralleri kapasite oranı Türkiye’de yüzde 46’lara, kömürde yüzde 75-85 yerine yüzde 49’lara düşmüştür. Barajlarda yüzde 50-60 yerine yüzde 27’ler, yüzde 40-60 olan akarsu santrallerinde yüzde 32-33, yüzde 80-90 bandında olan jeotermalde yüzde 64’ler civarında kapasite kullanım oranı söz konusudur. Bunlara karşılık rüzgar ve ithal kömürde uluslararası kriterlere yaklaşılmıştır. Uluslararası kabul edilen kapasite oranı yüzde 75-85 aralığında olan ithal kömürde yüzde 73-74, yüzde 35-40 olan rüzgarda da yüzde 33’ler civarında kapasite kullanımı söz konusudur.

Ne yazık ki piyasacı bir anlayışla elektrik alanında planlamanın rafa kaldırılması, halkımıza ya elektrik kesintisi ya da gereksiz yapılan yatırımların bedeli olarak ödenmektedir. Bugün piyasalaştırılan enerji sektörünün dış borçlar yoluyla yatırımlar gerçekleştirdiği, kur artışıyla da ülkenin borç batağı içerisinde önemli bir yere sahip oldukları bilinmektedir. Bu batağın daha fazla derinleştirilmemesi ve kurutulabilmesi için elektrik alanında kamu yararı gözetilen bir planlama anlayışının acilen gündeme alınması gerekmektedir.

YÜK TEVZİ VERİLERİNE GÖRE 2017 YILI ELEKTRİK ÜRETİM-TÜKETİM (Bin kWh)*				
2017	ÜRETİM	İHRACAT	İTHALAT	TÜKETİM
OCAK	24.996.393	233.685	339.837	25.102.545
ŞUBAT	22.484.706	212.538	179.387	22.451.554
MART	23.529.350	248.209	305.358	23.586.499
NİSAN	22.102.312	305.355	156.402	21.953.360
MAYIS	22.953.733	330.519	230.753	22.853.967
HAZİRAN	22.356.669	252.789	199.838	22.303.718
TEMMUZ	27.753.186	263.984	287.116	27.776.318
AĞUSTOS	27.552.356	242.507	212.528	27.522.377
EYLÜL	23.789.528	242.190	260.497	23.807.834
EKİM	23.333.826	324.215	152.103	23.161.713
KASIM	24.024.867	336.604	172.561	23.860.824
ARALIK	25.669.288	307.500	232.679	25.594.468
TOPLAM	290.546.212	3.300.096	2.729.061	289.975.177
*Lisanssız üretim ve tüketim dahil değildir.				

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
13 Ocak 2017

2018 Kayıp ve Kaçak Hedefleri, 15 Dağıtım Şirketi İçin 2016 Gerçekleşmelerinin Üzerinde Belirlendi...**EPDK; 2018 Hedeflerini Belirlerken, 2016 ve 2017 Hedeflerini de Değiştirdi...****“KAYIP ve KAÇAKLA MÜCADELE SİSTEMİ” KAĞITTA KALDI**

“Şirketlerin sunacakları hedefleri yakalayamamaları durumunda kasalarından kayıp ve kaçak bedelini ödeyecekleri, hedefin üzerine çıkarlarsa da kamudan tahsil edilen kayıp ve kaçak bedellerinin şirketlerin kasasına kalacağı” iddia edilen sistem sözde kaldı. EPDK, elektrik dağıtım şirketlerinin 2018 yılı kayıp ve kaçak hedeflerini belirlerken, geriye dönük olarak 2016 ve 2017 hedeflerini de değiştirdi. Geçiş dönemlerinde (2006-2010, 2011-2015) belirlediği kayıp ve kaçak hedeflerini değiştirerek şirketleri cezadan kurtaran EPDK, 2016 yılından itibaren geçtiği 5 yıllık yerine tek yıllık hedef uygulamasında bile revizyona gitmesi dikkat çekti. Son olarak açıklanan 2016 kayıp ve kaçak gerçekleşmelerine bakıldığında ise; 2 dağıtım şirketi dışında tüm şirketlerin hedefin altına düşerek, yurttaşlardan fazladan tahsil edilen kayıp ve kaçak bedelini kar olarak hanelerine yazmalarına olanak sağlandı.

2016’nın revize edilen hedeflerine bakıldığında; oransal olarak en yüksek kayıp ve kaçak yüzde 71.6 ile Dicle, yüzde 60.17 ile Van Gölü, yüzde 31.7 ile Aras dağıtım bölgesindedir. Bu sıralama 2017 yılı revize edilen hedeflerine bakıldığında da değişmemektedir. Hatta Dicle ve Van Gölü’nün hedefleri, 2016 yılına göre 2017 için daha yüksek belirlenmiştir. Dicle için kayıp ve kaçak oranı yüzde 71.78’e, Van Gölü için yüzde 60.35’e çıkartılırken, Aras için yüzde 29.37’ye indirilmiştir. 2018 için yeni belirlenen hedeflere göre Dicle’nin kayıp ve kaçak oranının yüzde 69.2’ye, Van Gölü için yüzde 57.27’ye, Aras için yüzde 25.65’e düşürülmesi gerekmektedir. Bu 3 bölge dışında Toroslar için yüzde 12.34, Fırat için yüzde 10.47, Çoruh için yüzde 9.02, Yeşilırmak için yüzde 8.06 olarak belirlenen 2018 yılı kayıp ve kaçak hedefleri, 14 dağıtım şirketi için ise yüzde 8’in altında tutulmuştur.

EPDK’nın 2016 yılı Elektrik Piyasası Gelişim Raporu’nda yer verdiği 2016 gerçekleşen kayıp ve kaçak oranlarına bakıldığında, 2018 hedeflerinin pek çok dağıtım şirketi için 2016 gerçekleşmelerinin bile üzerinde belirlendiği görülmektedir. 2018 yılında kayıp ve kaçak oranlarını yalnızca Boğaziçi 1.63, Çoruh 0.23, Yeşilırmak 0.14, Fırat 0.09, Aras 0.03 puan aşağı indirecek olup; 15 dağıtım şirketi için 2016 yılı gerçekleşmesinden daha yüksek kayıp ve kaçak hedefi konulmuştur. AKEDAŞ’ın bu yılki hedefi ise 2016 yılı gerçekleşmesiyle aynı düzeyde tutulmuştur. Yani hedef belirlerken gerçekleşmiş verileri bile yok sayan bir yapılanma söz konusudur. EPDK; 2016 yılı gerçekleşmesinin üzerinde belirlediği kayıp ve kaçak hedefleriyle yurttaşlardan fazla tahsilat yapılmasına geçit sağlamaktadır.

Kayıp ve kaçak ödemeleriyle ilgili hem faturalarda, hem tarifelerde hem de abonelerin açtıkları davalarda yaşanan tartışmaların ardından EPDK, önce faturada, ardından tarifiede kayıp ve kaçak bedellerini gizlerken; 5 yıllık hedef uygulamasını da tamamen sonlandırmıştı. İlk kez 2016’da 1 yıllık hedef açıklayan EPDK’nın 2018 yılı hedef kayıp ve kaçak oranlarını belirlerken, 1 yıllık hedeflerde bile değişiklik yaptığı ortaya çıktı.

Kurulun 21 Aralık 2017 tarihli toplantısında aldığı, ancak Resmi Gazete’de yayımlanmayan 2016 ve 2017 hedef değişiklikleri ve 2018 hedefleri ile 2016 yılı gerçekleştirmeleri aşağıdaki tabloda verilmektedir. Dağıtım şirketlerinin 9’unun 2016 hedeflerinde yapılan oransal olarak küçük değişikliklere bakıldığında, 5 şirketin hedeflerinin yükseltildiği, 4 şirketin hedeflerinin düşürüldüğü tespit edilmiştir.

Geçen yılın hedeflerinde yapılan değişiklikler ise 21 dağıtım şirketinin 16’sını kapsamakta olup; hedeflerine dokunulmayan yalnızca 5 dağıtım şirketi kalmıştır. 2017 hedefleri 9 şirket için yükseltme, 7 şirket için düşürme şeklinde yapılmış olup; oransal olarak 2016’dan daha büyük değişiklikler içermektedir. 2017 hedef değişikliklerinin en büyüğü yüzde 14.35’lik düşüşle Boğaziçi, yüzde 12.49’luk artışla Fırat bölgesi dağıtım şirketine aittir.

Gerçekleşen Rakamlara da Müdahale Ediliyor

Kayıp ve kaçak konusunda revizyon işlemlerinin yalnızca hedeflere yönelik olmadığı gerçekleştirmelerde de değişikliklere gidildiği saptanmıştır. Örneğin dönemin Enerji Bakanı Taner Yıldız’ın bir milletvekilinin soru önergesine 11 Haziran 2014 tarihinde verdiği yanıtı göre, gerçekleşen kayıp ve kaçak oranları 2013 yılı için Dicle’nin yüzde 75.03, Aras’ın yüzde 27.58, Boğaziçi’nin yüzde 9.89, Çamlıbel’in yüzde 7.58, Uludağ’ın yüzde 7.03’tür. Oysa EPDK tarafından 27 Nisan 2016 tarihinde yargıya sunulan savunma dilekçesinde aynı yıla ait bu rakamlar sırasıyla 75.78, 38.16, 10, 7.56 ve 7.10 olarak yer almıştır.

EPDK’nın 2016 yılı ile 2015 yılı raporlarında da 2015 yılına ilişkin gerçekleşen kayıp ve kaçak oranlarında farklılıklar tespit edilmiştir. 2015 raporunda ADM’nin yüzde 7.03 olan kayıp ve kaçak oranı 2016 raporunda yüzde 5.34’e, Trakya’nın yüzde 7.39 olan oranı yüzde 6.57’ye, Dicle’nin yüzde 72.12 olan oranı yüzde 72.17’ye çekilmiştir. EPDK’nın 2013 yılı raporunda yüzde 27.58 olduğu belirtilen Aras’ın kayıp ve kaçak oranı EPDK savunma dilekçesinde yüzde 38.16, Yeşilirmak’ın yüzde 11.47 olan oranı yüzde 10.46 yapılmıştır. Bu veriler TEDAŞ’ın istatistiklerinde de farklılaşmaktadır.

EPDK’nın 2010 yılı Raporu ise aynı rapor içerisinde bile farklı rakamların yazıldığı tutarsızlıkların en uç noktasını oluşturmaktadır. Raporun 16. sayfasında Türkiye geneli için elektrik kayıp kaçak oranının 2008’de yüzde 15’e, 17. sayfasında 2009’da yüzde 14’e indirildiği belirtildikten sonra, 103. sayfada “2002 yılı itibarıyla yüzde 20.9 olan Türkiye geneli dağıtımına esas kayıp-kaçak oranı 2008 yılında yüzde 14.8’e kadar düşmüştür. Ancak 2009 yılına gelindiğinde aynı oranın yüzde 17.7’ye yükseldiği görülmektedir” denilmiştir.

Özetle enerji ile ilgili kurumların verileri, soru önergelerine verilen yanıtlar, dava sürecinde yargıya sunulan veriler, hatta EPDK’nın aynı rapor içinde kullandığı rakamlar bile birbirinden farklıdır.

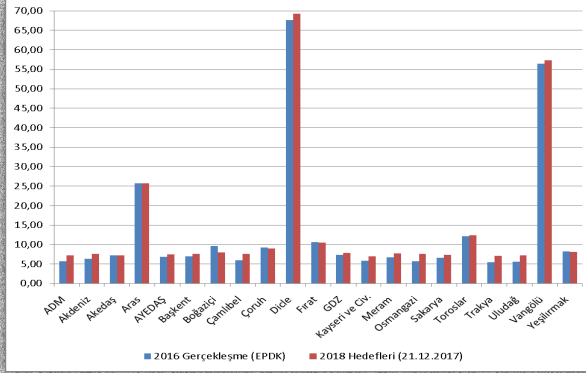
Oranların yanında miktarsal olarak da verilere yer verdiği için TEDAŞ’ın istatistikleri dikkate alındığında, Türkiye geneli kayıp ve kaçak oranı ağırlıklı ortalama olarak 2012’de yüzde 16.89, 2013’te yüzde 17.91, 2014’te yüzde 17.19, 2015’te yüzde 16.67’dir. TEDAŞ’ın yeni yayımlanan 2016 yılı dağıtım istatistiklerine göre Türkiye geneli kayıp ve kaçak oranı yüzde 15.58 olmuştur. Bu rakamlara bakıldığında; kayıp ve kaçak oranının düşmesi bir yana 2013 kriz yılıyla birlikte arttığı tespit edilmektedir.

TEDAŞ verilerine göre 2012’de 29.6 milyar, 2013’te 31.5 milyar, 2014’te 31 milyar, 2015’te 31.2 milyar ve 2016’da 30 milyar 4.1 milyon kilovat saatlik kayıp ve kaçak elektrik kullanımı söz konusudur.

Kayıp ve kaçak tüketimler için enerji, dağıtım şirketlerine kamu toptan ticaret şirketi TETAŞ tarafından sağlanmaktadır. TETAŞ 2017 yılından itibaren satışlarında aynı elektrik için nerede kullanıldığına göre farklı fiyat uygulamaya başlamış olup; 2017 yılında 4 çeyrek dönemde açıklanan satış fiyatı ortalaması 15.74 kuruş’tur. Son 5 yılda, yıllık kayıp ve kaçak elektrik tüketim miktarının yaklaşık 30 milyar kilovat saat düzeyinde olduğu dikkate alındığında geçen yıl için kayıp ve kaçak tüketiminin parasal değerinin 4.72 milyar TL olduğu ortaya çıkmaktadır. TETAŞ 2018 yılı için açıkladığı 18.008 kuruşluk fiyatını hiç değiştirmese yine aynı miktar üzerinden kamunun cebinden çıkacak kayıp ve kaçak tüketim parası 5.4 milyar TL’ye ulaşacaktır.

DAĞITIM ŞİRKETLERİ	2016 Hedefleri (2015 Yılsonu) *	2016 Hedef Revizyonu (21.12.2017)	2016 Gerç. (EPDK)	2016 Gerç. (TEDAŞ)	2017 Hedefleri (07.12.2016)	2017 Hedef Revizyonu (21.12.2017)	2018 Hedefleri (21.12.2017)
ADM	7,92		5,74		7,76	7,46	7,15
Akdeniz	9,66	9,67	6,31		8,71	8,73	7,63
AKEDAŞ	7,46		7,20	7,22	7,07		7,2
Aras	31,68		25,68		29,38	29,37	25,65
AYEDAŞ	7,61		6,78		7,63		7,5
Başkent	8		6,98		7,76	7,75	7,64
Boğaziçi	9,6	9,46	9,61		9,34	8	7,98
Çamlıbel	7,93	7,96	5,97		7,79	7,82	7,55
Çoruh	9,35	9,33	9,25		9,06	9,08	9,02
Dicle	71,62		67,63	67,76	71,76	71,78	69,2
Fırat	9,74	9,72	10,56		9,77	10,99	10,47
GDZ	8,47		7,32		8,31		7,84
Kayseri ve Civ.	7,44	7,45	5,87		7,16	7,17	7
Meram	7,9		6,65		7,63	7,7	7,66
Osmangazi	7,77		5,75		7,9		7,55
Sakarya	7,42		6,58		7,35	7,34	7,34
Toroslar	13,59		12,12		13,32		12,34
Trakya	7,15	7,17	5,46		7,31	7,29	7,12
Uludağ	7,55	7,54	5,57		7,48	7,47	7,2
Vangölü	60,16	60,17	56,42		60,34	60,35	57,27
Yeşilırmak	8,5		8,20		8,76	8,95	8,06

Dağıtım Şirketlerinin 2016 Gerçekleşen Kayıp ve Kaçak Oranları ile 2018 Hedefleri

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
17 Ocak 2018

Oger Grubu, hisselerini rehin bıraktığı TT'yi de borç batağına sürükledi...

TÜRK TELEKOM OTAŞ'TAN KİRALIK!

Anasözleşme'ye göre yönetim yetkisi düşmüş olmasına karşın halen iş başında tutulan ve 2006-2016 arasında 5.7 milyar dolar TT karını alıp götüren OTAŞ'a, 2017 karından pay verilmemeli...

Oger Telekom'un (OTAŞ) özelleştirme bedelini ödemek için aldığı ve ödemediği kredi nedeniyle hisseleri bankalarda rehinli kalan ve bankaların borçlu OTAŞ üzerinden el koymaya hazırlandığı Türk Telekom'da (TT) mali kriz, mevcut taşınmaz varlıklarına uzandı. TT'nin ülke çapında taşınmazları "sahibinden.com" üzerinden kiralık ilanına çıkarıldı: 25 Ocak 2018 itibarıyla TT'nin 63 bina, 109 işyeri, 14 arsa ve 3 konutu için kiralık ihalesi açıldı.

Kamuya açık finansal raporları üzerinden EMO'nun yaptığı çalışmada, Oger Grubu'nun cebinden para çıkmadan özelleştirme bedelini ödemek için aldığı kredi karşılığında hisselerini bankalarda rehin bıraktığı TT'nin yönetiminde bulunduğu sürede kurumun borçluluk oranında da artışa yol açtığı belirlendi. Devrin yapıldığı 2005 yılında TT'nin toplam borçlarının toplam varlıklarına oranı yüzde 40.26 düzeyindeyken, 2008 yılında yüzde 59.61'e yükseldi. OTAŞ'ın özelleştirme bedeli için aldığı kredinin refinansmanı ve temettü ödemelerine devam etmek üzere yeniden daha büyük bir kredi aldığı 2013 yılında TT'nin de borçluluk oranı yüzde 70.8'e fırladı. Bu oran 2014'te yüzde 68.29'a çekilirken, 2015'te yüzde 80.63, 2016'da yüzde 87.4 ile tepe düzeyine ulaştı. TT'nin 2017 yılı 3. çeyreği itibarıyla borçluluk oranı yüzde 82.47 düzeyindedir. Finansal kaldıraç oranı olarak da adlandırılan bu oranın genel olarak yüzde 50 civarında olması kabul edilebilir bulunmaktadır.

Bu borçluluk oranına özsermaye açısından bakıldığında OTAS'ın mali krizinin TT'ye nasıl yansıdığı da ortaya çıkmaktadır. Öncelikle devredildiği yıl TT'nin 7 milyar 690 milyar lira olan özsermayesinin eridiği, 2016 yılında 3 milyar 386 milyon lira düzeyine kadar düştüğü, 2017 yılının 3. çeyreği itibarıyla da 4 milyar 648 milyon lira olduğu görülmektedir. Toplam borçların özsermayeye oranı ise 2013 yılından itibaren kritik düzeyleri aşmıştır. Bu oran 2005'te yüzde 67.38'ken 2013'te yüzde 242.45'e, 2015'te yüzde 416.16'ya çıkmış; TT'nin zarar açıkladığı 2016'da yüzde 693.55 ile tepe düzeyine varmıştır. Geçen yılın ilk 3 çeyreği sonunda aynı oran yüzde 470.44 olmuştur. Özkaynaklarına oranla borçların fazla olması risklilik düzeyini artırırken, hissedarların daha az özsermaye koyarak karlılığı artırdıklarının da bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir.

Oger'in borç krizi yalnızca OTAS'la sınırlı kalmamış; TT'de sahip olduğu yüzde 55 hisse için gerekli özkaynağı koymak yerine borçlandırmaya gitmeyi tercih eden OTAS böylece daha az özsermaye koyarken, TT'den daha çok kar alıp götürmüştür. Bu durum Kamu Aydınlatma Platformu'na yapılan 28 Mayıs 2013 tarihli açıklamaya da yansımış; TT hisselerinin rehin kalmasına yol açan yeni borçlanmanın gerekçesi "refinansman ve temettü ödemesine devam etmek" olarak ifade edilmiştir.

Özsermaye yerine daha çok borçlanmanın tercih edilmesinin diğer bir zararı da devlete ödenen vergilerin azalmasıdır. 2005 yılında 811.45 milyon lira olan TT'nin vergi ödemesi, 2006 yılında 110.6 milyon liraya düşmüştür. Bu düşüşte Kurumlar Vergisi oranının yüzde 30'dan yüzde 20'ye düşürülmesi etkindir. Ancak sonraki yıllara bakıldığında da özellikle 2013'ten itibaren TT'nin vergi ödemelerinde dramatik bir azalış dikkat çekmektedir. Borç faizlerinin gider gösterilmesi ödenen verginin düşmesini de sağlamaktadır. Bilançosuna göre; 2007'de 409.8, 2008'de 508.8, 2009'da 679.7, 2010'da 798.6, 2011'de 709.6, 2012'de 773.3 milyon lira olan TT'nin vergi ödemesi, 2013'te 439.5 milyon liraya inmiş; 2014'te 606.9 milyon lira olurken 2015'te 398.4'e, 2016'da 327.8 milyon liraya kadar gerilemiştir.

TT'nin borçluluk oranı artırılıp ortaklara temettü dağıtımı yapmasına göz yumularak, OTAS'ın borç yükünü rehin verdiği TT hisseleri üzerine yıkarken 5.7 milyar dolarlık kar payını alıp götürmesi izlenmiştir. 2006-2015 yılları arasında her yılın ortalama dolar kuru üzerinden yıllık temettü aktarımları hesaplandığında; OTAS'ın 5.7 milyar dolarlık TT karını alıp götürdüğü ortaya çıkmaktadır.

Son noktada OTAS; kendi borçlarını ödemediği gibi TT'yi de ciddi bir borç yükü altında bırakarak zarar etmesine neden olmuştur: 2015 yılında 862 milyon lira kar eden TT, 2016'da 724 milyon lira zarar açıklamıştır. Artan borç yükü ve hisse krizine rağmen yönetimden el çektirilmeyen OTAS, 2017 yılında TT'nin il-ilçe müdürlüklerini kapatıp, personel kıyımına gitmiştir. Geçen yıl için kar açıklaması beklenen TT'nin, 2017'nin 3 çeyreklik dönemine ilişkin kar rakamı 1 milyar 249 milyon liradır. Anasözleşme'ye göre yönetim kurulu üyelikleri hukuki olarak otomatikman düşmüş olmasına karşın, OTAS'ın varlığını sürdürmesine izin verilmesi, bu karın da kaçırılması riskini doğurmuştur. **OTAS'ın 2017 TT karından pay almasına izin verilmemeli; borç ödemesi ve özsermayenin güçlendirilmesi sağlanmalıdır.**

Oysa OTAS'a yönetimden el çektirilmediği gibi TT'nin malvarlıkları üzerinde büyük tasarruflarda bulunmasına halen olanak tanındığı anlaşılmaktadır. Bu yılın ilk ayı

itibarıyla TT'nin ülke genelindeki 63 bina, 109 işyeri, 14 arsa ve 3 konut için kiralık ilanına çıkmıştır. Bu ilanlar arasında Adana, Adıyaman, Afyonkarahisar, Amasya, Ankara, Antalya, Aydın, Balıkesir, Bartın, Bursa, Çorum, Denizli, Edirne, Hatay, İstanbul, İzmir, Isparta, Kastamonu, Konya, Kırklareli, Manisa, Muğla, Rize, Sakarya, Samsun, Tokat, Trabzon ve Van'da il-ilçe düzeyinde TT merkezleri yer almaktadır. Mülkiyeti kamuya ait olup, imtiyaz süresi sonunda kamuya devredilmesi gereken iletişim altyapısını barındıran bu binaların kiraya verilmeye çalışılması, altyapının geleceğine ilişkin soru işaretlerini büyötmektedir.

İflas eden özelleştirme sürecinden vazgeçilerek, imtiyaz sözleşmesi başta olmak üzere Hazine'nin her türlü hakkı kullanarak, telekomünikasyon altyapısı acilen güvence altına alınmalıdır. OTAS'tan ve Oger Grubu'ndan TT hisseleri üzerinde bırakılan borcun ödenmesi için tahsilat yapılmaya çalışılmalı, TT üzerindeki mali krizin sorumluları hesap vermelidir.

Türk Telekom'un Konsolide Bilançolarından Yansıyan Mali Durum Tablosu (Bin TL)								
Yıllar	Vergiler	Varlıklar	Özsermaye	Yükümlülükler (Borçlar)			Top. Borç/Top. Varlık	Top. Borç/Özsermaye
				Kısa Vadeli	Uzun Vadeli	Toplam		
2005	811.449	12.872.298	7.690.359	2.919.081	2.262.858	5.181.939	40,26	67,38
2006	110.654	13.025.367	6.410.463	4.300.301	2.314.603	6.614.904	50,78	103,19
2007	400.621	12.706.985	6.122.862	2.615.540	3.968.583	6.584.123	51,81	107,53
2007*	409.786	12.770.134	6.159.840	2.629.574	3.980.720	6.610.294	51,76	107,31
2008	508.774	12.659.446	5.113.607	3.548.688	3.997.151	7.545.839	59,61	147,56
2009**	679.692	13.401.362	5.421.966	4.664.947	3.314.449	7.979.396	59,54	147,17
2010	798.583	15.100.021	6.174.757	4.820.529	4.104.735	8.925.264	59,11	144,54
2011	709.573	16.174.407	5.769.371	5.607.183	4.797.853	10.405.036	64,33	180,35
2012	773.272	17.207.850	6.455.148	4.288.282	6.464.420	10.752.702	62,49	166,58
2012***				4.196.847	6.555.855			
2013	439.485	18.244.515	5.327.609	5.052.639	7.864.267	12.916.906	70,80	242,45
2014	606.913	19.877.787	6.303.340	4.225.718	9.348.729	13.574.447	68,29	215,35
2015	398.431	25.773.904	4.993.368	8.552.927	12.227.609	20.780.536	80,63	416,16
2016	327.779	26.874.451	3.386.621	8.351.705	15.136.125	23.487.830	87,40	693,55
2017****	577.922	26.518.550	4.648.779	6.636.432	15.233.339	21.869.771	82,47	470,44

* Muhasebe politikalarındaki değişiklik nedeniyle 2008 raporunda 2007 verileri değiştirilmiştir.

**2009 raporunda 672.938 (bin TL) olan vergi ödemesi 2010 raporunda 2009 yılı için 679.692 (bin TL) olarak belirtilmiştir.

*** 2013 yılı raporunda 2012 raporundan farklı olarak 2012 yılı kısa ve uzun vadeli borçlar arasında kaydırma yapılmış. Toplam yükümlülük ise değişmemiştir.

**** 2017 yılı Ocak-Eylül 2017 dönemi verilerini içermektedir.

NOT: Türk Telekom'un taşınmaz kiralık ilanları <https://turktelekom.sahibinden.com/> adresinde yer almaktadır. EMO'nun Kasım 2017 tarihli Türk Telekom Özelleştirme Raporu'na http://www.emo.org.tr/ekler/f39bec459ec583f_ek.pdf?tipi=3&turu=X&sube=0 adresinden ulaşabilirsiniz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
27 OCAK 2018

ELEKTRİKTE ZORAKİ PİYASA BÜYÜK SANAYİ ABONELERİNE ÖRTÜLÜ ELEKTRİK ZAMMI

Büyük sanayi kuruluşları artık normal tarifeden değil, “son kaynak tedarik” adı altında yeni elektrik tarifesine göre fatura ödeyecekler. Tebliğe göre Nisan ayında uygulamaya geçecek yeni tarife, büyük sanayi kuruluşlarının elektrik fiyatlarına “örtülü zam” yapılmasına neden olacak. Özellikle organize sanayi bölgelerinin yoğun tepki gösterdiği son kaynak tedarik tarifesini kapsamındaki parametreler; Aralık ayı verilerine göre elektrik fiyatlarında yüzde 9.64 artış anlamına geliyor. Nisan ayı için açıklanan referans yenilenebilir enerji maliyeti ile 2017 yılı ortalama piyasa fiyatı dikkate alındığında ise zam oranının yüzde 26.88’e kadar çıkabileceği görülüyor.

Resmi Gazete’de 20 Ocak 2018 tarihinde yayımlanan “Son Kaynak Tedarik Tarifesinin Düzenlenmesi Hakkında Tebliğ” kapsamında Nisan 2018’den itibaren yüksek tüketimli sanayi kuruluşlarına, normal sanayi tarifesini yerine yeni formülle belirlenen tarifeden fatura kesilecek. Elektrik hizmetinin sunumu yanında talep tarafını da piyasalaştırmaya yönelik “serbest tüketici” limiti uygulamasında, 2018 için yıllık 2 bin kilovat saatlik limitin üzerinde kalan elektrik kullanıcılarının dağıtım şirketleri yerine piyasadan elektrik almaları öngörülüyordu. Ancak ikili anlaşmalarla normal tarifeden daha indirimli satış yapan tedarik şirketleri zarar ettiklerini belirterek sözleşmelerini geçen yıl feshetmeye başlamışlardı. EPİAŞ’ın verilerine göre 2012’de yüzde 16.03 olan serbest tüketici çekiş oranı, 2013’te yüzde 24.94’e, 2014’te yüzde 36.93’e, 2015’te yüzde 42.39’a çıkmış ve 2016 yılında yüzde 53.55 ile tepe düzeyine varmıştı. Ancak 2017 yılında oran yüzde 47.36’ya geriledi. Verilerin de gösterdiği gibi elektrik tarifelerine yapılan müdahaleler sayesinde her isteyene elektrik sağlamakla yükümlü “görevli tedarik şirketleri”nin sahibi olan dağıtım şirketleri geçen yıl daha fazla elektrik satma olanağı sağlamıştı. Yeni tarife uygulaması hem görevli tedarik şirketlerinin yüksek tüketimli sanayiye yaptıkları satışlara daha yüksek fatura kesmelerine; hem de tedarik şirketleri denilen piyasada elektrik toptan ve perakende satışı yapan şirketlerin bu yükseltilmiş fiyat üzerinden indirim yaparak müşteri toplamalarını ve kar etmelerini sağlayacak.

Bu yıl için 50 milyon kilovat saat ve üzerinde elektrik kullanan sanayi kuruluşları yüksek tüketimli aboneler olarak kabul edilecek ve “son kaynak tedarik” tarifesıyla faturalandırılacaklar. Bu tarifiede elektrik satış fiyatı; piyasadaki elektrik fiyatı ile yenilenebilir enerji kaynakları destekleme mekanizmasının (YEKDEM) birim maliyeti esas alınır; EPDK’nın yıllık açıklayacağı katsayı ile çarpılarak belirlenecek. Bu yıl için 1.128 olarak açıklanan bu katsayı; enerji maliyeti dışında kalan “faturalama, müşteri hizmetleri, işletme giderleri, yatırım, perakende satış hizmet maliyeti” ile “makul kar” kalemlerini kapsıyor.

Enerji Piyasaları İşletme Anonim Şirketi’nin (EPİAŞ) verilerine göre Aralık 2017’de ağırlıklı ortalama piyasa takas fiyatı megavat saat başına 158.135 TL, YEKDEM maliyeti de 41.336 TL’dir. Toplamda 199.47 TL olan maliyet, katsayı ile çarpıldığında 225

TL'ye ulaşmaktadır. Normal tarifiede ise sanayi aboneleri Aralık 2017 itibarıyla aynı elektrik için 205.22 TL ödüyorlardı. Böylece yeni tarife ile yüksek tüketimli sanayiciler aynı elektriği yüzde 9.64 oranında zamlı olarak alabilecekler. EPDK'nın 2018 için açıklamasına göre Son Kaynak Tedarik Tarifesi'nin yürürlüğe gireceği Nisan ayında YEKDEM referans maliyeti 1 MWh başına 62.74 TL'dir. Piyasadaki elektrik fiyatı olarak da 168.11 TL olan 2017 yılı ortalama ağırlıklı piyasa takas fiyatı alınıp, katsayı uygulandığında 260.39 TL'ye ulaşmaktadır. Bu durumda yüksek tüketimi olan sanayi abonelerinin elektrik fiyatına yapılan zam oranı, geçen yılsonuna göre yüzde 26.88'e kadar çıkabilecek.

Tedarik şirketlerinin istemi ve "piyasanın yaşatılması" iddiasıyla yürürlüğe konulan bu pahalı fiyat uygulaması; görevli tedarik şirketlerinin daha fazla gelir elde etmelerini de sağlayacak. Nitekim tebliğde de bu öngörüyle "...fiyatlandırma sonucunda görevli tedarik şirketleri tarafından elde edilen ilave gelirlerin Kurul tarafından uygun görülecek kısmı tüketicilere yansıtacak şekilde gelir/tarife düzenlemelerinde dikkate alınır" denilmektedir. Ancak belli bir kural getirilmediği için görevli tedarik şirketlerinin fazladan elde edecekleri gelirden normal tarifelere indirim yönlü yansıtma EPDK'nın keyfiyetine bırakılmıştır.

Aylık olarak piyasada çeşitli kısıtlar nedeniyle oluşabilecek yüksek maliyetleri sanayi abonelerine doğrudan yansıttacak bu tarife modeliyle, sanayi aboneleri aylık bazda çok farklı faturalarla da karşılaşabilecekler. Özellikle yoğun enerji tüketimine dayalı sanayi üretim tesisleri için bu uygulama aylık gelir hesaplarında büyük oynamalara yol açacak. Bu nedenle yapılacak ikili anlaşmalarda fatura dönemi de büyük önem taşıyacak.

Normal piyasada çok fazla tüketimi olan kuruluşların pazarlık güçlerinin yükselmesi beklenirken, bu uygulama yüksek tüketimi olan sanayi kuruluşlarını cezalandırmış olmaktadır. Burada daha fazla enerji tükettikleri için daha fazla maliyete katlanmaları gerektiği gibi çevresel ve toplumsal yarar yaklaşımı yerine "piyasanın" yaşatılması ihtiyacının gözetilmiş olması sorunun temelini oluşturmaktadır. Hakkaniyetli bir maliyet paylaşımı yerine "elektrik piyasasının" zoraki yaşatılmasına yönelik çaba Türkiye'nin zaten sorunlu olan ekonomik gelişimi üzerinde olumsuz etkiler yaratacaktır. Özellikle enerji tüketimi daha az ama katma değeri daha yüksek üretime yönelik adımlar atılmadan Türkiye'nin fazla elektrik tüketen sanayi kuruluşlarının elektrik fiyatlarının pahalılaştırılması dolaylı olarak enflasyon şeklinde halkımıza da geri dönecektir. İktidarın siyasal çıkarları için olası erken seçim öncesinde elektrik fiyatlarında "örtülü" bir zam yolunu tercih ettiği; sanayi kuruluşlarının ülkenin ekonomik koşulları nedeniyle görece daha uzun vadede bu elektrik zammını ürünlerine yansıtabilecekleri hesabı yapıldığı anlaşılmaktadır.

Son kaynak tedarik tarifesinin başlatılmasıyla serbest tüketici limitinin aşağıya çekilmesi büyük ölçüde anlamını yitirmiş; fiili olarak serbest tüketici limiti yıllık 50 milyon kilovat saate yeniden çıkarılmış olmaktadır. Uygulamada tedarik şirketlerinin ikili anlaşmaları için son kaynak tedarik tarifesi "tavan fiyat", normal tarifeler ise "taban fiyat" anlamına gelecektir. Özellikle organize sanayi bölgelerindeki üretim tesisleri aslında 50 milyon kilovat saat altında tüketimleri olmasına karşın organize sanayi üzerinden büyük tüketici gibi cezalandırılmış olacaklardır.

Zorla oluşturulmaya çalışılan elektrik piyasasına iktidarın ve çeşitli sermaye kesimlerinin tercihleri kapsamında günü birlik yapılan müdahaleler sürekli birilerinin fahiş karlar elde ederken, birilerinin “battık” feryatlarına yol açmaktadır. Sonuçta ise siyasal iktidar üzerinde etkili olan lobi faaliyetlerine göre kararlar alınmaktadır. Acilen elektrikte toplumsal yararı gözetken kamusal politikaların devreye sokulmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
4 ŞUBAT 2018

Sinop Nükleer Santralı için bugün yapılacak ÇED-Halkın Katılımı Toplantısı öncesinde bir kez daha uyarıyoruz: Alım garantili nükleer ve kömür santral projeleriyle ülkemizin geleceği ipotek altına alınmaktadır.

ALIM GARANTİLİ “SERBEST” PİYASANIN FATURASI AĞIR!

Türkiye’nin 2017 yılsonu itibarıyla kurulu gücünün 85 bin megavatı (MW) aşması ve yapılan projeksiyonlara göre 10 yıllık dönem içinde talebi karşılamada sıkıntı görünmemesine karşın pahalı ve çevre açısından büyük riskler taşıyan projeler yaşama geçirilmeye çalışılmaktadır.

AKP hükümetlerinin iş başına gelmeden önce en çok eleştirdiği ve yürürlükten kaldıracağı vaatlerinde bulunduğu alım garantili elektrik üretim tesisleri modeline önce nükleer santral, sonra da Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı’na Berat Albayrak’ın gelmesinin ardından kömür santralleriyle geri dönüş yapılmaktadır. AKP döneminin Türkiye’nin geleceğini hem ekonomik hem de çevresel anlamda büyük riskler altında bırakan projelerinin yeniden masaya yatırılması ve büyük yanlışlardan geri dönülmesi gerekmektedir. Bu kapsamda 2 nükleer santral ve 3 termik santral projesine bakıldığında; alım garantilerinin nasıl büyük bir yük oluşturacağı görülmektedir:

-Bugün ÇED sürecinde Halkın Katılımı Toplantısı yapılacak olan Sinop NGS için 20 yıl alım garantisi verilmiş ve yakıt bedeli hariç kilovat saat (kWh) başına birim bedeli 10.83 sent olarak tespit edilmiştir. Bugünkü kurlar üzerinden 40.6 kuruş olan bu fiyat, 2017 yılı piyasada ağırlıklı ortalama 16.81 kuruş olan fiyattan yüzde 242 daha pahalıdır. Yıllık 35 milyar kWh civarında üretim yapacağı hesabından hareket edilirse, alım garantisi nedeniyle yıllık olarak bu santrale 3.79 milyar dolar (14.2 milyar TL) ödenecektir. Bu rakam 20 yılda 75.8 milyar dolara (284 milyar TL) ulaşacaktır. Üstelik bu rakama yakıt bedeli dahil değildir.

-Akkuyu NGS’ye kısıtlı inşaat çalışma ruhsatı verilmiş ve inşaat fiilen başlatılmıştır. Bu santrale, 15 yıl boyunca üreteceği elektriğin yüzde 50’sine 12.35 sent/kWh üzerinden alım garantisi verilmiştir. Bugünün kurları ile 46.31 kr/kWh olan bu rakam 2017 piyasa fiyatından yüzde 275 daha pahalıdır. Santralin yılda 38 milyar kWh elektrik üretmesi ve yarısını devlete, yarısını da piyasaya satması öngörülmektedir. Yani santrale 15 yılda

285 milyar kWh elektrik karşılığında 35.2 milyar dolar (132 milyar TL) ödenecektir. Santralin toplam yatırım bedelinin ise 20 milyar dolar olacağı belirtilmektedir.

-Kömür yakıtlı Çayırhan B Termik Santralı'nın işletme hakkı devri yöntemiyle kurulması ve çalıştırılmasına ilişkin ihalenin yapılması ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'nun 9 Mart 2017 tarihinde yayımlanan kararının ardından 1 Temmuz 2017 tarihinde Çayırhan Kömür Sahası, 35 yılığına Kolin, Kalyon ve Çelikler Grubu'na devredilmiştir. Toplam 720 MW kurulu güçte olması öngörülen santrale kilovat saat (kWh) başına 6.04 sent üzerinden 15 yıl alım garantisi verilmiştir. Yani bugünkü kurlar üzerinden 22.65 kuruş olarak verilmiş olan bu fiyat, 2017 yılı piyasada ağırlıklı ortalama 16.81 kuruş olan fiyattan 1.34 kat daha fazladır. Türkiye'nin bu enerjiye ihtiyacı olmasa bile 15 yılda yıllık 4.2 milyar kWh üretim üzerinden 3.8 milyar dolarlık (14.3 milyar TL) ödeme yapılacaktır. Santralin yatırım maliyetinin 1.1 milyar dolar olmasının öngörüldüğü dikkate alındığında alım garantisi yoluyla 4.5 yılda bu bedeli halkımız şirketlere ödeyecektir.

- Çayırhan B Termik Santralı gibi maden sahasıyla birlikte kömür santralı kurulmak üzere işletme hakkı devri yöntemiyle yaptırılmak üzere Eskişehir Alpu-Tepebaşı Termik Santralı'nın Çevresel Etki Değerlendirme (ÇED) raporu hazırlanmış olup; ihalesi 7 Mart 2018'de yapılacaktır. Birinci derece tarım arazisi olarak koruma kapsamındaki Alpu Ovası yönetmelikte yapılan değişikliğin ardından Toprak Koruma Kurulu'na aldırılan kararla tarım dışı amaçla kullanıma açılmıştır. Burada kurulacak santralin 1100 MW gücünde olması ve yıllık 7 milyar kWh elektrik üretmesi öngörülmektedir. Henüz ihale yapılmadığı için alım garantisi verilecek fiyat belli değildir. Ancak yerli kömürle çalışan santrallara her yıl enflasyon oranında artırılmak üzere 2018 yılı için 20.8 kr/ kWh bedel üzerinden verilen alım garantisi dikkate alındığında Alpu için verilecek fiyatın da daha düşük olmayacağı açıktır. Bu durumda yıllık 1 milyar 456 milyon lira olacak alım garantisinin süresi Çayırhan gibi Alpu için de 15 yıl olarak belirlenirse; Türkiye'nin ihtiyacı olmasa da santralı kurup işletecek şirkete 15 yılda 5.8 milyar dolar (21.8 milyar lira) ödeme yapması gerekecektir. Alpu için ÇED raporunda, yatırım tutarının 1.8 milyar dolar olmasının beklendiği belirtilmiştir. Bu durumda Alpu'ya santral kuracak şirket de yaklaşık 4.5 yılda yatırımını geri alacaktır.

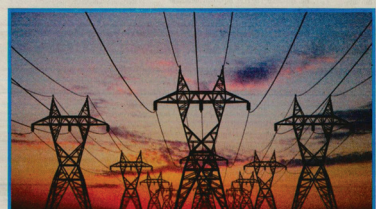
-Tekirdağ Çerkezköy kömür yakıtlı termik santralı için de ÇED ve ihale süreci devam etmektedir. Kurulu gücünün 990 MW olması beklenen santralin yıllık 6.5 milyar kWh elektrik üreteceği ve en az 20.8 kr/kWh olan 2018 yılı yerli kömür santrallarına verilen alım garantisi fiyatının verileceği düşünülürse; 15 yılda toplam 97.5 milyar kWh elektrik üretimi karşılığında 5.4 milyar dolar (20.3 milyar TL) ödeme yapılacaktır.

Bu büyük 5 projenin tamamlanmasının beklendiği 2020-2025 yıllarından itibaren 15-20 yıl süreyle Türkiye'nin karşı karşıya kalacağı ödeme yükü 126 milyar dolara (472.5 milyar TL) ulaşmaktadır. Üstelik elektrik kullanılsa da ödenmek zorunda kalınacak bu rakama yakıt bedeli ve enflasyon farkı gibi fiyat artırıcı unsurlar da dahil değildir.

Tüm dünyada elektrik fiyatları düşmektedir. Yenilenebilir kaynaklardan elde edilen elektriğin fiyatı 3 sent/kWh'in bile altına inmiştir. Doğalgazdan elektrik üretilmesinde dünya ortalama fiyatı ise 5.5 sent/kWh civarındadır. Durum böyle iken bu denli yüksek fiyatlarla elektrik alım garantileri verilmesini anlamak mümkün değildir.

Elektrik talebi, mevcut kurulu güç ve bugünden yapılacağı öngörülen santral projeleri dikkate alındığında; Türkiye'nin enerji açığı olmadığı, hatta bugün için arz fazlası olduğu bizzat Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı tarafından da ifade edilmiş, bilinen bir gerçektir. Bu pahalı ve çevre için riskli, tarım arazilerini, ormanlık arazileri, deniz kıyılarını yok edecek santral projelerine ihtiyaç yoktur. Bu projeler derhal durdurulmalı, zaten kısıtlı olan kamu kaynakları atıl kalacak enerji projelerine değil, daha yararlı sonuçlar üretecek yatırımlara yönlendirilmelidir.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
YÖNETİM KURULU
6 ŞUBAT 2018

EMO: Çalışmayan santraller zarar veriyor

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) yapılan açıklamada, Türkiye'nin elektrik üretiminde kurulu gücünün 2017 yılında yüzde 8,5 artarak, 86 bin 200 megawatt (MW) olarak artmış, bu artışın yaklaşık yarı bu yana elektrikle arz edildiği belirtilmiştir. Üretim kapasitesi ile arz edilen elektrikle, Türkiye'nin elektrik arzı ile ilgili sorunların çözülmesi için büyük katkı sağlanmıştır. Elektrik arzı ile ilgili sorunların çözülmesi için büyük katkı sağlanmıştır. Elektrik arzı ile ilgili sorunların çözülmesi için büyük katkı sağlanmıştır.

Veriler sermayenin beslediği gösteriyor

EMO verileri açıklanmış, 457 bin santral inşaatının elektrik ihtiyacından ötürü, sermaye sermayesi ile alınmış ve elektrik piyasası için katkı sağlanmıştır.

UZMANLAR YAZ SAATİ UYGULAMASINI ELEŞTİRİYOR TASARRUF DEĞİL İSRAF ARTIYOR

EMO'nun yaz saat uygulaması, enerji tasarrufu değil, israfı artırıyor. Uzmanlar, yaz saat uygulamasının, enerji tasarrufu değil, israfı artırıyor. Uzmanlar, yaz saat uygulamasının, enerji tasarrufu değil, israfı artırıyor. Uzmanlar, yaz saat uygulamasının, enerji tasarrufu değil, israfı artırıyor.

Elektriği yaz saati çarptı: Ek fatura 3 milyar TL

Hükümetin kış yaz saat uygulaması, enerji tüketimini yüzde 6,3 artırdı. Son 5 ayda birim fiyatlar üzerinden elektrik faturası 3 milyar TL arttı. Hükümetin kış yaz saat uygulaması, enerji tüketimini yüzde 6,3 artırdı. Son 5 ayda birim fiyatlar üzerinden elektrik faturası 3 milyar TL arttı.

Uygulama tasarruf değil israf ve yüksek maliyet

BirGün Ankara
Yaz saatinin kışa hali getirilmesi ile birlikte, elektrik tüketimi artmış ve tasarruf değil israf ve yüksek maliyet söz konusu. Uygulama tasarruf değil israf ve yüksek maliyet söz konusu. Uygulama tasarruf değil israf ve yüksek maliyet söz konusu.

EMO 63 YAŞINDA Üretimsiz ekonomi mühendisleri de vurdu

Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) kuruluşunun 63. yılı kutluyor. EMO, elektrik, kontrol ve biyomedikal mühendislerinin birliği. EMO, elektrik, kontrol ve biyomedikal mühendislerinin birliği. EMO, elektrik, kontrol ve biyomedikal mühendislerinin birliği.

Elektriğe fahiş zam yatırımcıyı kaçırıyor

İstanbul'da elektrik fiyatları arttı ve yatırımcıyı kaçırıyor. Elektrik fiyatları arttı ve yatırımcıyı kaçırıyor. Elektrik fiyatları arttı ve yatırımcıyı kaçırıyor. Elektrik fiyatları arttı ve yatırımcıyı kaçırıyor.

TAMER HEPER
HUKUKLA İLGİLİ
SORULARINIZI
YANITLIYOR

● e-mail: hukuk@posta.com.tr
● Faks: (0212) 505 65 20
● POSTA Gazetesi Hukuk Köşesi
Kustepe Mah. Mecidiyeköy Yolu Trump Towers
Kule 2 Kat: 8 No: 12 34387 Mecidiyeköy/İSTANBUL

BİR YIL DAHA BEKLEYECEĞİZ

Yaz saati uygulamasından vazgeçildiği söylendi ama böyle bir uygulama başlamadı. Acaba başladı da ben mi farkında değilim? Sayet başlamadı ise ne zaman başlayacak? Bu konuda çocuk çocuk mağdurdur? ● B.L.

Yaz saati uygulaması vatandaşın için büyük problem oldu. Zira kış şartlarında (ki artık kış geldi) saatlerin bir saat ileri olması karanlıkta kalkan işe, okula gitmek demek. Bunun da gerek vatandaşın gerekse ülkeye ne yarar sağladığını anlamış değiliz. Sabah karanlıkta kalkan her ailenin elektrik ışığına ihtiyacı olduğu bir gerçek. Nitekim elektrikte tüm evlerin ışığının yandığını görüyoruz. Son derece tabii bir şey. Karanlıkta kalkarsanız işi yatarsınız. O halde bizim tasarrufu nerede? Nitekim Elektrik Mühendisleri Odası da "Bu uygulama ile sağlanan yarar yok zarar var" diye açıklama yaptı. Ayrıca bunu görmek için Elektrik mühendisleri olmak da gerekmiyor. Olması gerekenden daha elektrik harcamaları ise sadece bunda bir zarar vardır.

YAZ SAATİ DEĞİSTİRİLMESİN

Şimdi bir ifadeye de değinelim: Kış saati uygulaması! Kış saati uygulaması diye bir şey yok. Normal zamanda kullanılan saat dilimidir bu. Yani doğrudur. Kış için özel tasarlanmış değildir ki adı 'kış saati uygulaması' olsun. Normal olmayan, saatleri bir saat ileri almaktır ki eskiden bu sadece yaz aylarında uygulandığı için adına yaz saati uygulaması dedik ve bunu ilk defa Avrupa ülkeleri uyguladı ama zamanla yarar sağlamadığını görünce vazgeçtiler. Şimdi bizde bu kış yaz saati uygulaması devam edecek. Ama arkadaşın iyi haber geliyor, 28 Ekim 2018'de yaz saati uygulaması kalkıyor. Okuyucumun aklında kalan bu. Yani bir yıl bekleyecek, bugünden uygulamaya başlamadı. Neyse buna da şükür. Yeter ki sonradan karar değişmesin.

